

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1652

225

U-76

1875

225

U-76

ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԵՓՈՅ ԴԱՎՅԱՆ

1873

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ
ՏԵԱՌՆ ՊԵՌԳԱՅ
ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԵՒ

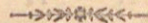
Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ՍՐԲՈՑ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ
ՏԵԱՌՆ ԵՍԱՅԵԱՅ
ԱՌԱՔԵԼԱՇԱԽԻՂ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍԻ
ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ
ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է, զի ինքն
Մատթէոս աշակերտ Տեառն գրեաց զԱւետարանս զայս:
Եւ պատմէ մեզ 'ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծնունդ փրկի-
չին 'ի զաւակէ Դաւթի. վասն որոյ եւ զաղղահամարն
ժողովէ մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ աղղս քառասուն եւ երկու,
Բերէ ըստ կարգի եւ զմկրտութիւնն Յովնանու, եւ 'ի
լեւրինն 'ի զիւաց զփորձութիւնն, եւ նշանս եւ արուեստս
մեծամեծս 'ի փրկչն եղեալ, եւ զընտրութիւն աշակեր-
տացն, եւ վասն խորհրդոյ մատնութեանն. եւ զկատա-
րածն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմ-
նով, եւ մարմինն եղաւ 'ի գերեզմանի, եւ զինուորքն
բաժանեցին զհանդերձս նորա: Նոյն եւ զերրորդ աւուր
յարութիւնն. եւ զպատուէր աշակերտացն՝ աշակերտել
զամենայն հեթանոսս եւ մկրտել զնոսս. պատուիրեաց
լինել ընդ նոսս զամենայն աւուրս մինչեւ 'ի կատարած
աշխարհի: Մատթէոս գրեաց զԱւետարանս իւր յերու-
սաղէմ քաղաքի 'ի լեզու Նբրայեցի, զինի ութ ամի
համբառնալոյ փրկչին, 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Նքուսաղէմի:

Մատթէոս թարգմանի՛ Նրդ կենաց:

2001

29

ՍԿԻԶԲԵՆ ԳԼԻՈՑ

ԱՌԵՏԱՐԱՆ ՈՐ ԸՍՑ ՄԱՏԹԵՈՍԻ

ԳԼ ԶԳ.

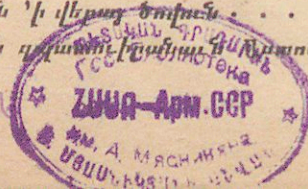
Վասն մոգուցն	բ . 1
Վասն կոտորածի մանկանցն	բ . 16
Վասն յառաջնթաց քարոզութեանն Յովհաննու մկրտչին	գ . 1
Վասն վարդապետութեան Փրկչին	գ . 25
Վասն երանութեանց	ե . 2
Վասն բորոտին	ը . 1
Վասն հարիւրապետին	ը . 5
Վասն զոքանչին Պետրոսի	ը . 14
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց	ը . 16
Վասն որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի	ը . 19
Վասն սաստեղտյն 'ի վերայ ջուրցն	ը . 23
Վասն դիւահարացն	ը . 23
Վասն անդամալուծին	թ . 1
Վասն Մատթէի	թ . 9
Վասն զտեղի ժողովրդապետին	թ . 18
Վասն տեղապետին	թ . 20
Վասն երկուց կուրացն	թ . 27
Վասն խուլ եւ համր դիւահարին	թ . 32
Վասն առաքելոցն ի յիսանութեան	ժ . 1
Վասն առաքելոցն 'ի Յովհաննէ	ժա . 2
Վասն որոյ ձեռն դօսացեալ էր	ժբ . 10
Վասն կոյր եւ համր դիւահարին	ժբ . 22
Վասն որ խնդրէին նշանա	ժբ . 38
Վասն առակացն	ժգ . 1
Վասն Յովհաննու , եւ Հերովդի	ժդ . 1
Վասն հինգ հացիցն	ժդ . 15
Վասն երթալոյն 'ի վերայ ծովուն	ժդ . 22
Վասն անցելոցն զյառնութեանն Յովհաննոյ	ժե . 1

6

ԳԼ ԶԳ.

Վասն կնոջն Գանանացւոյ	ժե . 21
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն	ժե . 29
Վասն եօթն հացիցն	ժե . 32
Վասն խմորոյ ֆարիսեցւոցն	ժզ . 6
Վասն որ 'ի Կեսարիա հարցմանն	ժզ . 15
Վասն այլակերպութեան Տեառն	ժէ . 1
Վասն լուսնահարին	ժէ . 14
Վասն խնդրելոյ զերկդրամանն	ժէ . 23
Վասն հարցանելոյ թէ ո է 'ի մէջ մեծ	ժը . 1
Վասն առակի հարիւր ոչխարին	ժը . 12
Վասն թողոյ զբիւր տաղանդն	ժը . 25
Վասն հարցանելոյն թէ արժան է արձակել առն զկին	ժթ . 1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ժթ . 16
Վասն վարձկանութեան մշակացն	ի . 1
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ	ի . 20
Վասն երկուց կուրացն	ի . 29
Վասն իշոյն եւ յաւանակին	իա . 1
Վասն կուրացն եւ կաղացն	իա . 14
Վասն չորանալոյ թղենւոյն	իա . 18
Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանայապետիցն եւ ծերոց	իա . 25
Վասն երկուց որդւոցն առակաց	իա . 28
Վասն այդոյն առակին	իա . 35
Վասն կոչեցելոց 'ի հարսանիսն	իբ . 1
Վասն դահեկանին , որով փորձեցին զՏէրն	իբ . 18
Վասն Սաղուկեցւոցն	իբ . 23
Վասն օրինականացն	իբ . 34
Վասն Տեառն հարցանելոյն զՓարիսեցիսն	իբ . 41
Վասն վայ տալոյ Դպրացն եւ Փարիսեցւոցն	իգ . 13
Վասն կատարածի	իգ . 3
Վասն աւուրն եւ ժամուն	իդ . 36
Վասն տասն կուսանացն	իե . 1
Վասն զտաղանդան տալոյ	իե . 14
Վասն գալտեանն Տեառն	իե . 31

36860-61

50789-4.4.

ԳԼ ԶԳ.

Վասն օծանելոյ զտէրն իւղով	Իզ . 8
Վասն պատրաստելոյ զպատեքն	Իզ . 17
Վասն օրինաւոր խորհրդոյն	Իզ . 26
Վասն մատնութեան Տեառն	Իզ . 41
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի	Իզ . 69
Վասն Յուդայի զղջմանն	Իէ . 3
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն	Իէ . 37
Վասն եւդաքեր կանանցն	ԻԸ . 1

ս ի թու 1849 ԿՅ՝ 16/ . Դ Ղար Շարար

Իս Վարդարար զարար Գրարար

Դ. արար Զ. արար.

Դ Տեառնարար

արարար
Դարարար
Դարարար
արար

1849 ԿՅ՝ 16/ .

արարարարարարարար
արարարարարարարար
արարարարարարարար
արարարարարարարար
արարարարարարարար

արարարարարարարար

Ս. ՄԱՏԹԷՈՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻԶ

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Հ Ս Տ Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ի

Գ Լ ՈՒՒ Ա.

- 1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Գրիստոսի որդւոյ
- 2 Դաւթի որդւոյ Աբրահամու։ * Աբրահամ ծնաւ
- 3 իսահակ. Իսահակ ծնաւ զՅակովբ. Յակովբ ծը-
- 4 նաւ զՅուդա և զԷղբարս նորա։ * Յուդա ծնաւ
- 5 զՓարէս և զԶարա ի Թամարա. Փարէս ծնաւ զԵղ-
- 6 բոն. Եղբոն ծնաւ զԱբամ։ * Աբամ ծնաւ զԱ-
- 7 մինադար. Ամինադար ծնաւ զՆաասոն. Նաասոն
- 8 ծնաւ զՍաղմոն։ * Սաղմոն ծնաւ զԲոոս ի Հռե-
- 9 քարայ. Բոոս ծնաւ զՈւրէդ ի Հռութայ. Ուրէդ
- 10 ծնաւ զՅեսսէ. Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ արքայ։ * Դա-
- 11 լիթ ծնաւ զՍողոմոն ի Լինոյէն Ուրիայ։ * Սողոմոն
- 12 ծնաւ զԲորովամ. Բորովամ ծնաւ զԱբիա. Աբիա
- 13 ծնաւ զԱսաի։ * Ասաի ծնաւ զՅովսափաթ. Յով-
- 14 սափաթ ծնաւ զՅովրամ. Յովրամ ծնաւ զՈւզիա։
- 15 * Ուզիա ծնաւ զՅովսափամ. Յովսափամ ծնաւ զԱքաղ.
- 16 Աքաղ ծնաւ զԵղեկիա։ * Եղեկիա ծնաւ զՄանասէ.
- 17 Մանասէ ծնաւ զԱմոն. Ամոն ծնաւ զՅովսիա։

* Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա և զԷղբարս նորա առ 11
 գերութեամբն Բաբելացւոց : * Յետ գերութեանն 12
 Բաբելացւոց ծնաւ յԵքոնիա զՍաղաթիէլ : Սաղա-
 թիէլ ծնաւ զԶորարարէլ : * Զորարարէլ ծնաւ զԱ- 13
 բիութ : Աբիութ ծնաւ զԵղիակիմ : Եղիակիմ ծը-
 նաւ զԱզուր : * Ազուր ծնաւ զՍաղուկ : Սաղուկ 14
 ծնաւ զԱքին : Աքին ծնաւ զԵղիուդ : * Եղիուդ 15
 ծնաւ զԵղիազար : Եղիազար ծնաւ զՄատթան :
 Մատթան ծնաւ զՅակովբ : * Յակովբ ծնաւ զՅով- 16
 սէփ զայրն Մարեմայ՝ որում խօսեցեալ զՄարիամ
 կոյս : յորմէ ծնաւ Յիսուս , որ անուանեցաւ Քր-
 րիստոս : * Արդ ամենայն ազգք յԱբրահամէ մին 17
 չեւ 'ի Դաւիթ' ազգք չորեքտասանք . և 'ի Դաւիթէ
 մինչև 'ի գերութիւնն Բաբելացւոց' ազգք չորեք-
 տասանք . և 'ի գերութիւնն Բաբելացւոց մինչև
 'ի Քրիստոս' ազգք չորեքտասանք :

* Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս : 18
 Խօսեցեալ զմայր նորա Մարիամ Յովսեփու , մինչ-
 չեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի Հոգ-
 ւոյն սրբոյ : * Եւ Յովսէփի այրն նորա , քանզի ար- 19
 դար էր և ոչ կամէր առակել զնա , խորհեցաւ լը-
 ուելիւայն արձակել զնա : * Եւ մինչդեռ նա զայս 20
 ածէլ զմտաւ , ահա հրեշտակ Տեառն 'ի տեսեան
 երեւեցաւ նմա՝ և ասէ . Յովսէփի որդի Դաւիթի՝ մի
 երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո . քան-
 զի որ 'ի նմայն ծնեալ է , 'ի Հոգւոյն սրբոյ է :
 * Ծնցի Որդի , և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս : 21
 զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւր-
 եանց : * Այլ այս ամենայն եղեւ , զի լցցի որ ա- 22
 սացան 'ի Տեառնէ 'ի ձեռն Եսայիայ մարգարէի :
 * Ահա կոյս յղացի՝ և ծնցի որդի , և կոչեսցես 23

զանուն նորա էմանուէլ , որ թարգմանի ընդ մեզ
 24 Աստուած : * Եւ զարթուցեալ Յովսէփ 'ի քնոյ ան-
 տի , արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն
 25 Տեառն , և առ յինքն զկինն իւր : * Եւ ոչ գիտէր
 զնա մինչև ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ , և կոչ-
 եաց զանուն նորա Յիսուս :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ 'ի ծնանելն Յիսուսի 'ի Բեթղեհէմ Հրէաս-
 տանի յաւուրս Հերովդէի արքայի , ահա մոգք
 2 յարեւելից եկին յերուսաղէմ , * և ասեն . ո՞ւր է
 որ ծնաւ արքայն Հրէից . զի տեսաք զաստղն նո-
 3 րա յարեւելս , և եկաք երկիրպագանել նմա : * Եւ
 4 մենայն երուսաղէմ ընդ նմա : * Եւ ժողովեալ զա-
 մենայն զքահանայապետս և զդպիրս ժողովրդ-
 րեանն , հարցանէր 'ի նոցանէ՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի
 5 Քրիստոսն : * Եւ նոքա ասեն ցնա . 'ի Բեթղեհէմ
 Հրէաստանի . զի այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մար-
 6 գարէին : * Եւ դու Բեթղեհէմ երկիր Յուդա . ոչ
 չինչ կրտսեր ես յիշխանս Յուդա . 'ի քէն ելցէ
 ինձ իշխան , որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զԻս-
 7 րայէլ : * Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգ-
 սքն , և ստուգեաց 'ի նոցանէ զժամանակ աս-
 8 տեղն երեւելոյ : * Եւ արձակեալ զնոսա 'ի Բեթղե-
 հէմ , ասէ . զնացէք ստուգեցէք վասն մանկանն ,
 և յորժամ դռանիցէք՝ ազգ արաջիք ինձ , զի և
 9 ես եկեալ երկիրպագից նմա : * Եւ նոքա իբրեւ
 լուան 'ի թագաւորէն՝ զնացին . և ահա աստղն զոր
 տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց նոցա , մինչև
 10 եկեալ եկաց 'ի վերայ՝ ուր էր մանուկն : * Իբրեւ

տեսին զաստղն, խնդացին յոյժ ուրախութիւն մեծ :
 * Եւ իբրեւ մտին 'ի տուն, տեսին զմանուկն հան. 11
 դերձ Մարեմաւ մարբն իւրով, և անկեալ երկիր-
 պագանէին նմա. և բացեալ զգանձս իւրեանց՝
 մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և
 զմուռն : * Եւ հրաման առեալ 'ի տեսլեան չդառ. 12
 նալ անդրէն առ Հերովդէս. ընդ այլ ճանապարհ
 գնացին յաշխարհն իւրեանց : * Եւ իբրեւ գնացին 13
 նոքա անտի, ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր 'ի
 տեսլեան Յովսեփու և ասէր. արի առ զմանուկդ և
 զմայր իւր՝ և փախիր յեգիպտոս, և անդ լինիլի
 ցործամ ասացից քեզ, քանզի 'ի խնդիր է Հերով-
 դէս կորուսանել զմանուկդ : * Եւ նա յարուցեալ 14
 առ զմանուկն և զմայր իւր գիշերի և գնաց յե-
 գիպտոս, և անդ էր մինչև ցովածան Հերովդի :
 * Զի լցցի ասացեալն 'ի Տեառնէ 'ի ձեռն մարգա- 15
 րէին որ ասէ. յեգիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ :
 * Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ 16
 'ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց
 կոտորեաց զամենայն մանկունան որ էին 'ի Բեթղե-
 հէմ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմենից և
 'ի խոնարհ, բառ ժամանակին զոր ատուգեաց 'ի
 մոգուց : * Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն 'ի 17
 ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. * Զայն գուժ 18
 եաց 'ի Հռոմայ, ողբումն և լալումն և աշխարհումն
 յոյժ. Հռաքել լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մը-
 խիթարիլ՝ զի ոչ էին : * Եւ 'ի վախճանն Հերով- 19
 դի, ահա հրեշտակ Տեառն 'ի տեսլեան երեւէր
 Յովսեփայ յեգիպտոս, * և ասէր. արի առ զմա- 20
 նուկդ և զմայր իւր, և գնա յերկիրն Իսրայէլի.
 զի մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ : * Եւ նա 21

յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր նորա, և եկն
 22 յերկիրն Իսրայէլի : * Եւ իբրեւ լուա եթէ Արքե-
 ղայոս Թագաւորեաց Հրէաստանի փոխանակ Հե-
 րովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ անդր. և հը-
 րաման առեալ 'ի տեսլեան, գնաց 'ի կողմանս Գա-
 23 լիլեացուց : * Եւ եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ
 կոչէր Նազարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ
 Նազովրեցի կոչեսցի :

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Յաւուրան յայնուիկ դայ Յովհաննէս մկրտիչ
 2 քարոզել յանապատին Հրէաստանի, * և ասել.
 ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւնն
 3 երկնից : * Զի սա է վասն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն Ե-
 սայեայ մարգարէի՝ որ ասէ. ձայն բարբառոյ յա-
 նապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ Տեա-
 4 ռն, և ուղիղ արարէք զչաւիղս նորա : * Եւ ինքն
 Յովհաննէս ունէր հանդերձ 'ի ստեւոյ ուղտու, և
 5 գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր նորա
 6 էր մարախ և մեղր վայրենի : * Յայնժամ ելանէին
 առ նա ամենայն Երուսաղեմացիք, և ամենայն Հը-
 7 բէաստան, և ամենայն կողմն Յորդանանու : * Եւ
 մկրտէին 'ի նմանէ 'ի Յորդանան գետ, և խոստո-
 8 վան լինէին զմեղս իւրեանց : * Եւ տեսեալ զբա-
 9 ղումն 'ի Սաղուկեցուցն և 'ի Փարիսեցուց եկեալս
 'ի մկրտութիւնս նորա, ասէ ցնոսա. ծնունդք իժից՝
 10 ո եցոյց ձեզ փախել 'ի բարկութենէն որ դաւոյն
 11 է : * Արարէք այսուհետեւ պտուղ արժանի ապաշ-
 12 խարութեան : * Եւ մի համարիցիք ասել յանձինս՝
 թէ ունիմք մեք հայր զԱբրահամ. ասեմ ձեզ, զի
 կարող է Աստուած 'ի քարանցս յայտցանէ յարու-

ցանել որդիս Աբրահամու: * Զի աւառիկ տապար 10
առ արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առ-
նիցէ զպտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր արկանի:
* Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութիւն, բայց 11
որ զինի իմ գայ՝ հղորագոյն է քան զիս, և ես չեմ
բաւական բառնալ զկօշիկս նորա. նա մկրտեսցէ
զձեզ 'ի հողին սուրբ և 'ի հուր: * Որոյ հեծանոցն 12
'ի ձեռնին իւրում, և սրբեսցէ զկալ իւր, և ժողո-
վեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր, և զյարդն
այրեսցէ անշէջ հրով: * Յայնժամ գայ Յիսուս 'ի 13
Գալիլէէ 'ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել 'ի
նմանէ: * Եւ Յովհաննէս արդելու զնա՝ և ասէ. 14
ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել, և դու առ ին գաս:
* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. [Թոյլ տուր 15
այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն
արդարութիւն, և ապա թոյլ ետ նմա: * Եւ իբրեւ 16
մկրտեցաւ Յիսուս, եւ վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի,
և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զհոգին Աս-
տուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի, և գայր 'ի վե-
րայ նորա: * Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա 17
է որդի իմ սիրելի, բնդ որ հաճեցայ:

ԳԼՈՒԽ Դ.

Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ 'ի հող- 1
ւոյն՝ փորձիլ 'ի սատանայէ: * Եւ պահեալ զքա- 2
ռասուն տիւ և զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղ-
ցեաւ: * Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ ցնա. եթէ 3
որդի ես Աստուծոյ՝ ասա զի քարինքս այսօրիկ
հաց լինիցին: * Նա պատասխանի ետ և ասէ. գբր- 4
եալ է՝ թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ա-
մենայն բանիւ որ ելանէ 'ի բերանոյ Աստուծոյ:

5 * Յայնժամ առեալ ածէ զնա սատանայ 'ի քաղաքն
սուրբ, և կացուցանէ զնա 'ի վերայ աշտարակի
6 տաճարին, * և ասէ ցնա. եթէ որդի ես Աստու-
ծոյ՝ արկ զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է, թէ
հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, և
'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի երբէք հար-
7 ցես զքարի զուտն քո: * Ասէ ցնա դարձեալ Յի-
սուս. գրեալ է՝ թէ ոչ փորձեսցես զՏէր Աստուած
8 քո: * Դարձեալ առնու ածէ զնա սատանայ 'ի լեա-
ռքն մի բարձր յոյժ, և ցուցանէ նմա զամենայն
9 թաղաւորութիւնս աշխարհի և զիստոս նոցա. * և
ասէ ցնա. զայս ամենայն քեզ տայ՝ եթէ անկեալ
10 երկիրպագանիցես ինձ: * Յայնժամ ասէ ցնա Յի-
սուս. երթ յետս իմ՝ սատանայ. զի գրեալ է՝
Տեառն Աստուծոյ քում երկիրպագես, և զնա
11 միայն պաշտեսցես: * Ապա եթող զնա սատանայ.
և ահա հրեշտակք մատեան և պաշտէին զնա:
12 * Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ եթէ Յովհաննէս մտտ-
13 նեցաւ, մեկնեցաւ զնաց 'ի Գալիլեա, * և թողեալ
զնա զարեթ, եկն բնակեցաւ 'ի Կափառնաթում 'ի
ծովեղբրին, 'ի սահմանս Զաբուղոնի և Նեփթաղի-
14 մայ. * զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայ-
15 եայ մարգարէի: * Երկիր Զաբուղոնի և երկիր
Նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու յանկոյս Յորդա-
16 նանու, Գալիլեա հեթանոսաց: * Ժողովուրդ որ
նստէր 'ի խաւարի՝ ետես լոյս մեծ, և որոց նստէ-
ին յաշխարհին և 'ի ստուերս մահու՝ լոյս ծաղեաց
17 նոցա: * Յայնժամ հետէ սկսաւ քարոզել Յիսուս և
ասել. ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայու-
18 թիւն երկնից: * Մինչդեռ զգնայր Յիսուս բնդ-
եղբր ծովուն Գալիլեացոց, ետես երկուս եղբա-

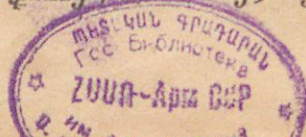
բըս, զՍիմոն զկոչեցեալն Պետրոս, և զԱնդրէաս
եղբայր նորա՝ արկեալ ուռկան 'ի ծով, քանզի
ձկնորսք էին: * Եւ ասէ ցնոսա. եկաք զինի իմ 19
և արարից զձեզ որսորդս մարդկան: * Եւ նոցա 20
թողեալ վաղվաղակի զգործին՝ գնացին զհետ նո-
րա: * Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ 21
երկուս եղբարս, զՅակովբոս Զերեդեայ և զՅով-
հաննէս զեղբայր նորա 'ի նաւի՝ Զերեդեաւ հան-
դերձ հարբն իւրեանց, մինչ կազմէին զուռկանս
իւրեանց. և կոչեաց զնոսա: * Նոցա թողեալ վաղ- 22
վաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց, գնացին բզ-
հետ նորա: * Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կող- 23
մքն Գալիլեացոց. ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նո-
ցա՝ և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և
բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս՝ և զամենայն
ախտս 'ի ժողովուրդեանն: * Եւ ել լուր նորա ընդ 24
ամենայն երկիրն Ասորոց, և մատուցին առ նա
զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին 'ի պէսպէս
ցաւս և 'ի տանջանս, և զգիւհարս և զլուսնոտս
և զանդամալոյծս. և բժշկեաց զնոսա: * Եւ եր- 25
թային զհետ նորա ժողովուրդք բազումք 'ի Գա-
լիլէէ և 'ի Դեկապոլեայ, և յերուսաղեմէ և 'ի
Հրէաստանէ, և յայնկոյս Յորդանանու, և բժշ-
կեաց զնոսա:

ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել 'ի լեառն. և 1
իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտք նո-
րա, * և բացեալ զքերան իւր ուսուցանէր զնոսա և 2
ասէր. * Երանի՛ աղքատաց հոգւով, զի նոցա է 3
արքայութիւն երկնից: * Երանի՛ սղաւորաց, զի 4

5 նոքա մխիթարեցին: * Երանի՛ հեղոց, զի նոքա
6 ժառանգեցեն զերկիր: * Երանի՛ որ քաղցեալ և
ծարաւի իցեն արդարութեան, զի նոքա յաղես-
7 ցին: * Երանի՛ ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն
8 գացեն: Երանի՛ այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրախւք,
9 զի նոքա զԱստուած տեսցեն: * Երանի՛ խաղաղա-
բարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեցին:
10 * Երանի՛ որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան,
11 զի նոցա է արքայութիւն երկնից: * Երանի է ձեզ՝
յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեցեն, և ա-
սիցեն զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ:
12 * Յնձացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բա-
զում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմար-
13 գարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին: * Դուք էք աղ-
երկրի. ապա թէ ալն անհամի՝ իւր յողիցի. ոչ
իմիք աղդիցէ այնուհետեւ, բայց եթէ բնկենու
14 արտաքս և կոխան լինել 'ի մարդկանէ: * Դուք
էք լոյս աշխարհի. ոչ կարէ քաղաք թաղել որ
15 'ի վերայ լերին կայցէ: * Եւ ոչ լուցանեն ճրագ և
զնեն ընդ գրուանաւ, այլ 'ի վերայ աշտանակի, և
16 լոյս տայ ամենեցուն որ 'ի տանն իցեն: * Այնպէս
լուսաւորեցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, որպէս
զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեցեն
զհայր ձեր որ յերկինս է:

17 Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զորէնս Բի-
կամ զմարդաբէս. ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ:
18 * Ամէն ասեմ ձեզ, մինչև անցեն երկինք և եր-
կիր, յովս մի որ նշանախեց մի է, ոչ անցէ յո-
րինացն և 'ի մարդաբէից՝ մինչև ամենայն եղիցի:
19 * Որ ոք լուծցէ մի ինչ 'ի պատուիրանացս յայս-
ցանէ 'ի փոքունց, և ապուցէ այնպէս զմարդիկ,

փոքր կոչեացի յարքայութեան երկնից . իսկ որ ա-
րացէ և ուսուցէ , նա մեծ կոչեացի յարքայու-
թեան երկնից : * Բայց ասեմ ձեզ , զի եթէ ոչ ա- 20
ռաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի քան զդաւ-
րացն և զփարիսեցուց , ոչ մտանիցէք յարքայու-
թիւն երկնից : * Լուարուք զի ասացաւ առաջնու 21
ցըն՝ թէ մի՛ սպանաներ , զի որ սպանանիցէ՝ պար-
տական լիցի դատաստանի : * Այլ ես ասեմ ձեզ , 22
եթէ ամենայն որ բարկանայ եղբոր խրոմ տա-
րապարտուց , պարտաւոր լիցի դատաստանի . և
որ ասիցէ ցեղբայր իւր յիմար , պարտաւոր լիցի
ատենի . և որ ասիցէ ցեղբայր իւր մորտ , պար-
տաւոր լիցի ի գեհէն հրոյն : * Եթէ մատուցանի 23
ցես զպատարագ քո ի վերայ սեղանոյ , և անդ
յիշիցես եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ զքէն ,
* թող զպատարագն քո առաջի սեղանոյն , երթ 24
նախ հաշտեաց ընդ եղբոր քում , և ապա եկեալ
մատուցիր զպատարագն քո : * Լեր իրաւստո՞ 25
ընդ ոտիս քում վաղադոյն , մինչդեռ իցես ընդ-
նմա ի ճանապարհի . դուցէ մատնիցէ զքեզ ոտ-
խըն դատաւորի , և դատաւորն դաճի , և ար-
կանիցիս ի բանտ : * Ամէն ասեմ քեզ . ոչ երանի 26
ցես անտի , մինչև հատուցանիցես զյետին նաքա-
րակիտն : * Լուարուք զի ասացաւ՝ մի՛ շնար . 27
* բայց ես ասեմ ձեզ , թէ ամենայն որ հայի ի կին 28
մարդ առ ի ցանկանալոյ նմա , անդէն շնացաւ
ընդ նմա ի սրտի իւրում : * Եթէ ակն քո աջ դայ- 29
թակղեցուցանէ զքեզ , խլեա զնա և ընկեա ի
քէն . զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կո-
րիցէ , և մի ամենայն մարմինդ քո անկանիցի ի
գեհէն : * Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցաւ 30

նէ զքեզ , հատ զնա և ընկեա ի քէն . զի լաւ է
քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ , և մի՛ ամե-
31 նայն մարմինդ քո արկանիցի ի գեհէն : * Ապա-
քէն ասացաւ , եթէ որ արձակիցէ զկին իւր , տա-
32 ցէ նմա զարձակմանն : * Բայց ես ասեմ ձեզ , եթէ
ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռ-
նելութեան , նա տայ նմա շնալ . և որ զարձակեալն
33 առնէ՝ շնայ : * Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա-
ռաջնոցն , մի՛ երդնուցուս սուտ , բայց հատուս-
34 ցես Տեառն զերդմունս քո : * Այլ ես ասեմ ձեզ՝
ամենեւին մի՛ երդնուլ , մի՛ յերկինս՝ զի ամթող է
35 Աստուծոյ , * և մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է
ոտից նորա , և մի՛ յերուսաղէմ՝ զի քաղաք է մե-
36 ծի արքայի , * և մի՛ ի գլուխ քո երդնուցուս , զի
ոչ կարես մազ մի սպիտակ առնել կամ թուխ :
37 * Այլ եղիցի ձեր բան , այո՞ն՝ այո , և ոչն՝ ոչ . զի
38 աւելին քան զայն ի չարէն է : * Լուարուք զի ա-
սացաւ՝ ակն ընդ ական , և ատամն ընդ ատամն :
39 * Այլ ես ասեմ ձեզ , մի՛ կալ հակառակ չարին . այլ
եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո , դարձո
40 նմա և զմիւսն : * Եւ որ կամիցի ոք դատել և առ-
նուլ զչապիկս քո , թող ի նա եւ դրանկոն քո :
41 * Եւ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ մըն մի ,
42 երթ ընդ նմա և երկուս : * Որում ինդրէ ի քէն՝
տուր , և որ կամի փոխ առնուլ ի քէն՝ մի՛ դար-
43 ձուցաներ զերեսս : * Լուարուք ապաքէն զի ասա-
ցաւ՝ սիրեցես զքնիւր քո , և ատեցես զթշնա-
44 մին քո : * Այլ ես ասեմ ձեզ , սիրեցէք զթշնամիս
ձեր . օր՞սեցէք զանիծիչս ձեր . բարի արարէք
ատեւ՝ լաց ձերոց , և աղօթս արարէք ի վերայ այ-
45 նոցիկ՝ որ լկենն զձեզ և հալածեն . * զի եղիցի

որդիք հօր ձերոյ որ յերկինս է . զի զարեգակն
իւր ծագէ 'ի վերայ չարաց և բարեաց , և ածէ
անձրեւ 'ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց : * Զի 46
եթէ սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զինչ
վարձք իցեն , ոչ ապաքէն և մաքաւորք զնոյն
գործեն : * Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարեւ 47
կամաց ձերոց՝ զինչ աւելի առնէք , ոչ ապաքէն
մաքաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն : * Արդ՝ 48
եղբրուք դուք կատարեալք , որպէս և Հայրն ձեր
երկնաւոր կատարեալ է :

ԳԼՈՒԽ Զ.

Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի առ 1
նեւ առաջի մարդկան , որպէս թէ 'ի ցոյց ինչ նո-
ցա . գուցէ և վարձս ոչ բնդաւնիցիք 'ի Հօրէն
ձերմէ՝ որ յերկինսն է : * Այլ յորժամ առնիցեո ու 2
ղորմութիւն , մի հարկաներ փող առաջի քո , որ-
պէս կեղծաւորքն առնեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրա-
պարտիս , որպէս զի փառաւորեսցին 'ի մարդկա-
նէ . ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա :
* Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես , մի 3
գիտացցէ ձախ քո զինչ գործէ արքո . * որպէս 4
զի եղիցի ողորմութիւն քո 'ի ծածուկ . և Հայրն
քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝ հատուցէ քեզ յայտ-
նապէս : * Եւ յորժամ յաղօթս կայցես , մի լինի 5
ցիս որպէս կեղծաւորքն . զի՝ սիրեն 'ի ժողովուրդս
և յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս , որպէս
զի երեւեսցին մարդկան . ամէն ասեմ ձեզ՝ այն
իսկ են վարձք նոցա : * Այլ դու յորժամ կայցես 6
յաղօթս , մուտ 'ի սենեակ քո , և փակեալ դուրս
քո , և կաց յաղօթս առ Հայր քո 'ի ծածուկ . և

Հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ , հատուցէ քեզ
7 յայտնապէս : * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , մի
շատախօս լինիք իբրեւ զհեթանոսան . զի համարին
եթէ 'ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին :
8 * Արդ՝ մի նմանիցէք նոցա . զի գիտէ Հայրն ձեր
զինչ պիտոյ է ձեզ մինչև ձեր խնդրեալ ինչ իցէ
9 'ի նմանէ : * Եւ արդ՝ այսպէս կայցէք դուք յա-
ղօթս . Հայր մեր որ յերկինս . սուրբ եղիցի անուն
10 քո : * Եկեսցէ արքայութիւն քո . եղիցին կամք
11 քո որպէս յերկինս և յերկրի : * Զհաց մեր հանա-
12 պաղորդ տուր մեզ այսօր : * Եւ թող մեզ զպար-
տիս մեր , որպէս և մեք թողումք մերոց պարտա-
13 պանաց : * Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն .
այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէ . զի քո է արքայութիւն
14 և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս . ամէն : * Զի
եթէ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա , թող-
15 ցէ և ձեզ Հայրն ձեր երկնաւոր : * Ապա թէ ոչ
թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա , և ոչ Հայրն
16 ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր : * Եւ յորժամ պա-
հիցէք՝ մի լինիք իբրեւ զկեղծաւորսն տրամեալք .
որ ապականեն զերեսս իւրեանց , որպէս զի երե-
ւեսցին մարդկան թէ պահիցեն . ամէն ասեմ ձեզ ,
17 այն իսկ են վարձք նոցա : * Այլ դու յորժամ պա-
հիցես , օծ զգլուխ քո՝ և լուա զերեսս քո , * զի
մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպահող . այլ Հօրն
քում 'ի ծածուկ , և Հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծա-
19 ծուկ , հատուցէ քեզ յայտնապէս : * Մի՛ գան-
ձէք ձեզ գանձս յերկրի . ուր ցեց և ուտիճ ապա-
կանեն , և ուր գողք ական հատանեն և գողանան :
20 * Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս , ուր ոչ
ցեց և ոչ ուտիճ ապականեն , և ոչ գողք ական

Հատանեն և գողանան : * Զի ուր գանձք ձեր են՝ 21
անդ և սիրտք ձեր եղիցին :

ԲԶ

ԳԶ

Զրազ մարմնոյ ակն է . եթէ ակն քո առատ 22
է , ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի : * Ապա 23
թէ ակն քո չար է՝ ամենայն մարմինդ խաւարին
եղիցի . իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւար
է , խաւարն որչափ եւս : * Ոչ ոք կարէ երկուց տեւ 24
բանց ծառայել . կամ զմին տալիցէ , և զմիւսն սի-
րիցէ . կամ զմին մեծարիցէ , և զմիւսն արհամար-
հիցէ . ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մամոնայի :
* Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ . մի հոգայք վասն 25
ողւոց ձերոց՝ զինչ ուտիցէք , կամ զինչ բնակիցէք .
և մի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ազանիցիք .
ոչ ապաքէն ոգի առաւել է քան զկերակուր՝ և
մարմին քան զհանգերձ : * Հայեցարուք 'ի թրու 26
չունս երկնից , զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն և ոչ ժո-
ղովեն 'ի շտեմարանս , և Հայրն ձեր երկնաւոր կե-
րակրէ զնոսա . ոչ ապաքէն դուք առաւել էք
քան զնոսա : * Իսկ արդ՝ ո՞ 'ի ձէնջ առ հոգալ իւ 27
բում՝ յաւելլու կարիցէ 'ի հասակ իւր կանգուն
մի : * Եւ վասն հանգերձի զի՞ հոգայք . հայեցաւ 28
բուք 'ի շուշանն վայրենի՝ որպէս աճէ . ոչ ջանայ ,
և ոչ նիւթէ : * Ասեմ ձեզ , զի և ոչ Սողոմոն յա- 29
մենայն 'ի փառսն իւրում զգեցաւ իբրեւ զմի 'ի նո-
ցանէ : * Իսկ եթէ զխոտն 'ի վայրի որ այսօր է՝ և 30
վաղիւն 'ի հնոց արկանի , Աստուած այնպէս զգե-
ցուցանէ , որչափ եւս առաւել զձեզ , թերտհա-
ւատք : * Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք՝ և տալիցէք . 31
զի՞նչ կերիցուք՝ կամ զի՞նչ արբցուք՝ կամ զի՞նչ
զգեցցուք : * Զի զայդ ամենայն հեթանոսք խքնդ- 32
րեն . քանզի գիտէ Հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պի-

33 տոյ է ձեզ այդ ամենայն : * Խնդրեցէք նախ զար-
քայութիւնն Աստուծոյ և զարդարութիւնն նորա .
34 և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ : * Մի՛ այսուհետեւ
հոգայցէք վասն վաղուի , զի վաղիւն վասն իւր հո-
գասցի . շատ է աւուրն չար իւր :

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Մի՛ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք : * Զի որով ԲԷ
2 դատաստանաւ դատէք՝ դատելոց էք . եւ որով
3 չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ : * Զի՞ տեսնես
զշիւղ յական եղբօր քո , և 'ի քում ական զգե-
4 րանդ ոչ տեսնես . * Կամ զիսրդ ասես ցեղբայր
քո , թող հանից զշիւղդ յականէ քումմէ . և ա-
5 հաւաղիկ 'ի քում ականդ գերան կայ : * Կե՛ղծա-
ւոր , հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ , և
ապա հայեսցես հանել զշիւղն յականէ եղբօր քո :
6 * Մի՛ տայք զարբութիւն շանց . և մի՛ արկանէք
զմարդարխոս ձեր առաջի խոզաց , զի մի՛ առ ոտն
կոխիցեն զնոսա , և դարձեալ երգիծուցանիցեն
7 զձեզ : * Խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ . հայեցէք՝ և
8 գտջիք , բախեցէք՝ և բացցի ձեզ : * Զի ամենայն
որ խնդրէ՝ առնու , և որ հայցէ՝ գտանէ , և որ
9 բախէ՝ բացցի նմա : * Ո՞ 'իցէ 'ի ձէնջ մարդ՝ ցոր
խնդրիցէ որդի իւր հաց , միթէ քա՞ր տայցէ նմա .
10 * և կամ խնդրիցէ ձուկն , միթէ օճ տայցէ նմա :
11 * Արդ՝ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պար-
գեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց . որչափ եւս ա-
ռաւել Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս
12 այնոցիկ որ խնդրեն զնա : * Զամենայն որ միան-
գամ կամիջիք՝ թէ արտացեն ձեզ մարդիկ , այն-
պէս և դուք արարէք նոցա . զի այս իսկ են օրէն-

քրն և մարգարէք : * Մտէք ընդ նեղ դուռն . 13
քանզի ընդարձակ է դուռնն և համարձակ ճա-
նապարհն՝ որ տանի 'ի կարուստ . և բազումք են
որ մտանեն ընդ նա : * Քանզի անձուկ է դուռնն՝ 14
և նեղ ճանապարհն՝ որ տանի 'ի կեանս . և սա-
կաւք են որ գտանեն զնա : * Զգոյշ լերուք 'ի սուտ 15
մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչ-
խաղաց , և 'ի ներքոյ են գայլք յափշտակողք .
* 'ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա . միթէ քաղիցե՞ն 16
'ի վշոց խաղող , կամ 'ի տատաակէ թուղ : * Այս 17
պէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ , և
ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ : * Ո՛չ կարէ ծառ 18
բարի պտուղ չար առնել , և ո՛չ ծառ չար՝ պտուղ
բարի առնել : * Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պը- 19
տուղ բարի , հատանի և 'ի հուր արկանի : * Ապա 20
'ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա : * Ոչ ամենայն որ 21
ասէ ցիս՝ Տէր Տէր , մոցէ յարքայութիւն երկնից .
այլ որ առնէ զկամս Հօր խնդ որ յերկինս է : * Բա- 22
զումք ասիցեն ցիս յառուրն յայնմիկ . Տէր Տէր՝
ո՛չ յանուն քո մարգարէացաք , և յանուն քո
դեռս հանաք , և յանուն քո զօրութիւնս բազու-
մքս արարաք : * Եւ յայնժամ ասացից ցնոսա՝ եթէ 23
ոչ երբէք գիտէի զձեզ , 'ի բաց կացէք յինէն ա-
մենեքեան՝ այք գործէիք զանօրէնութիւն : * Ամե- 24
նայն որ լէ զբանս իմ զայստիկ՝ և առնէ զոսա ,
նմանեցի առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր
'ի վերայ վիմի : * Իջին անձրեւք՝ և խաղացին գետք , 25
շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն , և ոչ կոր-
ծանեցաւ . քանզի 'ի վերայ վիմի հաստատեալ էր :
* Եւ ամենայն որ լէ զբանս իմ զայստիկ՝ և ոչ 26
առնէ զոսա , նմանեցի առն յիմարի՝ որ շինեաց

27 զտուն իւր 'ի վերայ աւաղոյ : * Իջին անձրեւք՝
յարեան գետք , շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն ,
և անկաւ . և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ :
28 * Եւ եղև իբրեւ կատարեաց Յիսուս զամենայն
զբանս զայստիկ , զարմանային ժողովուրդքն ընդ
29 վարդապետութիւն նորա : * զի իբրեւ իշխանու-
թեամբ ուսուցանէր , և ոչ որպէս դպիրքն :

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Այլ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի , զնացին զինի
2 նորա ժողովուրդք բազումք : * Եւ ահա մատուց-
եալ բորոտ մի՝ երկիրպաղանէր նմա և ասէր . Տէր ,
3 եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել : * Զգեաց զձե-
ռքն իւր և հասոյց 'ի նա Յիսուս և ասէ . կամիմ ,
սրբեաց . և վաղվազակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորո-
4 տութիւնն : * Եւ ասէ ցնա Յիսուս . զգոյշ լեր՝ մի՛
ուամք ասիցես . այլ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
նային , և մատո զպատարագն , զոր հրամայեաց
5 Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա : * Եւ մտեալ 'ի Կա-
մառնատում , մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի ,
6 աղաչէր զնա , * և ասէր . Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ
կայ 'ի տան անդամալոյժ՝ չարաչար տանջեալ :
7 * Ասէ ցնա Յիսուս . ես եկից և բժշկեցից զնա :
8 * Պատասխանի ետ հարիւրապետն և ասէ . Տէր ,
չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մոցես .
9 այլ ատա բանիւ , և բժշկեցի մանուկն իմ : * Քան-
զի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ , ունիմ
ընդ ինե զինուորս . ասեմ ամա երթ՝ և երթայ , և
այլում թէ եկ՝ և գայ , և ծառայի իմում թէ ա-
10 լա զայս՝ և առնէ : * Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ զարմա-
ցաւ , և ասէ ցայնտիկ՝ որ զհեան երթային . ամէն

ասեմ ձեզ, և ոչ յիարայելի այսպիսի հաւատոս
գտի երբէք: * Բայց ասեմ ձեզ, զի բազումք յա- 11
րեւելից և յարեւմտից եկեացեն՝ և բազմեացին
բնդ Աբրահամու՝ և բնդ Սահակայ՝ և բնդ Յակով-
բու յարքայութեան երկնից: * Եւ որդիքն ար- 12
քայութեան ելցեն ՚ի խաւարն արտաքին. անդ
եղիցի լալ և կրճել ատամանց: * Եւ ասէ Յիսուս 13
ցհարիւրապետն. երթ, և որպէս հաւատացերդ
եղիցի քեզ. և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուրն
յայնմիկ: * Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի տուն Պետրոսի, 14
ետեա զի զսքանչն նորա անկեալ դնէր տապա-
կալ. * Կալաւ զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմ 15
նքն. յոտն եկաց՝ և պաշտէր զնա: * Իբրեւ եղև 16
երեկոյ՝ մատուցին առնա դիւահարս բազումս, և
եհան զայսան բանիւ, և զամենայն հիւանդան բը-
ժըշկեաց: * Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն 17
Նսայեայ մարգարէի. նա զհիւանդութիւնս մեր
վերացոյց, և զցաւս մեր երարծ:

ԳԿ Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս բազումս զիւրեւ, 18
հրամայեաց երթալ յայնկոյս: * Եւ մատուցեալ 19
դպիր մի ասէ ցնա. վարդապետ, եկից և ես զկնի
քո՝ յոր վայր և երթիցես: * Ասէ ցնա Յիսուս. 20
աղուեսուց որջք գոն, և թռչնոց երկնից բոյնք,
այլ որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր:
* Եւ մի ոմն յաշակերտացն նորա ասէ ցնա. Տէր, 21
տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից
զհայր իմ: * Ասէ ցնա Յիսուս. եկ զկնի իմ, և 22
թոյլ տուր մեռելոյն թաղել զմեռեալս իւրեանց:
* Եւ իբրեւ եմուտ ՚ի նաւն, գնացին զկնի նորա 23
աշակերտքն նորա: * և ահա շարժումն մեծ եղև 24
՚ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի, և

25 ինքն ննջէր: * Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարու-
ցին զնա և ասեն. Տէր՝ փրկեա դմեզ. զի կորն-
26 չիմք: * Եւ ասէ ցնոսա. բնդէ՞ր վատասիրտք էք,
սակաւահաւատք: Յայնժամ՝ յարուցեալ սատ-
եաց հողմոցն և ծովուն, և եղև խաղաղութիւն
27 մեծ: * Եւ մարդիկն զարմացան՝ և ասէին. որպի-
սի ոք իցէ սա, զի և հողմք և ծով հնազանդին
28 ամա: * Եւ իբրեւ անց յայնկոյս յերկիրն Գերգե-
սացոց, պատահեցին նմա դիւահարս երկու՝ եւ-
եալք ՚ի գերեզմանացն չարաչարք յոյժ. որպէս զի
չէր հնար անցանել ումեք բնդ այն ճանապարհ:
29 * Եւ ահա աղաղակեցին և ասեն. զի՞ կայ մեր և
քո, Յիսուս որդի Աստուծոյ. եկիր տարաժամ
30 տանջել զմեզ: * Եւ էր հեռագոյն ՚ի նոցանէ երա-
31 մակ մի խողից արօտական: * Եւ գեւքն աղաչէին
զնա և ասէին. եթէ հանեա զմեզ աստի, հրաման
32 տուր մեզ երթալ յերամակ խողիցն: * Եւ ասէ
ցնոսա. երթայք: Եւ նոքա ելեալ գնացին յերա-
մակն խողից. և գիմեաց ամենայն երամակն ՚ի
33 դարէ անտի ՚ի ծով, և մեռան ՚ի ջուրս: * Եւ խո-
զարածքն փախեան, և երթեալ ՚ի քաղաքն պատ-
34 մեցին զամենայն, և զիրս դիւահարացն: * Եւ ա-
հա ամենայն քաղաքն եւ բնդ առաջ Յիսուսի.
իբրեւ տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ ՚ի սահ-
մանաց նոցա:

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 Եւ մտեալ ՚ի նաւ՝ անց յայնկոյս, և եկն ՚ի
2 քաղաք իւր: * Եւ ահա մատուցին առ նա անդա-
մալոյժ մի որ դնէր ՚ի մահիճս. և տեսեալ Յիսու-
սի զհաւատոս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյժն. թողեալ

լիցին քեզ մեղք քո : * Եւ ահա ոմանք 'ի դպրացն 3
ասեն ընդ միտս . հայհոյէ դա : * Եւ ծանուցեալ 4
Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . ընդէր
խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր : * Զի՞նչ գիւ- 5
րին է . ասել թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , թէ
ասել արիւնք չարաց : * Այլ զի գիտաւ լիք՝ եթէ 6
իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ
զմեղս . յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն . արիւնք
զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո : * Եւ յարուցեալ 7
գնաց 'ի տուն իւր : * Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն , 8
զարմացան . և փառաւոր առնէին զԱստուած
զտուիչն այնպիսի իշխանութեան մարդկան :

ԳԲ Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուսի , ետես այր մի 9
զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան՝ Մատթէոս անուն .
և ասէ ցնա՝ եկ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց
զկնի նորա : * Եւ եղև իբրեւ բազմեալ էր նա 'ի 10
տանն , և ահա մաքսաւորք և մեղաւորք եկեալ
և բազմեալ էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտս
նորա : * Իբրեւ տեսին փարիսեցիքն , ասեն ցա . 11
չակերտս նորա , ընդէր ընդ մաքսաւորս և ընդ
մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր : * Իսկ Յիսուս 12
իբրեւ լուաւ՝ ասէ ցնոսա . ոչ է պիտոյ բժիշկ
կարողաց՝ այլ հիւանդաց : * Երթայք ուսարուք 13
զի՞նչ է . զողորմութիւն կամիմ , և ոչ զզոհ . զի
ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս : * Յայն 14
ժամ մատենան առ նա աշակերտքն Յովհաննու և
ասեն . ընդէր մեք և փարիսեցիքն պահեմք յա-
ճախ , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն : * Ասէ ցնո- 15
սա Յիսուս . միթէ մարթ ի՞նչ իցէ մանկանց ա-
ռադաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ նոսա
իցէ . այլ եկեացեն աւուրք յորժամ բարձցի 'ի նո-

16 ցանէ փեսայն , և ապա պահեացեն : * Ոչ ոք ար-
կանէ կապերտ անթափ 'ի վերայ հնացեալ ձոր-
ձոյ . զի առնու ելանէ զլրութիւնն նորա 'ի հան-
17 դերձէն . և եւս չար պատառուսն լինի : * Եւ ոչ
արկանեն գինի նոր 'ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ
տիկքն պատառին , և գինին հեղու , և տիկքն
կորնչին . այլ արկանեն զգինի նոր 'ի տիկս նորս ,
և երկոքին պահին :

18 Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա , ահա ԳԳ
իշխան մի մատուցեալ երկիրպագանէր նմա և ա-
սէր . դուստր իմ արդ եւս վախճանեցաւ , այլ եկ-
եալ գիցես զձեռն քո 'ի վերայ նորա , և կեցցէ :
19 * Յարեաւ Յիսուս և գնաց զկնի նորա աշակերտո-
20 քն հանդերձ : * Եւ ահա կին մի տեռատես եր-
կտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի
21 դրօշակ հանդերձի նորա : * Քանզի ասէր 'ի մօր
իւրում , թէ միայն մերձեանամ 'ի հանդերձս նորա՝
22 փրկիմ : * Իսկ Յիսուս իբրեւ դարձաւ և ետես զնա՝
ասէ . քաջալերեաց դուստր , հաւատք քո կեցու-
ցին զքեզ . և փրկեցաւ կինն 'ի ժամէն յայնմանէ :
23 * Իբրեւ եկն Յիսուս 'ի տուն իշխանին , և ետես
24 զփողարան և ամբոխ յոյժ , ասէ ցնոսա . * Ի բաց
գնացէք . զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ նըն-
25 ջէ : * Եւ ծաղր առնէին զնա : Եւ իբրեւ ել ամբոխն
'ի բաց , եմուտ կալաւ զձեռանէ նորա , և յարեաւ
26 աղջիկն : * Եւ ել համբաւս այս ընդ ամենայն եր-
կիրն ընդ այն :

27 Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս , զհետ ԳԴ
եղեն նորա կոյրք երկու , աղաղակէին և ասէին .
28 ողորմեաց մեզ , որդի Դաւիթի : * Եւ իբրեւ եկն 'ի
տուն , մատենան առ նա կոյրքն : Եւ ասէ ցնոսա Յի-

սուս . հաւատաւոր եթէ կարող եմ առնել ձեզ
զայդ . ասենցնա . այո Տէր : * Յայնժամ մերձեցաւ 29
յաչս նոցա՝ և ասէ . բայտ հաւատոց ձերոց եղիցի
ձեզ : * Եւ բայան աչք նոցա . և սաստեաց նոցա 30
Յիսուս և ասէ . զգոյշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտացէ :
* Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն 31
երկիրն ընդ այն : * Եւ յերանհին նոցա արտաքս , 32
ահա մատուցին առ նա այր մի համբ դիւահար :
* Եւ յերանհին դիւին՝ խօսեցաւ համբն . և զար- 33
մացան ժողովուրդքն և ասեն . թէ և ոչ երբէք ե-
րեւեցաւ այսպիսի ինչ յիսրայէլի : * Իսկ Փարիսե- 34
ցիքն ասէին , թէ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս :
* Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս և 35
ընդ գետնս . ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա , և
քարոզէր զաւետարանն արքայութեան , և բժշ-
կէր զամենայն ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս
ի ժողովուրդեանն : * Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ 36
գթացաւ ի նոսա , զի էին աշխատեալք և ցրու-
եալք իբրեւ զոչխարս՝ որոց ոչ իցէ հովիւ : * Յայն- 37
ժամ ասէ ցաշակերտսն իւր . հունձք բազումք են
և մշակք սակաւ : * Արդ՝ աղաչեցէք զոէր հնձոց՝ 38
զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր :

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեօսն ա- 1
շակերտսն իւր , եւ նոցա իշխանութիւն այսոց
պղծոց հանել զնոսա , և բժշկել զամենայն ցաւս
և զամենայն հիւանդութիւնս : * Եւ առաքելոցն 2
երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ . առաջին ,
Սիմոն՝ անուանեալն Պետրոս , և Անդրէաս եղ-
բայր նորա : * Յակովբոս Ջերեղեայ՝ և Յովհան- 3

նէս եղբայր նորա . Փիլիպպոս , և Բարթուղիմէոս .
Թովմաս , և Մատթէոս մաքսաւոր . Յակովբոս Ալ-
փեայ , և Դեբէոս՝ որ անուանեցաւն Թադէոս :
4 * Սիմոն Կանանացի , և Յուդա Իսկարիօտացի՝
5 որ մատնեացն զնա : * Զնոսա երկոտասանեօսն ա-
ռաքեաց Յիսուս , պատուիրեաց նոցա , և ասէ .
'ի ճանապարհ հեթանոսաց մի՛ երթայցէք , և 'ի
6 քաղաք սամարացւոց մի՛ մտանիցէք : * Այլ եր-
թայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տանն
7 Իսրայէլի : * Եւ իբրեւ երթայցէք՝ քարոզեցէք և
տացէք , թէ մերձեալ է արքայութիւն երկնից :
8 * Զհիւանդս բժշկեցէք , զբորոտս սրբեցէք , բղ-
9 դեւս հանէք . ձրի առէք՝ և ձրի տուր : * Մի՛
ստանայք ոսկի , և մի՛ արծաթ , և մի՛ պղինձ ի
10 դօսիս ձեր . * մի՛ պարկ 'ի ճանապարհ և մի՛ եր-
կուս հանդերձս . մի՛ կօշիկս , մի՛ ցուպ , զի ար-
11 ժանի է մշակն կերակրոյ իւրում : * Յոր քաղաք
մտանիցէք կամ 'ի գետ , հարցանիցէք՝ թէ ո՞ր է
'ի նմա արժանի , և անդ լինի՛՛լիք՝ մինչև ելանի-
12 ցէք անտի : * Եւ իբրեւ մտանիցէք 'ի տունն , ող-
ջոյն տա՛լիք նմա և տասա՛լիք , ողջոյն տանս այս-
13 միկ : * Եթէ իցէ տունն արժանի , եկեացէ ողջոյնն
ձեր 'ի վերայ նորա . ապա թէ ոչ իցէ արժանի ,
14 ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի : * Եւ որ ոչ ընկալցի
զձեզ , և ոչ լուիցէ բանից ձերոց , իբրեւ ելանիցէք
'ի տանէն՝ կամ 'ի քաղաքէն յայնմանէ , թօթախեա-
15 լիք զիռչին յոտից ձերոց : * Ամէն ասեմ ձեզ , զիւ-
րազոյն լիցի երկրին Սողոմոնացւոց և Գոմորացւոց
յառուրն դատաստանին՝ քան քաղաքին այնմիկ :
16 Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զոչ- ԳԶ
խարս 'ի մէջ դայոց , եղերուք այսուհետեւ խորա-

գէտք իբրեւ զօճս, և միամիտք իբրեւ զաղաւնիս :
 * Զգոյշ լինիջիք 'ի մարդկանէ . զի մատնեացեն 17
 զձեզ յառեանս, և 'ի ժողովուրդս իւրեանց տան-
 ջեացեն զձեզ . * և առաջի դատաւորաց և թագաւ 18
 ւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ', 'ի վկայութիւն
 նոցա և հեթանոսաց : * Այլ յորժամ մատնիցեն 19
 զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՞րպէս կամ զի՛նչ խօսի-
 ցիք . զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօ-
 սիցիք . * զի ոչ եթէ դուք իցէք որ խօսիցիքն, 20
 այլ Հոգին հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի 'ի ձեզ : * Մատ 21
 նեացէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, և հայր զորդի .
 և յարիցեն որդիք 'ի վերայ հարց' և սպանանի-
 ցեն զնոսա . * և եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց 22
 վասն անուան իմոյ . իսկ որ համբերեացէ իսպառ,
 նա կեցցէ : * Եւ յորժամ հաւածիցեն զձեզ 'ի քա- 23
 ղաքիս յայնմիկ, վախիջիք յայլ, և եթէ յայն-
 մանէ հաւածիցեն զձեզ, վախիջիք 'ի միւս : Ամէն
 ասեմ ձեզ, ոչ սպառնալիք դրաղաքս Իսրայելի՝
 մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ : * Ո՛չ է աշակերտ 24
 առաւել քան զվարդապետ, և ոչ ծառայ քան
 զտէր իւր . * շատ իցէ աշակերտին՝ եթէ եղիցի իր- 25
 բեւ զվարդապետ իւր, և ծառային՝ իբրեւ զտէր
 իւր : Եթէ զտանուաէրն Բէեղղերուզ կոչեցին,
 ո՞րչափ եւս առաւել զբնտանիս նորա : * Մի՛ այ- 26
 սուհեաւ երկնչիցիք 'ի նոցանէ . զի ոչինչ է 'ի ծա-
 ծուկ՝ որ ոչ յայտնեցի, և գաղանի՝ որ ոչ ծա-
 նիցի : * Զոր ասեմ ձեզ 'ի խաւարի՝ ասացէք 'ի 27
 լոյս, և զոր լէք յունկանէ՝ քարոզեցէք 'ի վերայ
 տանեաց : * Եւ մի երկնչիք յայնցանէ որ սպա- 28
 նանեն զմարմին, և զորդի ոչ կարեն սպանանել .
 այլ երկերուք դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կա-

րողն է զորդի և զմարմին կորուսանել 'ի գեհենի :
 29 * Ո՛չ ապաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միտջ վա-
 ճառին, և մի 'ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց
 30 Հօր ձերոյ : * Այլ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ
 31 թուեալ է : * Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիցիք, զի լաւ էք
 32 քան զբաղում ճնճղուկս : * Ամենայն որ խոստո-
 վանեցի յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցից և
 33 ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է : * Եւ
 որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և
 34 ես զնա առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է : * Մի՛ հա-
 մարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութիւն յերկիր .
 35 ոչ եկի արկանել խաղաղութիւն, այլ սուր : * Քան-
 զի եկի քակել զայր 'ի հօրէ իւրմէ, և զդուստր
 36 'ի մօրէ իւրմէ, և զհարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ, * և
 37 թշնամիք առն՝ ընտանիք իւր : * Որ սիրէ զհայր
 կամ զմայր առաւել քան զիս, ոչ է ինձ արժանի .
 և որ սիրէ զուստր կամ զդուստր առաւել քան
 38 զիս, չէ ինձ արժանի : * Եւ որ ոչ առնու զիս ոչ
 39 իւր՝ և դայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի : * Որ դը-
 տանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա . և որ կորոյս
 40 զանձն իւր վասն իմ, դուցէ զնա : * Որ ընդունի
 զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի
 41 զառաքիչն իմ : * Որ ընդունի զմարդարէ յանուն
 մարդարէի՝ զվարձս մարդարէի առցէ . և որ ըն-
 42 զունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդա-
 լոյ առցէ : * Եւ որ արբուսցէ միում 'ի փռքրկանցս
 յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն
 աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս
 իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զպատուէր 1
 երկուտասանից աշակերտացն իւրոց, զնաց անտի
 քարոզել և ուսուցանել 'ի քաղաքս նոցա: * Իսկ 2
 Յովհաննէս իբրև լուաւ 'ի բանախն զգործսն Քրիստոսի,
 առաքեաց 'ի ձեռն աշակերտացն իւրոց,
 * և ասէ ցնա. զու ես որ զաւրցն ես, եթէ այ- 3
 լում ակնկալցուք: * Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և 4
 ասէ ցնոսա. գնացէք պատմեցէք Յովհաննու՝
 զոր լուայք և տեսիք: * Կայրք տեսանեն, կաղք 5
 գնան, բորոտք սրբին, և խուէք լսեն, և մեռ-
 եալք յառնեն, և աղքատք աւետարանին, * և 6
 երանեալ է՝ որ ոչ գայթակղեցի յիս: * Եւ իբրև 7
 նորա գնացին, սկսաւ Յիսուս ասել ցԺողովուրդսն
 զՅովհաննէս. զի՞նչ ելէք տեսանել յանապատին.
 եղէ՞ղն շարժուն 'ի հողմոյ: * Այլ զի՞նչ ելէք տե- 8
 սանել. մարդ 'ի հանդերձս փափկութեան զար-
 դարեալ. աւանիկ որ զփափուկսն զգեցեալ են՝ 'ի
 տունս թաղաւորաց են: * Այլ զի՞նչ ելէք տեսա- 9
 նել. մարդարէ՞. այո՝ ասեմ ձեզ, և առաւել եւս
 քան զմարդարէ: * Զի նա է՝ վասն որոյ գրեալն 10
 է. ահա ես առաքելից զհրեշտակ իմ առաջի ե-
 րեսաց քոց, որ պատրաստեցէ զճանապարհս քո
 առաջի քո: * Ամէն ասեմ ձեզ, չէ յարուցեալ 'ի 11
 ծնունդս կանանց մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ,
 քայց փոքրիկն յարքայութեան երկնից մեծ է
 քան զնա: * Բայց առուրցն Յովհաննու Մկրտչի 12
 մինչև ցայժմ, արքայութիւն երկնից բռնադատի,
 և բռունք յափշտակեն զնա: * Քանզի ամենայն 13
 օրէնք և մարդարէք մինչև ցՅովհաննէս մարդա-

14 ընացան: * Եւ եթէ կամիք ընդունել, նա է եղև՝
 15 որ զաւրցն է: * Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:
 16 * Ո՛ւմ նմանեցուցից զաղղս զայս. նման է ման-
 կըսոյ՝ որ նստիցին 'ի հրապարակս, կարգայցեն
 17 զընկերս իւրեանց, * և ասիցեն. փողս հարաք
 ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցիք, ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կո-
 18 ծեցարուք: * Եկն Յովհաննէս, ոչ ուտէր և ոչ բմ-
 19 պէր, և ասեն՝ դեւ դոյ 'ի նմա: * Եկն որդի մար-
 դոյ՝ ուտէ և բմպէ, և ասեն. ահա այր կերող և
 արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց.
 և արդարացաւ իմաստութիւն յորդոց իւրոց:
 20 * Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն՝ յորս ե-
 ղեն բազում զօրութիւնք նորա, և ոչ ապաշխա-
 21 ընցին: * Վայ քեզ Քորազին, վայ քեզ Բեթսայի-
 դա. զի եթէ 'ի Տիւրոս և 'ի Սիդոն եղեալ էին
 զօրութիւնքն՝ որ 'ի ձեզ եղեն, վաղու եւս արդ-
 22 եօք խորդով և մոխրով ապաշխարեալ էր: * Բայց
 ասեմ ձեզ, դիւրագոյն լիցի երկրին Տիւրոսի և
 23 Սիդոնի յառուրն դատաստանի՝ քան ձեզ: * Եւ
 դու Կափառնաում, մի՛ մինչև յերկինս բարձրա-
 ցիս, այլ մինչև 'ի դժոխս իջցես. զի եթէ 'ի Սո-
 դոմ եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ եղեն 'ի քեզ.
 24 աղաքէն կային եւս մինչև ցայօր: * Բայց ասեմ
 ձեզ, եթէ երկրին Սոդոմացոց դիւրագոյն լիցի
 յառուրն դատաստանի՝ քան քեզ:
 25 * Յայնժամ ամանակի պատասխանի ետ Յիսուս՝ ԳԵ
 և ասէ. գոհանամ զքէն, Հայր, Տէր երկնի և երկ-
 րի. զի ծածկեցեր զայս իմաստնոց և 'ի գիտնոց:
 26 և յայտնեցեր աղայոց. * այո՝ Հայր, զի այսպէս
 27 հաճոյ եղեւ առաջի քո: * Ամենայն ինչ տուաւ ինձ
 'ի Հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ

հայր, և ոչ զհայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, և ում որդին կամիցի յայանել: * Եկայք առ իս ա. 28 մենայն վատապանք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: * Առէք զլուծ իմ՝ ի ձեզ, և ուսա. 29 բուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և գաղիք հանգիստ անձանց ձերոց: * զի լուծ իմ 30 քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Յայնժամ զնայ Յիսուս ընդ արտորայսն նո. 1
յա ի շաբաթու. և աշակերտքն նորա քաղցեան, և սկսան հասկ կորզել և ուտել: * Փարիսեցիքն 2
իբրև տեսին՝ ասեն զնա. ահաւասիկ աշակերտքն քո գործեն. զոր ոչ է արժան գործել ի շաբա. 3
թու: * Եւ նա ասէ զնոսա. ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն՝ և 4
որ ընդ նմայն էին: * Զիմրդ եմուտ ի տունն Աս. 4
տուծոյ՝ և եկեր զհացն զառաջաւորութեան, զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել, և ոչ որոց ընդ նմայն է. 5
ին, բայց միայն քահանայից: * Կամ թէ չիցէ՝ 5
ընթերցեալ յօրէնս, զի ի շաբաթս քահանայքն ի տաճարին պղծեն զշաբաթն, և անմեղք են: * Բայց ասեմ ձեզ՝ զի մեծ քան զտաճարն է աստ: 6
* Եւ եթէ գիտէիք զինչ է՝ զողորմութիւն կամիմ, 7
և ոչ զդոհ. ապա ոչ գատապարտէիք դուք զանպարտն: * Զի տէր է շաբաթու որդին մարդոյ: 8
* Եւ զնայեալ անտի Յիսուս՝ եկն ի ժողովուրդն 9
նոցա: * Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գ. 10
սացեալ էր. հարցին զնա՝ և ասեն. եթէ պարտ իցէ ի շաբաթու բժշկել, զի շաբաթօրեացն զնմա. 11
նէ: * Եւ նա ասէ զնոսա. ով է ի ձէնջ մարդ՝ ո.

որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն ի խորխո. 1
րատ ի շաբաթու. միթէ ոչ ունիցի և յարուցա. 12
նիցէ զնա: * Իսկ արդ. որչափ եւս առաւել է մարդ. քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է ի շաբաթու. 13
բարիս գործել: * Յայնժամ ասէ զայրն. ձգեա զձեռն քո, և նա ձգեաց. և եղև ողջ իբրև ըզ. 14
միւսն: * Իսկ Փարիսեցիքն ելեալ արտաքս, խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ որպէս կորուսցեն զնա: 15
* Եւ Յիսուս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի. և զնային զհեռ նորա ժողովուրդք բազումք. և բը. 16
ժըշկեաց զամենեւեան: * Եւ սաստեաց նոցա՝ զի 17
մի յայտնեացն զնմանէ ումք. * զի լցցի, որ ա. 18
սացաւն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի: * Ահա մա. նուկ իմ, զոր ընտրեցի. և սիրելի իմ, ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եղից զողի իմ՝ ի վերայ նորա, 19
և իրաւունս հեթանոսաց պատմեացէ: * Ոչ հա. կառակեցի, և ոչ աղաղակեցէ, և ոչ ոք լուիցէ 20
ի հրապարակս զբարեաւ նորա: * Զեղէզն ջախ. ջախեալ ոչ փշրեացէ, և զպատրոյկն առկայծեալ ոչ չիջուցէ, մինչև հանցէ ի յողթութիւն զդա. 21
տաստան. * և յանուն նորա հեթանոսք յուսացին: 22
Յայնժամ մատուցաւ առնա գիււհաւոր մի կոյր Դ. 23
և համր, և բժշկեաց զնա. որպէս զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ: * Զարմացան ամե. նայն ժողովուրդքն՝ և ասէին. միթէ աս իցէ Քը. 24
րիստոսն որդի Դաւիթի: * Բայց Փարիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն. ոչ իւրք հանէ դա զդեւս՝ եթէ ոչ 25
Բէեզղեբուղաւ իշխանաւն գիւաց: * Իբրև գի. տաց Յիսուս զխորհուրդն նոցա՝ ասէ զնոսա. ա. մենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի. և ամենայն քաղաք՝ կամ տուն բաժան.

եալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ, * և եթէ սատանայ 26
 զսատանայ հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ-
 զիարդ կացցէ թագաւորութիւն նորա: * Եւ եթէ 27
 ես Բէեղզերուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր
 իւ հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր
 դատաւորք: * Ապա թէ հոգւով Աստուծոյ հանեմ 28
 ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է 'ի վերայ ձեր ար-
 քայութիւն Աստուծոյ: * Կամ զիարդ կարէ ոք 29
 մտանել 'ի տուն հօրի' և զգործիսն նորա յա-
 վըշտակել. եթէ ոչ նախ կապիցէ զհօրն, և ա-
 պա զտունն նորա յախշտակիցէ: * Որ ոչ ընդ իս 30
 է, հակառակ իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցըր-
 ուէ: * Վասնայդորիկասեմ ձեզ. ամենայն մեղք և 31
 հայհոյութիւնք թողցին մարդկան. բայց զհոգւոյն
 հայհոյութիւն մի թողցի: * Եւ որ ոք ասիցէ բան 32
 զորդոյ մարդոյ՝ թողցի նմա. բայց որ զհոգւոյն
 սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի նմա. մի յայսմ աշխարհի,
 և մի 'ի հանդերձեւումն: * Կամ արարէք զծառն 33
 բարի' և զպտուղ նորա բարի. կամ արարէք զծառն
 չար' և զպտուղ նորա չար. քանզի 'ի պտղոյ ան-
 տի ծառն ճանաչի: * Մտունդք իժից, զիարդ կա- 34
 ղիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քանզի 'ի
 յաւելումսդ սրտի խօսի բերան: * Մարդ բարի' 35
 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և
 մարդ չար՝ 'ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչ-
 չարիս: * Բայց ասեմ ձեզ. թէ ընդ ամենայն դա- 36
 տարի բանի՝ զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն հա-
 մար յառաջն դատաւորանի: * Զի 'ի բանից քոց 37
 արդարացիս, և 'ի բանից քոց պարտաւորեացիս:
 Զայնժամ պատասխանի ետուն նմա ոմանք 'ի 38
 դպրացն և 'ի փարիսեցւոց' և ասեն. Վարդա-

39 պետ, կամ իմք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն: * Նա
 պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. ազդ չար և շնա-
 ցող նշան խնդրէ, և նշան մի տացի նմա, բայց
 40 նշանն Յովնանու մարդարէի: * Զի որպէս էր Յով-
 նան 'ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս,
 նոյնպէս եղիցի և որդի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի
 41 զերիս տիւս և զերիս գիշերս: * Արք նինուէա-
 ցիք յարիցեն 'ի դատաւորանի ընդ ազգիս ընդ-
 այսմիկ՝ և դատաւարտեսցեն զսա. զի զղացան
 'ի քարոզութեանն Յովնանու. և արդ աւասիկ մեծ
 42 քան զՅովնան է աստ: * Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ
 'ի դատաւորանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դա-
 տաւարտեսցէ զսա. զի եկն 'ի ծագաց երկրի՝ լը-
 սել զիմաստութիւնն Սողոմոնի. և ահա մեծ քան
 43 զՍողոմոն է աստ: * Այլ յորժամ այսն պիղծ ե-
 լանէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրգին տեղիս. խնդ-
 44 ըէ հանդիստ՝ և ոչ գտանէ: * Յայնժամ ասէ.
 դարձայց 'ի տուն իմ՝ ուստի ելի. և եկեալ գը-
 տանէ զնա պարտաւորդ, մաքրեալ և յարդար-
 45 եալ: * Յայնժամ երթայ՝ առնու ընդ իւր եօթն
 այլ այս չարագոյնս քան զինքն, և մտեալ ընա-
 կէ անդ. և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար
 քան զառաջինն. այնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ
 46 չարի: * Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդան խօսէր,
 ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային արտա-
 47 քոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա: * Եւ ասէ ոմն
 48 և խնդրեն խօսել ընդ քեզ: * Նա պատասխանի
 ետ այնմիկ՝ որ ասացն ցնա, և ասէ. ով է իմ մայր,
 49 կամ ով եմ իմ եղբարք: * Եւ ձգեալ զձեռն իւր
 յաշակերտսն՝ ասէ. ահա մայր իմ և եղբարք իմ:

* Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է, 50
նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԴԵ

Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ի տանէն՝ նըս- 1
տաւ առ ծովեղերն: * Եւ ժողովեցան առ նա ժո- 2
ղովուրդք բազումք. մինչև մոտմեկ նմա ի նաւն,
և նստել. և ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծո-
վեղերն: * Եւ խօսէր ընդ նոսա բազումս առա- 3
կօք՝ և ասէր: * Ահա ել սերմանա հան սերմանել. 4
և ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանա-
պարհաւ, և եկն թռչուն երկնից՝ և եկեր զնա:
* Եւ այլն անկաւ յապառաժի. ուր ոչ գոյր հող 5
բազում. և վաղվաղակի բուսաւ՝ առ ի չգոյէ հիւ-
թոյ երկրին: * Ի ծագել արեւու տապաքաւ, և 6
զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ: * Եւ այլն ան- 7
կաւ ի մէջ փշոց. և ելին փուշքն և հեղձուցին
զնա: * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի, և տայր 8
պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, և էր որ վաթսու-
նաւոր, և էր որ երեսնաւոր: * Որ ունիցի ականջս 9
լսելոյ՝ լուիցէ: * Եւ մատուցեալ աշակերտքն ա- 10
սեն ցնա. ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նոսա: * Նա 11
պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. քանզի ձեզ
տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն
երկնից, և նոցա չէ տուեալ: * Զի ոյր գուցէ՝ 12
տացի նմա և յաւելցի. և ոյր սչն գուցէ՝ և զոր
ունիցին, բարձցի ի նմանէ: * Վասն այնորիկ ա- 13
ռակօք խօսիմ ընդ նոսա. զի տեսանեն՝ և ոչ տե-
սանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և առնուն ի միտ:
* Եւ կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Եսայ- 14
եայ՝ որ ասէ. լսելով լուիջիք՝ և մի խնամիք. և

15 տեսանելով տեսիլք՝ և մի՛ տեսիլք. * զի թանձ-
րացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ, և ականջօք
իւրեանց ծանուես լուսն. և զաչս իւրեանց կա-
փուցին. զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք, և ական-
ջօք լուիցեն, և սրտիւք խնայցին, և դարձցին՝ և
16 բժշկեցից զնոսա: * Բայց ձեր երանի է աչացդ՝
17 զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն: * Ամէն
ասեմ ձեզ. զի բազում մարդարէք և արդարք՝
ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին.
18 և լսել զոր լուայքդ՝ և ոչ լուսն: * Եւ արդ՝ լուա-
19 լուք զառակ սերմանացանին: * Յամենայնէ՝ որ
լսէ զբանն արքայութեան և ոչ առնու ի միտ,
դայ չարն և յափշտակէ զսերմանեալն ի սիրտ նո-
րա. այն է՝ որ առ ճանապարհաւսն սերմանեցաւ:
20 * Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ, այն է՝ որ
իրբե լսէ զբանն, և վաղվաղակի խնդութեամբ
21 ընդունի զնա. * բայց քանզի ոչ ունի արմատս
յինքեան, այլ առ ժամանակ մի է, ի լինել նե-
ղութեան և հալածանաց վասն բանին՝ վաղվաղա-
22 կի դայթակզի: * Իսկ որ ի մէջ փշոցն սերմանե-
ցաւ, այն է՝ որ իբրե լսէ զբանն, և հողք աչ-
խարհիս, և պատրանք մեծութեան հեղձուցանեն
23 զբանն, և լինին անպտուղ: * Իսկ որ յերկիրն
բարի սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրե լսէ զբանն,
և ի միտ առնու, և տայ զպտուղ. է՝ որ հարիւր,
և է՝ որ վաթսուն, և է՝ որ երեսուն:
24 Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ. նմանե- ԴԶ
ցաւ արքայութիւնն երկնից առն՝ որ սերմանիցէ
25 սերմն բարի յադարակի իւրում. * և ի քուն լի-
նել մարդկան՝ եկն թշնամին նորա. և ցանեաց ի
26 վերայ որումն ի մէջ ցորենոյն և գնաց: * Եւ իբ-

րեւ բուսաւ խոտն՝ և արար պտուղ, ապա երեւեցաւ և որոմնն: * Մատուցեալ ծառայք տանու 27 տեառնն ասեն ցնա. տէր, ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յազարակին քում. արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն: * Եւ նա ասէ ցնոսա. այր թշնամի արար 28 զայն: Ասեն ցնա ծառայքն. կամի՞ս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն 'ի բաց: * Եւ նա ասէ ցնոսա. 29 մի, գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցորեանն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք: * Թոյլ տուք երկոցունց 30 աճել 'ի միտսին մինչեւ 'ի հունձս, և 'ի ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձողսն. քաղեցէք նախ զորոմնն, և կապեցէք զայդ խրճուս առ 'ի յայրեւ. և զցորեանն ժողովեցէք 'ի շտեմարանս իմ: * Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ. նման է ար 31 քայութիւն երկնից հատոյ մանանխոյ. զոր առեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յազարակի իւրում. * որ 32 փոքր է քան զամենայն սերմանիս, և յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն բանջարս. և լինի ծառ՝ մինչեւ գալ թռչնոց երկնից՝ և հանդչել յոստս նորա: * Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և 33 ասէ. նման է արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց 'ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչեւ ամենայն խմորեցաւ: * Զայս ամենայն խօսեցաւ 34 Յիսուս առակօք ընդ ժողովուրդսն. և առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա: * Զի լցցի ասաց 35 եալն 'ի մարգարէէն. բացից առակօք զբերան իմ. բղխեցից զծածկեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի:

ԴԵ Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժողովուրդսն, 36 եկն 'ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն նորա՝ և ասեն. մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ազարակի: * Նա պատասխանի եւ և ասէ ցնոսա. որ 37

38 սերմանէ սերմն բարի՝ է որդի մարդոյ. * և ազարակն աշխարհս է. սերմն բարի նոքա են, որ որդիքն արքայութեան են. իսկ որոմնն որդիք չանայ են. * և թշնամին որ վարեաց զայն՝ աստանայ է. և հունձքն կատարած աշխարհիս է, և 40 հնձողքն հրեշտակք են: * Որպէս ժողովի որոմնն և 'ի հուր այրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս: * Առաքեցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս 41 իւր, և ժողովեցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս՝ և զայնոսիկ ոյք 42 գործեն զանօրէնութիւն. * և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ՝ և կրճել ատա 43 մանց: * Յայնժամ արդարքն ծագեացեն իբրեւ զարեգակն յարքայութեան երկնից. որ ունիցի 44 ականջս լեւոյ՝ լուիցէ: * Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկեւոյ յազարակի, զոր գտեալ մարդոյ՝ թագոյց. և 'ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ՝ 45 զոր ունի. և գնէ զազարակն զայն: * Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցի 46 կըս: * Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր՝ և 47 գնեաց զայն մարգարիտ: * Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից ուսկանի արկելոյ 'ի ծով՝ և 48 յամենայն ազգաց ժողովեւոյ. * զոր իբրեւ լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք, և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս՝ և զխոտանն 'ի բաց բնիկցին: 49 * Այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեցեն զչարս 'ի միջոյ արդա 50 րոց. * և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյն. անդ եւ

դիցի լալ և կրճեղ առամանց: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. 51
 իմացարձ. ք զայս ամենայն. Ասեն ցնա. այո՝ Տէր:
 * Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ամենայն դը. 52
 պիր աշակերտեալ արքայութեան երկնից՝ նման
 է առն տանուտեառն, որ հանէ ի գանձէ իւրմէ
 զնոր և զհին:

Եւ եղև իբրեւ կատարեաց Յիսուս զառա. 53
 կըս զայսորիկ՝ վոխեցաւ անտի: * Եւ եկեալ ի 54
 գաւառ իւր՝ ուսուցանէր զնոսա ի ժողովրդեանն
 նոցա. մինչև զարմանալ նոցա՝ և ասել. ամա՛ ուս-
 տի՞ իցէ այս իմաստութիւն և զօրութիւնք: * Ո՛չ 55
 սա է հիւսանն որդի. ո՛չ մայր սորա կոչի Մարի-
 ամ, և եղբարք սորա Յակովբոս և Յովսէփ և Սի-
 մոն և Յուդա. * և քորք սորա ո՛չ ամենեքեան 56
 առ մեղ են. և արդ՝ ուստի՞ է սմա այս ամենայն:
 * Եւ գայթակղէին ի նա: Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. 57
 չիք մարգարէ անարդ՝ եթէ ոչ յիւրում գաւա-
 ուի՝ և յիւրում տան: * Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս 58
 թիւնս բազումս վասն անհաւատութեան նոցա:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

59 Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չորրորդ. 1
 դապեա զլուր Յիսուսի. * և ասէ ցճառայս իւր. 2
 նա է Յովհաննէս Մկրտիչ, նա յարեաւ ի մեռե-
 լոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք չինին նովա:
 * Բանդի Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս՝ կապեաց 3
 զնա՝ և եղ ի բանտի՝ վասն Հերովդէայ կնոջ Փի-
 լիպպոսի եղբոր նորա: * Զի ասէր ցնա Յովհան. 4
 նէս. չէ արժան քեզ ունել զդա: * Եւ կամէր զնա 5
 սպանանել, բայց երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի.
 քանդի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա: * Եւ իւր 6

րեւ եղեն ծնունդք Հերովդի, կաքաւեաց դուստ-
 րըն Հերովդէայ ի մէջ բաղնականին, և հաճոյ
 7 թուեցաւ Հերովդի. * ուստի և երգմամբ խոստա-
 8 ցաւ տալ նմա զինչ և խնդրեացէ: * Եւ նա յա-
 ուջագոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ, տուր ինձ ա-
 սէ, այսր ի վերայ սկաեղ զգլուխն Յովհաննու Մը. 9
 կըրտչի: * Եւ տրամեցաւ թագաւորն, բայց վասն
 երգմանցն և բարձակցայն՝ հրամայեաց տալ նմա:
 10 * Եւ առաքեաց դիւատեաց զՅովհաննէս ի բան-
 11 տի, * և բերաւ գլուխն նորա սկաեղք՝ և տուաւ
 12 աղջկանն, և տարաւ առ մայր իւր: * Եւ մատու-
 ցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թա-
 ղեցին, և եկեալ պատմեցին Յիսուսի:
 13 Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս, զնաց անտի նաւու 64
 յանապատ տեղի առանձինն: Իբրեւ լուան ժողո-
 վուրդքն, զնացին զհետ նորա հետի ի քաղաքաց
 14 անտի: * Եւ իբրեւ ել՝ ետես ժողովուրդ բազում,
 գթացաւ ի նոսա, և բժշկեաց զհիւանդս նոցա:
 15 * Իբրեւ ընդ երեկս եղև, մատեան առ նա աշա-
 կերտքն և ասեն. տեղիս անապատ է՝ և օրս տա-
 րաժամեալ, արձակեա զժողովուրդսդ՝ զի երթի-
 ցեն շուրջ ի շէնն, զնեացեն իւրեանց կերակու-
 16 րըս: * Եւ ասէ Յիսուս. ոչինչ պիտոյ է դոցա եր-
 17 թալ. դուք տուք դոցա ուտել: * Եւ նորա ասեն
 ցնա. ոչինչ ունիմք աստ, բայց հինգ նկանակ և
 18 երկուս ձկունս: * Եւ ասէ ցնոսա. բերէք այսր
 19 զայն: * Եւ հրամայեաց բազմեցուցանել զժողո-
 վուրդն ի վերայ խոտոյ. և առեալ զհինգ նկա-
 նակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս, օրհ-
 նեաց. և երեկ և ետ ցաշակերտսն զնկանական, և
 20 աշակերտքն ժողովրդոցն: * Կերան ամենեքեան

և յաղեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառիլի: * Եւ որք կերանն՝ էին արք 21 իբրեւ հինգ հազար, թող զկանայս և զմանկոի:

Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մը 22 տանել 'ի նաւ և յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակեաց: * Եւ իբրեւ արձակեաց 23 զժողովուրդսն, ել 'ի լեառն առանձինն կալ յաղթս: Եւ իբրեւ ընդ երեկս եղև, անդ էր միայն: * Եւ նաւն մեկնեալ էր 'ի ցամաքէն բազում աս 24 պարիսօք՝ ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն: * Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն 25 առ նոսա Յիսուս գնալով 'ի վերայ ծովուն: * Իբ 26 բեւ տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան, և ասեն՝ թէ առ աջօք ինչ իցէ. և առ ահին աղաղակեցին: * Եւ վաղվաղակի 27 խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս և ասէ. քաջալերեցարուք, ես եմ, մի՛ երկնչիք: * Պատասխանի ետ 28 նմա Պետրոս և ասէ. Տէր, եթէ դու ես, հրամայեա ինձ գալ առ քեզ 'ի վերայ ջրոյս: * Եւ նա 29 ասէ, եկ: Եւ իջեալ 'ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց 'ի վերայ ջրոցն, և եկն առ Յիսուս: * Եւ տեսեալ 30 զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. և իբրեւ սկսաւ ընկզմել՝ աղաղակեաց և ասէ. Տէր, փրկեա զիս: * Եւ 31 վաղվաղակի Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ. թերահաւատ, ընդէ՞ր երկմտեցեր: * Եւ 32 իբրեւ ելին 'ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն: * Եւ 33 որ 'ի նաւին էին՝ մատեան երկիր պագին նմա և ասեն. արգարեւ որդի Աստուծոյ ես դու: * Եւ 34 անցեալ եկին 'ի ցամաք 'ի Քեննեսարէթ: * Եւ իբ 35 բեւ ծանօտան զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն՝ և ածին առ նա

36 զամենայն հիւանդս: * Եւ աղաչին զնա, զի գոնէ միայն 'ի քղանցս հանդերձի նորա մերձեցին. և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

1 Յայնժամ մատեան առ Յիսուս՝ որ յերուսա 36
2 զեմէ վարիսեցիքն և դպիրք և ասեն. * Ընդէ՞ր
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութեամբ ծե-
րոցն, զի ոչ լուսնան զձեռս յորժամ հաց ուտեն:
3 * Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. իսկ դուք
ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն Աստուծոյ՝
4 վասն ձերոյ աւանդութեանն: * Զի Աստուած ա-
5 սաց, պատուեա զհայր քո և զմայր, * և որ բամբ-
բասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու վախճանեցի:
6 * Եւ դուք ասէք. որ ասիցէ ցհայր իւր կամ
ցմայր իւր, թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտի-
ցիս, և ոչ պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր.
և խտէք զբանն Աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդու-
7 թեանն: * Կեղծաւորք, բարւոք մարդարէացաւ
8 'ի վերայ ձեր Եսայի և ասէ. * Ժողովուրդս այս
չըթամք պատուէ զիս, և սիրտ իւրեանց հեռա-
9 ցեալ մեկուսի է յինէն: * Ղուր պաշտեն զիս, ու-
սուցանեն վարդապետութիւնս՝ զմարդկան պատ-
10 ուիրեալս: * Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդ-
11 սքն՝ ասէ ցնոսա. լուարուք և 'ի միտ առէք: * Ոչ
որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ. այլ որ
12 ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ: * Յայն-
ժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն ցնա.
գիտեա՞ զի վարիսեցիքն իբրեւ լուսն զբանն դայ-
13 թակղեցին: * Նա պատասխանի ետ նոցա և ասէ.
ամենայն տունի զոր ոչ տնկեաց հայր իմ երկ-

նաւոր , խլեացի : * Թոյլ տուք զնոսա . կոյրք են՝ 14
կուրաց առաջնորդք . կոյր կուրի յորժամ առաջ-
նորդէ՝ սխալէ , և երկուքին 'ի խորխորատ անկա-
նին : * Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ . 15
մեկնեա մեզ զառակա զայս : * Ասէ Յիսուս . տա 16
կաւին և դուք անմիտք էք , * և ոչ իմանայք՝ եւ 17
թէ ամենայն որ մտանէ 'ի բերան , յորովայն եր-
թայ և արտաքս ելանէ . * իսկ որ ելանէ 'ի բերաւ 18
նոյ , 'ի սրտէ անտի դայ , և այն պղծէ զմարդ :
* Զի 'ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք , սպանու 19
թիւնք , շնոթիւնք , պոռնկութիւնք , դողու-
թիւնք , սուտ վկայութիւնք , հայհոյութիւնք :
* Այս ամենայն է որ պղծէ զմարդ , այլ անլուայ 20
ձեռօք ուտել ոչ պղծէ զմարդ :

69

Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց 'ի կողմանս Տիւ 21
րութի և Սիլղովի : * Եւ ահա կին մի Քանանացի 22
'ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ , աղաղակէր և
ասէր . ողորմեաց ինձ , Տէր , որդի Դաւթի , դուս-
տրք իմ չարաչար այսահարի : * Եւ նա ոչ ետ նմա 23
պատասխանի : Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝
աղաչէին զնա և ասէին . արձակեա զնա , զի ա-
ղաղակէ զհետ մեր : * Նա պատասխանի ետ և 24
ասէ . ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս
կորուսեալս տանն խորայելի : * Եւ նա մատուցեալ 25
երկիրապագանէր նմա և ասէր . Տէր , օգնեա ինձ :
* Պատասխանի ետ նմա և ասէ . ոչ է բարեք առ 26
նուլ զհաց մանկանց՝ և արկանել շանց : * Եւ նա 27
ասէ . այո , Տէր , քանզի և շունք կերակրին 'ի
փշրանաց անկերաց 'ի սեղանոյ տեառն իւրեանց :
* Յայնժամ պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . 28
ո՛վ կին դու , մեծ են հաւատք քո . եղիցի քեզ

որպէս և կամիս : Եւ բժշկեցաւ դուստր նորա 'ի
նմին ժամու :

29 Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի , եկն 'ի ծո-
վեզրն գալիլեացոց . և ելեալ 'ի լեառն նստէր
30 անդ : * Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝
որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս , կոյրս , համերս ,
միակողմանիս , և այլս բազումս . և ընկեցին զնո-
31 սա առ ոտս նորա , և բժշկեաց զնոսա : * Մին-
չեւ զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսանէին , զի
համերքն խօսէին , կաղք գնային , միակողմանիք
բժշկէին , կոյրք տեսանէին , և փառաւոր առնէին
32 զԱստուած խորայելի : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յի-
սուսի զաշակերտսն՝ ասէ . դիժամ 'ի ժողովուրդդ ,
զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և ոչ
ուրին զինչ ուտիցեն . և արձակել զդոսս նօթիս
33 չկամիմ , գուցէ նքթիցեն զճանապարհայն : * Ասեն
ցնա աշակերտքն . իսկ արդ մեզ յանապատի աստ
ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝ մինչ յաղեցուցանել
34 զայսչափ ժողովուրդ : * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս .
քանի՞ նկանակ ունիք : Եւ նոքա ասեն . եօթն , և
35 սակաւ ձկունս : * Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն
36 բազմել 'ի վերայ դեանոյ . * և առեալ զեօթն նկա-
նակն և զձկունսն՝ գոհացաւ և երեկ և ետ ցա-
37 շակերտսն , և նոքա ժողովրդեանն : * Կերան ա-
մենեքեան և յաղեցան . և բարձին զնոխարս կո-
38 տորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի : * Եւ որք կերանն՝ էին
իբրեւ արք չորք հազարք , թող զկանայս և զման-
39 կաի : * Իբրեւ արձակեաց զժողովուրդսն՝ ել 'ի
նաւ , և եկն 'ի սահմանս Մագդաղեայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն և սաղուկեցիք 1
 փորձելով խնդրէին 'ի նմանէ նշան յերկնից ցու-
 ցանել նոցա: * Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա: 2
 * Ազդ չար և շնացող՝ նշան խնդրէ, և նշան մի՝ 3
 տացի նմա, բայց նշանն Յովնանու մարդաբէի: * Եւ 4
 եթող զնոսա և գնաց: * Գնացին և աշակերտքն 5
 յայնկոյս, և մուտցան առնուլ հաց: * Ասէ ցնոսա 6
 Յիսուս. տեսէք և զգոյշ լերուք 'ի խմորոյ սաղու-
 կեցւոցն և փարիսեցւոյ: * Նոքա խորհէին ընդ 7
 միմեանս և ասէին, թէ հաց ոչ բարձաք: * Գի- 8
 տաց Յիսուս և ասէ, զի՞ խորհիք 'ի միտս ձեր, թե-
 բա հաւատք, եթէ հաց ոչ ունիք. * տակաւին չի- 9
 մանայք և ոչ յիշէք զհինգ նկանաղն 'ի հինգ հա-
 զարսն, և քանի տակաւի բարձիք. * և ոչ զեօթն 10
 նկանաղն 'ի չորս հազարսն. և քանի զամբլուղս
 բարձիք: * Արդ զխօրդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վասն 11
 հացի ասացի ձեզ՝ զգոյշ լինել 'ի խմորոյ սաղու-
 կեցւոցն և փարիսեցւոյ: * Յայնժամ 'ի միտ առին, 12
 եթէ ոչ ասաց զգուշանալ 'ի խմորոյ, այլ յաղան-
 դոյ փարիսեցւոցն և սաղուկեցւոյ:

24 Եւ ելեալ Յիսուս 'ի կողմանս Փիլիպպեայ Կե- 13
 սարեայն, հարցանէր ցաշակերտսն և ասէր. զո՞
 ոք ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ:
 * Եւ նոքա ասեն. ոմն զՅովհաննէս Մկրտիչ, և 14
 այլք զԵղիա, և կէսք զԵրեմիա, կամ զմի ոք 'ի
 մարդաբէիցն: * Ասէ ցնոսա. իսկ դուք զո՞ ոք ա- 15
 սէք զինէն թէ իցեմ: * Պատասխանի ետ նմա Սի- 16
 մոն Պետրոս և ասէ ցնա. դու ես Բրիստոսն՝ որ
 զի Աստուծոյ կենդանւոյ: * Պատասխանի ետ Յի- 17

սուս և ասէ ցնա. երանի՛ քեզ Սիմոն որդի Յով-
 նանու, զի մարմին և արին ոչ յայտնեաց քեզ.
 18 այլ Հայր իմ որ յերկինս է: * Եւ ես քեզ ասեմ,
 զի դու ես վէմ, և 'ի վերայ պղբի վիմի շինե-
 ցից զեկեղեցի իմ, և դրունք դժոխոց զնա մի՝
 19 յաղթահարեացեն: * Եւ ապա քեզ զփականս ար-
 քայութեան երկնից, և զոր միանդամ կապեացես
 յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս, և զոր արձա-
 կեացես յերկրի, եղիցի արձակեալ յերկինս:
 20 * Յայնժամ սաստեաց աշակերտացն, զի մի ումիք
 21 ասացեն՝ թէ նա է Բրիստոսն: * Յայնժհետէ ըս-
 կաւ Յիսուս ցուցանել աշակերտացն, թէ պարտ է
 նմա երթալ յերուսաղէմ, և թէ բազում չարչա-
 բանս չարչարել և անարգել 'ի քահանայապետից
 և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց ժողովրդեանն, և ուրա-
 22 նանել, և յերկր աւուր յառնել: * Եւ ասեալ զնա
 մեկուսի Պետրոսի, սկսաւ կազել ընդ նմա և ասել.
 23 քա՛ւ լիցի քեզ Տէր. մի՛ եղիցի քեզ այդ: * Եւ նա
 զարձեալ 'ի Պետրոս՝ ասէ. երթ յետս իմ ստտա-
 նայ. դայթակղութիւն իմ ես. զի ոչ խորհիս դու
 24 զԱստուծոյն, այլ զմարդկան: * Յայնժամ Յիսուս
 ասէ ցաշակերտսն իւր. եթէ ոք կամիցի զինի իմ
 25 դալ՝ ուրացի զանձն, և առցէ զնա իւր և եկես.
 26 ցէ զինի իմ: * Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցու-
 ցանել, կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր
 26 վասն իմ, գտցէ զնա: * Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ ե-
 թէ զաշխարհս ամենայն շահեցի, և զանձն իւր
 տուտեացէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ
 27 անձին իւրում: * Զի դալոց է որդի մարդոյ փա-
 ռօք Հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք, և
 յայնժամ հատուցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս

իւր: * Ամէն ասեմ ձեզ, զի իցեն ոմանք 'ի սոցա 28
նէ որք աստ կան, որք ոչ ճաշակեցեն զմահ՝
մինչև տեսանիցեն զորդի մարդոյ եկեալ արքա-
յութեամբ իւրով:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս 1
զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս զեղբայր
նորա, և հանէ զնոսս 'ի լեւառն մի բարձր առան-
ձինն. * և այլակերպեցաւ առաջի նոցա. և լու- 2
սաւորեցան երեսք նորա իբրեւ զարեգակն, և
հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրեւ զլոյս: * Եւ 3
ահա երեւեցան նոցա Մովսէս և Նդիա՝ որ խօսէին
ընդ նմա: * Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցծի- 4
սուս. Տէր, բարւոք է մեզ աստ լինել. եթէ կա-
միս՝ արացողք երիտ տաղաւարս. մի քեզ, և մի
Մովսէսի, և մի Նդիայի: * Եւ մինչդեռ նա խօ- 5
սէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղև 'ի վերայ
նոցա: Չայն եղև յամպոյն և ասէ. դա է որդի
իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ. դմա լուարուք:
* Իբրեւ լուսն աշակերտքն, անկան 'ի վերայ երե- 6
սաց իւրեանց՝ և երկեան յոյժ: * Եւ մատուցեալ 7
Յիսուս բուռն եհար զնոցանէ և ասէ. յոսն կա-
ցէք և մի՛ երկնչիք: * Ամբարձին զաչս իւրեանց, 8
և ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն զՅիսուս: * Եւ մինչ- 9
դեռ իջանէին 'ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նո-
ցա Յիսուս և ասէ. մի՛ ումեք ասիցէք զտեսիլդ-
զայդ, մինչև Որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յարիցէ:
* Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն. զիմքդ դը- 10
պիրքն ասեն, եթէ Նդիայի նախ պարտ է գալ:
* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսս, Նդիա 11

12 գայ, և հաստատեցէ զամենայն. * այլ ասեմ ձեզ՝
զի և Նդիա եկեալ իսկ է. և ոչ ծանեան զնա, այլ
արարին ընդ նա զոր ինչ կամեցան. նոյնպէս և
13 Որդի մարդոյ չարչարելոց է 'ի նոցանէ: * Յայն-
ժամ 'ի միտ առին աշակերտքն, թէ վասն Յով-
հաննու Մկրտչի ասաց ցնոսս:

14 Եւ իբրեւ եկին 'ի Ժողովուրդն, մատեաւ այր 28
մի՝ 'ի ծուռր իջանէր և ասէր. Տէր, ողորմեաց
որդւոյ իմում, զի լուսնոտի և չարաչար հիւան-
դանայ. բազում անգամ անկանի 'ի հուր, և եր-
15 բէք 'ի ջուր. * և մատուցի զնա աշակերտացն քոց,
16 և ոչ կարացին բժշկել: * Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ. ո՛վ աղդ անհաւատ և թիւր, մինչև ցե՞րբ
իցեմ ընդ ձեզ. մինչև յե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ա՞ծ
17 զնա առ իս: * Եւ սաստեաց 'ի նա Յիսուս, և ել
'ի նմանէ դեռն, և բժշկեցաւ մանուկն 'ի Ժամէն
18 յայնմանէ: * Յայնժամ մատեան աշակերտքն ա-
ռանձինն՝ և ասեն ցծիսուս. մեք ընդէ՞ր ոչ կա-
19 րացաք հանել զնա: * Եւ նա ասէ ցնոսս. վասն
թերահաւատութեան ձերոյ. ամէն ասեմ ձեզ, ե-
թէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ, ա-
սաջիք լերինս այսմիկ՝ վտխեաց աստի անդր, և
20 վտխեացի, և ոչ ինչ անհնարին լինիցի ձեզ: * Բայց
այս աղդ ոչ իւրք եղանէ, եթէ ոչ աղօթիւք և
պահովք:

21 Եւ մինչդեռ չրջէին նոքա 'ի Գալիլեա, ասէ 28
ցնոսս Յիսուս. մատնելոց է Որդի մարդոյ 'ի ձեռս
22 մարդկան, * և սպանցեն զնա, և յերիւ աւուր
23 յարիցէ. և տրտմեցան յոյժ: * Իբրեւ եկին նոքա
'ի Կափառնաուում, մատեան որք զերկդրամեանն
պահանջէին՝ առ Պետրոս, և ասեն. Վարդապետն

ձեր ոչ տայ զերկրամեանն, և նա ասէ, այո :
 * Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն' յառաջեաց քան զնա 24
 Յիսուս և ասէ. զիմորդ թուի քեզ, Սիմոն. Թա-
 դաւորք ազգաց յուսմէ՞ առնուն զհարկս կամ
 զհասն, յորդուոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց : * Եւ 25
 իբրեւ ասաց թէ յօտարաց, ասէ յնա Յիսուս, ա-
 պա ուրեմն ազատ են որդիքն : * Բայց զի մի գայ- 26
 թակղեցուցուք զնոսա, երթ 'ի ծով և ընկեա
 կարթ, և զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ, առ՝ և
 բաց զբերան նորա, և գտանիցես սատեր, և զայն
 առեալ տացես նոցա ընդ իմ և ընդ քո :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ Յի- 1
 սուս և ասեն. ով իցէ 'ի մէջ մեծ յարքայութեան
 երկնից : * Եւ կոչեաց առ ինքն Յիսուս մանուկ մի, 2
 կացոյց զնա 'ի մէջ նոցա, * և ասէ. ամէն ասեմ
 ձեզ, եթէ ոչ դարձիք երբեք իբրեւ զմանկտի, 3
 ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից : * Արդ՝ որ 4
 խոնարհեցուցանէ զանձն իբրեւ զմանուկս զայս,
 նա է մեծ յարքայութեան երկնից : * Եւ որ ոք 5
 ընկալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս ըն-
 դունի : * Եւ որ ոք գայթակղեցուցէ զմի 'ի փո- 6
 քրկանցս յայտցանէ յիս հաւատացեալոց, լաւ է
 նմա եթէ կախիցի երկան իշոյ ընդ պարանոց նո-
 լա՝ և ընկղմիցի 'ի խորս ծովու : * Վայ աշխարհի 7
 'ի գայթակղութեանց. հարկ է գալ գայթակղու-
 թեանց. բայց վայ մարդոցն այնմիկ՝ յոյր ձեռն 8
 գայցէ գայթակղութիւն : * Եթէ ձեռն քո կամ
 ոտն գայթակղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա և ըն-
 կեա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ

մատնել 'ի կեանս, քան թէ երկուս ձեռս և եր-
 կուս սոս ունել, և անկանել 'ի հօրն յաւիտե-
 9 նական : * Եւ եթէ ակն քո գայթակղեցուցանէ
 զքեզ, խլեա զնա և ընկեա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ
 միականի մոտնել 'ի կեանս, քան երկուս աչս
 ունել և անկանել 'ի գեհէն հրոյն :

10 **Ձգոյշ լերուք՝** մի արհամարհիցէք զմի 'ի փո- 27
 քրկանցս յայտցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշտակք
 նոցա յերկինս՝ հանապազ տեսանեն զերեսս Հօր
 11 իմոյ որ յերկինս է. * զի եկն Որդի մարդոց կե-
 12 ցուցանել զկորուսեալն : * Զիմորդ թուի ձեզ. ե-
 թէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչխար, և մուրրիցի մի
 'ի նոցանէ, ոչ թողուցու զինասունն և զինն ոչ-
 խարն 'ի լերինս, և երթայցէ խնդրիցէ զմուրրեալն.
 13 * Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ՝
 զի ուրախ լինի 'ի վերայ նորա, առաւել քան 'ի
 վերայ ինասուն և յինունցն, որ չիցեն մուրրեալ :
 14 * Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս
 15 է, եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս յայտցանէ : * Եթէ
 մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդիմանեա զնա՝
 յորժամ դու և նա միայն իցէք. եթէ լուիցէ քեզ,
 16 շահեցար զեղբայրն քո : * Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ,
 առ ընդ քեզ մի եւս կամ երկուս. զի 'ի բերանոց
 երկուց և յերկոյ վկայից հաստատեացի ամենայն
 17 բան : Իսկ եթէ և նոցա ոչ լուիցէ, ասա՛վիր յե-
 կեղեցեոյ : Ապա թէ և կեկեղեցեոյն ոչ լուիցէ, ե-
 18 ղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոսն և զմաքսաւոր : * Ամէն
 ասեմ ձեզ. զի զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կա-
 պեալ յերկինս, և զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղի-
 19 ցի արձակեալ յերկինս : * Դարձեալ ասեմ ձեզ.
 եթէ երկու 'ի ձէնձ միաբանիցեն յերկրի վասն ա-

մեհայն իրաց, զինչ և խնդրեացեն՝ եղիցի նոցա
 'ի Հօրէ իմմէ որ յերկինսն է: * Զի ուր իցեն եր 20
 կու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ ես
 'ի մէջ նոցա: * Յայնժամ մատեաւ առ նա Պետրոս 21
 և ասէ. Տէր, քանիցս անգամ թէ մեղիցէ ինձ
 եղբայր իմ, և թողից նմա. մինչև ցեօթն անգամ:
 * Ասէ ցնա Յիսուս. ոչ ասեմ քեզ թէ մինչև յեօթն 22
 անգամ, այլ մինչև յեօթանասնեկին եօթն: * Վասն 23
 այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն
 թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնել 'ի մէջ
 ծառայից իւրոց: * Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մա 24
 տուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ:
 * Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա 25
 վաճառել տէրն նորա և զկին նորա և զըրդիս և
 զամենայն որ զինչ և ունիցի՝ և հատուցանել: * Եւ 26
 անկեալ ծառայն երկիր պագանէր նմա և ասէր.
 երկայնամիտ լեր առ իս՝ և զամենայն հատուցից
 քեզ: * Գիթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձա 27
 կեաց զնա, և զփոխն եթող նմա: * Եւ ելեալ ծա 28
 ռայն այն, եղիտ զմի 'ի ծառայակցաց իւրոց՝ որ
 պարտէր նմա հարիւր դահեկան, և կալեալ զնա
 խեղդէր և ասէր. հատու ինձ զոր պարտիս: * Արդ 29
 անկեալ ծառայակցին առ ոսոս նորա՝ աղաչէր զնա
 և ասէր. երկայնամիտ լեր առ իս՝ և հատուցից
 քեզ: * Եւ նա ոչ կամէր. այլ չողաւ արկ զնա 'ի 30
 բանտ՝ մինչև հատուցէ զպարտան: * Իբրեւ տեսին 31
 ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղեւն՝ արամեցան
 յոյժ, և եկեալ ցուցին տեսուն իւրեանց զամե-
 նայն որ ինչ եղեւն: * Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն 32
 իւր և ասէ. ծառայ չար, զամենայն զպարտան
 թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս. * Իսկ արդ՝ 33

ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծառայակցին քում,
 34 որպէս և ես քեզ ողորմեցայ: * Եւ բարկացեալ
 տէրն նորա՝ մատնեաց զնա դահճաց, մինչև հա-
 35 տուցէ զամենայն զպարտան: * Նոյնպէս և Հայր
 իմ որ յերկինս է՝ արացէ ձեզ, եթէ ոչ թողու-
 ցուք իւրաքանչիւր եղբոր իւրում 'ի սրտից ձերոց
 զյանցանս նոցա:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

- 1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զբանս 26
 զայսոսիկ, փոխեցաւ 'ի Գալիլէէ՝ և եկն 'ի սահմանս
 2 Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու: * Եւ գնա-
 ցին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, և բժըշ-
 3 կեաց զնոսա անդ: * Եւ մատուցեալ առ նա վա-
 րիսեցիքն. փորձէին զնա և ասէին. եթէ արժան
 իցէ ումեք արձակել զկին իւր բոս ամենայն փնա-
 4 սու: * Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ ըն-
 թերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝
 5 արու և էգ արար զնոսա և ասէ. * վասն այսորիկ
 թողցէ այր՝ զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կը-
 նոջ իւրոյ, և եղիցին երկուքեան 'ի մարմին մի:
 6 * Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին: Արդ
 7 զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի մեկնեցէ: * Ա-
 սեն ցնա. իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ
 8 տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել: * Ասէ ցնոսա.
 Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայ-
 եաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի սկզբանէ
 9 ոչ եղեւ այնպէս: * Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն
 որ արձակեցէ զկին իւր՝ և ոչ վասն պոռնկու-
 թեան, և առնիցէ այլ շնայ. և որ զարձակեալն
 10 առնիցէ՝ շնայ: * Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. և

թէ այդպէս ինչ մնաս իցէ ընդ այր և ընդ կին ,
լաւ է չամուսնանալ : * Եւ նա ասէ ցնոսա . ոչ աւ 11
մեհեքեան բաւական են այդմ բանի , այլ որոց
ատեալ է : * Զի են ներքինիք՝ որ յորովայնէ մօր 12
իւրեանց ծնան այնպէս . և են ներքինիք՝ որ ի
մարդկանէ եղեն ներքինիք . և են ներքինիք՝
որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն ար-
քայութեան երկնից . որ կարողն է տանել տարցի :
* Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի՝ զի ձեռն 13
գիցէ ի վերայ նոցա , և աղօթս արասցէ . և աշա-
կերաքն նորա սատտէին նոցա : * Ասէ Յիսուս . թոյլ 14
տուք մանկուոյդ՝ և մի արգելուք զդոստ գալ
առ իս , զի այդպիսեացք է արքայութիւն երկնից :
* Եւ եղեալ ձեռն ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի : 15

22. **Ե**ւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ասէ . վար- 16
դապետ բարի . զի՞նչ բարի գործեցից՝ զի ընդու-
նիցիմ՝ զկեանս յաւիտենականս : * Եւ նա ասէ ցնա . 17
զի՞ հարցանես զիս զբարւոյ . մի է բարի . եթէ
կամիս ի կեանսն յաւիտենականս մտանել՝ պահեա
զպատուիրանսն : * Ասէ ցնա . զո՞րս՝ ասէ ցնա Յի- 18
սուս . զմի սպանաներն , և մի՛ շնար , և մի՛ գողա-
նար , և մի՛ սուտ վկայեր , * պատուեա զհայր քո 19
և զմայր , և սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն
քո : * Ասէ ցնա պատանին . զայդ ամենայն պա- 20
հեցի ի մանկութենէ խմմէ . արդ՝ ի՞նչ իւրիք պակաս
իցեմ : * Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ կամիս կատարեալ 21
լինել , երթ՝ վաճառեա զինչս քո՝ և առւր աղքա-
տաց , և ունիցիս դանձա յերկինս , և եկ զկնի իմ :
* Իբրեւ լուս ապառանին զբանն , գնաց արտմեալ , 22
զի ունէր ստացուածս բազումս : * Ասէ Յիսուս 23
ցաշակերտան . ամէն ասեմ ձեզ . զի դժուարաւ

մտցէ մեծատունն յարքայութիւն երկնից :
24 * Իարձեալ ասեմ ձեզ . զիւրին է մալխոյ մտանել
ընդ ծակ ասղան , քան մեծատան յարքայութիւն
25 Աստուծոյ մտանել : * Իբրեւ լուսն աշակերտքն՝
զարմացան յոյժ , և ասեն . իսկ ո՞ր կարիցէ ապրել :
26 * Հայեցաւ ի նոսա Յիսուս և ասէ . առ ի մարդ-
կանէ այդ անկար է , այլ առ յԱստուծոյ ամենայն
27 ինչ զօրաւոր : * Յայնժամ պատասխանի ետ Պետ-
րոս և ասէ ցնա . աւասիկ մեք թողաք զամենայն ,
28 և եկաք զկնի քո . արդ՝ զի՞նչ լինիցի մեզ : * Ասէ
ցնոսա Յիսուս . ամէն ասեմ ձեզ . զի դուք որ ե-
կիք զկնի իմ , ի միւսանդամ դալտեան՝ յորժամ
նապի Որդի մարդոյ յաթոս վատաց իւրոց , նքստ-
լիք և դուք յերկոստատան աթոռ՝ դատել զերկո-
29 տատան ազգն իտայէլի : * Եւ ամենայն որ ոք ե-
թող զառն , կամ զեղբարս կամ զքոս , կամ քղ
հայր կամ զմայր՝ կամ զկնի կամ զորդիս , կամ
զաղարակս վասն անուան իմոյ , հարիւրապատիկ
30 առցէ՝ և զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեացէ :
* Բազումք եղիցին առաջինք յետինք , և յետինք
առաջինք :

ԳԼՈՒԽ Ի.

1 Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն
տանուտեառն , որ ել ընդ առաւօտս ի վարձու ու-
2 նել մշակս յայգի իւր : * Եւ արկ վարձս մշակացն
առւրն դահեկան , և առաքեաց գնոսա յայգի
3 իւր : * Եւ ելեալ զերրորդ ժամն՝ ետես այլս զի
4 կային դատարկ ի հրապարակս . * ասէ և ցնոսա .
երթայք և դուք յայգի իմ , և որ ինչ արժան ի-
5 ցէ՝ տաց ձեզ . * գնացին և նոքա : Եւ դարձեալ

եղեալ զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյն-
 պէս : * Եւ զմեռասաներորդ ժամու եղեալ՝ եգիտ 6
 այլս զի կային դատարկ , և ասէ ցնոսա . բնդէ՞ր
 կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ : * Ասեն ցնա , 7
 զի ոչ ոք կալաւ զմեղ 'ի վարձու : Ասէ ցնոսա . եր-
 թայք և դուք յայգին , և որ ինչ արժան է՝ առ-
 նուցուք : * Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ , ասէ տէր այ- 8
 դուցն ցգաւառապետ իւր . կոչեա զմշակսն և
 տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ 'ի յետնոցն մինչեւ ցա-
 ռաջինսն : * Իբրեւ եկին որք զմեռասաներորդ ժա- 9
 մուն , առին մէն մի դահեկան : * Եկեալ և առաւ 10
 ջինքն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն , և առին
 մէն մի դահեկան և նոքա : * Իբրեւ առին՝ տըր- 11
 տնջէին զտանուտեառնէն և ասէին . * Թէ դոքա 12
 յետինքդ մի ժամ գործեցին , և հասարակորդս
 մեզ արարեր զդոսա , որ զծանրութիւն աւուրն
 բարձաք և զտօթ : * Նա պատասխանի ետ միում 13
 'ի նոցանէ և ասէ . բնկեր , չգրկեմ զքեզ . ոչ դա-
 հեկանի միով սակ արկեր բնդ իս . * առ զբոյգ և 14
 երթ . եթէ կամիմ յետնոցս տալ որպէս և քեզ :
 * Եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմա առնել զինչ 15
 և կամիմ . կամ թէ ակն քո չար է , զի ես առատս
 եմ : * Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք , և ա- 16
 ռաջինք՝ յետինք . զի բազումք են կոչեցեալք ,
 և սակաւք են բնտրեալք :

21 Իբրեւ ելանէր Յիսուս յերուսաղէմ , առ զեր- 17
 կոտասանսն առանձինն , և 'ի ճանապարհին ասէ
 ցնոսա : * Ահա առիկ ելանեմք յերուսաղէմ , և 18
 Որդի մարդոյ մատնեցի քահանայապետիցն և
 դպրաց , և դատաւարտեցեն զնա 'ի մահ . * և 19
 մատնեցեն զնա հեթանոսաց՝ այսպանել և հար-

կանել և 'ի խաչ հանել , և յերիւր աւուր յարիցէ :
 20 * Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն Զե-
 բեթեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ , երկիր պա-
 21 դանէր՝ և խնդրէր ինչ 'ի նմանէ : * Եւ նա ասէ
 ցնա , զի՛նչ կամիս : Ասէ ցնա . ասա զի նստցին
 սոքա երկու որդիքս իմ՝ մի բնդ աջմէ քումմէ
 22 և մի բնդ ահեկէ յարքայութեան քումմ : * Պա-
 տախանի ետ Յիսուս և ասէ . ոչ գիտէք զինչ
 խնդրէք . կարէ՞ք բմպել զբաժակն զոր ես բմպե-
 լոցն եմ , կամ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոցն
 23 եմ մկրտիլ : Ասեն ցնա , կարող եմք : * Ասէ ցնո-
 սա Յիսուս . զբաժակն իմ բմպիցէք , և զմկրտու-
 թիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք . բայց
 նստուցանել բնդ աջմէ և բնդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է
 24 իմ տալ , այլ որոց տուեալ է 'ի Հօրէ իմմէ : * Եւ
 լուեալ տասանցն , բարկացան 'ի վերայ երկուցն
 25 եղբարց : * Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն և ա-
 սէ . գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նոցա , և
 26 մեծամեծքն իշխեն նոցա : * Ո՛չ այնպէս իցէ և 'ի
 ձերում միջի . այլ որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ լինել ,
 27 եղիցի ձեր պաշտօնեայ . * և որ կամիցի 'ի ձէնջ
 28 առաջին լինել , եղիցի ձեր ծառայ : * Որպէս Որ-
 դի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել ,
 և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց :
 29 Եւ յեւաննն նոցա յերիւթովէ՝ գնացին զհետ Եւ
 30 նորա ժողովուրդք բազումք : * Եւ ահա կոյրք եր-
 կու նստէին առ ճանապարհաւն . իբրեւ լուան
 թէ Յիսուս անցանէ , աղաղակեցին և ասեն . ո-
 31 զորմեաց մեզ , Յիսուս որդի Դաւթի : * Եւ ամ-
 բոխն սաստեաց նոցա զի լուեսցեն . և նոքա եւս
 առաւել աղաղակէին և ասէին . Տէր , ողորմեաց

մեզ, որդի Դաւթի: * Զտեղի տու Յիսուս. կոչեաց 32
զնոսա և ասէ. զի՞նչ կամիք զի արարից ձեզ: * Ա. 33
սին յնա, Տէր, զի բացցին աչք մեր: * Եւ դբ. 34
թացեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա. և վաղ-
վաղակի տեսին, և զնացին զհետ նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ, և եկին 'ի 1
Բեթփաղէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց. յայնժամ
Յիսուս արձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց,
* և ասէ յնոսա. երթայք 'ի գետղղ որ առաջի ձեր 2
է, և անդէն դռանիցէք էշ կապեալ և յաւանակ
ընդ նմին, լուծէք ածէք ինձ: * Եւ եթէ ոք ա- 3
սիցէ ինչ ձեզ, ասա՛յիք՝ եթէ տեսա՞ն իւրեանց
պիտոյ են, և վաղվաղակի առաքեցէ զնոսա:
* Բայց այս ամենայն եղև՝ զի լցցի բան մարգա- 4
րէին՝ որ ասէ. * ասացէք դատեր Սիրոփի, ահա 5
թագաւոր քո դայ քեզ՝ հեզ և հեծեալ յէշ և
յաւանակի իշոյ: * Դնացին աշակերտքն, և արա- 6
րին որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, * և ածին 7
զէշն և զյաւանակն, և արկին զնոքօք ձորձա իւր-
եանց, և նստաւ 'ի վերայ նոցա: * Եւ բաղում ժո- 8
ղովուրդք տարածեցին զհանդերձա իւրեանց 'ի
ճանապարհին, և այլք հատանէին ոսոս 'ի ծառոց
և տարածանէին 'ի ճանապարհին: * Եւ ժողո- 9
վուրդքն որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղա-
կէին և ասէին, օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի. օրհ-
նեալ որ դայ յանուն Տեսառն. օրհնութիւն 'ի
բարձունս: * Եւ 'ի մոտանելն նորա յերուսաղէմ՝ 10
դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն, և ասէ. ո՞վ իցէ
սա: * Եւ ժողովուրդքն ասեն. սա է մարգարէն 11

12 Յիսուս՝ որ 'ի նաղարեթէ գաղիլեացոց: * Եւ ե-
մուտ Յիսուս 'ի տաճարն, և եհան արտաքս զա-
մենեօին, որ վաճառէինն և զնէին 'ի տաճարի
ռնդ, և զսեղանս հատաւաճառացն կործանեաց՝
13 և զաթոռս աղաւնեղաճառացն: * Եւ ասէ յնոսա.
գրեալ է՝ տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի, և դուք
14 արարիք զդա այրս աւաղակոց: * Եւ մատեան առ-
նա կայրք և կաղք 'ի տաճարին, և բժշկեաց զնո-
15 սա: * Իբրեւ տեսին քահանայապետքն և գաղիւք
զսքանչիւնն զոր արար, և զմանկտին որ աղաղա-
կէին 'ի տաճարին և ասէին՝ օրհնութիւն որդւոյ
16 Դաւթի, բարկացան. * և ասին յնա. լսե՞ս զինչ
ասեն դուք: Ասէ յնոսա Յիսուս. այո՛. չիցէ՞ ըն-
թերցեալ ձեր. թէ 'ի բերանոյ տղայոց և ստըն-
17 դիեցոց կատարեցէր զօրհնութիւն: * Եւ թողեալ
զնոսա՝ ել արտաքոյ քաղաքին 'ի Բեթանիա, և
անդ ագաւ:
18 Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն 'ի քա-
19 ղաքն, քաղցեաւ. * և տեսեալ թղենի մի 'ի վե-
րայ ճանապարհին՝ եկն 'ի նա, և ոչինչ եզիտ 'ի
նմա՝ բայց միայն տերեւ: Եւ ասէ յնա. մի՛ այ-
սուհետեւ 'ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. և
20 սա ժամայն չորացաւ թղենին: * Իբրեւ տեսին ա-
շակերտքն՝ զարմացան և ասեն. թէ զիսորդ վաղ-
21 վաղակի ջտմաքեցաւ թղենին: * Պատասխանի ետ
Յիսուս և ասէ յնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ու-
նիցիք հաւատս և ոչ երկմօրիցէք, ոչ միայն թը-
ղենոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ և լերինդ ասի-
22 ցէք՝ բարձիւր և անկիր 'ի ծով, եղիցի: * Եւ զա-
մենայն ինչ զոր և խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝
23 առնուցուք: * Եւ իբրեւ եկն 'ի տաճարն, մատ-

եան առ նա մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն և ասեն . որով իշխանութեամբ առնես զայդ , և ով ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ : * Պատասխանի ետ Յիսուս 24 և ասէ ցնոսա . հարցից և ես զձեզ բան մի . զոր թէ ասիցէք ինձ , և ես ձեզ ասացից որով իշխանութեամբ առնեմ զայս : * Մկրտութիւնն Յովհանն 25 նու ուստի՞ էր , յերկնից՝ թէ 'ի մարդկանէ : Եւ նորա խորհէին ընդ միտս և ասէին . * եթէ ասեմք 26 յերկնից , ասէ ցմեզ . իսկ ընդէր ոչ հաւատացիք նմա , և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ , երկնիմք 'ի ժողովրդեանէն . զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ զմարդարէ ունէին : * Պատասխանի ետուն Յիսուս 27 սի և ասեն . ոչ գիտեմք : Ասէ ցնոսա և նա . և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս : * Բայց զիմրդ թուի ձեզ . առն մի 28 ոջ էին երկու որդիք , և մատուցեալ առ առաջինն՝ ասէ . որդեակ , երթ այսօր գործեալայդուջ : * Նա պատասխանի ետ և ասէ . երթամ 29 տէր , և ոչ չողաւ : * Մատեաւ և առ միւսն , և 30 ասէ նոյնպէս . նա պատասխանի ետ և ասէ , ոչ կամիմ . բայց յետոյ զըջացաւ և չողաւ յայդին : * Արդ ո՞ յերկոցունց արար զկամս հօրն : Ասեն՝ 31 յետինն : Ասէ ցնոսա Յիսուս . ամէն ասեմ ձեզ , զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից : * Զի եկն Յովհանն 32 նէս ճանապարհաւ արդարութեան , և ոչ հաւատացիք նմա , և մաքսաւորք և պոռնիկք հաւատացին նմա , և դուք տեսիք՝ և ոչ զըջացարուք յետոյ հաւատալ նմա :

33 Այլ առաւ լուարուք . այր մի էր տանուտէր , և որ տնկեաց այդի . և ցանդով պատեաց զնա , և փորեաց 'ի նմա հնձան , և շինեաց աշտարակ , և 34 ետ զնա ցմշակս , և գնաց 'ի տար աշխարհ : * Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ , առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա . * և կալեալ մշակացն զծառայս նորա , զոմն տանջեցին , 35 զոմն սպանին , զոմն քարկոծեցին : * Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն , 36 և արարին նոցա նոյնպէս : * Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր , և ասէ . թերեւս ամաչեսցեն 37 յորդույ աստի իմմէ : * Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին , ասեն ընդ միտս . սա է ժառանգն . եկայք սպանցուք զսա , և կալցուք զժառանգու 38 թիւն սորա : * Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայդին , և սպանին : * Արդ՝ յորժամ եկեսցէ տէր 40 այդւոյն , զի՞նչ արասցէ մշակացն այնոցիկ : * Ասեն ցնա . զչարսն չարաւ կորուսցէ , և զայդին տացէ այլոց մշակաց . որք տայցեն նմա զպտուղս 'ի 41 ժամու իւրեանց : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . չիցէ՞ երբէք ընթերցեալ ձեր 'ի գիրս . զվէմն զոր անարգեցին շինողքն , նա եղեւ զբաւ անկեան . 'ի Տեառ 43 նէ եղեւ այս , և է սքանչելի յաչս մեր : * Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ , զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութիւնն Աստուծոյ , և տացի աղբի՝ որ առնիցէ ըղ 44 պտուղս նորա : * Եւ որ անկցի 'ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի , և յոյր վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա : 45 * Իբրեւ լուան քահանայապետքն և դպիրք և փառիսեցիք զառակս նորա , դիտացին թէ վասն նոցա 46 ասաց : * Եւ խնդրէին զնա ունելլ բայց երկեան 'ի ժողովրդոցն . քանզի իբրեւ զմարդարէ ունէին զնա :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս, և ասէ 1
 ցնտա առափօք: * Նմանեցաւ արքայութիւնն երկ- 2
 նից առն թագաւորի, որ արար հարսանիս որդ-
 ւոյ իւրում: * Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել 3
 զհրաւիրեալսն 'ի հարսանիս. և ոչ կամեցան գալ:
 * Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս և ասէ. ասա 4
 ցէք հրաւիրելոցն, ահա առիկ զճաշ իմ պատրաս-
 տեցի. զուարակք իմ և պարարակք զենեակ են,
 և ամենայն ինչ պատրաստ է. եկայք 'ի հարսա-
 նիսս: * Եւ նոքա յուլացեալ գնացին՝ ոմն յադա- 5
 բակ իւր, և ոմն 'ի վաճառ իւր. * և այլք կալան 6
 զծառայս նորա, թշնամանեցին և սպանին: * Իսկ 7
 թագաւորն իրրել լուաւ՝ բարկացաւ, և առաք-
 եաց զզօրս իւր և սատակեաց զսպանողսն զայնո-
 սիկ, և զքաղաքն նոցա այրեաց: * Յայնժամ ասէ 8
 ցծառայս իւր. հարսանիքս պատրաստ են, և հը-
 բաւիրեալքն չէին արժանի: * Արդ՝ երթայք յան- 9
 ցըս ճանապարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝
 կոչեցէք 'ի հարսանիսս: * Եւ ելեալ ծառայքն 'ի 10
 ճանապարհս, ժողովեցին զամենեւեան զորս և
 գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հարսանիքն
 բազմականօք: * Եւ մտեալ թագաւորն հայել 11
 զբազմականօքն, ետես անդ այր մի որ ոչ էր
 զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց. * և ասէ ցնա. 12
 ընկեր, գիտի՞ր մտեր այսր, զի ոչ ունէիր հան-
 դերձ հարսանեաց. և նա պապանձեցաւ: * Յայն- 13
 ժամ ասէ թագաւորն ցապասաւորսն. կապեցէք
 զգորտ զոտս և զձեռս. և հանէք զդա 'ի խաւարն
 պտտաքին, անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

14 * Զի բազումք են կոչեցեալք, և սակաւք են ըն-
 տրեալք:

15 Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ առին խոր- ԵԵ
 հուրդ զնմանէ, թէ որպէս զնկեցեն նմա որդայթ
 16 բանիւք: * Եւ առաքեն առ նա զաչակերտան իւր-
 եանց հերովդիանոսօքն հանդերձ և ասեն. վար-
 դապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և զճանա-
 պարհն Աստուծոյ ճշմարտութեամբ ստուցանես,
 և ոչ է քեզ փոյթ զուսմքէ, և ոչ հայիս յերեսս
 17 մարդոյ. * արդ ասամեզ, զիմք թուի քեզ. պարտ
 18 է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ: * Գիտաց Յիսուս
 զխորամանկութիւնն նոցա, և ասէ. զի՞ փորձէք զիս,
 19 կեղծաւորք, * ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին:
 20 Եւ նոքա մատուցին նմա դահեկան մի: * Եւ ասէ
 21 ցնտա. ոյր է պատկերս այս կամ գիր: * Ասեն՝
 կայսեր: Յայնժամ ասէ ցնտա. երթայք տուք քզ
 22 կայսերն՝ կայսեր, և զԱստուծոյն Աստուծոյ: * Իբրեւ
 լուան՝ զարմացան, և թողին զնա և գնացին:
 23 * Յայնմ աւուր մատեան առնա սաղուկեցիքն որ
 ասէին՝ թէ չիք յարութիւն. հարցին ցնա, և ա-
 24 սեն. * վարդապետ, Մովսէս ասաց. եթէ ոք մեռ-
 ցի անորդի՝ արտացէ զկինն նորա եղբայր իւր, և
 25 յարուցէ զաւակ եղբօր իւրում: * Էին առ մեզ
 եղբարք եօթն. առաջինն արար կին՝ և մեռաւ.
 և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր եղբօր
 26 իւրում: * Նոյնպէս և երկրորդն՝ և երրորդն, մին-
 27 չեւ ցեօթներորդն. * յետ ամենեցուն մեռաւ և
 28 կինն: * Արդ՝ 'ի յարութեան՝ ոյր յեօթանցն եղի-
 29 ցի նա կին. զի ամենեքին կալան զնա կին: * Պա-
 տասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ. մարդեալք,
 ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զզօրութիւն Աստուծոյ:

* զի ի յարութեան ոչ կանայս առնեն՝ և ոչ աւ 30
բանց լինին . այլ են իբրեւ զհրեշտակս յերկինս :
* Բայց վասն յարութեանն մեռելոց չիցէ՝ ընթեր 31
ցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յԱստուծոյ . * ես եմ 32
Աստուած Արքահամու . Աստուած Իսահակայ , և
Աստուած Յակովբայ . և չէ Աստուած՝ Աստուած
մեռելոց՝ այլ կենդանեաց : * Իբրեւ լուան ժողու 33
վուրդքն , զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա : * Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան՝ եթէ պաւ 34
պանծեցոյց զսաղուկեցիսն , ժողովեցան ի միա-
սին : * Եւ եհարց մի ոմն ի նոցանէ զնա փորձեւ 35
լով , և ասէ . * վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրան է 36
մեծ յօրէնս : * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . սիրեսցես ըզ 37
տէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և
յամենայն անձնէ քումմէ , և յամենայն մտաց
քոց . * այս է մեծն և առաջին պատուիրան . 38
* երկրորդն նման սմին . սիրեսցես զընկեր քո՝ իբւ 39
րեւ զանձն քո : * Յայս երկուս պատուիրանս ամեւ 40
նայն օրէնք և մարդարէք կախեալ կան : * Եւ ի 41
ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնոսա Յիսուս՝ և
ասէ . * զիմորդ թուի ձեզ վասն Բրիստոսի . ո՞յր 42
որդի է : Ասեն ցնա . Դաւթի : * Ասէ ցնոսա Յիւ 43
սուս . իսկ զիմորդ Դաւիթ հողւոյն կոչէ զնա Տէր ,
և ասէ . * ասաց Տէր ցՏէր իմ . նիստ ընդ աջմէ 44
իմմէ՝ մինչեւ եղից զթշնամիս քո պատուանդան
ոսից քոց . * իսկ եթէ Դաւիթ զնա տէր կոչէ , 45
զիմորդ որդի նորա իցէ : * Եւ ոչ ոք կարէր տալ 46
նմա պատասխանի բան մի . և ոչ իշխէր ոք յայնմ
օրէ հարցանել զնա և ոչ ինչ :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

- 1 Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովուրդսն՝ Էջ
2 և ընդ աշակերտսն իւր , և ասէ : * Յաթոռն Մով-
3 սէսի նստան դպիրքն և փարիսեցիք : * Չամենայն
ինչ՝ որ ասիցեն ձեզ՝ արարէք և պահեցէք . բայց
քստ դործոցն նոցա մի՛ առնէք . զի ասեն և ոչ
4 առնեն : * Կապեն բեռինս ծանունս և դժուարա-
կիրս , և դնեն ի վերայ ուսոց մարդկան , և մա-
5 տամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել զնոսա : * Եւ
զամենայն զգործս իւրեանց առնեն ի ցոյցս մարդ-
կան . լայնեն զգրապանակս իւրեանց , և երկայ-
6 նեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց . * սիրեն ըզ
յառաջագահս յենթրիս և զնախաթուս ի ժողո-
7 վուրդս և զողջոյնս ի հրապարակս , * և կոչել ի
8 մարդկանէ՝ ռաբբի ռաբբի : * Բայց դուք մի՛ զոք
կոչէք վարդապետ . զի մի է ձեր ուսուցիչ , և ա-
9 մենքին դուք եղբարք էք : * Եւ հայր մի՛ կոչէք
ձեզ յերկրի , զի ձեր մի է Հայր՝ որ յերկինսն է :
10 * Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք . զի ուսուցիչ ձեր Քրի-
11 րիստոս է : * Եւ մեծն ի ձէնջ կղիցի ձեր սպասու-
12 ւոր : * Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեա-
ցի , և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի :
13 * Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց .
զի փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի մարդ-
կան . դուք ոչ մտանէք , և որոց մտանենն՝ չտայք
14 թոյլ մտանել : * Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց
կեղծաւորաց . զի ուտէք զտունս այրեաց . պատ-
ճառանօք երկարէք զաղօթս , վասն զի աւելի դա-
15 տաստան ընդունիցիք : * Վայ ձեզ դպրաց և փա-
րիսեցւոց կեղծաւորաց . զի յածիք ընդ ծով և

բնդ ցամաք՝ առնել եկամուտ մի, և յորժամ լինիցի, առնէք զնա որդի գեհէնի կրկին եւս քան զձեզ: * Վայ ձեզ առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ 16 որ երդնու 'ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ 'ի տաճարին է՝ արժան է: * Մորոսք և 17 կոյրք, զի՞նչ մեծ է, ոսկին՝ եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկին: * Եւ որ երդնու 'ի սեղանն՝ չէ ինչ, 18 բայց որ երդնու 'ի պատարագն որ 'ի վերայ նորա է՝ արժան է: * Յիմարք և կոյրք, զի՞նչ մեծ է, 19 պատարագն՝ եթէ սեղանն որ սրբէ զպատարագն: * Իսկ արդ՝ որ երդուաւ 'ի սեղանն, երդնու 'ի նա 20 և յամենայն որ 'ի վերայ նորա է. * և որ երդուաւ 'ի տաճարն, երդնու 'ի նա և 'ի բնակիչն նուրա. * և որ երդուաւ յերկինս, երդնու յաթոռն 22 Աստուծոյ՝ և յայն որ նստին 'ի վերայ նորա: * Վայ 23 ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տասանորդէք զանանուխ և զսամիթ և զչաման, և թողիք զծանր ծանր օրինացն զգատատան և զողորմութիւն և զհաւատս. զայս արժան էր առնել և զայն չթողուլ: * Առաջնորդք կոյրք, որ զմեծ 24 զուկս քամէք և զուղաս կլանէք: * Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի սրբէք զարտաքին զբաժակին և զսկաւառակին, և 'ի ներքոյ լի են յաղիշտակութեամբ և անխառնութեամբ: * Փարիսեցի կոյր, սրբեա նախ զներքին բաժակին 26 և զսկաւառակին, զի լինիցի և արտաքինն նոցա սուրբ: * Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի նման էք գերեզմանաց բռեւոյ, որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկք, և 'ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ: * Նոյնպէս և դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան 28

արդարք, և 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ 29 և անօրէնութեամբ: * Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի չինէք զչերիմս մարդաւոց, և զարդարէք զգերեզմանս արդարոյ, * և 30 ասէք. եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց, ոչ հաշորդէաք արեան մարդարեւոյն. * ապա ուրեմն 31 վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ որ կոտորէին զմարդարեան. * և դուք լցէք զչափ հարցն 32 ձերոց: * Օձք՝ ծնունդք իժից, զիմարդ փախնուցուք 'ի դատաստանէ գեհէնին: * Վասն այդորիկ 34 ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարդարէս և իմաստունս և դպիրս, և 'ի նոցանէ սպանանիցէք և 'ի խաչ հանիցէք, և 'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք: * Որպէս զի եկեացէ 'ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի, յարենէն Աբելի արդարոյ մինչև ցարիւնն Զաքարիայ որդւոյ Բարաքայ՝ զոր սպանիք ընդ մէջ տաճարին և 36 սեղանոյ. * ամէն ասեմ ձեզ, եկեացէ այն ամենայն 'ի վերայ ազգիս այսորիկ: * Երուսաղէմ, երուսաղէմ, որ կոտորէիր զմարդարէսն՝ և քարկոծ առնէիր զառաքեալն առ քեզ. քանիցս անդամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք, և ոչ կամեցարուք. * ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ: * Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս յայամհետէ, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս 'ի տաճարէն գը- 1
 նայր, և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա ըզ-
 շինուածս տաճարին: * Եւ նա պատասխանի ետ 2
 և ասէ ցնոսա, տեսանէ՞ք զայդ ամենայն, ամէն
 ասեմ ձեզ, ոչ մնացէ այդր քար 'ի քարի վերայ
 որ ոչ քակտեսցի: * Եւ մինչդեռ նստէր 'ի լերինն 3
 ձիթենեաց, մատեան առ նա աշակերտքն առան-
 ձինն և ասեն. ասա մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ, և
 կամ զի՞նչ նշան իցէ քոյոյ գալտեանն և վախճա-
 նի աշխարհիս: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ 4
 ցնոսա. զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ.
 * զի բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ 5
 ես եմ քրիստոսն, և զբազումս մարդեցուցանիցեն:
 * Լսելոց էք պատերազմունս և համբաւս պատե- 6
 րազմաց. զգոյշ լերուք՝ մի խռովեսցիք, զի պարտ
 է լինել այնմ ամենայնի, այլ չեւ է կատարած:
 * Յարկցէ աղգ յազգի վերայ, և թագաւորութիւն 7
 'ի թագաւորութեան վերայ. և եղիցին սովք և
 սրածութիւնք և սասանութիւնք 'ի տեղիս տեղիս:
 * Սակայն և այն ամենայն սկիզբն է երկանց: 8
 * Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ 'ի նեղութիւն, և ըս- 9
 պանանիցեն զձեզ. և եղիցիք ատեցեալք յամե-
 նայն աղգաց վասն անուան իմոյ: * Եւ յայնժամ 10
 գայթակղեսցեն բազումք, և զմիմեանս մատնես-
 ցեն՝ և ատեսցեն զմիմեանս: * Եւ բազում սուտ 11
 մարդարէք յարիցեն, և զբազումս մարդեցու-
 ցեն: * Եւ վասն բազմանալոյ անօրէնութեանն՝ 12
 ցամաքեսցի սէր բազմաց: * Բայց որ համբերեաց 13
 իսպառ նա կեցցէ: * Եւ քարոզեսցի աւետարանս 14

արքայութեան ընդ ամենայն տիեզերս՝ 'ի վկայու-
 թիւն ամենայն հեթանոսաց, և ապա եկեսցէ կա- 15
 տարած: * Արդ՝ յորժամ տեսանիցէք զպղծու-
 թիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է 'ի ձեռն Դա-
 նիէլի մարգարէի, զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբու- 16
 թեան, որ ընթեռնուն 'ի միտ առցէ: * Յայնժամ
 որ 'ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս. * և 17
 որ 'ի տանիս կայցէ, մի՛ իջցէ առնուլ ինչ 'ի տանէ
 իւրմէ. * և որ յանդի իցէ, մի՛ դարձցի յետս առ- 18
 նուլ զճորձս իւր: * Բայց վայ իցէ յդեաց և ստըն- 19
 տուաց յաւուրսն յայնոսիկ: * Յաղօթս կացէք՝ զի 20
 մի՛ լինիցի փախուստն ձեր ձմերանի, և մի՛ 'ի շա- 21
 բաթու: * Զի եղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ,
 որպիսի ոչ եղեւ 'ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի 22
 մինչեւ ցայժմ, և ոչ այլ լիցի: * Եւ եթէ ոչ կար-
 ճէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրէր ամենայն 23
 մարմին. բայց վասն ընտրելոյն կարճեսցին ա-
 լուրքն այնոքիկ: * Յայնժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ՝ 24
 ահաւասիկ աստ է Քրիստոսն կամ անդ, մի՛ հա-
 ւատայցէք: * Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և 25
 սուտ մարգարէք, և տացեն նշանս մեծամեծս և
 արուեստս, մինչեւ մարդեցուցանել թէ հնար ինչ 26
 իցէ և զընտրեալսն: * Ահա յառաջագոյն ասացի
 ձեզ: * Ապա եթէ ասիցեն ձեզ. ահաւանիկ յա- 27
 նապատի է, մի՛ ելանիցէք. և թէ ահա յշտեմա-
 ըսն է, մի՛ հաւատայցէք: * Զի որպէս փայլալին՝ 28
 որ ելանէ յարեւելից՝ և երեւի մինչեւ յարեւմու-
 տըս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ: 29
 * Զի ուր գէշն իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք:
 * Վաղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն այնոցիկ
 արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս

իւր . և աստեղք անկցին յերկնից . և զօրութիւնք
 երկնից շարժեսցին : * Եւ ապա երեւեսցի նշան 30
 որդւոյ մարդոյ յերկնս , և յայնժամ կոծեա-
 ցին ամենայն ազգք երկրի , և տեսցեն զոր-
 դի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօ-
 րութեամբ և փառօք բազմօք : * Եւ առաւ 31
 քեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ , և
 ժողովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց 'ի
 ծագաց երկնից մինչեւ 'ի ծագսնոցա : * Ի թզենւոյ 32
 անտի ուսարուք զառակն , զի յորժամ նորա ոտ-
 քնն կտկաացին և տերեւն ցցուիցի , գիտէք թէ
 մերձ է ամառն : * Նոյնպէս և դուք յորժամ տեւ 33
 սանիցէք զայս ամենայն , գիտալիք թէ մերձ է
 'ի դուրս : * Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ անցցէ ազգս 34
 այս՝ մինչեւ այս ամենայն եղիցի : * Երկինք և երւ 35
 կիր անցցեն , և բանք իմ մի անցցեն : * Բայց վաւ 36
 սըն աւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչ ոք գիտէ , ոչ
 հրեշտակք երկնից՝ և ոչ Որդի , բայց միայն Հայր :
 * Այլ որպէս աւուրքն Նոյի , այնպէս եղիցի գաւ 37
 լուսան որդւոյ մարդոյ : * Զի որպէս էին յաւուր 38
 սըն որ յառաջ քան զջրհեղեղն , ուտէին և բնուե-
 ին , կանայս առնէին և արանց լինէին , մինչեւ
 յօրն՝ յորում եմուտ Նոյ 'ի տապանն , * և ոչ գիւ 39
 տացին՝ մինչեւ եկն ջրհեղեղն և երարձ զամենեւ-
 սին , այնպէս եղիցի և դալուստն որդւոյ մարդոյ :
 * Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի , մին առ 40
 ցի և միւսն թողցի : * Եւ եթէ երկու աղայցեն ի 41
 մի երկանս , մին առցի և միւսն թողցի : * Ար 42
 թուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն
 ձեր գայ : * Զայն գիտալիք , եթէ գիտէր տանու 43
 տէրն՝ յորում պահու դողգայ , հսկէր՝ և ոչ տայր

44 ական հատանել զտան իւրոյ : * Վասն այսորիկ և
 գուք եղերուք պատրաստք , զի յորում ժամու
 45 ոչ ական ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ : * Իսկ ով ի-
 ցէ հաւատարիմ ծառայ և իմաստուն , զոր կացոյց
 տէր իւր 'ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա կե-
 46 ռակուր 'ի ժամու : * Երանի է ծառային այնմիկ՝
 զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս :
 47 * Ամէն ասեմ ձեզ , զի 'ի վերայ ամենայն բնչից
 48 իւրոց կացուցէ զնա : * Ապա թէ ասիցէ ծառայն
 49 չար 'ի որտի իւրում , տէր իմ յամէ զգալ . * և
 սկսանիցի հարկանել զծառայակեցս իւր , ուտի-
 50 ցէ և բնուիցէ բնդ արբեցողս : * Գայցէ տէր ծա-
 ռային այնորիկ յաւուր յորում ոչ ական ունիցի ,
 51 և 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ , * և կտրեսցէ զնա
 բնդ մէջ , և զբաժին նորա բնդ կեղծաւորս գիցէ .
 անդ եղիցի լալ և կրճեւ ատամանց :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ.

- 1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից
 տանն կուսանաց , որոց առեալ զլապտերս իւր-
- 2 եանց ելին բնդ առաջ փեսայի և հարսին . * Հին-
- 3 գըն 'ի նոցանէ յիմարք էին , և հինգն իմաստունք :
- 4 * Յիմարքն առին զլապտերսն , և ձէթ բնդ իւր-
- 5 եանս ոչ բարձին : * Իսկ իմաստունքն առին ձէթ
- 6 ամանովք բնդ լապտերս իւրեանց : * Եւ 'ի յամել
- 7 փեսային , նիրհեցին ամենեւեան և 'ի քուն մը-
- 8 տին : * Եւ 'ի մէջ գիշերի եղեւ բարբառ . ահա
- 9 փեսայ գայ , արիք բնդ առաջ նորա : * Յայնժամ
- 10 յարեան ամենայն կուսանքն , և կաղմեցին զլապ-
 տերս իւրեանց : * Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն .
 տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ , զի ահա շիջանին

լապտերքս մեր: * Պատասխանի ետուն իմաստուն 9
քնն և ասեն. գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւա-
կան, այլ երթայք 'ի վաճառականս և գնեալիք
ձեզ: * Իբրեւ նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն, 10
և պատրաստքն մոխն ընդ նմա 'ի հարսանիսն, և
փակեցաւ դուռնն: * Յետոյ գան և այլ կուսանքն 11
և ասեն. տէր տէր, բաց մեզ: * Նա պատասխա- 12
նի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ գիտեմ
զձեզ: * Արթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և 13
ոչ զժամն: * Որպէս այր մի գնացեալ 'ի տար աշ- 14
խարհ, կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս
իւր: * Ումեմն ետ հինգ քանքար, և ումեմն եր- 15
կուս, և ումեմն մի. իւրաքանչիւր բստ իւրում
կարի, և գնաց: * Չոքաւ վաղվաղակի որ առ 16
զհինգն, գործեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ եւս
հինգ: * Նոյնպէս և որ զերկուսն՝ շահեցաւ այլ 17
եւս երկուս: * Եւ որ զմին առ, գնաց փորեաց 18
զերկիր, և թագոյց զարծաթ տեառն իւրոյ: * Յետ 19
բաղում ժամանակի գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ,
և առնէ համարս 'ի մէջ նոցա: * Եւ մատուցեալ որ 20
զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ եւս հինգ քան-
քար և ասէ. տէր, հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ-
աւասիկ հինգ այլ եւս քանքար 'ի վերայ շահեցայ:
* Ասէ ցնա տէրն իւր. աղնիւ, ծառայ բարի և 21
հաւատարիմ, որովհետեւ 'ի սակաւուդ հաւատա-
րիմ ես, 'ի վերայ բաղմաց կացուցից զքեզ. մուտ
յուրախութիւն տեառն քո: * Մատուցեալ և որոյ 22
զերկուս քանքարն առեալ էր, և ասէ. տէր, եր-
կուս քանքարս ետուր ցիս, ահաւասիկ երկուս
եւս այլ քանքարս զոր 'ի վերայ շահեցայ: * Ասէ 23
ցնա տէրն իւր. աղնիւ, ծառայ բարի և հաւա-

տարիմ, որովհետեւ 'ի սակաւուդ հաւատարիմ
ես, 'ի վերայ բաղմաց կացուցից զքեզ. մուտ
24 յուրախութիւն տեառն քո: * Մատուցեալ և որոյ
զմի քանքարն առեալ էր, և ասէ. տէր, գիտէի՝
զի այր մի խիստ ես, հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր,
25 և ժողովես՝ ուստի ոչ սփռեցեր. * երկեայ՝ գնա-
ցի և թագուցի զքանքարն քո յերկրի. արդ՝ ա-
26 լասիկ քոյդ ցքեզ: * Պատասխանի ետ տէրն և
ասէ ցնա. ծառայ չար և վատ, գիտէիր՝ թէ հըն-
ձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեմ՝ ուստի
27 ոչ սփռեցի: * Պարտ էր քեզ արկանել զարծաթ-
իմ 'ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսեօք պա-
28 հանջէի զիմն: * Արդ՝ առէք 'ի դմանէ զքանքարդ,
29 և տուք այնմ որ ունիցի զտասն քանքարն: * Զի
ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն
30 ունիցի՝ և զոր ունիցին, բարձցի 'ի նմանէ: * Եւ
զծառայդ անպիտան հանէք 'ի խաւարն արտա-
31 քին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց: * Եւ
յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք և
ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նստցի
32 յաթոռ փառաց իւրոց. * և ժողովեցին առաջի
նորա ամենայն ազգք, և մեկնեացէ զնոսա 'ի միմ-
եանց, որպէս հովիւ զի մեկնեացէ զօդիս յայ-
33 ծեաց. * և կացուցէ զօդիսն ընդ աջմէ իւրմէ,
34 և զայծիսն 'ի ձախմէ: * Յայնժամ ասացէ թա-
գաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. եկայք
օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաս-
տեալ ձեզ զարքայութիւնն 'ի սկզբանէ աշխարհի:
35 * Զի քաղցեայ՝ և ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի՝
և արբուցիք ինձ. օտար էի՝ և ժողովեցիք զիս.
36 * մերկ՝ և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի՝ և տեսիք

զիս . 'ի բանտի էի' և եկիք առ իս : * Յայնժամ 37
պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասացեն .
Տէր , ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ' և կերակրե-
ցաք , կամ ծարաւի' և արբուցաք : * Ե՞րբ տեսաք 38
զքեզ օտար' և ժողովեցաք , կամ մերկ' և զգե-
ցուցաք . * Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ 'ի 39
բանտի , և եկաք առ քեզ : * Պատասխանի տացէ 40
Թագաւորն և ասացէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ .
որովհետեւ արարիք միում յեղբարցս այսոցիկ փո-
քքրկանց , ինձ արարիք : * Յայնժամ ասացէ և 41
ցայնսով որ ընդ ահեկէն իցեն , երթայք յինէն ,
անիծեալք . 'ի հորն յաւիտենական' որ պատ-
րաստեալ է պատանայի և հրեշտակաց նորա : * Զի 42
քաղցեալ' և ո՛չ ետուք ինձ ուտել , ծարաւցի' և
ո՛չ արբուցիք զիս . * օտար էի' և ո՛չ ժողովեցիք 43
զիս , մերկ էի' և ո՛չ զգեցուցիք զիս . հիւանդ և
'ի բանտի' և ո՛չ տեսիք զիս : * Յայնժամ պատաս- 44
խանի տացեն և նոքա և ասացեն . Տէր , ե՞րբ տե-
սաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի , կամ օտար
կամ մերկ , կամ հիւանդ կամ 'ի բանտի , և ո՛չ
պաշտեցաք զքեզ : * Յայնժամ պատասխանի տա 45
ցէ նոցա և ասացէ . ամէն ասեմ ձեզ , որովհետեւ
և ո՛չ արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայսոցանէ , և
ո՛չ ինձ արարէք : * Եւ երթիցեն նոքա 'ի տան 46
Հանան յաւիտենականս , և արդարքն 'ի կեանս
յաւիտենականս :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ.

Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զամենայն 1
զբանս զայսոսիկ , ասէ ցաշակերտան իւր . * Գիւ 2

տէք , զի յետ երկուց աւուրց Զատիկ լինի , և
որդի մարդոյ մասնի 'ի խաչ ելանել :
3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն և 4
զպիրքն և ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ քահա-
4 նայապետին' որում անունն էր Կայիափա . * և ա-
րարին խորհուրդ զի նենգութեամբ կացին զՅի-
5 սուս և սպանցեն : * Բայց ասէին , թէ մի 'ի տօնի
աստ' զի մի խռովութիւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն :
6 * Իբրեւ եկն Յիսուս 'ի Բեթանիա 'ի տուն Սիմոնի
7 բորոտի , * մատենա առ նա կին մի , որ ունէր
չիչ իւղոյ ծանրագնի , և թափեաց 'ի գլուխ նորա
8 'ի բազմականին : * Իբրեւ տեսին աշակերտքն'
բարկացան , և ասեն . ընդէր է կորուստ այդ իւ-
9 ղոյդ . * զի մարթ էր վաճառել զդա մեծագնի ,
10 և տալ աղքատաց : * Գիտաց Յիսուս և ասէ ցնո-
սա . զի՞ աշխատ առնէք զկինդ . գործ մի բարի
11 գործեաց դա յիս . * յամենայն ժամ զաղքատս
ընդ ձեզ ունիք , բայց զիս ո՛չ հանապազ ընդ ձեզ
12 ունիք : * Արկանել գորա զիւղդ 'ի մարմին իմ ,
13 առ 'ի թաղերոյ զիս նշանակեաց : * Բայց ամէն ա-
սեմ ձեզ , զի ուր և քարոզեցի աւետարանս այս
ընդ ամենայն աշխարհ , խօսեցի և զոր արար դա
14 'ի յիշատակ դորա : * Յայնժամ դնաց մի յերկո-
տասանիցն անուանեալ Յուդա Սկարիօտայի առ
քահանայապետան , և ասէ . զի՞նչ կամիք տալ
15 ինձ , և ես մատնեցից զնա ձեզ : * Եւ նոքա կըշ-
16 ուցին նմա երեսուն արծաթի : * Եւ յայնմ հետէ
խնդրէր պարապ' զի մատնեցէ զնա նոցա :
17 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն մատ-
եան աշակերտքն առ Յիսուս և ասեն . ո՛ւր կամիս
18 զի պատրաստեցուք քեզ ուտել զԶատիկն : * Եւ

նա ասէ ցնոսա . երթայք 'ի քաղաքն առ այս ա-
նուն , և ասացէք ցնա . վարդապետ ասէ , ժամա-
նակ իմ մերձեալ է . առ քեզ առնեմ զՁատիկ ա-
շակերտօքս հանդերձ : * Եւ արարին աշակերտքն 19
որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս , և պատրաստե-
ցին զՁատիկն : * Եւ իբրեւ երեկոյ եղև , կայր բազ- 20
մեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն : * Եւ մինչդեռ 21
ուտէին նոքա , ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն
'ի ձէնձ մատներոց է զիս : * Եւ տրտմեցան յոյժ . 22
սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք 'ի նոցանէ . մի-
թէ ես իցեմ , Տէր : * Նա պատասխանի ետ և ա- 23
սէ . որ միեաց ընդ իս զձեռն իւր 'ի սկաւառակս՝
նա մատներոց է զիս : * Որդի մարդոյ երթայ՝ որ- 24
պէս և գրեալ է վասն նորա . բայց վնջ մարդոյն
այնմիկ՝ յոյր ձեռս որդի մարդոյ մատներոցի . լաւ
էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ մարդն այն : * Պատաս- 25
խանի ետ Յուդա՝ որ մատներոցն էր զնա , և ասէ .
միթէ ես իցեմ վարդապետ : Ասէ ցնա . դու ա-
սացեր : * Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա , առ Յիսուս 26
հաց՝ օրհնեաց և երեկ , և ետ աշակերտացն և
ասէ . առէք կերայք , այս է մարմին իմ : * Եւ 27
առեալ բաժակ դոհացաւ՝ ետ նոցա և ասէ . ար-
բէք 'ի դմանէ ամենեքին . * զի այդ է արիւն իմ 28
նորոյ ուխտի , որ 'ի վերայ բազմաց հեղանի 'ի թո-
ղութիւն մեղաց : * Բայց ասեմ ձեզ , ոչ եւս ար- 29
բից յայսմ հետէ 'ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝
յորժամ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայու-
թեան Հօր իմոյ : * Եւ օրհնեցին , և ելին 'ի լեռուն 30
ձիթենեաց : * Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս . ամե- 31
նեքին դուք գայթակղեցոց էք յինէն յայսմ գի-
շերի . զի գրեալ է՝ թէ հարից զհովիւն՝ և ցըր-

32 ուեսցին ոչխարքն հօտին : * Եւ յետ յառնելոյն
33 իմոյ յառաջեցից քան զձեզ 'ի Գալիլեա : * Պա-
տասխանի ետ Պետրոս՝ և ասէ ցնա . թէպէտ և ա-
մենեքեան գայթակղեցցին 'ի քէն , սակայն ես ոչ
34 գայթակղեցայց : * Ասէ ցնա Յիսուս . ամէն ասեմ
քեզ , զի յայսմ գիշերի մինչև հաւու խօսեալ ի-
35 ցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս : * Ասէ ցնա Պետրոս .
թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ , զքեզ ոչ ու-
րացայց : Նոյնպէս և ամենայն աշակերտքն ասէին :
36 * Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 'ի գիւղ մի՝ ու-
րում անուն էր Գեթսեմանի , և ասէ ցնոսա . նքս-
տարուք այդր մինչեւ երթայց կացից յաղօթս :
37 * Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս և զերկուս որդիւն
38 Զեբեդեայ , սկսաւ տրտմել և հոգալ : * Յայնժամ
ասէ ցնոսա . տրտում է ոգի իմ մինչև 'ի մահ .
39 կացէք աստ և սկեցէք ընդ իս : * Եւ մատուցեալ
յառաջ սակաւիկ մի , անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւ-
րոց , եկաց յաղօթս և ասէ . Հայր իմ , եթէ հնար
է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն . բայց ոչ որպէս ես
40 կամիմ , այլ որպէս դու : * Դայ առ աշակերտսն ,
և դտանէ զնոսա 'ի քուն , և ասէ յՊետրոս . այդ-
պէս ոչ կարացիք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս :
41 * Արթուն կացէք և աղօթս արարէք՝ զի մի՛ ան-
կանիցիք 'ի փորձութիւն . հոգիս յօժար է , բայց
42 մարմինս տկար : * Դարձեալ երկրորդ անգամ չո-
գաւ եկաց յաղօթս Յիսուս և ասէ . Հայր իմ , ե-
թէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ ,
43 ապա թէ ոչ՝ արբից զսա . եղիցին կամք քո : * Եւ
եկեալ միւսանդամ եգիտ զնոսա 'ի քուն , զի էին
44 աչք իւրեանց ծանրացեալք : * Եթող զնոսա՝ և
գնաց կաց յաղօթս երրորդ անգամ , և դարձեալ

զնոյն բան ասաց : * Յայնժամ դայ առ աշակերտսն 45
 և ասէ ցնոսա . ննջեցէք այսուհետեւ և հանգե-
 րուք . զի ահա հասեալ է ժամ , և Որդի մարդոյ
 մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց . * արիք երթիցուք 46
 աստի , զի ահա առիկ եհաս որ մատնելոցն է զիս :
 * Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր , ահա Յուդա՝ մի 47
 յերկոտասանիցն եկն , և ընդ նմա ամբոյս բա-
 զում՝ սրովք և բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն և 'ի
 ծերոց ժողովրդեանն : * Եւ որ մատնելոցն էր զնա՝ 48
 ետ նոցա նշան և ասէ . ընդ որում ես համբարե-
 ցից՝ նա է , զնա ունիցիք : * Եւ վազվազակի մա- 49
 տուցեալ առ Յիսուս՝ ասէ . ողջ եր , վարդապետ ,
 և համբարեաց ընդ նմա : * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . 50
 ընկեր , վասն որոյ եկիրդ : Յայնժամ մատուցեալ
 արկին ձեռս 'ի Յիսուս , և կալան զնա : * Եւ ահա 51
 մի ոմն յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուսի , ձգեաց
 զձեռն և եհան զտուր իւր՝ և եհար զձառայ քա-
 հանայապետին , և 'ի բաց եհան զունկն նորա :
 * Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . դարձո զտուր քո 'ի 52
 տեղի իւր , զի ամենքեան որ սուր առնուցուն՝
 սրով անկանիցին : * Թէ համարիցիս՝ թէ ոչ կա- 53
 ըեմ աղաչել զՀայր իմ , և հասուցանիցէ ինձ այժմ
 այսր աւելի քան զերկոտասան գունդս հրեշտա-
 կաց . * այլ զիմրդ ընուցուն գիրք՝ թէ այսպէս 54
 պարտ է լինել : * Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն , 55
 իբրեւ 'ի վերայ աւաղակի ելիք սուսերօք և բրօք՝
 ունել զիս . հանապաղ առ ձեզ 'ի տաճարին նըս-
 տէի և ուսուցանէի , և ոչ կալայք զիս . * այլ այս 56
 ամենայն եղեւ՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն :
 Յայնժամ աշակերտքն ամենքին թողին զնա և
 փախան : * Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս ածին առ 57

Կայիափայ քահանայապետ ուր դպիրքն և ծերք
 58 ժողովեալ էին : * Եւ Պետրոս զհետ նորա երթայր
 բացադոյն մինչեւ 'ի սրահ քահանայապետին . և
 մտեալ 'ի ներքս՝ նստէր ընդ սպասաւորան տետա-
 59 նել զկատարածն : * Իսկ քահանայապետքն և ա-
 մենայն ատեանն խնդրէին սուտ վկայութիւն ըզ
 60 Յիսուսէ , զի սպանանիցեն զնա . * և ոչ գտանէին
 'ի բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց . յետոյ մա-
 61 տուցեալ երկու սուտ վկայք՝ * ասէին , թէ սա ա-
 սէր՝ կարող եմ քակել զտաճարն Աստուծոյ , և
 62 զերիս աւուրս շինել : * Եւ յարուցեալ քահանա-
 յապետն ասէ ցնա , չտամ ինչ պատասխանի՝ զինչ
 63 դուքա ամբաստանեն զքէն : * Եւ Յիսուս լուռ
 կայր : Պատասխանի ետ քահանայապետն և ասէ
 ցնա . երդմեացուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդա-
 նի , զի ասացեա մեզ՝ թէ դու ես Քրիստոսն որ-
 64 դի Աստուծոյ : * Ասէ ցնա Յիսուս . դու ասացեր ,
 բայց ասեմ ձեզ , յայսմհետէ տեսանիցէք զՈրդի
 մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրութեանն և եկեալ
 65 ընդ ամբս երկնից : * Յայնժամ քահանայապետն
 պատառեաց զհանդերձս իւր , և ասէ . հայհոյ-
 եաց . զի եւս պիտոյ են մեզ վկայք . ահա արդ-
 66 լուայք զհայհոյութիւն նորա . * զի՞նչ հաճոյ է
 ձեզ : Նոքա պատասխանի ետուն և ասեն , մա-
 67 հապարտ է : * Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա ,
 և կռիեցին զնա . և ոմանք ապտակեցին և ա-
 68 սեն . * մարդարեաց մեզ , Քրիստոսդ , ո՞վ է որ ե-
 69 հարն զքեզ : * Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ 'ի
 գաւթին , մտտեաւ տու նա աղախին մի և ասէ .
 70 և դու ընդ Յիսուսի գալիլեացւոյ էիր : * Նա ու-
 բացաւ առաջի ամենեցուն և ասէ , թէ ոչ դիտեմ

զինչ խօսիսդ : * Եւ իբրեւ ել նա արտաքս քան 71
 զդուռնն . ետես զնա այլ կին մի՝ և ասէ ցայնո-
 սիկ որ անդն կային . և սա ընդ Յիսուսի նազով-
 րացոյ էր : * Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ , 72
 թէ ոչ գիտեմ զայրն : * Եւ յետ սակաւ միոյ մա- 73
 տուցեալ որք կայինն անդ , ասեն ցՊետրոս . ար-
 դարեւ և դու 'ի նոցանէ ես , քանզի և խօսք քո
 յայա առնեն զքեզ : * Յայնժամ սկսաւ նղովել և 74
 երդնուլ , թէ ոչ գիտեմ զայրն . և իսկոյն հաւ խօ-
 սեցաւ : * Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի զոր 75
 ասաց , թէ մինչեւ հաւու խօսեալ իցէ՝ երկոյս ու-
 րացիս զիս : Եւ ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ.

Իբրեւ այգ եղեւ , խորհուրդ արարին ամեւ 1
 նայն քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն
 վասն Յիսուսի՝ սպանանել զնա : * Կապեցին զնա , 2
 և առին զնացին . և ետուն 'ի ձեռս Պոնտացոյ
 Պիղատոսի դատաւորի : * Յայնժամ տեսեալ Յու- 3
 դայի որ մատնեացն զնա՝ թէ պարտաւորեցաւ ,
 զղջացաւ . և դարձոյց զարծաթն առ քահանայա-
 պետսն և ծերս ժողովրդեանն , * և ասէ . մեղայ , 4
 զի մատնեցի զարիւն արդար : Եւ նոքա ասեն .
 մեզ չէ փոյթ , դու գիտես : * Եւ ընկէց զարծա- 5
 թքն 'ի տաճարին՝ և զնաց , և չոգաւ խեղդեցաւ :
 * Իսկ քահանայապետիցն առեալ զարծաթն՝ ա- 6
 սեն . ոչ է արժան ընդունել զայդ 'ի կորբանն ,
 քանզի գինք արեան են : * Խորհուրդ առեալ զք- 7
 նեցին այնու զադարակն բրտի 'ի գերեզման օ-
 տարաց : * Վասն այնորիկ կոչեցաւ ադարակն այն , 8
 ադարակ արեան՝ մինչեւ ցայսօր : * Յայնժամ լը- 9

ցաւ՝ որ ասացաւն 'ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի .
 և առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն ,
 10 զոր արկին յորդոցն Իսրայէլի , * և ետուն զնա
 յադարակն բրտի , որպէս հրամայեաց ինձ Տէր :
 11 * Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատաւորին . եհարց
 ցնա դատաւորն և ասէ . դո՞ւ ես թաղաւորն Հը-
 12 րէից : Եւ Յիսուս ասէ . դու ասես : * Եւ 'ի չարա-
 խօսին նորա 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծերոց ,
 13 ոչինչ ետ պատասխանի : * Յայնժամ ասէ ցնա Պի-
 ղատոս . ոչ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վը-
 14 կայեն : * Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան
 15 մի , մինչեւ զարմանալ դատաւորին յոյժ : * Բայց
 բոս տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողո-
 16 վըրդեանն կապեալ մի զոր կամէին : * Ունէին
 յայնժամ կապեալ մինչանաւոր , որում անուն էր
 17 Յեսու Բարաբբա : * Իբրեւ ժողովեցան , ասէ ցնո-
 սա Պիղատոս . զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի ար-
 ձակեցից ձեզ . զՅեսու Բարաբբա՝ եթէ զՅիսուս
 18 զանուանեալն Քրիստոս : * Քանզի գիտէր՝ թէ առ-
 19 նախանձու մատնեցին զնա : * Եւ մինչ նստէր յա-
 տենին , առաքեաց առ նա կինն իւր և ասէ . չկայ
 ինչ քո և արդարոյն այնորիկ . զի բազում անցք
 20 անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա : * Իսկ
 քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժո-
 ղովուրդսն , զի խնդրեցեն զԲարաբբայն՝ և զՅի-
 21 սուս կորուսցեն : * Պատասխանի ետ դատաւորն
 և ասէ ցնոսա . զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ
 յերկուց այտի : Եւ նոքա ասեն , զԲարաբբա :
 22 * Ասէ ցնոսա Պիղատոս . իսկ զի՞ արարից զՅիսուս
 23 զանուանեալն Քրիստոս : * Ասեն ամենեքեան .
 իաչեցի : Եւ նա ասէ . զինչ չար արար : Եւ նո-

քա եւս առաւել աղաղակէին և ասէին . խաչեսցի :
 * Եւ տեսեալ Պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ , այլ ա- 24
 ռաւել խռովութիւն լինի , առեալ ջուր՝ լուաց բզ
 ձեռս առաջի ժողովրդեանն և ասէ . քաւեալ եմ
 ես յարեմէ արդարոյդ այդորիկ . դուք գիտաս-
 ջիք : * Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն և 25
 ասէ . արիւն դորա 'ի վերայ մեր և 'ի վերայ որդ-
 ւոց մերոց : * Յայնժամ արձակեաց նոցա զԲա- 26
 րաբբայն , և զՅիսուս զան հարեալ՝ ետ 'ի ձեռս
 զի խաչեսցի : * Յայնժամ զինուորք դատաւորին 27
 առին զՅիսուս յապարանս , և ժողովեցին 'ի վե-
 րայ նորա զամենայն զգուհն . * մերկացուցին բզ 28
 նա . և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր . * և բռ- 29
 լորեալ պսակ 'ի փշոց՝ եղին 'ի դուխ նորա , և ե-
 ղէզն յաջու ձեռին նորա . 'ի ծունր իջեալ առաջի
 նորա՝ կատակէին և ասէին , ողջ եր թագաւոր
 Հրէից : * Եւ թքեալ 'ի նա՝ առնուին զեղէզնն և 30
 ձեծէին զգլուխ նորա : * Եւ յորժամ ձաղեցին բզ 31
 նա , մերկացուցին 'ի նմանէ զքղամիդն՝ և ագու-
 ցին նմա զիւր հանդերձն , և տարան զնա 'ի խաչ
 հանել : * Եւ ելեալ արտաքս դուին այր մի Կիւրե- 32
 նացի՝ անուն Սիմօն , զնա կալան պահակ՝ զի բարձ-
 ցէ զխաչն նորա : * Եւ եկեալ 'ի տեղին անուանեալ 33
 Գողգոթա , որ է տեղի կառավերոյ , * ետուն նմա 34
 բմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ , և իբրեւ ճաշա-
 կեաց , ոչ կամէր բմպել : * Եւ հանեալ զնա 'ի խաչ , 35
 բաժանեցին զհանդերձնն նորա վիճակաւ . զի լցցի
 բանն որ ասացաւ 'ի մարգարէէն . բաժանեցին բզ
 հանդերձն իմ յիւրեանս , և 'ի վերայ պատմածանի
 իմոց վիճակս արկանէին : * Եւ նստեալ պահէին զնա 36
 * Եւ եղին 'ի վերայ գլխոյ նորա՝ գրեալ զվաս 37

նորա , թէ այս է Յիսուս թագաւորն Հրէից :
 38 * Յայնժամ հանին ընդ նմա 'ի խաչ երկուս առ-
 39 զակս , մի յաջմէ նորա և մի յահեկէ : * Եւ որ
 անցանէինն՝ հայհոյէին զնա . շարժէին զգլուխ
 40 իւրեանց , * և ասէին . վա՛հ , որ քակէիր զտաճարն
 և զերիս աւուրս շինէիր զնա . ապրեցո՞ւ զքեզ . թէ
 41 որդի ես Աստուծոյ՝ էջ 'ի խաչէդ : * Նոյնպէս և
 քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ գպրօքն և
 42 ծերովք և ասէին . * զայլս ապրեցոյց , զինքն ոչ
 կարէ ապրեցուցանել . եթէ թագաւոր է Իսրայէ-
 լի՝ ի՞նչէ այժմ 'ի խաչէդ՝ և հաւատացուք դեմ .
 43 * եթէ յուսացաւ յԱստուած , փրկեցէ՛ այժմ
 զդա՝ եթէ կամի զդա . քանզի ասաց՝ եթէ Առ-
 44 տուծոյ որդի եմ : * Զնոյն և աւաղակքն որ խաչ-
 45 եալ էին ընդ նմա , նախատէին զնա : * Եւ 'ի վեց
 ժամէ աւուրն խաւար եղև 'ի վերայ ամենայն երկ-
 46 ըր մինչև ցինն ժամ : * Եւ զինն ժաման դոչեաց
 Յիսուս 'ի ձայն մեծ և ասէ . Էլի , Էլի , լամա սա-
 47 իմ , ընդէ՞ր թողեր զիս : * Ուսնք յայնցանէ որ
 անդն կային , իբրև լուան՝ ասէին . զեղիա կարդայ
 48 դա : * Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն 'ի նոցա-
 նէ , սու սպունդ լի քացախով , հարեալ յեղե-
 49 դան՝ ետ բմպել նմա : * Եւ կէսքն ասէին . թող
 50 տեսցուք եթէ դայ եղիա փրկել զդա : * Եւ Յի-
 սուս դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ , և ար-
 51 ձակեաց զոգին : * Եւ ահա վարագոյր տաճարին
 ցեւաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ մինչև 'ի վայր . և եր-
 52 կիր շարժեցաւ , և վէճք պատառեցան . * և գե-
 րեզմանք բացան , և բազում մարմինք ննջեցեցոյ
 53 սրբոց յարեան . * և ելեալ 'ի գերեզմանաց յետ

յարութեանն նորա, մտին 'ի քաղաքն սուրբ, և երեւեցան բազմաց: * Իսկ հարիւրապետն և որ 54 ընդ նմա պահէին զՅիսուս, իբրեւ տեսին զշարժումն և զեղեալն, երկեան յոյժ և ասեն. արդարեւ Աստուծոյ որդի էր սա: * Էին անդ կանայք 55 բազումք, կային 'ի հեռաստանէ և հայէին, որք եկին զկնի Յիսուսի 'ի Գալիլէէ պաշտել զնա: * յորս 56 էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ Յակովբայ և Յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն Զեբեդեայ:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, եկն այլ մի մեծատուն 57 յԱրիմաթեայ, որում անուն էր Յովսէփ, որ և աշակերտեցաւ իսկ Յիսուսի: * Սա մատուցեալ առ 58 Պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն: * Եւ 59 առեալ զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք: * և եղ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց 'ի 60 վիմի, և թաւալեցուցեալ կախարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց: * Անդ էր Մարիամ 61 Մագդաղենացի, և միւս Մարիամն. նստէին հանդէպ գերեզմանին: * Եւ 'ի վաղիւ անդր՝ որ 62 է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս, * և ասեն. Տէր, 63 յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր, մինչ կենդանին էր, թէ յետ երեք ատուրց յառնեմ: * Արդ՝ 64 հրամայեա զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս աւուրս. զուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ 'ի մեռելոց. և լինիցի յետին մոլորութիւնն չար քան զառաջինն: * Ասէ ցնոսա Պիղա- 65 տոս. ունիք զգորականն. երթայք, զգուշացա-րուք որպէս և գիտէք: * Եւ նոքա երթեալ ըզ 66

գուշացան գերեզմանին, և կնքեցին զվէմն հանգերձ զօրականօքն:

ԳԼՈՒԽ ԻԸ.

- 1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսնայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագդաղենացի, և
- 2 միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմանն: * Եւ ահա շաբաթուն մեծ եղև. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց զվէմն 'ի դրաց անտի, և նստէր 'ի վերայ նորա:
- 3 * Եւ էր տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն, և հանդերձ
- 4 նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն: * Եւ յահէ անտի նորա խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրեւ ըզ մեռեալս: * Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ ցկանայսն. մի՛ երկնչիք գուք, գիտեմ զի զՅիսուս
- 6 զխաչեալն խնդրէք. * չէ՛ աստ, քանզի յարեաւ, որպէս ասացն. եկայք տեսէք զտեղին ուր
- 7 կայր: * Եւ վաղվաղակի երթայք ատոցէք աշակերտացն նորա՝ թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ 'ի Գալիլեա. անդ տեսանիցէք զնա.
- 8 ահա ասացի ձեզ: * Եւ ելեալ վաղվաղակի 'ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խնդութեամբ բազմաւ՝
- 9 ընթանային պատմել աշակերտացն: * Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս, և ասէ. ողջ էք: Եւ նոքա մատուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիրպա-
- 10 գին նմա: * Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. մի՛ երկնչիք. երթայք ատոցէք եղբարցն իմոց՝ զի եր-
- 11 թիցեն 'ի Գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս: * Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ոմանք 'ի զօրականացն եկին 'ի քաղաքն, և պատմեցին քահանայապետիցն
- 12 զամենայն որ ինչ եղեւն: * Եւ նոքա ժողովեալ

հանդերձ ծերովքն, խորհուրդ առեալ՝ արծաթ
յոյժ ետուն զօրականայն, * և ասեն. ասասցիք՝ 13
եթէ աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գողացան
զնա՝ մինչ մեք 'ի քուն էաք: * Եւ եթէ լուր լիցի 14
այդ առ դատաւորն, մեք հաճեսցուք զնա, և
զձեզ անհոգս արասցուք: * Եւ նոցա առեալ զար- 15
ծաթն, արարին որպէս ուսանն. և եւ համբաւս
այս 'ի Հրէից մինչև ցայսօր: * Իսկ մետասան ա- 16
շակերտքն գնացին 'ի Գալիլեա՝ 'ի լեառնն՝ ուր
Ժամադիր եղև նոցա Յիսուս: * Իբրև տեսին զնա, 17
երկիրպագին նմա, և ոմանք յերկուացան: * Եւ 18
մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ.
տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և
յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, և ես ա-
ռաքեմ զձեզ: * Գնացէք այսուհետև՝ աշակեր- 19
տեցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա
յանուն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ: * Ու 20
սուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուի-
րեցի ձեզ: Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամե-
նայն աւուրս՝ մինչև 'ի կատարած աշխարհի:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի գրեալ է. սոյն Մար-
կոս աշակերտ Պետրոսի, եւ ընթացակից Պողոսի գրեաց
զԱւետարանս զայս: Եւ զնէ սկիզբն ևւ ասէ. սկիզբն Ա-
ւետարանի, 'ի Յովհաննու քարոզութենէն. եւ զմկրտու-
թիւնն Յովհաննու. եւ առնու վկայութիւն յնսայեայ Մար-
գարէէ, նշանակէ եւ զփորձութիւնն 'ի լերինն, եւ ոչ
ասէ զփորձանքն. պատմէ եւ վասն ընտրութեան աշա-
կերտացն, եւ նշանս եւ արուեստս՝ զոր արար. եւ ըզ
խորհուրդ մասնութեանն, եւ զկատարածն. որ եւ մատ-
նեցաւ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմնով, եւ զի զին-
ւորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. եւ զի մարմինն եւ
դաւ 'ի գերեզմանի, եւ յարեաւ երեքօրեայ. եւ զիջա-
նել հրեշտակին, եւ երեւել կանանցն, եւ զնոյն պատմել
աշակերտացն:

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի վիմի գրեաց զԱւետա-
րանս իւր յԱղէքսանդր քաղաքի 'ի լեզու եգիպտացի,
զկնի ԺԵ ամի համբառնալոյ Փրկչին:

Մարկոս՝ բարձր պատուար. կամ՝ 'ի վերայ տանեացն:

ՍԿԻԶԲԵ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

	ԳԼ ԶԺԲ.
Վասն զիւսհարին	ա . 23
Վասն Պետրոսի զոքքնչին	ա . 29
Վասն բժշկութեան պէս պէս հիւանդութեանց	ա . 32
Վասն բորոտին	ա . 40
Վասն անդամալուծին	բ . 3
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին	բ . 14
Վասն զօսացեալ ձեռնին	գ . 1
Վասն առաքելոցն ընտրութեան	գ . 15
Վասն սերմանեացն առակի	գ . 2
Վասն սաստեղոյ ջուրցն	գ . 35
Վասն լէզէոջնացն	ե . 1
Վասն զստեր ժողովրդապետին	ե . 21
Վասն տեռատեսին	ե . 25
Վասն համարոյ առաքելոցն	զ . 7
Վասն Յովհաննու եւ Հերովդի	զ . 14
Վասն հինգ հացիցն եւ երկու ձկանցն	զ . 35
Վասն 'ի վերայ ծովուն գնալոյ	զ . 47
Վասն անցանելոցն զպատուիրանաւն	է . 5
Վասն Ասորոյ կնոջն փրկելիցւոյ	է . 24
Վասն համերն եւ խլին	է . 31
Վասն եօթն հացիցն	ը . 1
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ը . 16
Վասն կուրին	ը . 22
Վասն հարցանելոցն 'ի Կեսարիայ	ը . 27
Վասն այլակերպութեանն Տեառն	թ . 1
Վասն լուսնահարին	թ . 16
Վասն խորհելոցն՝ թէ ով իցէ մեծ	թ . 32
Վասն հարցանելոցն՝ թէ պարտ է արձակել զկին	ժ . 1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ժ . 17
Վասն որդւոցն Զերեդեայ	ժ . 35
Վասն Բարտիմէոսի	ժ . 46

	ԳԼ ԶԺԲ.
Վասն յաւանակին	ժա . 1
Վասն չորանալոյ թղենւոյն	ժա . 12
Վասն անյիշատարութեան	ժա . 25
Վասն հարցանելոյ քահանայապետիցն զՏէրն	ժա . 27
Վասն այգւոյն	ժբ . 1
Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն	ժբ . 15
Վասն սաղուկեցւոցն	ժբ . 18
Վասն դպրացն	ժբ . 28
Վասն Տեառն հարցանելոյ զփարիսեցիսն	ժբ . 35
Վասն երկու լումայիցն	ժբ . 41
Վասն կատարածին	ժգ . 5
Վասն աւուրն եւ ժամուռն	ժգ . 32
Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով	ժգ . 5
Վասն Զատկին	ժգ . 12
Վասն մատնութեանն մարդարէանալոյ	ժգ . 18
Վասն Պետրոսի ուրացութեանն	ժգ . 66
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն	ժե . 42
Վասն իւղաբեր կանանցն	ժզ . 1

Ս. ՄԱՐԿՈՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՉ

ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ՀՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 **Ա**յսպէս աւետարանի Յիսուսի Քրիստոսի
 2 օրդուի Աստուծոյ : * Որպէս և գրեալ է 'ի մար-
 3 գարէս . ահաւախիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
 4 առաջի քո , որ հանդերձեացէ զճանապարհ քո
 5 առաջի քո : * Զայն բարբառոյ յանապատի . պատ-
 6 ռաստ արարէք զճանապարհ Տեառն , և ու-
 7 ղիղ արարէք զշաւիղս նորա : * Եւ եղև՝ զի
 8 Յովհաննէս մկրտէր յանապատի , և քարո-
 9 ղէր մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թողու-
 10 թիւն մեղաց : * Եւ երթայր առ նա ամենայն աշ-
 11 խարհն Հրէաստանի , և Երուսաղեմացիք ամենե-
 12 քեան , և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի Յորդանան գետ'
 13 խոստովանեալ զմեղս իւրեանց : * Եւ էր Յովհան-
 14 նէս զգեցեալ ստեւ ուղտու , և գօտի մաշկեղէն
 15 ընդ մէջ իւր . և կերակուր նորա էր մարախ և
 16 մեղր վայրենի : * Փարսզէր և ասէր . գայ հզօրա-

դոյնն քան զիս զինի իմ, որում չեմ բաւական
խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց նորա : * Եւ 8
մկրտեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեցէ զձեզ Հոգւ-
ւովն սրբով : * Եւ եղեւ՝ յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
Յիսուս 'ի Նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկրտեցաւ
'ի Յովհաննէ 'ի Յորդանան : * Եւ նոյնժամայն ընդ 10
վերանալ 'ի ջրոցն, ետես ցեղեալ զերկինս, և բզ
հոգին Աստուծոյ իբրեւ զաղանի՝ զի իջանէր 'ի
վերայ նորա : * Չայն եղեւ յերկնից և ասէ . դու 11
ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հաճեցայ : * Եւ 12
նոյնժամայն հոգին հանէ զնա յանապատ : * Եւ էր 13
նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատա-
նայէ . և էր ընդ գազանս . և հրեշտակք պաշ-
տէին զնա :

ԲԲ

Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յիսուս 14
'ի Գալիլեա . քարոզէր զաւետարանն Աստուծոյ՝
և ասէր . * Թէ կատարեալ է ժամանակ, և հաւ- 15
եալ է արքայութիւնն Աստուծոյ . ապաշխարեցէք՝
և հաւատացէք յաւետարանն : * Իբրեւ անցանէր 16
առ ծովեզերքն գալիլեացւոց, ետես զՍիմօն և
զԱնդրէաս զեղբայր Սիմօնի, զի արկեալ էր նո-
ցա ուռիանս 'ի ծով, քանզի ձկնորսք էին : * Եւ 17
ասէ ցնոսա Յիսուս . եկայք զինի իմ, և արարից
զձեզ լինել որսորդս մարդկան : * Եւ վաղվաղակի 18
թողեալ զուռիանս, գնացին զհետ նորա : * Եւ 19
մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ, ետես բզ
Յակովբոս Չերեղեայ և զՅովհաննէս եղբայր նո-
րա, և զնոսա 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռիանս,
և կոչեաց զնոսա : * Եւ վաղվաղակի թողեալ բզ 20
հայրն իւրեանց Չերեղէոս 'ի նաւին վարձկանօքն
հանդերձ, գնացին զհետ նորա :

Եւ մտանեն 'ի Կափառնաուում . և իսկ և իսկ 'ի ԲԳ
չաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն ուսուցանէր զնո-
սա : * Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նո-
րա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ իշխանութեամբ՝
և ոչ որպէս գալիւքն : * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն
նոցա այր մի, յորում այս պիղծ գոյր 'ի նմա . որ
աղաղակեաց և ասէ . * Թոյլ տուր, զի՞ կայ մեր
և քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել բզ
մեզ . գիտեմք զքեզ ով ես, սուրբդ Աստուծոյ :
* Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և ասէ . կարկեաց՝ և ել
'ի դմանէ : * Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ, և ա-
ղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել 'ի նմանէ : * Եւ
զարմացան ամենեքին, մինչև հծծել ընդ միմեանս
և ասել . զի՞նչ է այս նոր վարդապետութիւն, զի
իշխանութեամբ և այսոց պիղծոց սաստէ, և հնա-
զանդին սմա : * Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն
կողմն գալիլեացւոց : * Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի
ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն Սիմօնի և Անդրեայ՝
Յակովբա և Յովհաննու հանդերձ : * Եւ զտքանչ
Սիմօնի դնէր ջերմացեալ . և վաղվաղակի ասեն
ցնա վասն նորա : * Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝
կալեալ զձեռանէ նորա . և եթող զնա տենդն, և
պաշտէր զնոսա : * Եւ իբրեւ երեկոյ եղև 'ի մտա-
նել արեգականն՝ բերէին առ նա զամենայն հի-
ւանդս և զդիւահարս . * և էր ամենայն քաղաքն
ժողովեալ առ դրունսն : * Եւ բժշկեաց բազում
հիւանդս 'ի պէս պէս ախտից, և դեւս բազումս
եհան . և ոչ տայր խօսել դիւացն, զի գիտէին
զնա թէ Քրիստոսն է :
Եւ ընդ այդն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել ԲԳ
և զնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս :

* Եւ գնաց զհետ նորա Սիմոն և որ ընդ նմայն 36
էին . * և իբրեւ գաին զնա՝ ասենցնա , թէ ամե . 37
նեքին խնդրեն զքեզ : * Եւ ասէ ցնոսա . եկայք 38
երթիցուք և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքան , զի
և անդ քարոզեցից . զի յայս իսկ եկեալ եմ : * Եւ 39
քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն գա-
լիկացիս , և դեւս հանէր : * Գայ առ նա բորոտ 40
մի , աղաչէր 'ի ծունր իջանէր և ասէր . Տէր , ե-
թէ կամիս , կարող ես զիս սրբել : * Իսկ Յիսուս 41
գլխացեալ ձգեաց զձեռն , մերձեցաւ 'ի նա և ա-
սէ ցնա . կամիմ , սրբեաց : * Եւ իբրեւ ատացն ցնա , 42
վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն , և
սրբեցաւ : * Եւ սաստեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս 43
վաղվաղակի , և ասէ . * զգոյշ լեր , մի՛ ումեք ինչ 44
ասիցես , այլ երթ ցոյց զքեզ քահանային , և մա-
տո վասն սրբութեան քո պատարագ զոր հրամայ-
եաց Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա : * Եւ նա եւ 45
եալ սկսաւ քարոզել յոյժ և հռչակ հարկանել
զբանն , մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա յայտնա-
պէս 'ի քաղաք մոտանել , այլ արտաքոյ յանապատ
տեղիս էր . և գային առ նա յամենայն կողմանց :

ԳԼՈՒԽ Բ.

Եւ մօտեալ գարձեալ 'ի Կափառնատում , յետ 1
աւուրց . * լուր եղև եթէ 'ի տան է , և ժողովեցան 2
բազումք՝ մինչև տեղի եւս ոչ լինել և ոչ առ դը-
րանն . և խօսէր նոցա զբանն : * Եւ գային առ նա՝ 3
բերէին անդամալոյժ մի բարձեալ 'ի չորից : * Եւ 4
իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբօխէ ան-
տի , քակեցին զյարկն՝ ուր էր Յիսուս , և բաց-
եալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճսն յորում կայր

5 անդամալոյժն : * Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս
նոցա , ասէ ցանդամալոյժն . որդեակ , թողեալ
6 լիցին քեզ մեղք քո : * Եւ էին ոմանք 'ի գալաց
անտի՝ որ անդ նստէին , և խորհէին 'ի սիրտս իւր-
7 եանց . * զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս .
ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս , եթէ ոչ մի Աստուած :
8 * Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս խոր-
հին 'ի սիրտս իւրեանց , և ասէ . զի՞ խորհիք զայդ
9 'ի սիրտս ձեր : * Զի՞նչ գիւրին է , ասել ցանդա-
մալոյժն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , եթէ ասել
10 արի առ զմահիճսն քո և երթ 'ի տուն քո : * Այլ
զի գիտա՞լիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մար-
դոյ 'ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս . ասէ ցանդա-
11 մալոյժն . * քեզ ասեմ , արի առ զմահիճսն քո՝ և
12 երթ 'ի տուն քո : * Եւ յարեաւ , և վաղվաղակի
առեալ զմահիճսն՝ եւ առաջի ամենեցուն . մինչև
զարմանալ ամենեցուն և փառաւոր առնել զԱս-
տուած և ասել , թէ այսպիսի ինչ երբէք ոչ տե-
սաք :

13 Եւ եւ գարձեալ 'ի ծովեզրն , և ամենայն ժո- ԲԶ
ղովուրդն գայր առ նա , և ուսուցանէր զնոսա :
14 * Եւ մինչդեռ անցանէր , ետես զՂեւի Արիւայ՝
զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան , և ասէ ցնա . եկ
15 զինի իմ : Եւ յարուցեալ գնաց զինի նորա : * Եւ
եղև 'ի բազմելն նորա 'ի տան նորա . և բազում
մաքսաւորք և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Յի-
սուսի և ընդ աշակերտսն նորա . քանզի էին բա-
16 ջումք որ երթային զհետ նորա : * Իսկ գալիքն և
փարիսեցիք իբրեւ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսա-
ւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտսն նորա ,
զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք

և բնապէք : * Իբրև լուա Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . ու 17
չինչ է պիտոյ բժշկի ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ
եկի կոչել զարդարա՝ այլ զմեղաւորս : * Եւ էին 18
աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն 'ի պահս ,
դան և ասեն ցնա . ընդէ՞ր աշակերտքն Յովհան-
նու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ
ոչ պահեն : * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . միթէ մարթ 19
ի՞նչ իցէ որդւոց առաքատի՝ մինչ ընդ նոսա ի-
ցէ փեսայն պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունի-
ցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել . * այլ եկեացեն 20
աւուրք յորժամ վերացի 'ի նոցանէ փեսայն , և
ապա պահեացեն յաւուրն յայնմիկ : * Ոչ ոք կա- 21
պերա նոր անթափ արկանէ 'ի վերայ հնացեալ
ծորձոյ . ապա թէ ոչ՝ առնու լրութեամբն իւրով
նորն 'ի հնոյ անտի , և չար եւս պատառումն լի-
նի : * Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս . 22
ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին զտիկան , գինին
հեղու , և տիկքն կոթնչին . այլ գինի նոր 'ի տիկս
նորս արկանելի է :

ԲԵ

Եւ եղև նմա 'ի շաբաթու անցանել ընդ ար- 23
տորայս , և աշակերտքն 'ի գնալն իւրեանց սկսան
հասկ կորզել և ուտել : * Եւ փարիսեցիքն ասեն 24
ցնա . աես զի՞նչ գործեն աշակերտքն քո 'ի շա-
բաթու զոր չէ արժան : * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . 25
ոչ երբէք իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արարն Դա-
ւիթ , յորժամ պիտոյն եղև , և քաղցեալ նա՝ և
որ ընդ նմայն էին : * Զիսորդ եմուտ 'ի տունն Աստու- 26
ծոյ առ Արիաթարու քահանայապետիւ , և զհաց-
սքն զառաջաւորութեան եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ
ընդ նմայն էին . զոր ոչ էր օրէն ուտել , բայց
միայն քահանայիցն : * Եւ ասէ ցնոսա . շաբաթ 27

վասն մարդոյ եղև , և ոչ եթէ մարդ վասն շա- 28
բաթու . * ապա ուրեմն տէր է որդի մարդոյ՝ և
շաբաթու :

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Եւ եմուտ միւսանդամ 'ի ժողովուրդն , և էր
2 անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօտացեալ էր : * Եւ
սպասէին նմա՝ եթէ բժշկիցէ զնա 'ի շաբաթուն՝
3 զի շաբաթօրեացեն զնմանէ : * Եւ ասէ ցայրն որոյ
4 ձեռնն գօտացեալ էր . արի անց 'ի մէջ : * Եւ ասէ
ցնոսա . զի՞նչ արժան է 'ի շաբաթու . բարի՞ ինչ
գործել՝ եթէ չար առնել . ոգի մի ապրեցուցա-
5 նել՝ եթէ կորուսանել . և նոքա լուցին : * Եւ հա-
յեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ , տրամալ
վասն կորութեան սրտից նոցա , ասէ ցայրն .
ձգեա զձեռն քո : Եւ նա ձգեաց , և ողջացաւ
ձեռն նորա :

6 Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն ԳԼ
հերովդ խնոսօքն հանդերձ , խորհուրդ առնէին
7 վասն նորա՝ թէ զիսորդ կորուսցեն զնա : * Իսկ
Յիսուս աշակերտօքն իւրովք զնաց 'ի ծովեզրն . և
բազում ժողովուրդ 'ի գալիլեացոց երթային զհետ
8 նորա , և 'ի Հրէաստանէ , * և յերուսաղեմէ , և յայն-
կոյս Յորդանանու . և որք 'ի Տիւրոսէ և 'ի Սի-
գոֆնէ , բազում ժողովուրդ իբրեւ լռէին որչափ ինչ
9 առնէր , գային առ նա : * Եւ ասէ ցաշակերտն
իւր , զի նաւակ մի պատրաստական կայցէ նմա
10 վասն ամբոխին՝ զի մի նեղեացն զնա . * քանզի
զբազումս բժշկեաց . մինչ գալ խոնել զնովաւ՝ զի
11 մերձեցին առ նա , որք ունէին ախտս ինչ : * Եւ
այսք պիղծք յորժամ տեսանէին զնա , անկանէին

առաջի նորա, աղաղակէին և ասէին. * Թէ դու 12
ես որդին Աստուծոյ. և նա յոյժ սաստէր նոցա,
զի մի՛ յայտնի առնիցեն զնա:

ԳԲ Եւանէ 'ի լեառն' և կոչէ առ ինքն զորս ինքն 13
կամեցաւ, և չոգան առ նա: * Եւ արար երկու 14
տասանս՝ զի իցեն զնովաւ, և զի առաքեսցէ ըզ
նոսա քարոզել, * և ունել իշխանութիւն բժշկեալ 15
լոյ զցաւս և հանելոյ զդեւս: * Եւ եղ անուն Սիւ 16
մովնի՝ Պետրոս, * և Յակովբոս Զերեդեայ և Յով 17
հաննու եղբօրն Յակովբայ՝ եղ նոցա անուանս
Բաներեգէս, որ է՝ Որդիք Որոտման, * և զԱնդր 18
ըէաս, և զՓիլիպպոս, և զԲարթոլոմէոս, և ըզ
Մատթէոս զմաքսաւորն, և զԹովմաս, և զՅակով
բոս Աւիեայ, և զԹադէոս, և զՍիմոն Կանանա
ցի, * և զՅուդա Իսկարիովտացի, որ և մատ 19
նեայն զնա:

ԳԳ Քան 'ի տուն, և գայ միւսանդամ ընդ նոսա 20
Ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ոչ ժամանեւու
տել նոցա: * Եւ իբրեւ լուսն որ իւրքն էին՝ ելին 21
ուսնել զնա, զի համարէին թէ մովեզնեալ իցէ:
* Եւ դպիրքն՝ որ յերուսաղեմէ իջեալ էին, ասէին 22
թէ Բէեղղերուդ գոյ 'ի դմա, և իշխանաւ դի
ւացն հանէ դա զդեւս: * Եւ կոչեցեալ զնոսա 23
առ ինքն, առաւիօք խօսէր ընդ նոսա. զիսորդ կարէ
սատանայ զսատանայ հանել. * և արդ՝ եթէ թա 24
գաւորութիւն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
կալ թագաւորութիւնն այն. * և եթէ տուն յանձն 25
իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ տունն. * և եթէ 26
սատանայ 'ի վերայ անձին իւրոյ յարեաւ և բա
ժանեալ իցէ, ոչ կարէ կալ, այլ վախճանեալ է:
* Այլ ոչ ոք կարէ զկարասի հզօրի մտեալ 'ի տուն 27

նորա՝ աւար հարկանել. եթէ ոչ նախ զհզօրն կա
պիցէ, և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ:
28 * Ամէն ասեմ ձեզ, զի ամենայն թողցի որդւոց
մարդկան մեզք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայ
29 հոյեացեն. * բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին սուրբ,
ոչ ունիցի թողութիւն յաւիտեան. այլ պարտա
30 պան լիցի յաւիտենիցն մեղաց: * Զի ասէին՝ թէ
այս պիղծ գոյ 'ի նմա:
31 Քան եղբարքն և մայր նորա, և արտաքոյ ԳԴ
32 կացեալ յղեցին և կոչէին զնա: * Եւ անդ ժողովուր
դքն շուրջ զնովաւ նստէր. և իբրեւ ասացին ցնա,
ահա առաւիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտա
33 քոյ, և խնդրեն զքեզ: * Պատասխանի ետ նոցա
34 և ասէ. ով է իմ մայր, կամ եղբարք: * Հայե
ցաւ շուրջ զիւրեւ յաշակերտան զի նստէին, և
35 ասէ. ահա առաւիկ մայր իմ և եղբարք իմ: * Զի
որ առնէ զկամս Աստուծոյ, նա է իմ եղբայր և
քոյր և մայր:

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Պարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեղերքն, ԳԵ
և խռնեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք, մին
չեւ 'ի նաւ մօտանել նմա և նստել 'ի ծովուն. և ա
մենայն ժողովուրդն զծովեղերքն զցամաքն ունէ
2 ին. * և ուսուցանէր զնոսա առաւիօք բազում ինչ.
3 և ասէր նոցա 'ի վարդապետութեան իւրում: * Լք
4 սէ՛ք. ահա առաւիկ եւ սերմանող սերմանել. * և ե
ղեւ 'ի սերմանելն, ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ,
5 և եկն թռչուն և եկեր զնա: * Եւ սչն անկաւ
յապառաժի՝ ուր ոչ գոյր հող բազում, և վաղճա
6 զակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին. * և

յորժամ՝ ծագեաց արեւ՝ ջեռաւ . և զի ոչ գոյին
 արմատք՝ ցամաքեցաւ : * Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ 7
 փշոց . ելին փուշքն և հեղձուցին զնա , և պտուղ
 ոչ ետ : * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք , և ելեալ 8
 աճեցեալ տայր պտուղ , և բերէր ընդ միոյ երե-
 սուն , և ընդ միոյ վաթսուն , և ընդ միոյ հարիւր :
 * Եւ ասէր . որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : 9
 Եւ իբրեւ եղև առանձինն , հարցին ցնա որ 10
 զնովան էին աշակերտօքն հանդերձ՝ զառական :
 * Եւ ասէ ցնոսա . ձեզ տուեալ է գիտել զխոր- 11
 հուրդս արքայութեան Աստուծոյ . բայց նոցա որ
 արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ առակօք լինի . * զի 12
 տեսանելով տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն . և լսելով լուի-
 ցեն՝ և մի՛ իմացին . զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և
 թողցի նոցա : * Եւ ասէ ցնոսա . ոչ գիտէք զառակս 13
 զայս , և զխորդ զամենայն առական գիտիցէք : * Որ 14
 սերմանեն՝ զբանն սերմանէ : * Եւ նոքա են որ առ 15
 ճանապարհաւն , ուր բանն սերմանի . և յորժամ
 լսեն զնա , գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն սեր-
 մանեալ 'ի սիրտս նոցա : * Եւ նոքա են որ յապաւ 16
 ուածին սերմանեցան , որք յորժամ լսիցեն զբանն ,
 վաղըվաղակի խնդութեամբ ընդունին . * և զի ոչ 17
 ունին արմատս յանձինս , այլ առ ժամանակ մի
 են , ապա 'ի հասանել նեղութեան կամ հալածման
 վասն բանին , վաղըվաղակի գայթակղին : * Իսկ որ 18
 'ի մէջ փշոցն սերմանեցան , նոքա են՝ որ իբրեւ
 զբանն լսեն , * և հոգք աշխարհիս և պատ- 19
 բանք մեծութեան մտանեն և հեղձուցանեն
 զբանն՝ և անպտուղ լինի : * Եւ նոքա են որ 20
 յերկիրն բարւոք սերմանեցան , որք լսեն ըզ-
 բանն և ընդունին , և տան պտուղ , ընդ միոյ երե-

սուն , և ընդ միոյ վաթսուն , և ընդ միոյ հարիւր :
 Եւ ասէ ցնոսա . միթէ գայ ճրագ , զի ընդ ԳԵ
 դրուանաւ զնիցի կամ ընդ մահճօք . ոչ ապաքէն
 'ի վերայ աշտանակի զնիցի : * Զի չէ ինչ 'ի ծա-
 ծուկ , որ թէ ոչ յայտնեցի . և ոչ եղև ինչ գաղտ-
 նի , եթէ ոչ 'ի յայտ գայցէ . * եթէ ոք ունիցի
 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : * Եւ ասէ ցնոսա . տեսէք
 զինչ լսէք , և յաւելցի ձեզ որոց լսէք . որով
 չափով չափէք՝ նովին չափեսցի ձեզ : * Որ ոք ու-
 նիցի՝ տացի նա , և որ ոչն ունիցի , և զոր ու-
 նիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ :
 Եւ ասէր . այսպէս է արքայութիւն Աստու- ԳԿ
 ծոյ , որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յեր-
 կիր , * և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ . և
 սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն , և նա ոչ գի-
 տէ՝ * թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ . նախ
 զխտան , և ապա զհասկն , և ապա ցորեան ատօք
 'ի հասկին : * Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն , վաղ-
 վաղակի առաքի մանգաղ , զի հասեալ են հունձք :
 * Եւ ասէր . ո՞ւմ նմանեցուցուք զարքայութիւնն
 Աստուծոյ , կամ որով առակաւ առակեցուք զնա :
 * Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի
 յերկրի , փոքրագոյն է քան զամենայն սերմա-
 նիս՝ որ են յերկրի : * Եւ յորժամ սերմանիցի ,
 բուսանի և լինի մեծ քան զամենայն բանջար , և
 արձակէ ոստս մեծամեծս , մինչեւ բաւական լի-
 նել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել :
 * Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն ,
 որպէս կարող լինէին լսել . * և առանց առակի ոչ
 ինչ խօսէր ընդ նոսա , բայց առանձինն աշակեր-
 տացն իւրոց մեկնէր զամենայն :

ԴԲ

Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնմիկ՝ իբրեւ քնդ 33
 երեկս լինէր. եկայք անցցուք յայն կողմն: * Թո 36
 զուն զժողովուրդն, և առնուն զնա նաւաւն հան-
 դերձ. և զայլ եւս նաւան որ էին քնդ նմա: * Եւ 37
 լինէր մըրիկ մեծ հողմոյ, և զալիսն 'ի նաւն զեղոյր՝
 մինչ գրեթէ լի խակ լինել. * և ինքն ննջէր 'ի խելս 38
 նաւին 'ի վերայ բարձի. զարթուցանէին զնա և
 ասէին. վարդապետ, ոչինչ է քեզ վոյթ, զի կո-
 րքնչիմք աւասիկ: * Եւ զարթուցեալ սաստեաց 39
 հողմոյն և ծովուն, ասէ. դադարեա, կարկեաց.
 և դադարեաց հողմն, և եղև խաղաղութիւն մեծ:
 * Եւ ասէ ցնոսա. քնդէ՞ր այդպէս վատասիրաք էք. 40
 չեւ եւս ունիք հաւատա: Եւ երկեան երկիւղ մեծ,
 և ասէին ցմիմեանս. ո՞րք արդեօք իցէ սա, զի
 և հողմ և ծով հնազանդին սմա:

ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեւ 1
 սացուց: * Եւ քնդ ելանեցն նորա 'ի նաւէ անտի, 2
 պատահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմանացն՝ զոր ու-
 նէր այս պիղծ, * որոյ և բնակութիւն իւր խակ 'ի 3
 գերեզմանս էր. և ոչ չղթայիւք ոք եւս կարէր կա-
 պել զնա. * վասն բազում անգամ ոտնակապօք և 4
 չղթայիւք կապելոյ, և խղելոյ 'ի նմանէ զչղթայսն,
 և զոտնակապսն խորտակելոյ. և ոչ ոք կարէր
 պարտել զնա. * քանզի հանապաղ զցայդ և զցե- 5
 րեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս աղաղակէր, և կո-
 ծէր զանձն իւր քարամբք: * Իբրեւ ետես զՅիսուս 6
 'ի հեռատանէ, բնթացաւ և երկիր եպաղք նմա.
 * աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ և ասէ. զի՞ կայ իմ և 7
 քո, Յիսուս որդի Ասատուծոյ բարձրելոյ, երգմնե-

ցուցանեմ զքեզ յաստուած, մի՛ տանջեր զիս: 8
 * Քանզի ասէր ցնա. ե՛լ այդ պիղծ 'ի մարդոյ այ- 9
 տի: * Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո.
 և ասէր ցնա. Լէգէոֆն է անուն իմ, քանզի բա- 10
 զումք եմք: * Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ ա- 11
 ռաքեցէ զնոսա արտաքս քան զաշխարհն: * Եւ
 անդր էր առ լերամբն երամակ մի խողաց՝ արօ- 12
 տական մեծ: * Աղաչեցին զնա ամենայն դեւքն և
 ասեն. առաքեա զմեզ 'ի խողսն, զի մոցուք 'ի 13
 նոսա: * Եւ հրամայեաց նոցա: Եւ իբրեւ ելին այս-
 քքն պիղծք՝ մտին 'ի խողսն, և դիմեաց երամակն
 'ի դարէ անտի 'ի ծովն. էին իբրեւ երկու հա- 14
 զարք, և հեղձնուին 'ի ծովուն: * Եւ խողարածքն
 վախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և յազա-
 րակս, և ելին տեսանել զինչ իցէ որ գործեցան: 15
 * Գան առ Յիսուս, և տեսանեն զգիււհարն զի
 նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ, որ ունէր զԼէ- 16
 գէոֆն, և զահի հարան: * Եւ պատմեցին նոցա
 որոց տեսեալն էր, թէ զի՞նչ եղև այսահարին, և 17
 զի՞նչ վասն խողիցն: * Եւ սկսան աղաչել զնա դը- 18
 նալ 'ի սահմանաց նոցա: * Եւ իբրեւ եմուտ նա 'ի
 նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն, զի քնդ նմա իցէ. 19
 * և Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա. երթ
 'ի տուն քո առ բնտանիս քո, և պատմեա նոցա որ 20
 ինչ միանգամ Տէր արար քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ:
 * Եւ չողաւ և սկսաւ քարոզել 'ի Դեկապօլին, զոր 21
 ինչ արար նմա Յիսուս. և ամենեքին զարմանային:
 Եւ իբրեւ անց Յիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ ԴԳ
 ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր առ 22
 ծովեզերքն: * Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապետացն
 դայր, որում անուն էր Յայրոս, և իբրեւ ետես

զնա՝ անկառ առ ոտս նորա, * աղաչէր զնա յոյժ 25
 և ասէր. թէ դուստր նորա մերձ է 'ի մահ, զի
 եկեալ զնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեացի և
 կեցցէ: * Եւ գնաց ընդ նմա, երթայր և ժողո՝ 24
 վուրդ բազում զհետ նորա, և նեղէին զնա: * Եւ 25
 կին մի էր 'ի տեռատեսութեան արեան զերկոտա-
 սան ամ, * և յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշկաց, 26
 և ծախեալ զինչս իւր զամենայն, և չէր ինչ օգ-
 տեալ, այլ եւս առաւել զայրացեալ: * Իբրև լուաւ 27
 զՅիսուսէ, եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ և բռնն
 եհար զհանդերձէ նորա. * քանզի խորհէր 'ի մտի, 28
 թէ միայն մերձեցայց 'ի հանդերձս նորա՝ փրկե-
 ցայց: * Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր ար- 29
 եան նորա, և գիտաց 'ի մարմին իւր թէ բժշկե-
 ցաւ 'ի տանջանացն: * Եւ անդէն վաղվաղակի գի- 30
 տաց Յիսուս յանձն իւր զզօրութիւնն որ ել 'ի նը-
 մանէ, դարձաւ յամբոխն և ասէ. ո՞վ մերձեցաւ
 'ի հանդերձս իմ: * Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. 31
 տեսանե՞ս զի ամբոխդ նեղէ զքեզ, և ասեն՝ թէ
 ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: * Եւ շուրջ հայէր 32
 տեսանել թէ՝ ո՞վ զայն արար: * Եւ կինն զարհուր- 33
 եալ և դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար, քան-
 զի գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկառ առաջինո-
 րա, և ասաց զամենայն իրան ստուգութեամբ:
 * Եւ Յիսուս ասէ ցնա. դուստր, հաւատք քո կե- 34
 ցուցին զքեզ. երթ 'ի խաղաղութիւն, և եղիջիր
 ողջ 'ի տանջանաց քոց:

ԴԴ Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք 'ի 35
 տանէ ժողովրդապետին և ասեն, թէ դուստրն
 քո մեռաւ, զի՞ եւս աշխատ առնես զվարդապետդ:
 * Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ 36

ցժողովրդապետն. մի՛ երկնչիր, բայց միայն հա-
 37 ւատա: * Եւ ոչ զոք եթող ընդ իւր երթալ,
 բայց միայն զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհանն-
 38 նէս զեղբայրն Յակովբայ: * Գայ 'ի տուն ժո-
 ղովրդապետին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ և լալա-
 39 կանս և աղաղակ յոյժ. * և մտեալ 'ի ներքս՝ ասէ
 ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք և լայք, մանուկն ոչ է
 40 մեռեալ, այլ ննջէ: * Եւ ծաղր առնէին զնա: Եւ
 նորա հանեալ արտաքս զամենեւեան, առնու ընդ-
 իւր զհայր մանկանն և զմայր, և զնոսա որ ընդ նը-
 41 մայն էին, և մտանէ ուր գնէր մանուկն. * և կալ-
 եալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա. Տալի՞թա՝ կու-
 մի. որ թարգմանի, աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ արի՝:
 42 * Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն և գնայր, քան-
 զի էր ամաց իբրեւ երկոտասանից. և զարմացան
 43 մեծաւ զարմանալեօք: * Եւ պատուէր տայր նոցա
 յոյժ, զի մի՛ ոք գիտասցէ զայն. և ասաց տալ
 նմա ուտել:

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Եւ ել անտի, եկն 'ի գաւառ իւր, և երթաւ ԴԵ
 2 յին զհետ նորա աշակերտքն իւր: * Եւ եղև 'ի
 շաբաթուն, սկսաւ ուսուցանել 'ի ժողովրդեանն. և
 բազումք իբրեւ լսէին՝ զարմանային ընդ վարդա-
 պետութիւն նորա, և ասէին. ուստի՞ է ամա այս,
 կամ զի՞նչ է իմաստութիւնն որ տուեալ է ամա.
 զի զօրութիւնք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինին.
 3 * ոչ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին Մարեմայ,
 եղբայր Յակովբայ և Յովսեփայ և Յուդայի և Սի-
 մովնի. և չիցե՞ն քորք դորա աստ առ մեզ. և
 4 գայթակղէին 'ի նա: * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. ոչ

է մարդարէ անարդ, բայց եթէ 'ի գաւառի իւ-
րում և յազգատոհմի և 'ի տան իւրում: * Եւ ոչ 5
կարէր անդ և ոչ մի ինչ զօրութիւն առնել, բայց
սակաւ հիւանդաց ձեռն եղեալ բժշկէր զնոսա:

* Եւ զարմանայր վասն անհաւատութեան նոցա: 6

72

Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն և ուսուցանէր:
* Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտառանսն, և սկսաւ 7
առաքել զնոսա երկուս երկուս, և տայր նոցա
իշխանութիւն 'ի վերայ այսոց պղծոց: * Եւ պատ- 8
ւիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ,
բայց միայն գաւազան. մի՛ պարկ, մի՛ հաց, մի՛
պղինձ 'ի գօտիս. * այլ ագանել հողաթափա, և 9
մի՛ զգենուցուք, ասէ, երկուս պարեգօտս: * Եւ 10
ասէր ցնոսա, յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթե-
ւանս կալլիք՝ մինչեւ երանիցէք անտի: * Եւ որ 11
ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լուիցեն ձեզ, յորժամ
երանիցէք անտի՝ թօթափեսձիք զփոշի ոտից ձե-
րոց 'ի վկայութիւն նոցա: * Եւ ելեալ քարոզէին 12
զի ապաշխարեացեն. * և դեւս բազումս հանէին, 13
և օծանէին իւղով զբազում հիւանդս, և բժշկէին
զնոսա:

Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս, քանզի յայտնի 14
եղեւ անուն նորա. և ասէր, թէ Յովհաննէս Մը-
կարաիչ յարեաւ 'ի մեռելոց, և վասն այնորիկ զօ-
րութիւնք լինին նովա: * Այլք ասէին՝ թէ Նզիրա 15
է, իսկ այլքն՝ թէ մարդարէ է, կամ թէ իբրեւ
զմի 'ի մարդարէից: * Իբրեւ լուաւ Հերովդէս աւ 16
սէ, զորոյ ես զգլուխն հատի զՅովհաննէս՝ սա է,
նա յարեաւ 'ի մեռելոց: * Զի ինքն Հերովդէս աւ 17
առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս, և կապեաց զնա և
եղ 'ի բանտի վասն Հերովդէայ կնոջ Փիլիպպոսի

18 եղբօր նորա. զի նա կին արար զնա: * Քանզի
ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ
19 ունել զկին եղբօր քո: * Եւ Հերովդէայ ռնացեալ
էր ընդ նմա, և կամէր սպանանել զնա, և ոչ կա-
20 ըէր: * Զի Հերովդէս երկնչէր 'ի Յովհաննէ. քանզի
զիտէր զնա այր արդար և սուրբ, և սպասէր նմա.
և լուեալ 'ի նմանէ բազում ինչ՝ առնէր, և քաղց-
21 լութեամբ լէր նմա: * Իբրեւ օր մի լինէր պա-
րապոյ, յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յաւուր
ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց և հազարապե-
22 տաց և մեծամեծաց գալիկեացոց, * և 'ի մոտ-
նել դասերն Հերովդէայ և 'ի կաքաւել, հաճոյ ե-
ղեւ Հերովդէի և բազմականացն: Ասէ թագաւորն
ցաղջիկն. խնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս, և տաց
23 քեզ: * Եւ երգուաւ նմա բազում անգամ, թէ զոր
ինչ և խնդրեացես դու յինէն, տաց քեզ՝ մինչեւ
24 ցկէս թագաւորութեան իմոյ: * Նա ելեալ ասէ
ցմայր իւր. զի՞նչ խնդրեցից, և նա ասէ. զգլուխն
25 Յովհաննու Մկրտչի: * Եւ մտեալ անդրէն փութա-
նակի առ թագաւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տա-
ցես ինձ վաղվաղակի 'ի վերայ սկտեղ զգլուխն
26 Յովհաննու Մկրտչի: * Եւ տրամեցաւ յոյժ թա-
գաւորն, այլ վասն երգմանցն և կոչնականացն՝ ոչ
27 կամեցաւ անարդել զնա. * և առաքեաց վաղվա-
ղակի թագաւորն՝ գահիճ, և հրամայեաց բերել
զգլուխն նորա: Եւ չոգաւ գլխատեաց զնա 'ի բան-
28 տին. * և երբեք զգլուխն նորա սկտեղք՝ և ետ
29 ցաղջիկն, և աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում: * Իբ-
րեւ լուան աշակերտքն նորա, եկին բարձին զմար-
միրն և եղին 'ի գերեզմանի:

64

Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս, և 30
պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր
ուսուցին: * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. եկայք դուք 31
առանձինն յանապատ տեղի, և հանգիծիք սակաւ
մի. զի էին բազումք որ երթային և գային. և
հաց անգամ չժամանէին ուտել: * Եւ գնացին նա 32
ուր յանապատ տեղի առանձինն: * Եւ տեսին բզ 33
նոսա զի երթային, և զգացին բազումք. և հե-
տի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթանային անդր,
և մերձենային առ նոսա: * Եւ ելեալ ետես ամ 34
բոլս բազում, և գլխացաւ 'ի նոսա, զի էին իբրեւ
ոչխարք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ. և սկսաւ ուսուցա-
նել զնոսա յոյժ: * Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, 35
մատուցեալ աշակերտքն ասէին. տեղիս անապատ
է, մինչդեռ աւուր կայ, * արձակեալ զժողո- 36
վուրդսդ, զի երթեալ շուրջ յազարակա և 'ի գե-
ղքս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն, զի աստ
ուտել ինչ ոչ ունին: * Նա պատասխանի ետ և 37
ասէ ցնոսա, դուք տուք դոցա ուտել: Ասեն
ցնա. երթիցուք գնեսցուք երկերիւր դահեկանի
հաց, և տացուք դոցա ուտել: * Ասէ ցնոսա. 38
քանի՞ նկանակ ունիք, երթայք տեսէք. իբրեւ
գիտացին, ասեն ցնա. հինգ, և երկուս ձկունս:
* Եւ հրամայեաց նոցա բազմել երախանս երա- 39
խանս 'ի վերայ դաւար խոտոյ. * և բազմեցան 40
դասք դասք, ուր հարիւր և ուր յիսուն: * Եւ 41
առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն՝ հա-
յեցաւ յերկինս, օրհնեաց, մանրեաց զնկա-
նակսն, և ետ ցաշակերտսն զի արկեցն նոցա, և
զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն: * Կերան 42
և յազեցան, * և բարձին զնչխարսն երկոտասան 43

44 սակաւի լի, և 'ի ձկանց անտի. * և էին որք կե-
րանն՝ իբրեւ արք հինգ հազար:

45 Եւ նոյնժամայն ճեպեաց զաշակերտսն մոտ-
նել 'ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ
յայնկոյս 'ի Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
46 արձակիցէ: * Եւ հրաժարեալ 'ի նոցանէ ել 'ի լեա-
47 ուքն կալ յաղօթս: * Եւ իբրեւ երեկոյ եղև՝ էր
48 նաւն 'ի մէջ ծովուն, և ինքն 'ի ցամաքի: * Եւ ե-
տես զնոսա հողմակոծեալս 'ի վարեւն, զի էր հողմն
ընդդէմ նոցա. և զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ
առ նոսա գնալով 'ի վերայ ծովուն, և կամէր զանց
49 առնել առ նոքօք: * Նոքա իբրեւ տեսին զի գը-
նայր 'ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ՛ առ աչօք
50 ինչ լինիցի, և զաղաղակ բարձին. * քանզի ամե-
նեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան: Եւ նա անդէն
վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. քաջա-
51 լերեցարուք, ես եմ՝ մի երկնչիք: * Եւ ել 'ի նաւն
առ նոսա, և դադարեաց հողմն: Եւ առաւել եւս
յիմարեալ էին 'ի միտս իւրեանց, և զարմանային
52 յոյժ. * քանզի և 'ի վերայ հացին ոչ իմացան,
53 զի էր սիրտ նոցա թմբերեալ: * Եւ իբրեւ անցին
54 յայնկոյս, եկին յերկիրն Գեննեսարէթ: * Եւ իբրեւ
եկին 'ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծանեան զնա արք
55 տեղւոյն այնորիկ. * և ընթացեալ այսր անդր ընդ-
ամենայն դաւառն, սկսան մահճօք բերել զհի-
56ւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ: * Եւ ուր և մը-
տանէր՝ 'ի գեօղս կամ 'ի քաղաքս կամ յազարա-
կըս, 'ի հրապարակս գնէին զախտաժէտս, և ա-
ղաչէին զնա՝ զի գոնէ 'ի քղանցս հանդերձից նո-
քա մերձենայցեն. և որ միանգամ մերձեցանն՝
փրկեցան:

ԳԼՈՒԽ Է.

Եւ ժողովեցան առնա փարիսեցիքն , և ոմանք 1
 'ի դպրացն' որ եկեալ էին յերուսաղեմէ : * Եւ 2
 տեսեալ զոմանս յաշակերտացն անտի' զի խառ-
 նակ ձեռօք , այսինքն է' անլուա ուտէին հաց ,
 բամբասեցին : * Զի փարիսեցիքն և ամենայն Հը- 3
 րէայք' եթէ ոչ բռնալիր լուսնան զձեռս , հաց
 ոչ ուտեն . քանզի ունին զաւանդութիւն ծերոցն .
 * և 'ի հրապարակէ մտեալ' եթէ նախ ոչ մկրտի- 4
 ցին , ոչ ուտեն . և այլ ինչ բազում է' զոր ընկա-
 լան ունել . մկրտութիւնս բաժակաց և ստոմանաց
 և պղնձեաց և մահճաց : * Ապա հարցանեն ցնա 5
 փարիսեցիքն և դպիրք , թէ ընդէր աշակերտքն
 քո ոչ գնան ըստ աւանդութեան ծերոցն , այլ
 խառնակ ձեռօք հաց ուտեն : * Նա պատասխանի 6
 ետ և ասէ ցնոսա , թէ բարւոք մարդարեացառ
 Եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց , որպէս ասաց . Ժո-
 ղովուրդս այս շրթամբք մեծարէ զիս , և սիրտք
 նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ են յինէն : * Զուր պաշ- 7
 տեն զիս . ուսուցանեն վարդապետութիւնս ըզ-
 մարդկան պատուիրեալս : * Թողեալ զպատուիրանն 8
 Աստուծոյ , ունիք զմարդկան աւանդութիւն : Մը-
 կրրութիւնս ստոմանաց և բաժակաց , և այլոց
 նմանեաց սոցին առնէք բազումս : * Եւ ասէ ցնո- 9
 սա . բարւոք խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ ,
 զի զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք : * Զի Մով- 10
 սէս ասէ . պատուեա զհայր քո և զմայր , և որ
 չարախօսեաց զհօրէ կամ զմօրէ , մահու վախճա-
 նեցի : * Եւ դուք ասէք . եթէ ասիցէ ոք ցհայր 11
 կամ ցմայր' կորբան , որ է պատարագ . զոր յինէն

12 օգտեցիս . * և ոչ եւս տայք թոյլ նմա առնել ինչ
 13 հօրն կամ մօր : * Եւ անարդէք զբանն Աստուծոյ
 ձերով աւանդութեամբն զոր աւանդեցիք . և բա-
 14 զում ինչ այլ որ այսմ նման է' առնէք : * Եւ կո-
 չեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն' ասէ ցնո-
 սա . լուարուք ինձ ամենեքեան և 'ի միտ առէք :
 15 * Ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ մտեալ' եթէ կարի-
 ցէ պղծել զնա . այլ որ ելանէ 'ի նմանէ' այն է որ
 16 պղծէ զմարդն : * Որ ունիցի ականջս ըսելոյ' ըսիցէ :
 17 Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն յամիթիս անտի , ԵՊ
 18 հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առակին : * Եւ
 ասէ ցնոսա . այդպէս և դուք անմիտ էք , ոչ ի-
 մանայք , եթէ ամենայն որ արտաքուստ 'ի ներքս
 19 մտանէ 'ի մարդ' ոչ կարէ զնա պղծել . * զի ոչ ե-
 թէ 'ի սիրտ նորա մտանէ , այլ յարմայն' և ար-
 տաքս ելանէ . և սրբէ զամենայն կերակուրան :
 20 * Եւ ասէր , թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ' այն պղ-
 21 ծէ զմարդ . * զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ մարդկան
 խորհուրդք չարութեան ելանեն . չնութիւնք , պո-
 22 սքնութիւնք , * գողութիւնք , սպանութիւնք ,
 ագահութիւնք , չարութիւնք , նենդութիւնք ,
 զիջութիւնք , չարախնութիւն , հայհոյութիւն , ամ-
 23 բարտաւանդութիւն , անզգամութիւն : * Այս ամե-
 նայն չարիք 'ի ներքուստ ելանեն , և պղծեն ըզ-
 մարդ :
 24 Եւ անտի յարուցեալ եկն 'ի սահման Տիւրո- ԵԵ
 սի և Սիդոնի . և մտեալ 'ի տուն' ոչ ումեք կա-
 25 մէր յայտնել , և ոչ կարաց ծածկել : * Լուաւ կին
 մի գնմանէ , որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայոյ
 26 պղծոյ , եկն անկաւ առաջի նորա : * Եւ կիսս էր
 հեթանոս' փխնիկ ատորի յաղդէ . և աղաչէր զնա

զի զգեւն հանցէ 'ի դատերէ նորա : * Եւ Յիսուս 27
ասէ ցնա . թոյլ տուր՝ նախ յազեացին մանկունք .
զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և ար-
կանել շանց : * Նա պատասխանի ետ և ասէ . Տէր , 28
և շունք 'ի վշրանաց սեղանոյ մանկանցն կերակ-
րին : * Եւ ասէ ցնա . վասն այդր բանի՝ երթ , ել 29
դեւն 'ի դատերէ քումնէ : * Գնաց 'ի տուն իւր , 30
և եգիտ ելեալ զգեւն , և զդուստրն՝ զի անկեալ
դնէր 'ի մահիճս : * Եւ ելեալ միւսանդամ 'ի սահ- 31
մանացն Տիւրոսի և Սիդոնի . և եկն 'ի ծովեզրն
գալիլեացոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի Գեկապոլիս :
* Եւ բերին առաջի նորա խուլ մի և համր , և ա- 32
ղաչէին զի ձեռն դիցէ 'ի վերայ նորա : * Եւ առ- 33
եալ զնա մեկուսի յամբոխէ անտի , արկ զմատուռն
իւր ընդ ականջս նորա՝ և եթուք անդր . և կա-
լաւ զլեզուէ նորա . * Հայեցաւ յերկինս՝ յողոց 34
եհան՝ և ասէ . Եփիաթա , որ է բացիր : * Եւ նոյն 35
ժամայն բացան լսելիք նորա , և լուծան կապանք
լեզուի նորա , և խօսէր ուղիւ . * և պատուիրեաց 36
նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն : Եւ որչափ նա պատ-
ուիրէր նոցա , նոքա եւս առաւել քարոզէին . * և 37
եւս քան զեւս զարմանային և ասէին . զամենայն
ինչ բարւոք դործեաց սա . զի խից լսել տայ , և
համերց խօսել :

ԳԼՈՒԽ Ը.

62

Յաւուրսն յայնտիկ դարձեալ ժողովուրդ բա- 1
ղում էր , և ինչ ոչ ունէին ուտել . կոչեաց զաշա-
կերտսն իւր՝ և ասէ ցնոսա . * զթամ ես 'ի վերայ 2
ժողովրդեանդ . զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ
առ իս են , և ոչ ունին զինչ ուտիցեն . * և եթէ :

արձակեմ զդոսա նօթիս 'ի տունս իւրեանց՝ նըք-
թիցեն 'ի ճանապարհի . զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի
4 հեռատանէ եկեալ են : * Պատասխանի ետուն
նմա աշակերտքն նորա , ուստի՝ կարես յազեցու-
5 ցանել զդոսա հացիւ յանապատի աստ : * Եւ հար-
ցանէր զնոսա . քանի՞ նկանակ հաց ունիք : Եւ նո-
6 քա ասեն՝ եօթն : * Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն
բաղմել 'ի վերայ երկրի . և առեալ զեօթն նկա-
նակն՝ գոհացաւ , երեկ՝ և տայր ցաշակերտսն զի
7 արկցեն . և արկին առաջի ժողովրդեանն : * Եւ ձը-
կունս սակաւ ունէին . և զայն եւս օրհնեաց , և
8 հրամայեաց արկանել : * Կերան և յազեցան , և
9 բարձին զնշխարս կատորոյն եօթն զամբիւղ : * Եւ
էին որ կերանն՝ իբրեւ չորք հաղարք . և արձա-
կեաց զնոսա :

10 Եւ նոյն ժամայն մտեալ 'ի նաւ հանդերձ աշա- 62
կերտօքն՝ եկն 'ի կողմանս Դաղմանունեաց : * Եկին
փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա , և խընդ-
12 րէին 'ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա : * Եւ
զայրացաւ յոգի իւր՝ և ասէ . զի՞ է՝ զի ազգս այս
նշան խնդրէ . ամէն ասեմ ձեզ , թէ տացի նշան
13 ազգիս այսմիկ : * Եթող զնոսա , դարձեալ եմուտ
14 'ի նաւ՝ և զնաց յայնկոյս : * Եւ մոռացան հաց
բառնալ . բայց միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւր-
15 եանս 'ի նաւին : * Եւ պատուիրէր նոցա և ասէր .
զդոյշ եղերուք 'ի խմորոյ անտի փարիսեցոց և 'ի
16 խմորոյ հերովդիանոսաց : * Եւ խորհէին ընդ միմ-
17 եանս և ասէին , թէ զի հացս ոչ ունիմք : * Գիւ-
տաց Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա . զի՞ խորհիք 'ի սիրտս
ձեր , թերահաւատք , թէ հաց ոչ ունիք . տակա-
ւին ոչ իմանայք և ոչ յիշէք . ապշուծիւն ունի

զսիրտս ձեր, * աչքդ ոն՝ և ոչ տեսանէք. ախանջք 18
 են՝ և ոչ լէք. և ոչ իմանայք տակաւին, և ոչ
 յիշէք. * յորժամ զհինգ նկանակն 'ի հինգ հաւ 19
 զարսն. և քանի՞ սակառի լի բարձիք զկոտորոցն:
 Եւ ասեն ցնա. երկոտասան: * Եւ յորժամ զեօթն 20
 նկանակն 'ի չորս հազարսն, և քանի՞ զամբիղ լի
 բարձիք զկոտորոցն: Եւ նոքա ասեն. եօթն: * Եւ 21
 ասէ ցնոսա. իսկ զիմրդ ոչ իմանայք: * Գան 'ի 22
 Բեթսայիդա. և ածեն առաջի նորա կոյր մի, և
 աղաչէին զնա՝ զի մերձեացի 'ի նա: * Եւ առեալ 23
 զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին. եթուք
 յաչո նորա, և ձեռն եղ 'ի վերայ նորա. և հար-
 ցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ՞ ինչ: * Բացաւ՝ և աւ 24
 սէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին իբրեւ զճառս:
 * Գարձեալ եղ ձեռս 'ի վերայ աչաց նորա. երաց՝ 25
 և տեսանէր. ողջացաւ և տեսանէր համարձակ
 զամենայն: * Արձակեաց զնա 'ի տուն իւր և ասէ. 26
 'ի չէնդ մի մտանիցես. այլ երթ 'ի տուն քո. և
 յորժամ 'ի չէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես 'ի
 շինին:

24 Եւ եւ Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ 'ի չէնս 27
 կեսարեայ Փիլիպպեայ. և 'ի ճանապարհին հար-
 ցանէր ցաշակերտսն և ասէր. զո՞ ուստեք ասեն
 զինէն մարդիկս թէ իցեմ: * Նոքա ետուն պաւ 28
 տասխանի՝ և ասեն. զՅովհաննէս Մկրտիչ, և այլք
 զՆիկիա, և այլք զմի ոք 'ի մարդարէից անտի: * Աւ 29
 սէ ցնոսա. իսկ դուք զո՞ ուստեք ասէք զինէն թէ
 իցեմ: Պատասխանի ետ Պետրոս, և ասէ ցնա.
 դու ես Քրիստոսն: * Եւ սատեաց 'ի նոսա՝ զի մի 30
 ումեք ասիցեն զնմանէ: * Եւ սկսաւ ուսուցանել 31
 զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում չար-

չարանս ընդունել, և անարդիլ յերկցանց՝ և 'ի
 քահանայապետից՝ և 'ի դպրաց, և մեռանել, և
 32 յերկր առուր յառնել: * Եւ համարձակ զբանն խո-
 սեցաւ: Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝ սկսաւ
 33 սատեղ նմա: * Եւ նա դարձաւ ետես զաշակերտ-
 սն, սատեաց Պետրոսի և ասէ. երթ յետս իմ
 սատանայ, զի ոչ խորհիս դու զԱստուծոյն՝ այլ
 34 զմարդկան: * Եւ կոչեցեալ առ ինքն զԺողովուր-
 դքն աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա. եթէ ոք
 կամի դալ զինի իմ, ուրացի զանձն իւր, և բարձ-
 35 ցէ զխաչ իւր՝ և եկեացէ զինի իմ: * Զի որ կամիցի
 ապրեցուցանել զանձն իւր, կորուսցէ զնա. և որ
 կորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին, ապրե-
 36 ցուցէ զնա: * Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ, եթէ զաշ-
 խարհս ամենայն շահեացի, և զանձն իւր տուժես.
 37 ցէ. * քանզի զի՞նչ տացէ մարդ՝ փոխանակ անձին
 38 իւրոյ: * Զի որ ոք ամօթ համարեացի զիս և զբանս
 իմ՝ 'ի շնացող և 'ի մեղաւոր ազգիս այսմիկ, և որ-
 դի մարդոյ յամօթ արացէ զնա՝ յորժամ եկեացէ
 39 փառօք Հօր իւրոյ՝ և հրեշտակաց սրբոյ: * Եւ ա-
 սէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ. զի են ոմանք 'ի սու-
 ցանէ որ աստ կան, որք մի ճաշակեացեն զմահ՝
 մինչև տեսցեն զարքայութիւն Աստուծոյ եկեալ
 զօրութեամբ:

ԳԼՈՒԽ Թ.

- 1 Եւ յետ վեց առուր առնու ընդ իւր Յիսուս
 զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս, և հանէ
 զնոսա 'ի լեառն մի բարձր առանձինն. և յայլա-
- 2 կերպս եղև առաջի նոցա. * և ձորձք նորա եղեն
 փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիչք երկրի

3 ոչ կարեն ասնպէս ուղիտակացուցանել : * Եւ երեւ
 4 ւեցաւ նոցա Նղիա Մովսէսիւ հանդերձ, և խօսե-
 ին ընդ Յիսուսի : * Պատասխանի ետ Պետրոս և
 5 ասէ ց' Յիսուս . ուարբի, բարւոք է մեզ աստ լինել.
 և արասցուք երիտ տաղաւարս, մի քեզ, և մի
 Մովսէսի և մի Նղիայի . * քանզի ոչ գիտէր զինչ
 6 խօսէր, զի զարհուրեալ էին : * Եւ եղև ամպ մի
 7 հովանի 'ի վերայ նոցա . ձայն եղև յառնոց անտի
 և ասէ . դա է որդի իմ սիրելի, դմա լուարուք :
 * Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր, ոչ եւս
 8 զուրբ ուրեք տեսին, բայց միայն զՅիսուս ընդ իւր-
 եանս : * Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ անտի, պատ-
 9 ուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք պատմեցեն զոր տեսինն.
 բայց յորժամ որդի մարդոց 'ի մեռելոց յարիցէ :
 * Եւ նոքա զբանն 'ի մտի ունէին, և խնդրէին ընդ
 10 միմեանս՝ թէ զինչ իցէ 'ի մեռելոցն յառնել :
 * Հարցին ցնա և ասեն . զինչ է այն՝ զոր գալիրքն
 11 ասեն, եթէ նախ Նղիայի պարտ է գալ : * Նա պա-
 տասխանի ետ նոցա և ասէ . Նղիա նախ եկեալ
 յարդարեացէ զամենայն : Իսկ զիմօրդ գրեալ է
 զորդւոց մարդւոց, զի բազում ինչ չարչարեցի և
 անդոսնեցի : * Այլ ես ասեմ ձեզ . եթէ Նղիա եկին,
 12 և արարին ընդ նմա զինչ և կամեցան, որպէս և
 գրեալ է վասն նորա :

2Բ Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամբոխ
 13 շուրջ զնոքօք, և զգալիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա :
 * Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իրրե տե-
 14 սին զնա՝ զարմայան, և ընդ առաջ ընթացեալ՝
 ողջոյն տային նմա : * Եւ եհարց ցնոսա՝ թէ զինչ
 15 վիճէիք ընդ նոսա : * Պատասխանի ետ մի մին 'ի
 16 ժողովրդեանէն և ասէ . վարդապետ, ածի զորդի

17 իմ առ քեզ, զոր ունի այս համբ . * և ուր հա-
 տանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրկիւրէ և կրճտէ զա-
 տամունս իւր՝ և ցամաքի : և առացի ցաշակերտսն
 18 քո զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա : * Պա-
 տասխանի ետ նոցա և ասէ . ով ազդ անհաւատ,
 19 մինչև յերբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչև ցերբ անսայ-
 20 ցեմ ձեզ . ածէք զնա առ իս : * Եւ ածին զնա առ
 նա : Իբրեւ ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժեաց
 զնա, և անկեալ յերկիր թաւալէր և փրկեայր :
 20 * Եհարց ցհայր նորա և ասէ . քանի՞ ժամանակիք
 են յորմէ հետէ այդ եղև դմա : Եւ նա ասէ . 'ի
 21 մանկութենէ : * Եւ բազում անգամ 'ի հուր արկա-
 նէ զգա և 'ի ջուր՝ զի կորուսցէ . արդ՝ եթէ կա-
 22 րող ինչ ես, օգնեալ մեզ, Տէր, գլխացեալ 'ի վե-
 23 րայ մեր : * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . ստացեր՝ թէ
 կարող ես . ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ
 25 հաւատայն : * Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր
 մանկանն և ասէ . հաւատամ, օգնեալ անհաւա-
 24 տութեանս իմում : * Իբրեւ ետես Յիսուս՝ եթէ
 կուտի ժողովուրդն 'ի վերայ, սաստեաց այսոյն
 պղծոյ և ասէ . համբդ և խուլ այս, ես տամ քեզ
 հրաման, եւ 'ի դմանէ, և այլ եւս մի մտանկցես
 25 'ի դա : * Եւ աղաղակեաց և յոյժ լկեաց զնա՝ և
 եւ . և եղև պատանեակն իրրե զմեռեալ, մինչև
 26 բազմաց իսկ ասել թէ մեռաւ : * Եւ Յիսուս կարաւ
 27 զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա . և կանգնեցաւ : * Եւ
 իբրեւ եմուտ նա 'ի տուն, աշակերտքն առանձինն
 հարցին ցնա . մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել
 28 զնա : * Եւ ասէ ցնոսա . այդ ազդ ոչ իւրե ելանէ,
 եթէ ոչ պահովք և ազօթիւք :

27

Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գալիլեացւոք . 29
 և ոչ կամէր եթէ ոք գիտացէ : * Քանզի ուսու 30
 ցանէր զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցնոսա . թէ որ-
 դի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան , և ըս-
 պանցեն զնա . և իբրեւ սպանցի , յերկր առուր յա-
 րիցէ : * Եւ նորա ոչ գիտէին զբանն , և երկնչէին 31
 հարցանել ցնա : * Եկն 'ի Կաթառնառում . և իբրեւ 32
 եմուտ 'ի տուն , հարցանէր զնոսա . զի՞նչ վիճէիք
 զճանապարհայն ընդ միմեանս : * Եւ նորա լուս 33
 լինէին , քանզի ընդ միմեանս վիճէին 'ի ճանա-
 պարհին՝ թէ ով մեծ իցէ : * Եւ իբրեւ նստաւ՝ կու 34
 չեաց զերկոտասանսն և ասէ ցնոսա . եթէ ոք կա-
 մի առաջին լինել , եզիցի ամենեցուն կրօսեր՝ և
 ամենեցուն պաշտօնեայ : * Եւ առեալ մանուկ մի 35
 կացոյց 'ի մէջ նոցա , և ընկալեալ զնա 'ի գիրկս
 իւր՝ ասէ ցնոսա : * Որ միանգամ յայտպիսի ման 36
 կբառայ ընկացի յանուն իմ , զիս ընդունի . և որ
 զիսն ընդունիցի , ոչ զիս ընդունի՝ այլ զայն որ
 առաքեալն զիս : * Պատասխանի ետ նմա Յովհան . 37
 նէս և ասէ . վարդապետ , տեսաք զոմն , զի յա-
 նուն քո դեռս հանէր՝ և զմեր կնի ոչ շրջէր , և
 արգելաք զնա : * Եւ նա ասէ . մի արգելաք զնա . 38
 զի ոչ ոք է որ առնէ զօրութիւնս յանուն իմ , և
 կարիցէ հայհոյել զիս . * զի որ ոչն է ընդ մեզ 39
 հակառակ , 'ի մեր կոյս է : * Եւ որ ոք արբուսցէ 40
 ձեզ շուր բաժակաւ յանունս յայս՝ թէ դուք Քրի-
 ստոսի էք , ամէն ասեմ՝ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվար-
 ձքս իւր : * Եւ որ ոք գայթակղեցուցէ զմի 'ի վու 41
 քրիկանցս որ հաւատան յիս , լաւ էր նմա առա-
 ւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նորա երկան
 իշոյ , և ընկեցեալ 'ի ծով : * Եւ եթէ գայթակղե- 42

ցուսցէ զքեզ ձեռն քո , հատ՝ ընկեա 'ի քէն . զի
 լաւ իցէ քեզ խեղ 'ի կեանսն յաւիտենից մտա-
 նել , քան երկուս ձեռս ունել՝ և երթալ 'ի գե- 43
 հէն 'ի հուրն անշէջ : (* Ուր որդն նոցա ոչ մե-
 44 ռանի և հուրն ոչ շիջանի) * Եւ եթէ տան քո
 գայթակղեցուցէ զքեզ , հատ ընկեա զնա 'ի քէն .
 լաւ իցէ քեզ կալ մտանել 'ի կեանսն յաւիտե-
 նից , քան երկուս ոտս ունել՝ և անկանել 'ի գե- 45
 հէն 'ի հուրն անշէջ : (* Ուր որդն նոցա ոչ մե-
 46 ռանի և հուրն ոչ շիջանի) : * Եւ եթէ ակն քո
 գայթակղեցուցէ զքեզ , հան զնա 'ի բաց . լաւ ի-
 ցէ քեզ միով ակամբ մտանել յարքայութիւն Սա-
 տուծոյ , քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել 'ի
 47 գեհէն : * Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի , և հուրն ոչ
 48 շիջանի . * զի ամենայն ինչ հրով յաղեացի , (և ա-
 49 մենայն ողջակէզ աղիւ յաղեացի) : * Բարեւոք է
 աղ . և եթէ աղն անհամեացի , ի՞նչ համեմեացի :
 Արդ դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն , և խա-
 զաղութիւն արարէք ընդ միմեանս :

ԳԼՈՒԽ Ժ.

- 1 Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի կողմանս Հրէ- 27
 աստանի՝ յայնկոյս Յորդանանու . և երթայր դար-
 ձեալ խոնեալ ժողովուրդն առ նա , և որպէս ամբո-
 2 էր միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա : * Իսկ փարի-
 սեցիքն մատուցեալ փորձելով հարցանէին զնա և
 ասէին , եթէ արժան իցէ ասն զկին իւր արձակել :
 3 * Նա պատասխանի ետ նոցա և ասէ . զի՞նչ պատ-
 4 ուիրեաց ձեզ Մովսէս : * Եւ նորա ասէն . Մովսէս
 հրաման ետ գիր մեկնելոյ գրել , և արձակել :
 5 * Պատասխանի ետ թիառս և ասէ ցնոսա . վասն խըս-

տաքտութեան ձերոյ գրեաց ձեզ զպատուիրանն
զայն : * Այլ 'ի սկզբանէ արարածոյ արու և էգ 6
արար զնոսա Աստուած , և ասէ . * վասն այսորիկ 7
թողցէ այր զհայր իւր և զմայր , և երթիցէ զհետ
կնոջ իւրոյ : * Եւ եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի , 8
և այնուհետեւ ոչ են երկու , այլ մարմին մի . * արդ՝ 9
զոր Աստուած զուգեաց , մարդ մի՛ մեկնեացէ : * Եւ 10
'ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա՝
* Եւ ասէ ցնոսա . եթէ այր արձակեացէ զկին իւր՝ 11
և արացէ այլ , շնայ . * և կին եթէ ելցէ յառնէ 12
իւրմէ՝ և եղիցի առն այլում , շնայ :

26 Եւ մատուցանէին առնա մանկաի՝ զի ձեռն 13
գիցէ նոցա . իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ
որ մատուցանէինն : * Իբրեւ ետես Յիսուս , բար- 14
կացեալ սաստեաց նոցա և ասէ . Թոյլ տուք ման-
կըսուոյդ գալ առ իս , և մի՛ արգելուք զգոսա . զի
այդպիսեացդ է արքայութիւն Աստուծոյ : * Ամէն 15
ասեմ' ձեզ , որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Աստու-
ծոյ իբրեւ զմանուկ , ոչ մտցէ 'ի նա : * Եւ առեալ 16
զնոսա 'ի գիրկս՝ ձեռն եդ 'ի վերայ և օրհնեաց
զնոսա : * Եւ ընդ ելանելն նորա անտի 'ի ճանա- 17
պարհ , ահաւասիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ 'ի
ծունր իջանէր , հարցանէր ցնա և ասէր , վարդա-
պետ բարի , զի՞նչ արարից՝ զի գկեանս յաւիտե-
նական ժառանգեցից : * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . զի՞ 18
ասես զիս բարի . չիք ոք բարի՝ բայց մի Աստ-
ուած . * զպատուիրանս գիտես . մի՛ շնար , մի՛ բա- 19
պանաներ , մի՛ գողանար , մի՛ սուտ վկայեր . պա-
տուեա զհայր քո և զմայր : * Նա պատասխանի ետ 20
և ասէ ցնա . վարդապետ , զայդ ամենայն արարի
'ի մարմնութենէ իմմէ , արդ՝ զի՞նչ եւս պակաս ի-

21 ցեմ : * Եւ Յիսուս հայեցեալ 'ի նա՝ սիրեաց ցնա ,
և ասէ ցնա . մի՛ ինչ պակաս է 'ի քէն . եթէ կամիս
կատարեալ լինել , երթ՝ զոր ինչ ունիս վաճառեա
և տուր աղքատաց , և ունիցիս գանձս յերկինս .
22 և առ զխաջն և եկ զկնի իմ : * Եւ նա խոփուեալ
ընդ բանն՝ ցնաց տրտում , զի ունէր ինչս բա-
23 զումն : * Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս Յիսուս ,
ասէ ցաշակերտան . զի՞արդ գժուարին է՝ որ զինչ-
որդ ունին , մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ :
24 * Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերայ բանիցն
նորա . իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանի ետ նա-
ցա և ասէ . որդեակք , ո՞րչափ գժուարին է յու-
սացերոյ յինչա՝ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ .
25 * գիւրին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել ,
քան մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել :
26 * Եւ նոքա առաւել եւս զարմանային՝ և ասէին
27 ընդ միմեանս . իսկ ո՞ կարացէ ապրել : * Հայեց-
եալ ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ . առ 'ի մարդկանէ այդ
անհնարին է , այլ ոչ առ 'ի յԱստուծոյ :
28 Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս . ահաւասիկ մեք 29
29 Թողաք զամենայն , և եկաք զկնի քո : * Պատաս-
խանի ետ Յիսուս և ասէ . ամէն ասեմ' ձեզ , ոչ ոք
է որ եթող զտուն , կամ զեղբարս կամ զքորս ,
կամ զհայր կամ զմայր , կամ զորդիս , կամ զա-
30 դարակս՝ վասն իմ կամ վասն աւետարանին . * ե-
թէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ
ժամանակի՝ տունս , և եղբարս , և քորս , և մայր ,
և որդիս , և աղարակս հալածանօք հանդերձ , և
յաշխարհին որ գալոյ է՝ զկեանսն յաւիտենականս :
31 * Զի բազումք եղիցին առաջինք յետինք , և յե-
32 տինք առաջինք : * Եւ էին 'ի ճանապարհի մինչ-

դեռ եղանէին յերուսաղէմ, և երթայր Յիսուս
առաջի քան զնոսա, և զարմացեալ էին որ զհետն
երթային, և երկնէին և

26

Եւ առեալ միւսանդամ զերկոտասանն առան-
ձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց ի-
ցեն ընդ նա. * թէ ահաւասիկ եղանեմք յերուս 35
սաղէմ, և որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայա-
պետիցն և դպրաց, և դատեսցեն զնա ի մահ,
և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց. * և կատակեալ 34
ցեն զնովաւ, և հարկանիցեն զնա, և թքանիցեն
ի նա, և սպանցեն, և յերկր առուր յարիցէ: * Եւ 35
երթային առ նովաւ Յակովբոս և Յովհաննէս՝ որ-
դիքն Զերեդեայ, և ասեն ցնա. վարդապետ,
կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ի քէն՝ արացես
մեզ: * Եւ նա ասէ ցնոսա. զինչ կամիք յինէն՝ 36
զի արարից ձեզ: * Եւ նոքա ասեն ցնա. առուր 37
մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ
ի փառսն քում: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ա- 38
սէ ցնոսա. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք բմ-
պել զբաժակն՝ զոր ես բմպելոց եմ. կամ զմկը-
տութիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտելոց եմ: * Եւ նա 39
քա ասեն ցնա, կարեմք: Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա.
զբաժակն՝ զոր ես բմպելոց եմ՝ բմպիցէք, և բզ
մկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցէք.
* այլ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ 40
ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ իցէ: * Եւ 41
լուեալ զայն տասանցն, սկսան բարկանալ Յակով-
բայ և Յովհաննու: * Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա 42
առ ինքն, և ասէ ցնոսա. գիտէ՞ք զի որ յանուան
իշխանքն են հեթանոսաց, տիրեն նոցա. և մե-
ծամեծք նոցա իշխեն նոցա: * Ոչ նոյնպէս իցէ և 43

ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել,
44 եղիցի ձեր պաշտօնեայ. * և որ կամիցի ի ձէնջ
45 առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն ծառայ: * Քան-
զի և որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն, այլ
պաշտել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ
բաղմաց:

Եւ գան յերիքով. և ընդ եղանէն նորա յե- 46
րիքովէ աշակերտօքն, և բազում ժողովրդով. որ-
դի Տիմէի Բարախմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս
47 ճանապարհի: * Իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս նազով-
րեցի է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի Դաւթի
48 Յիսուս, ողորմեաց ինձ: * Եւ սատէին նմա բա-
զումք՝ զի լսեցէ. և նա առաւել եւս աղաղակէր.
49 որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ. * Զատի զի առ Յի-
սուս, և հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զիցքն՝ և
50 ասեն ցնա. քաջալերեաց, արի՛ կոչէ զքեզ: * Եւ
նորա ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եկն առ Յի-
51 սուս: * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. զինչ
կամիս թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. Ռաբ-
52 բունի, զի բացայց: * Եւ Յիսուս ասէ ցնա. երթ,
հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ վաղվաղակի բա-
ցաւ, և երթայր զհետ նորա ի ճանապարհին:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յերուսաղէմ ի Բեթ-
փաղէ և ի Բեթանիա մօտ ի լեառն ձիթենեաց,
2 առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի, * և ասէ ցնո-
սա. երթայք դուք ի գեօղէ՝ որ ընդդէմ ձեր
կայ, և նոյն ժամայն իբրեւ մոտանէք ի նա, դուռ-
նէք յառանակ մի կապեալ. յորոց վերայ ոչ ոք ի
3 մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա և ածէք: * Եւ

եթէ ոք ասացէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյաւա-
նակդ, ասալիք եթէ տեսն իւրում պիտոյ է .
և վաղվազակի առաքեսցէ զնա այսր : * Զորան և
գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ
'ի վտղոցի անդ, և լուծին զնա : * Եւ ոմանք յու
րոց անդն կային, ասեն ցնոսա . զի՞ գործէք, զի՞
լուծանէք զյաւանակդ : * Եւ նոքա ասեն ցնոսա
որպէս ասացն Յիսուս . և թոյլ ետուն նոցա : * Ա-
ծեն զյաւանակն առ Յիսուս . և արկանեն 'ի վե-
րայ նորա հանդերձս, և նստաւ 'ի վերայ նորա :
* Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին
'ի վերայ ճանապարհին, և այլք ոտս 'ի ծառոց
հասանէին և արկանէին զճանապարհաւն : * Եւ
որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ա-
սէին . ովսաննա բարձրելոյն . * օրհնեալ որ դատդ
յանուն տեսն . օրհնեալ թագաւորութիւնդ ե-
կեալ հօր մերոյ Դաւթի . խաղաղութիւն յերկինս
և վառք 'ի բարձունս : * Եւ եմուտ Յիսուս յե-
րուսաղէմ 'ի տաճարն, և հայեցաւ շուրջ զամե-
նեքումք . և զի էր երեկոյացեալ ժամս, եւ 'ի
Բեթանիա երկուսասանիւքն հանդերձ :

Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին 'ի Բե-
թանիա՝ քաղցեաւ . * և ետես թղենի մի 'ի բա-
ցուստ տերեւալից . և եկն՝ թէ գտանիցէ ինչ 'ի
նմա . և իբրեւ եկն 'ի նա, ոչինչ եղիտ՝ բայց մի-
այն տերեւ . զի ոչ խի էր ժամանակ թղոյ : * Պա-
տախանի ետ և ասէ ցնա, մի՛ եւս ոք յաւիտեան
'ի քէն պտուղ կերիցէ : Եւ լսէին աշակերտքն նո-
րա : * Դան յերուսաղէմ . և մտեալ 'ի տաճարն՝ 15
սկսաւ հանել զվաճառականն և զբնոցա՝ որ էին
'ի տաճարին . և զսեղանս հատավաճառացն ցըր-

ուեաց, և զաթոռս աղանէվաճառացն իործան-
եաց . * և ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցու-
ցանիցէ ընդ տաճարն : * Եւ ուսուցանէր ցնոսա և
ասէր . գրեալ է, տունդ իմ տուն աղօթից կոչեա-
ցի ամենայն հեթանոսաց, և դուք արարիք զդա-
սարս աւաղակաց : * Լուան քահանայապետքն և
գպիրք, և խնդրէին թէ որպէս իորուցեն զնա,
բայց երկնէին 'ի նմանէ . զի ամենայն ժողովուր-
դքն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա : * Եւ իբ-
րեւ երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան զքաղաքն ելա-
նէին : * Եւ մինչդեռ այգուցն առնովաւ անցա-
նէին, տեսին զթղենին ցամաքեալ յարմատոց :
* Յիշեաց Պետրոս և ասէ ցնա . Ռաբբի, ահաւա-
սիկ թղենին զոր սնիծեր՝ ցամաքեցաւ : * Պատաս-
խանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . եթէ ունիցիք
զհաւատսն Աստուծոյ, * ամէն ասեմ ձեզ . որ ոք
ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր և անկիր 'ի ծով,
և ոչ երկմտիցէ 'ի սրտի իւրում, այլ հաւատայցէ՝
թէ զոր ասեն լինի՝ եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ :
* Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ . զամենայն ինչ վասն
որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք և հաւատայցէք
թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ : * Եւ յորժամ յա-
ղօթս կայցէք, թողուցուք եթէ ունիցիք ինչ զու-
մեքէ . զի և Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ
ձեզ զյանցանս ձեր : (* Զի եթէ դուք ոչ թողու-
ցուք, և ոչ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ
զյանցանս ձեր) :

Գան միւսանգամ յերուսաղէմ, և մինչդեռ
'ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա քահանա-
յապետքն և գպիրքն և ծերք, * և ասեն ցնա .
որով իշխանութեամբ առնես զայդ, և ով ետ քեզ

զիշխանութիւնդ զայդ: * Պատասխանի ետ Յիսուս 29
 և ասէ ցնոսա. հարցից և ես զձեզ բան մի, տուք
 ինձ պատասխանի, և ես ասացից ձեզ՝ որով իշ-
 խանութեամբ անենմ զայս: * Մկրտութիւնն Յով- 30
 հաննու յերկնից էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ, տուք
 ինձ պատասխանի: * Խորհէին ընդ միմեանս՝ և 31
 ասէին. եթէ ասեմք՝ եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ՝
 իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա. * այլ եթէ ա- 32
 սեմք՝ 'ի մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդեանէն.
 զի ամենքին գիտէին զՅովհաննէս՝ թէ մարդա-
 րէ էր: * Պատասխանի ետուն և ասեն ցնոսու. 33
 չգիտեմք: Եւ Յիսուս ետ նոցա պատասխանի և
 ասէ. և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ
 անենմ զայս:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առաւօք և ասել: 1
 Այր մի տնկեաց այգի, և ած շուրջ զնովաւ ցանդ,
 և գուր հնձան փորեաց, և շինեաց աշտարակ, և
 ետ զնա ցմշակս, և գնաց 'ի տար աշխարհ: * Եւ 2
 առաքեաց առ մշակսն 'ի ժամանակի ծառայ մի,
 զի 'ի մշակաց անտի առցէ 'ի պտղոյ այգւոյն: * Եւ 3
 նոցա կալեալ՝ գան հարին զնա, և արձակեցին ու-
 նայն: * Դարձեալ առաքեաց առ նոսա այլ ծա- 4
 ռայ. և զնա կառավրնառեցին՝ և արձակեցին ա-
 նարդեալ: * Եւ դարձեալ այլ առաքեաց, և զնա 5
 սպանին. և զբաղումն այլս, զոմանս հարկանէին
 և զոմանս սպանանէին: * Ապա որդի մի էր իւր 6
 սիրելի. զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ, և ասէ.
 Թերեւս ամաչեցեն յորդուոյ աստի խմէ: * Իսկ 7
 մշակքն իբրև տեսին զնա թէ գայ՝ ասեն ցմիմեանս.

աս է ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, և մեր
 8 լիցի ժառանգութիւնն: * Եւ կալեալ զնա սպա-
 9 նին, և հանին արտաքոյ այգւոյն: * Արդ՝ զի՞նչ
 արացէ տէր այգւոյն: Եկեսցէ և կորուսցէ զմը-
 10 շակն, և տացէ զայգին 'ի ձեռս այլոց: * Եւ ոչ
 զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ ձեր, թէ զվէմն զոր
 անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան,
 11 * 'ի տեսնէ եղև այս և է սքանչելի յաչս մեր.
 12 * Եւ խնդրէին զնա ունել, և երկեան 'ի ժողովրդ-
 դենէ անտի, զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց
 13 զառաւին. և թողին զնա և գնացին: * Եւ առաքեն
 առ նա զոմանս 'ի վարիսեցողոյ անտի և 'ի հերով-
 14 դիանոսաց, զի զնա որսացեն բանիւ: * Եւ նոքա
 եկեալ հարցանէին զնա նենգութեամբ և ասէին.
 վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և ոչ ինչ
 փոյթ է քեզ զումեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդ-
 կան, այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստու-
 ծոյ ուսուցանես. արդ ասա մեզ, արժան է հարկս
 տալ կայսեր՝ եթէ ոչ. տացո՞ւք՝ եթէ ոչ տացուք:
 15 * Եւ Յիսուս գիտաց զկեղծաւորութիւնն նոցա, ա-
 սէ ցնոսա. զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք. բերէք
 16 ինձ դահեկան մի զի տեսից: * Եւ նոքա բերին:
 Եւ ասէ ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս կամ գիր:
 17 Եւ նոքա ասեն ցնա. կայսեր: * Պատասխանի ետ
 Յիսուս, և ասէ ցնոսա. երթայք տուք զկայսերն՝
 կայսեր, և զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ: Եւ զարմացան
 ընդ նա:
 18 Գան առ նա սագուկեցիքն որ ասեն՝ թէ չիք
 19 յարութիւն. հարցանէին ցնա և ասէին. * վար-
 դապետ, Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ ուրուք եղ-
 բայր մեռանիցի, և թողուցու կին՝ և որդի ոչ

Թողուցու, զի առցէ եղբայր նորա զկին նորա, և
 յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում: * Արդ՝ եղբարք 20
 եօթն էին առ մեզ. առաջինն առ կին և մեռաւ,
 և ոչ եթող զաւակ. * և երկրորդն առ զնոյն՝ և 21
 մեռաւ, և ոչ նա եթող զաւակ. նոյնպէս և եր-
 րորդն առ զնոյն. * և եօթներեքան իսկ, և ոչ թո՛ւ 22
 զին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն:
 * Արդ՝ ՚ի յարութեանն յորժամ յառնիցեն, ոյր ՚ի 23
 նոցանէ լինիցի կինն. զի եօթներեքան կալան զնա
 կին: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. 24
 ոչ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք, զի ոչ գիտէք
 զգիրս և ոչ զգորութիւնն Աստուծոյ: * Զի յոր՝ 25
 ժամ ՚ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս առ-
 նեն, և ոչ կանայք արանց լինին. այլ իբրև զհը-
 րեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են: * Այլ վասն յա- 26
 րութեան մեռելոց զի յառնեն, ոչ իցէ բնութե-
 րեալ ձեր ՚ի գիրսն Մովսէսի՝ ՚ի մորենուոյն. որպէս
 ասաց ցնա Աստուած. ես եմ ասէ, Աստուած Աբ-
 րահամու, և Աստուած Իսահակայ, և Աստուած
 Յակովբայ. * և ոչ է Աստուած մեռելոց՝ այլ կեն- 27
 դանեաց. և արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք: * Եւ 28
 մատուցեալ մի ոմն ՚ի դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ
 վիճէինն. իբրև ետես եթէ բարուք ետ նոցա ըզ
 պատասխանին, եհարց ցնա և ասէ. ո՞ր պատուի-
 րան է առաջին: * Եւ Յիսուս ասէ ցնա. առաջին 29
 քան զամենայն՝ լուր Իսրայէլ, տէր Աստուած մեր՝
 տէր մի է. * և սիրեսցես զտէր Աստուած քո յա- 30
 մենայն սրտէ, քումմէ, և յամենայն անձնէ քում-
 մէ, և յամենայն մտաց քոց, և յամենայն զօրու-
 թենէ քումմէ. այս է առաջին պատուիրան: * Եւ 31
 երկրորդն նման սմին. սիրեսցես զբնիկեր քո՝ իբրև

զանձն քո. մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան ոչ
 32 գոյ: * Եւ ասէ ցնա դպիրն. բարուք է վարդա-
 պետ. ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի է Աստ-
 33 ուած, և ոչ գոյ այլ բաց ՚ի նմանէ. * և սիրելն
 զնա յամենայն սրտէ, և յամենայն զօրութենէ,
 և յամենայն մտաց, և սիրելն զբնիկերն իբրև զան-
 34 ձն, առաւել է քան զողջակէզս և զզոհս: * Եւ
 տեսեալ Յիսուս թէ իմաստութեամբ ետ զպա-
 տասխանին՝ ասէ ցնա. չե՛ս հեռի յարքայութենէ
 Աստուծոյ: Եւ ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա:
 35 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ՝ մինչ ուսու-
 ցանէր ՚ի տաճարին. զիմորդ ասեն դպիրքն՝ ե-
 36 թէ Քրիստոսն որդի Դաւիթ է. * և ինքն Դաւիթ
 հողումն սրբով ասէ. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ
 ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եգիպ զթշնամիս քո պատ-
 37 ուանդան ոտից քոց: * Արդ՝ եթէ ինքն իսկ Դա-
 ւիթ զնա Տէր կոչէ, զիմորդ իցէ որդի նորա: Եւ
 բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ:
 38 * Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութեան
 իւրում. զգոյշ լերուք ՚ի դպրաց անտի՝ որ կամին
 ՚ի հանդերձս երեւելիս շրջել, զնախողջոյնս խնդ-
 39 ընել ՚ի հրապարակս. * և զնախաթողոս ՚ի ժողովուր-
 40 դքս, և զգահադուրիս յընթրիս. * որ ուտեն ըզ-
 տունս այրեաց, պատճառանօք յերկարեալ զա-
 41 ղօթս, զի աւելի եւս դատաստանս բնկայցին: * Կայր
 Յիսուս ընդդէմ զանձանակին, տեսանէր թէ զի-
 մորդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ՚ի դանձանակն.
 42 և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ: * Եկն
 այր մի՝ և արկ երկուս լումայս, որ է նաքարա-
 43 կիտ մի: * Եւ կոչեցեալ առ ինքն զաշակերտն՝
 ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ. զի այրին այն տա-

ուսպեալ՝ շատ արկ քան զամենեւեան որ արկին 'ի
դանձանակն. * քանզի ամենեւեկն յաւելորդաց իւր. 44
եանց արկին, այլ նա 'ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զա-
մենայն ինչ զոր ունէր՝ արկ գոյիւ չափ զկեանս իւր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

Եւ յեւանեքն նորա 'ի տաճարէ անտի, ա. 1
սէ ցնա մի յաշակերտացն նորա. վարդապետ, տես
որպիսի են քարինքս, և որպիսի շինուածք: * Պա. 2
տասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. տեսանեմ զայդ
ամենայն շինուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ
թողցի այդքար 'ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեա-
ցի: * Եւ մինչ նստէր նա 'ի լերինն ձիթենեաց 3
յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա առանձի-
նքն՝ Պետրոս և Յակովբոս և Յովհաննէս և Անդ-
րէաս: * Ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և զինչ նը. 4
շան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն:
* Պատասխանի ետ Յիսուս, և ասէ ցնոսա. զգոյշ 5
կացէք, մի ոք զձեզ խաբեսցէ * զի բազումք եւ 6
կեսցեն յանուն իմ և ասիցեն՝ թէ ես եմ Քրիս-
տոսն, և զբազումս մարդեցուցեն: * Այլ յորժամ 7
լսիցէք պատերազմունս և համբաւս պատերազ-
մաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է լինել. բայց չեւ
է կատարածն: * Զի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, 8
և թագաւորութիւն 'ի թագաւորութեան վերայ,
և եղիցն շարժումնք 'ի տեղիս տեղիս, սովք և
սրածութիւնք և խռովութիւնք. այլ այն ամե-
նայն սկիզբն է երկանց: * Եւ զձեզ իսկ մատնեա- 9
ցեն յատեանս, և 'ի ժողովուրդս տանջիցիք, և
առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն
իմ 'ի վկայութիւն նոցա. * և ամենայն հեթանոս 10

սաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել:
11 * Այլ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառա-
ջագոյն հոգայցէք, և մի՛ զմտաւ ածիցէք թէ
զինչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ 'ի ժամուն
յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօ-
սիցիքն, այլ Հոգին սուրբ: * Մատնեսցէ եղբայր
զեղբայր 'ի մահ, և հայր՝ զորդի. և յարիցեն
13 որդիք 'ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա. * և
եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան ի-
մոյ. այլ որ համբերեսցեն խապաւ՝ նա կեցցէ:
14 * Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերա-
ծին՝ զի կայցէ 'ի տեղւոյ ուր չիցէ արժան. որ
ընթեռնուն 'ի միտ առցէ: Յայնժամ որ 'ի Հրէաս-
15 տանի իցեն՝ վախիցեն 'ի լերինս. * և որ 'ի վերայ
տանեացն իցէ՝ մի՛ իջէ 'ի տուն, և մի՛ մոցէ
16 բառնալ ինչ 'ի տանէ իւրմէ. * և որ յաղարակին
17 իցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր: * Բայց
վայ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրնս յայնտիկ:
18 * Յաղթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն:
19 * Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նեղութեանց, որպի-
սի ոչ եղեն երբէք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արա-
20 բածոց մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցին: * Եւ եթէ
ոչ էր կարճեալ Աստուծոյ զաւուրնս զայնտիկ՝
վասն ընտրելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մար-
մին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կար-
21 ճեաց զաւուրնս զայնտիկ: * Յայնժամ եթէ ոք
ասիցէ ձեզ՝ եթէ ահաասիկ է Քրիստոսն կամ ա-
22 ւանիկ, մի՛ հաւատայցէք: * Զի յարիցեն սուտ
քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և տացեն նշանս
և արուեստս՝ առ 'ի մարդեցուցանելոյ եթէ հնար
23 ինչ իցէ և զընտրեալսն: * Բայց դուք զգոյշ լե-

բուք. ահաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ զա-
մենայն : * Այլ յառուրն յայնոսիկ յետ ներդու- 24
թեան այնորիկ՝ արեգակն խաւարեացի , և լուսն
նչ տացէ զլոյս իւր . * և աստեղք յերկնից թօթաւ 25
փեցին , և զօրութիւնք յերկինս՝ շարժեացին :
* Եւ յայնժամ տեսցեն զօրդի մարդոյ եկեալ ամ- 26
պովք՝ զօրութեամբ և փառք բազմք : * Եւ յայն- 27
ժամ առաքեացէ զհրեշտակս իւր , և ժողովեացէ
զքնտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի
մինչև 'ի ծագս երկնից : * Բայց դուք 'ի թզենուոյ 28
անտի ուսջիք զառակն . յորժամ տակառ ոտքն
նորա կակղանայցեն , և տերև արձակիցի 'ի նմա ,
գիտէք թէ մերձ է ամառն . * նոյնպէս և դուք՝ 29
յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ , գի-
տասցիք թէ մերձ է առ դուրս : * Ամէն ասեմ ձեզ , 30
թէ նչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եւ-
ղիցի : * Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ 31
նչ անցանիցեն : * Այլ վասն առուրն այնորիկ և 32
ժամու՝ նչ ոք գիտէ , նչ հրեշտակք յերկինս՝ և
նչ օրդի , բայց Հայր միայն : * Զգոյշ եղերուք , 33
սկեցէք և կացէք յաղօթս . զի նչ գիտէք երբ
ժամանակն իցէ : * Որպէս այր մի գնացեալ 'ի տար 34
աշխարհ , թողուցու զտուն իւր , և տացէ ծառա-
յից իւրոց իշխանութիւն , և իւրաքանչիւր զգործս
իւր , և զունապանին պատուէր տայցէ , զի ար-
թուն լինիցի : * Արդ՝ արթուն կացէք , զի նչ գի- 35
տէք երբ Տէր տանն դայցէ , յերեկորեայ՝ եթէ 'ի
մէջ գիշերի , եթէ 'ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առա-
ւօտս . * գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 36
'ի քուն : * Բայց զոր ձեզդ ասեմ ամենեցուն ասեմ՝ 37
արթուն կացէք :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

- 1 Եւ էր Զատիկն և բազարձակերք յետ երկուց քէ
առուրց . խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝
եթէ զիարդ զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն .
- 2 * Բայց ասէին՝ թէ մի՛ 'ի տօնի տառ , զի մի՛ խռո-
3 վութիւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն : * Եւ մինչ էր 'ի
Բեթանիա 'ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ , եկն
կին մի որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ագնուի մե-
ծագնոյ , և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ 'ի վերայ գլխոյ
4 նորա : * Եւ աշակերտքն զչարէին և ասէին . ընդէ՞ր
5 եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ . * մարթ էր զայդ
իւղ վաճառել աւելի քան երեք հարիւր դահեկա-
նի , և տալ աղքատաց . և զայրանային նմա յոյժ :
6 * Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . թոյլ տուք դմա . զի՞ աշ-
խատ առնէք , զի գործ մի բարի գործեաց դա
7 յիս . * յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք .
և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նոցա բարիս .
8 այլ զիս նչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք : * Դա
զոր ունէրդ՝ արար . յառաջագոյն խնկեաց զմար-
9 մին իմ՝ 'ի նշան պատանոց : * Ամէն ասեմ ձեզ .
ուր և քարոզեցի աւետարանս այս ընդ ամենայն
աշխարհ , և զոր տրար դա՝ խօսեցի վասն յիշա-
10 տակի դորին : * Եւ Յուդա Սկարիօտայի մի յեր-
կոտասանից անտի՝ գնաց առ քահանայապետսն՝
11 զի մատնեցէ զնա նոցա : * Նոքա իբրև լուան՝
խնդացին , և խոստացան տալ նմա արծաթ . և
խնդրէր՝ թէ զիարդ պարապով մատնեցէ զնա :
12 Եւ յառաջնում առուր բազարձակեալսն յոր-
ժամ զգատիկն զենուին , ասեն ցնա աշակերտքն .
ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաստեցուք , զի կե-

րիցես զղատիկն : * Եւ առաքէ երկուս յաշակեր- 13
 տաց անտի՝ և ասէ ցնոսա . երթայք 'ի քաղաք՝
 և իբրև մտանիցէք 'ի քաղաքն՝ պատահեցէ ձեզ
 այր մի որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի , երթայք բղ-
 հետ նորա . * և յորտուն մտանիցէ , ասասլիք ցը- 14
 տանուտէրն . վարդապետ ասէ՝ ուր են իջեւանքն ,
 ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զղատիկն . * և նա ցուց- 15
 ցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ . անդ
 պատրաստեսլիք մեզ : * Եւ գնացին պատրաստել 16
 աշակերտքն նորա . եկին 'ի քաղաքն , և գտին
 որպէս ասացն նոցա . և պատրաստեցին զղատիկն :
 * Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ դայ երկոտասանիւքն 17
 հանդերձ : * Եւ իբրև բազմեցան և դեռ ուտէին , 18
 ասէ Յիսուս . ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն 'ի ձէնջ
 մասնելոց է զիս . որ ուտէ իսկ ընդ իս : * Եւ նո- 19
 քա սկսան տրտմել և ասել մի ըստ միովէ . միթէ էս
 իցեմ , և միւսն՝ միթէ էս իցեմ : * Նա պատասխանի 20
 ետ և ասէ ցնոսա . մի յերկոտասանից այտի , որ
 մխեաց ընդ իս 'ի սկաւառակդ : * Այլ որդի մարդոյ 21
 երթայ՝ որպէս և գրեալ է վասն նորա . բայց վայ իցէ
 մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս որդին մարդոյ մատ-
 նեցի . լաւ էր նմա՝ եթէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն :
 * Եւ մինչդեռ ուտէին , առեալ Յիսուսի հաց օրհ- 22
 նեաց և երեկ՝ ետ նոցա , և ասէ . առէք՝ այդ է
 մարմին իմ : * Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ետ 23
 նոցա . և արբին 'ի նմանէ ամենեւեան : * Եւ ասէ 24
 ցնոսա . այս է արիւն իմ՝ նորոյ ուխտի , որ փո-
 խանակ բազմաց հեղանի : * Ամէն ասեմ ձեզ . թէ ոչ 25
 եւս յաւելից բմպել 'ի բերոյորթոյ մինչև ցօրն յայն՝
 յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան Աստու-
 ճոյ : * Եւ գոհացեալ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց : 26

27 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . ամենեւեմն դայթակ-
 ղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի . զի գրեալ է , թէ
 28 հարից զհովիւն՝ և ոչխարքն ցրուեսցին : * Այլ
 յետ յարութեան իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց քան
 29 զձեզ 'ի Գալիլեա : * Պատասխանի ետ Պետրոս և
 ասէ ցնա . թէպէտ և ամենեւեմն դայթակղեսցին ,
 30 այլ ես ոչ : * Եւ ասէ ցնա Յիսուս . ամէն ասեմ
 քեզ . թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչև հաւու-
 31 խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրացիս զիս : * Իսկ Պետրոս
 առաւել եւս պնդէր և ասէր . եթէ մեռանել եւս
 հասանիցէ ընդ քեզ , զքեզ ոչ ուրացայց : Նոյն-
 32 պէս և ամենեւեմն ասէին : * Գան 'ի գեօղն՝ ու-
 բում անուն էր Գեթսեմանի . և ասէ ցաշակերտ-
 սքն . նստաբուք աստ՝ մինչև ես յաղօթս կացից :
 33 * Եւ առնաւ ընդ իւր զՊետրոս և զՅակովբոս և
 34 զՅովհաննէս , և սկսաւ տխրել և հոգալ : * Յայն-
 ժամ ասէ ցնոսա . տրտում է անձն իմ մինչև 'ի
 35 մահ . մնացէք աստ՝ և արթուն կացէք : * Եւ մա-
 տուցեալ սակաւիկ մի յառաջ , անկաւ 'ի վերայ
 երեսաց իւրոց յերկիր . և կայր յաղօթս , զի եթէ
 36 հնար ինչ է՝ անցցէ 'ի նմանէ ժամն : * Եւ ասէ .
 արբա հայր , ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է , ան-
 ցո զբաժակս զայս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կա-
 37 միմ , այլ որպէս դու կամիս : * Եւ դայ գտանէ
 զնոսա զի ննջէին , և ասէ ցՊետրոս . Սիմոն , նըն-
 38 ջե՞ս . ոչ կարացեր ժամ մի արթուն կալ : * Արթուն
 կացէք և յաղօթս կացէք , զի մի՛ մտջիք 'ի փոր-
 ձութիւն . ոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար :
 39 * Եւ դարձեալ չողաւ եկաց յաղօթս , և զնոյն բա-
 40 նըս ասաց : * Դարձաւ միւսանգամ անդրէն , և ե-
 գիտ զնոսա 'ի քուն . քանզի էին աչք նոցա ծան-

րացեալ, և ոչ գիտէին թէ զի՛նչ պատասխանի
տայցեն նմա: * Գայ երրորդ անգամ, և ասէ ցնո- 41
սա. ննջեցէք այսուհետև և հանդերուք, զի հա-
եալ է վախճան. եկն ժամ: և ահա մատնի որդի
մարդոյ ի ձեռս մեղաւորաց: * Օ՛հ արիւք գնացուք, 42
զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոյն է զիս:
* Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, գայ Յուդա Սկա- 43
րիտիտացի՝ մի յերկոստասանից անտի. և ընդ նմա
ամբոխ սուսերօք և բրօք, ի քահանայապետիցն
և ի դպրաց և ի ծերոց: * Տուեալ էր նշան մատ- 44
նբչին՝ և ասէր, ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա
է, կալլիք զնա և տարլիք զգուշութեամբ: * Եւ 45
մատուցեալ վազվազակի՝ ասէ ցնա. Ռաբբի, Ռաբ-
բի. և համբուրեաց զնա: * Եւ նոքա արկին ի նա 46
ձեռս՝ և կալան զնա: * Եւ մի ոմն յայնցանէ որ 47
զնովաւն կային՝ ձգեաց սուր և եհար զծառայ
քահանայապետին, և ի բաց եհան զունկն նորա:
* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. իբրև ի 48
վերայ աւագակի ելիք սուսերօք և բրօք ունել
զիս. * հանապազ առ ձեզ էի և ուսուցանէի ի 49
տաճարին, և ոչ կալարուք զիս. այլ զի լցցին
գիրք մարգարէիցն: * Յայնժամ թողին զնա ա- 50
շակերտքն ամենեքին և վախեան: * Եւ ոմն երի- 51
տասարդ զհետ երթայր նորա՝ արկեալ զիւրեաւ
կտաւ մի ի մերկուց, ունէին զնա երխտասարդքն.
* և նորա թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նոցանէ: 52
* Եւ տարան զՅիսուս առ քահանայապետն Կայիա- 53
փա. և գային ընդ նմա ամենայն քահանայա-
պետքն և դպիրք և ծերք: * Եւ Պետրոս երթայր 54
ի հեռաստանէ զհետ նորա մինչեւ ի ներքս իսկ
ի դաւիթ քահանայապետին, և նստէր ընդ սպա-

55 սաւորան և ջեռնոյր առ լուսովն: * Իսկ քահանա-
յապետքն և ամենայն ատեանն խնդրէին հակա-
ռակ Յիսուսի վկայութիւն ինչ, զի սպանանիցեն
56 զնա. և ոչ գտանէին: * Զի բազումք սուտ վկա-
յութիւն վկայէին զնմանէ, և նման միմեանց ոչ
57 էին վկայութիւնքն: * Այլք յարուցեալ վկայէին
58 սուտ զնմանէ, և ասէին. * թէ մեք լուաք ի դը-
մանէ՝ զի ասէր. ես քակեցից զտաճարդ զայդ-
ձեռագործ, և զերիս առուրս շինեցից այլ առանց
59 ձեռագործի: * Սակայն և այնպէս չէր նման վկա-
60 յութիւնն նոցա: * Ապա յարուցեալ քահանայա-
պետն ի մէջ՝ հարցանէր զՅիսուս և ասէր. ոչ ի՞նչ
տաս պատասխանի, զի՛նչ դոքա զքէն վկայեն:
61 * Եւ նա լուռ և եթ կայր, և չտայր ինչ պատաս-
խանի: Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա
կրկին անգամ և ասէր. դո՞ւ ես Քրիստոս որդի
62 Աստուծոյ օրհնեցյն: * Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնա. դու ասացեր՝ թէ ես եմ, բայց տե-
սանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօ-
63 լութեանն, և եկեալ ընդ ամպս երկնից: * Եւ քա-
հանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատմու-
ճանս իւր և ասէ. զի՛նչ ևս պիտոյ են մեզ վկայք.
64 * ահա լուաք ամենեքին զհայհոյութիւն ի բերա-
նոյ դորա. զիմք թուի ձեզ: Եւ ամենեքեան
65 դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է: * Եւ
ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսոս նորա, ձորձ
զգլխով արկանել՝ կռփել և ասել. մարգարէաց
մեզ, Քրիստոսդ՝ ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ: Եւ
66 սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա: * Եւ Պետ-
րոս մինչդեռ էր ի խոնարհ ի դաւթին, գայ ա-
67 զախին մի քահանայապետին, * և տեսանէ զնա

զի ջեռնոյր . հայեցաւ ընդ նա և ասէ . և դու
 ընդ Յիսուսի նազովրեցւոյ էիր : * Նա ուրացաւ 68
 և ասէ . ոչ ճանաչեմ և ոչ գիտեմ զինչ դուդ աս-
 սես : Եւ իբրեւ ել յարտաքին գաւիթն , և հաւ-
 խօսեցաւ : * Դարձեալ ետես զնա աղախինն , և ըս- 69
 կրսաւ ասել ջայնստիկ որ շուրջն կային , թէ և սա
 'ի նոցանէ է : * Եւ նա դարձեալ ուրացաւ : Եւ յետ 70
 սակաւ միոյդարձեալ որ շուրջն կային ասենց Պետ-
 րոս . արդարեւ և դու 'ի նոցանէ ես , քանզի Դավիթ-
 եացի ես , և խօսքդ իսկ քս նման են : * Եւ նա ըս- 71
 կրսաւ նզովել՝ երգնուլ և ասել . թէ ոչ գիտեմ զայ-
 րբն զորմէ դուքդ ասէք : * Եւ նոյն ժամայն կրկին 72
 հաւ խօսեցաւ : Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն՝ զոր ա-
 սաց զնա Յիսուս , թէ չեւ իցէ հաւու երկիցս խօս-
 եալ՝ զի դու երկցս ուրապիս զիս , և սկսաւ լալ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ ա- 1
 րարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և
 դպրօք՝ և ամենայն ատեանն , կապեցին զՅիսուս
 և տարան մատնեցին Պիղատոսի : * Եհարց զնա Պի- 2
 ղատոս և ասէ . դու ես թագաւորն Հրէից : Նա
 պատասխանի ետ նմա և ասէ . դու ասես : * Եւ 3
 չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն , և
 նա ոչինչ տայր պատասխանի : * Իսկ Պիղատոս 4
 դարձեալ հարցանէր զնա , ոչ ինչ տաս պատաս-
 խանի . տես քանի՜ ամբաստանեն զքէն : * Եւ Յի- 5
 սուս այնուհետեւ ոչինչ ետ պատասխանի , մինչև
 զարմանալ յոյժ Պիղատոսի : * Բայց ըստ տօնի ար- 6
 ձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ՝ զոր ինքեանք

7 խնդրէին : * Եւ էր՝ որում անուն էր Բարաբբա՝
 կապեալ ընդ խռովիչն , որոց 'ի խռովեն' այր մի
 8 սպանեալ էր : * Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել
 ամբոխն և խնդրել՝ որպէս սովոր էր , զի արձա-
 9 կեցէ նոցա զԲարաբբայն : * Պատասխանի ետ Պի-
 ղատոս և ասէ զնոսա . կամի՞ք զի արձակեցից
 10 ձեզ զարքայն Հրէից : * Քանզի գիտէր՝ թէ առ-
 նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն .
 11 * որք և զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի արձակեցէ
 12 նոցա զԲարաբբայն : * Դարձեալ պատասխանի ետ
 Պիղատոս և ասէ զնոսա . իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-
 13 րարից զարքայն Հրէից : * Եւ նոքա դարձեալ ա-
 ղաղակէին՝ յուզեալք 'ի քահանայապետիցն , 'ի
 14 խաչ հան զդա : * Ասէ զնոսա Պիղատոս . զի՞նչ ինչ
 չար արարեալ իցէ դորա : Եւ նոքա առաւել եւս
 15 աղաղակէին և ասէին . 'ի խաչ հան զդա : * Իսկ
 Պիղատոս իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին ,
 արձակեաց նոցա զԲարաբբայն , և զՅիսուս գան
 16 հարեալ՝ ետ 'ի ձեռս զի 'ի խաչ ելանիցէ : * Եւ
 զինուորքն տարան զնա 'ի ներքս 'ի գաւիթն՝ ուր
 հրապարակն էր , և կոչեն միանգամայն զամենայն
 17 զգուհն . * և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր
 և ծիրանիս , և եղին 'ի գլուխնորա պսակ արար-
 18 եալ 'ի փշոց . * և սկսան ողջոյն տալ նմա և ասել .
 19 ողջ եր արքայդ Հրէից : * Եւ ծեծէին զգլուխն ե-
 ղեգամբ , և թքանէին ընդ երեսս , և 'ի ծունր
 20 իջեալ երկիրպաղանէին նմա : * Եւ իբրեւ կատա-
 կեցին զնա , մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս ,
 և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձն , և ածին ար-
 21 տաքս՝ զի 'ի խաչ հանցեն զնա : * Եւ ունէին պա-
 հակ զՍիմոն Կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր

եկեալ յագարակէ, զհայրն Աղէքսանդրի և Ռու-
 փայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա: * Եւ ամեն 22
 զնա 'ի Գողգոթա տեղի մի՝ որ թարգմանի տեղի
 կառափելոյ: * Եւ տային նմա գինի զմուսեալ, և 23
 նա ոչ առ, և հանին զնա 'ի խաչ: * Եւ բաժանե- 24
 ցին զհանդերձս նորա, արկեալ վիճակս 'ի վերայ՝
 թէ ո՞ր գինչ առնուցու: * Էր ժամ երրորդ՝ և հա- 25
 նին զնա 'ի խաչ: * Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ, 26
 թէ թագաւոր է Հրէից: * Եւ ընդ նմա հանին 'ի 27
 խաչ երկուս աւազակս, մի ընդ աջմէ և մի ընդ
 ահեկէ նորա: * Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ ա- 28
 նօրէնս համարեցաւ: * Եւ որք անցանէինն՝ հայհո- 29
 յէին զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին,
 վահ, որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս
 շինէիր: * ապրեցո զանձն քո և էջ 'ի խաչէդ: 30
 * Նոյնպէս և քահանայապետից այսոն արարեալ՝ 31
 ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն ասէին. զայլ
 ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել: * Քը- 32
 ռիստոսդ արքայդ Իսրայէլի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ
 այտի, զի տեսցուք և հաւատասցուք դմա. և որ
 ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա: * Եւ 33
 իբրեւ վեց ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զամենայն եր-
 կիր մինչև ցինն ժամ: * Եւ յիններորդ ժամուն 34
 աղաղակեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ, և ասէ. էլի,
 էլի, լամա՛ սարաքթանի. որ թարգմանի, Աստ-
 ուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՛ր թողեր զիս: * Եւ 35
 ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ
 լուան, ասէին՝ թէ զեղիա կարդայ: * Եւ ընթաց- 36
 եալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի քացախով. և հար-
 եալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա և ասէ. թոյլ
 տուր, տեսցուք՝ զայ եղիա իջուցանել զդա: * Եւ 37

- 38 Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զողի: * Եւ վարագոյր տաճարին պատուեցաւ յերկուս 'ի վե-
- 39 ըուստ մինչև 'ի խոնարհ: * Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զողի, ասէ. արդարև այրս այս որդի Աստուծոյ
- 40 էր: * Եին և կանայք որ հայէին 'ի հեռաստանէ. յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ Յակովբու փոքրկան և Յովսեայ մայրն, և Սաղով-
- 41 մէ. * որք յորժամ էրն 'ի Գալիլեա՝ զհետ չրջէին նորա և պաշտէին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որք ընդ նմա խակ ելեալ էին յերուսաղէմ:
- 42 Եւ իբրև երեկոյ եղև, քանզի ուրբաթ էր՝ որ
- 43 'ի շաբաթն մտանէր, * եկեալ Յովսէփ որ յՍրիմաթեայն էր, այր պարկեշտ նախարար, որ և ինքն խակ ակն ունէր արքայութեանն Աստուծոյ. համարձակեցաւ եմուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց
- 44 զմարմինն Յիսուսի: * Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց զնա և ասէ, թէ արդարև
- 45 այնչափ վաղ մեռաւ: * Եւ իբրև ստուգեաց 'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն Յովսե-
- 46 փայ: * Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ, և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կտաւովն. և եղ 'ի գերեզմանի՝ զոր էր փորեալ 'ի վիմէ. և թաւալեցոյց վէմ մի 'ի
- 47 դուռն գերեզմանին: * Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Յովսեայ տեսին ըզտեղին ուր եղաւ:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Եւ իբրեւ անց չարաթն, Մարիամ Մաղդա- 1
ղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Սաղովմէ չոգան
պատրաստեցին խունկս. զի եկեացեն օծցեն զնա :
* Եւ ընդ առաւօտս միաշարաթուն դան 'ի դե- 2
րեզմանն ընդ արեւադաշն, * և ասէին յմիմեանս. 3
նվ թաւալեցուցէ մեզ զվէմն 'ի դրանց դերեզ-
մանին : * Եւ հայեցեալ տեսին զի թաւալեցու- 4
ցեալ էր զվէմն 'ի դերեզմանէն. քանզի էր մեծ
յոյժ : * Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի դերեզմանն' տե- 5
սին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմա-
նէ՝ զգեցեալ պատմութեան սպիտակ, և զարհու-
րեցան : * Եւ նա ասէ յնոսա. մի՛ երկնչիք. զմի- 6
տուս խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն. յարեալ՝
չէ աստ. ահաւաղիկ տեղին ուր եղին զնա : * Այլ 7
երթայք ասացէք զաշակերտս նորա և յՊետրոս,
եթէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի Գա-
լիլեա. անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ :
* Եւ իբրեւ լուան՝ ելին և փախեան 'ի դերեզմա- 8
նէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ
ասացին, զի երկնչէին :

Յարուցեալ Յիսուս առաւօտունն առաջինն 9
միաշարաթուն՝ երեւեցաւ Մարիամն Մաղդաղե-
նացոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւն : * Եւ 10
նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն է-
ին, մինչդեռ սգային և լային : * Նոքա իբրեւ լուան 11
թէ կենդանի է և երեւեցաւ նմա, ոչ հաւատա-
ցին : * Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք 12
երթային յանդաստան : * Նոքա չոգան պատմե- 13
ցին այլոց, և ոչ նոցա հաւատացին : * Յետոյ մինչ- 14

դեռ բազմեալ էին մեռաւորն, երեւեցաւ նոցա,
և թշնամանեաց զանհաւատութիւնն նոցա և զխըս-
տադրութիւնն. զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ
15 'ի մեռելոց, և նոքա ոչ հաւատացին : * Եւ ասէ
ցնոսա. երթայք յաշխարհ ամենայն. և քարոզե-
16 ցէք զաւետարանն ամենայն արարածոց : * Որ հա-
ւատայ և մկրտեցի՝ կեցցէ. և որ ոչն հաւատայ՝
17 դատապարտեցի : * Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւա-
տանն, երթիցեն զհետ այնոցիկ. յանուն իմ դեւս
18 հանցեն, լեզուս խօսեցին, * 'ի ձեռս իւրեանց
օծս բարձցեն, և եթէ մահացու ինչ դեղ արցեն՝
նոցա ինչ ոչ վնասեցէ. 'ի վերայ հիւանդաց ձեռս
19 դիցեն՝ և բժշկեցեն : * Եւ ինքն Տէր Յիսուս յետ
խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ յերկինս. և նըս-
20 տաւ ընդ աջմէ Հօր : * Եւ նոքա ելեալ քարոզե-
ին ընդ ամենայն երկիր՝ տեսուն դործակցութեամբ.
և զբանն հաստատէին ամենայն նշանօք՝ որ եր-
թայր զհետ նոցա :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԶԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Ղուկայ գրեալ է: Նոյն ինքն Ղուկաս աշակերտ էր Պետրոսի, եւ ձեռնադրեցաւ ընթացակից Պաւղոսի, եւ վկայեցաւ 'ի նմանէ. սա գրեաց զԱւետարանս զայս: Սկիզբն առնէ 'ի ծննդեանէն Յովհաննու, եւ զոր ըստ նմին. պատմէ եւ զմարմնանալ Փրկչին. ազգաթիւ առնէ եւ ելանէ 'ի Յովսեփայ 'ի Դաւիթ, եւ 'ի Դաւթայ մինչեւ յԱդամ: Պատմէ սա եւ զմկրտութիւնն Յովհաննու. եւ լինելով 'ի լեառնն զփորձելն 'ի սատանայէ. եւ զընտրութիւն աշակերտացն, եւ այլ եօթանաւ սուսն. եցոյց նշանս եւ արուեստս բաղումս եղեալս. եւ զխորհուրդ մատնութեան, եւ զկատարածն՝ որ մատնեցաւ Պիղատոսի Պոնտացւոյ, եւ խաչեցաւ մարմնով. զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. եւ որք խաչեցան յերկուց աւագակացն մին ապաշխարեաց խոստովանութեամբ: Եւ զի մարմնն նորա եղաւ 'ի գերեզմանի, եւ յարեաւ յերրորդ աւուրն. եւ յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս՝ տեսանելով հրեշտակացն: Ղուկաս արուեստիւ բժիշկ գոլով, սա աշակերտեցաւ Փրկչին, եւ համարեալ կոչեցաւ 'ի թիւս եօթանասնիցն: Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պաւղոսի. վասն որոյ ասի՝ գովութիւն սորա յաւետարանին: Սա հրամանաւ Պաւղոսի գրեաց զԱւետարանս իւր յԱնտիոք քաղաքի 'ի լեզու Ասորի՝ զկնի թիւ ամի համբառնալոյ Փրկչին:

Ղուկաս՝ Յարութիւն:

ՍԿԻԶԲԵՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԵՆ ՈՐ ՀՍՏ ՂՈՒԿԱՅ

Վասն աշխարհագրին	ԳԼ	ՀԳ. 1
Վասն բացօթեայ հովուացն	ԳԼ	3
Վասն Սիմէոնի	ԳԼ	25
Վասն մարգարէին Աննայի	ԳԼ	36
Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս	ԳԼ	2
Վասն՝ որոց հարցանէինն զՅովհաննէս	ԳԼ	10
Վասն փորձութեանց Փրկչին	ԳԼ	2
Վասն՝ որ ունէր զհոգին զիւսկան	ԳԼ	35
Վասն զոքանչին Պետրոսի	ԳԼ	38
Վասն՝ որոց բժշկէին 'ի պէս պէս հիւանդու թեանց	ԳԼ	40
Վասն որոց ձկանցն	ԿԼ	4
Վասն բորոտին	ԿԼ	12
Վասն անդամալուծին	ԿԼ	15
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին	ԿԼ	27
Վասն դօսացեալ ձեռինն	ԳԼ	6
Վասն առաքելոցն համարոյ	ԳԼ	13
Վասն երանութեանցն	ԳԼ	20
Վասն հարիւրապետին	ԷԼ	2
Վասն որդւոյ այլւոցն	ԷԼ	12
Վասն՝ որոց առաքեցանն 'ի Յովհաննէ	ԷԼ	19
Վասն օժանելոյ զՏէրն մեռոնաւն	ԷԼ	38
Վասն առակի սերմնացանին	ԸԼ	5
Վասն սաստիկոյ ջուրցն	ԸԼ	24
Վասն՝ որ ունէր զլէզէոյն	ԸԼ	27
Վասն դստեր ժողովրդապետին	ԸԼ	41
Վասն տեղաւորս կնոջն	ԸԼ	45
Վասն առաքելոյ զերկոտասանն	ԹԼ	2
Վասն հինգ հացիցներկու ձկանցն եւ	ԹԼ	15
Վասն ցաշակերտսն հարցանելոյ	ԹԼ	18
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի	ԹԼ	29

Վասն լուսնահարին	Թ. 39
Վասն խորհելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ	Թ. 46
Վասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ	Թ. 57
Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունս	Ժ. 1
Վասն հարցանելոյ օրինականին	Ժ. 25
Վասն անկեւոյն 'ի ձեռս աւագակաց	Ժ. 30
Վասն Մարիամու եւ Մարթայի	Ժ. 38
Վասն յաղթա կալոյն	Ժա. 1
Վասն խուլ զիւնն	Ժա. 14
Վասն՝ որ կինն ձայն եբարձ 'ի ժողովրդեանն	Ժա. 27
Վասն նշան խնդրելոյն	Ժա. 29
Վասն՝ որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն	Ժա. 37
Վասն վայ տալոյ օրինականացն	Ժա. 46
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	Ժբ. 1
Վասն բաժանելոյ զինչն ընդ եղբօրն	Ժբ. 13
Վասն պտղաբերելոյ Անդոյ մեծատանն	Ժբ. 16
Վասն Գալիլեացւոցն՝ եւ որոց 'ի Սելուվամ , եւ վասն թզենւոյն	Ժգ. 1
Վասն կարկամեալ կնոջն այսահարի	Ժգ. 11
Վասն առակացն	Ժգ. 19
Վասն՝ թէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն	Ժգ. 25
Վասն՝ որք ասացին ցՅիսուս զՀերովդէէ	Ժգ. 31
Վասն՝ որ ջրգողեալ էր	Ժգ. 2
Վասն՝ որք սիրեն զնախագահս	Ժգ. 7
Վասն կոչելոյն յընթրիան	Ժգ. 12
Վասն շինելոյ աշտարակին	Ժգ. 28
Վասն հարիւր ոչխարացն	Ժե. 4
Վասն անառակ որդւոյն	Ժե. 11
Վասն անիրաւ անտեսին	Ժզ. 1
Վասն մեծատանն եւ Ղազարու	Ժզ. 19
Վասն տան բորոտացն	Ժէ. 12
Վասն անիրաւ դատաւորին	Ժը. 2
Վասն փարիսեցւոյն եւ մաքսաւորին	Ժը. 10
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	Ժը. 18
Վասն կուրին	Ժը. 35
Վասն Զաքէոսի	Ժթ. 2

Վասն գնալոյ առնուլ իւր Թագաւորութիւն եւ դառնալ	Ժթ. 12
Վասն առնլոյ զտանն մնասն	Ժթ. 13
Վասն յաւանակին	Ժթ. 30
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր	Ի. 1
Վասն առուկի այգւոյն	Ի. 9
Վասն զահեկանին	Ի. 23
Վասն սադուկեցւոյն	Ի. 27
Վասն՝ թէ զիմորէ է որդի Դաւթի Քրիստոս	Ի. 41
Վասն երկու լումայի այրւոյն	Իա. 2
Վասն հարցման կատարածին	Իա. 7
Վասն Զատկին	Իբ. 1
Վասն վիճելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ	Իբ. 24
Վասն խնդրելոյն սատանայի փորձել զՍիմոն	Իբ. 51
Վասն նախատանաց Հերովդի զՏէրն	Իգ. 11
Վասն կոծելոյ կանանցն	Իգ. 27
Վասն ապաշխարելոյ աւագակին	Իգ. 40
Վասն խնդրելոյ զաւելունական մարմինն	Իգ. 52
Վասն իւղաբեր կանանցն	Իգ. 1
Վասն Կղէովպեանցն	Իդ. 13
Վասն համբառնալոյն Տեառն	Իդ. 51

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Ը Ս Տ Ղ Ո Ւ Կ Ա Ս Ո Ւ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա.

- 1 ՔԱՆՁԻ բազումք յօժարեցին վերստին կարգել զպատմութիւնն վասն իրացն հաստատելոց 'ի
- 2 մեզ, * որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ 'ի սկզբանէ ա-
- 3 կանստեսք և սպասաւորք եղեն բանին : * Կամ եղև և ինձ որ 'ի սկզբանէ զհետ երթեալ էի ամե-
- 4 քաջք Թէոփիլէ, * զի ծանկցես զբանիցն որոց աշակերտեցար՝ զճշմարտութիւնն :
- 5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդէ արքայի Հրէաստանի, քահանայ ոմն՝ անուն Զաքարիա 'ի դատարգէ Աբիայ, և կին նորա 'ի դստերաց Ահարով-
- 6 նի, և անուն նորա Եղիսաբէթ : * Եւ էին արդարք երկուքին առաջի Աստուծոյ . զնային յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս տեառն անարատք :
- 7 * Եւ ոչ գոյր նոցա որդեակ, քանզի Եղիսաբէթ ամուլ էր, և երկուքեան անցեալ էին զաւուրքք

իւրեանց : * Եւ եղև 'ի քահանայանալն նորա ըստ 8
 կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի Աստուծոյ ,
 * ըստ օրինի քահանայութեանն՝ եհաս նմա խուսկ 9
 արկանել մտեալ 'ի տաճարն Տեառն . * և ամենայն 10
 բաղմութիւն ժողովրդեանն կային յաղօթս ար-
 տաքոյ 'ի ժամ խնկոցն : * Եւ երեւեցաւ նմա հը- 11
 րեշտակ Տեառն , զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խըն-
 կոցն : * Եւ խառնեցաւ Ջաքարիա՝ իբրև ետես , և 12
 անկաւ ահ 'ի վերայ նորա : * Ասէ ցնա հրեշտակն 13
 Տեառն . մի՛ երկնչիր , Ջաքարիա , զի լսելի եղեն
 աղօթք քո , և կին քո Եղիսաբէթ ծնցի քեզ որդի ,
 և կոչեսցես զանուննորա Յովհաննէս : * Եւ եղիցի 14
 քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն . և բազումք 'ի
 ծննդեաննորա խնդաւցեն . * զի եղիցի մեծ առաւ 15
 ջի Տեառն . և գինի և օղի մի՛ արբցէ . և հոգւով
 սրբով լցցի անդատին յորովայնէ մօր իւրոյ . * և 16
 զբազումս յորդուցն Իսրայելի դարձուցէ 'ի տէր
 Աստուած իւրեանց : * Եւ ինքն եկեացէ առաջի նո- 17
 ըա հոգւով զօրութեամբ Եղիայի դարձուցանել
 զսիրտս հարց յորդիս , և զանհաւանս յիմաստու-
 թիւն արդարոց . պատրաստել Տեառն ժողովուրդ-
 կազմեալ : * Եւ ասէ Ջաքարիա ցհրեշտակն . և ի՛ւ 18
 գիտացից զայդ . զի ես ծեր եմ , և կին իմ ան-
 ցեալ զաւուրբք իւրովք : * Պատասխանի ետ հրեշ- 19
 տակն և ասէ ցնա . ես եմ Դաբբիէլ՝ որ կամ առա-
 ջի Աստուծոյ , և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ և
 աւետարանել քեզ զայդ : * Եւ ահա եղիցիս համր , 20
 և մի՛ կարացես խօսել մինչև ցօրն՝ յորում այդ
 լինիցի . փոխանակ զի ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝
 որք լցցին 'ի ժամանակի իւրեանց : * Եւ ժողովուր- 21
 դն ակն ունէր Ջաքարիայ , և զարմանային ընդ

22 յամեն նորա 'ի տաճարին : * Եւ իբրև ել՝ ոչ կա-
 րէր խօսել ընդ նոսա , և իմացան թէ տեսիլ ետես
 'ի տաճարին , և նա նշանացի խօսէր ընդ նոսա , և
 23 կայր պապանձեալ : * Եւ եղև իբրև լցան աւուրք
 24 պաշտամաննորա , գնաց 'ի տուն իւր : * Եւ յետ ա-
 լուրցն այնոցիկ յղացաւ Եղիսաբէթ կինն նորա , և
 25 թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ , և ասէր . * զի՛ ոչ
 գործ գործեաց ընդ իս Տէր՝ յաւուրս յորս հայե-
 ցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ 'ի մարդկանէ :
 26 Եւ յամենան վեցերորդի առաքեցաւ Դաբ-
 բիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ 'ի քաղաք մի գալիլ-
 27 եացոց , որում անուն էր Նազարէթ , * առ կոյս
 խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ՝ 'ի առ-
 28 նէ Դաւթի , և անուն կուսին Մարիամ : * Եւ եկ-
 եալ առ նա՝ ասէ . ուրախ լեր , բերկրեալդ , Տէր
 29 ընդ քեզ : * Եւ նա ընդ բանն խառնեցաւ , և խորհէր
 30 ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս : * Եւ
 ասէ ցնա հրեշտակն . մի՛ երկնչիր Մարիամ , զի
 31 գտեր շնորհս Աստուծոյ . * և ահա յղասջիր , և
 ծնցես որդի , և կոչեսցես զանուննորա Յիսուս :
 32 * Նա եղիցի մեծ , և որդի բարձրելոյ կոչեսցի . և
 տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր
 նորա , և թաղաւորեցէ 'ի վերայ տանն Յակովբայ
 33 'ի յաւիտեանս . * և թաղաւորութեաննորա վախ-
 34 ճան մի՛ լիցի : * Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն . զի-
 ա՛րդ լինիցի ինձ այդ , քանզի զայր ոչ գիտեմ :
 35 * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա . հոգի
 սուրբ եկեացէ 'ի քեզ , և զօրութիւն բարձրելոյն
 հովանի լիցի 'ի վերայ քո . քանզի և որ ծնանե-
 36 ցին է 'ի քէն՝ սուրբ է , և որդի Աստուծոյ կոչես-
 37 ցի : * Եւ ահա Եղիսաբէթ ազգական քո՝ և նա

յղի է 'ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ
ամիս է նորա՝ որ ամուսն կոչեցեալ էր. * զի ոչ 37
տկարացի առ յԱստուծոյ ամենայն բան : * Եւ 38
ասէ Մարիամ. ահաւասիկ կամ ազախին Տեառն ,
եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և դնաց 'ի նմանէ հը-
րեշտակն :

Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայնուսիկ՝ 39
դնաց 'ի լեռնակողմն փութապէս 'ի քաղաքն Յու-
դայ , * և եմուտ 'ի տուն Զաքարիայ , և ետ ողջոյն 40
Եղիսարեթի : * Եւ եղև իրրև ըսաւ զողջոյնն Մա- 41
րիամու Եղիսարեթ , խաղաց մանուկն յորովայնի
նորա . և լցաւ Եղիսարեթ հոգւով սրբով . * և 'ի 42
ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ . օրհնեալ ես դու
'ի կանայս . և օրհնեալ է պառուղ որովայնի քո .
* և ուստի՞ է ինձ այս , զի եկեայէ մայր Տեառն
իմոյ առ իս : * Զի ահաւասիկ իրրև եղև ձայն 44
ողջունի քո յականջս իմ , խաղաց ցնծալով մա-
նուկս յորովայնի իմում . * և երանի՛ որ հաւա- 45
տայցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա
'ի Տեառնէ : * Եւ ասէր Մարիամ . Մեծացուցէ 46
անձն իմ զՏէր , * և ցնծացաւ հոգի իմ յԱստու- 47
ած փրկիչ իմ , * զի հայեցաւ 'ի խոնարհութիւն 48
ազախնոյ իւրոյ : Զի ահա յայսմ հետէ երանեա-
ցեն ինձ ամենայն ազգք . * զի արար ինձ մեծաւ 49
մեծս հզօրն , և սուրբ է անուն նորա , * և ողոր- 50
բոյ : * Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով . ցրուեաց 51
զամբարտաւանս մոօք սրտից իւրեանց . * քակ- 52
եաց զհզօրս յաթոռոյ , և բարձրացոյց զխոնարհս :
* Զքաղցեալս լցոյց բարութեամբ , և զմեծատունս 53
արձակեաց ունայնս : * Պաշտպանեաց իսրայելի 54

55 ծառայի իւրում՝ յիշել զողորմութիւնս , * որպէս
խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Արրահամու և զառակի
56 նորա յաւիտեան : * Եկաց Մարիամ առ նմա իւ-
57 բեւ ամիսս երիս , և դարձաւ 'ի տուն իւր : * Եւ
Եղիսարեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ , և ծնաւ
58 որդի : * Եւ ըսան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և աղա-
տահմ'նորա , զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր
59 ընդ նմա , և խնդային ընդ նմա : * Եւ եղև յա-
ւուրն ութերորդի եկին թրիատեւ զմանուկն , և
60 կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Զաքարիա : * Պա-
տախանի ետ մայր նորա և ասէ . ոչ , այլ կոչեա-
61 ցի Յովհաննէս : * Եւ ասեն ցնա . քանզի ոչ ոք է
62 յազգի քում՝ որոյ կոչի անուն Յովհաննէս : * Ակ-
նարկէին հօրն նորա՝ թէ զի՛նչ կամիցի կոչել զնա :
63 * Եւ խնդրեաց տախտակ , գրեաց և ասէ : Յով-
հաննէս է անուն դորա : Եւ զարմացան ամենեքին :
64 * Եւ բացաւ բերան նորա վաղվաղակի և լեզու նո-
65 բա , և խօսէր և օրհնէր զԱստուած : * Եւ եղև
ահ 'ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զայս , և որ
շուրջ բնակեալ էին զնոքօք , և ընդ ամենայն լեռ-
նակողմն Հրէաստանի պատմէին ամենայն բանքս
66 այսոքիկ : * Եւ եղին ամենեքեան որ լսէինն 'ի
սիրտս իւրեանց և ասէին . զի՛նչ լինիցի մանուկս
67 այս : Եւ ձեռն Տեառն էր ընդ նմա : * Եւ Զաքա-
րիա հայր նորա լցաւ հոգւով սրբով , մարգարէ-
68 ացաւ և ասէ : * Օրհնեալ Տէր Աստուած իսրայելի ,
զի յայց ել մեզ՝ և արար փրկութիւն ժողովրդեան
69 իւրում : * Եւ յարոյց եղլիւր փրկութեան մեզ 'ի
70 տանէ Դաւթի ծառայի իւրոյ : * Որպէս խօսեցաւ
բերանով սրբոյ՝ որ յաւիտեանց մարգարէքն նո-
71 բա էին : * Փրկութիւն 'ի թշնամեաց մերոյ , և 'ի

ձեռաց ամենայն ատելեաց մերոց : * առնել ողոր- 72
մութիւն ընդ հարս մեր , և յիշել զուխտն իւր
սուրբ : * Զերգումն զոր երգուաւ Արարհամաւ հօր 73
մերում , տալ մեզ . * առանց երկիւղի , 'ի ձեռաց 74
թշնամեաց մերոց փրկեալս , պաշտել զնա . * սըր- 75
բութեամբ և արդարութեամբ առաջի նորա՝ զա-
մենայն աւուրս կենաց մերոց : * Եւ դու , մանուկ , 76
մարգարէ բարձրելոյ կոչեալիր . զի երթիցես ա-
ռաջի երեսաց Տեառն՝ պատրաստել զճանապարհս
նորա : * Տալ գիտութիւն փրկութեան ժողովբւր 77
դեան նորա , 'ի թողութիւն մեզաց նոցա : * Վասն 78
գթութեանց ողորմութեան Աստուծոյ մերոյ , ու-
րովք այց արասցէ մեզ արեգակն 'ի բարձանց , * եւ 79
բեւեւ որոց 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու նըս-
տէին , ուղղել զտա մեր 'ի ճանապարհս խաղա-
ղութեան : * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր հոգ- 80
ւով , և էր յանապատս մինչեւ յօր երեւելոյ նո-
րա Խորայելի :

ՅԱՌԻՍ Բ.

Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ եւ հրա- 1
ման յՕգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ
ամենայն տիեզերս . * այս առաջին աշխարհագիր 2
եղև 'ի դատաւորութեան Ասորոց Կիւրենեայ :
* Եւ երթային ամենեքեան մտանել յաշխարհա- 3
գիր յիւրաքանչիւր քաղաքի : * Եւ և Յովսէփ 'ի 4
Դաւիթէ 'ի քաղաքէ Նազարէթէ՝ 'ի Հրէաստան , 'ի
քաղաք Դաւթի , որ կոչի Բեթղեհէմ , վասն լինե-
լոյ նորա 'ի տանէ և յաղգէ Դաւթի , մտանել յաշ- 5
խարհագիր Մարեմաւ հանդերձ զոր խօսեալն էր
նմա , և էր յղի : * Եւ եղև 'ի հասանելն նոցա անդր , 6

7 լցան աւուրք ծնանելոյ նորա : * Եւ ծնաւ զորդին
իւր զանդրանիկ , և պատեաց 'ի խանձարուրս , և
եդ զնա 'ի մութ , զի ոչ գայր նոցա տեղի յիշե-
ւանին :
8 Եւ հովիւք էին 'ի տեղւոյն յայնմիկ բացօթ-
եայք , որ պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ
9 հօտից իւրեանց : * Եւ հրեշտակ Տեառն երեւե-
ցաւ նոցա , և փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա ,
10 և երկեան երկիւղ մեծ : * Եւ ասէ ցնոսա հրեշ-
տակն . մի՛ երկնչիք , զի ահաւասիկ աւետարանեմ
ձեզ ուրախութիւն մեծ , որ եղիցի ամենայն ժո-
11 լովրդեանն . զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ , որ է
12 օծեալ Տէր , 'ի քաղաքի Դաւթի : * Եւ այս նշա-
նակ ձեզ , գտանիցէք մանուկ պատեալ 'ի խան-
13 ձարուրս , և եդեալ 'ի մութ : * Եւ յանկարծակի
եղև ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն
զօրաց երկնաւորաց , որ օրհնէին զԱստուած և ա-
14 սէին : * Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ , և յերկիր
15 խաղաղութիւն , 'ի մարգիկ հաճութիւն : * Եւ ե-
ղև իբրեւ վերացան 'ի նոցանէ հրեշտակքն յեր-
կինս , ասեն ցմիմեանս հովիւքն . եկայք երթիցուք
մինչեւ ցրեթ զէհէմ , և տեսցուք զի՞նչ է բանս այս
16 որ եղև , զոր Տէր եցոյց մեզ : * Եւ եկին փութա-
նակի , և գտին զՄարիամ և զՅովսէփ , և զմանու-
17 կըն եդեալ 'ի մութ , * և ծանեան վասն բանին՝
18 որ ասացաւ նոցա զմանկանէն : * Եւ ամենեքեան
որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն զոր խօսեցան
19 ընդ նոսա հովիւքն : * Եւ Մարիամ զամենայն
զբանս զայսոսիկ պահէր , և խելամուտ լինէր 'ի
20 սրտի իւրում : * Եւ գարձան հովիւքն՝ փառաւոր
առնէին և օրհնէին զԱստուած վասն ամենայնի

զոր լուան և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա :
 * Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թըխատել զնա, և 21
 կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս՝ որ կոչեցեալն էր 'ի
 հրեշտակէն, մինչեւ յղացեալ էր զնա յորովայ-
 նի : * Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան նորա 22
 ըստ օրինացն Մովսէսի, ածին զնա յերուսաղէմ
 յանդիման առնել Տեառն : * որպէս և գրեալ է 23
 յօրէնս Տեառն, թէ ամենայն արու որ բանայ
 զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեցի : * Եւ տալ պա- 24
 տարագս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն. զայգս
 տատարակաց կամ երկուս ձագս աղանեաց :

Եւ ահա այր մի էր յերուսաղէմ, որոյ անուն 25
 էր Սիմէոն. և էր այրն այն արդար և երկիւզած,
 և ակն ունէր մխիթարութեանն իորայէլի, և հո-
 գի սուրբ էր 'ի նմա : * Եւ էր նորա հրաման առ- 26
 եալ 'ի հոգւոյն սրբոյ՝ մի՛ տեսանել զմահ. մինչև
 տեսցէ զօծեալն Տեառն : * Եւ եկն հոգւոյն 'ի տա- 27
 ճարն : Եւ իբրեւ ածին ծնողքն զմանուկն Յիսուս՝
 առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն 'ի վերայ
 նորա, * և նա առ ընկալաւ զնա 'ի գիրկս իւր, և 28
 օրհնեաց զՍտուած և ասէ : * արդ՝ արձակես 29
 զճառայս քո Տէր, ըստ բանի քում 'ի խաղաղու-
 թիւն, * զի տեսին աչք իմ զվերկութիւն քո, * զոր 30
 պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց : 31
 * Լոյս 'ի յայտնութիւն հեթանոսաց, և փառս ժո- 32
 ղովրդեան քում իորայէլի : * Եւ էին հայրն և մայ- 33
 րն նորա զարմացեալ 'ի վերայ բանիցն, որ խօսե-
 ին զնմանէ : * Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոն, և ա- 34
 սէց Մարիամ մայր նորա. ահա սա կայ 'ի գլու-
 մն և 'ի կանգնումս բազմաց 'ի մէջ իորայէլի, և
 'ի նշան հակառակութեան. * և ընդ քո իսկ անձն 35

անցցէ սուր. զի յայտնեցին ի բազում սրտից
 36 խորհուրդք : * Եւ անդ էր Աննա մարգարէ՝ դուստր
 Փանուէլի յազգէ Սաբայ. սա ինքն անցեալ էր
 զաւուրք բազմօք, կեցեալ ընդ առն ամս եօթն 'ի
 37 կուսութենէ իւրմէ : * Եւ էր այրի ամաց իբրեւ
 ութսուն և չորից, որ ոչ մեկնէր 'ի տաճարէն, այլ
 պահօք և աղօթիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ :
 38 * Եւ սա 'ի նմին ժամու յարուցեալ գոհանայր ըզ
 Տեառնէ, և խօսէր զնմանէ ընդ ամենեւին՝ որ
 39 ակն ունէին վերկութեանն երուսաղէմի : * Եւ իբ-
 րեւ կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն տեսուն,
 դարձան անդրէն 'ի Գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց
 40 Նազարէթ : * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր լի ի-
 մաստութեամբ, և շնորհք Աստուծոյ էին 'ի վե-
 41 րայ նորա : * Եւ երթային ծնողք նորա ամի ամի
 42 յերուսաղէմ 'ի տօն Զատիկն : * Եւ իբրեւ եղեն նո-
 43 ղէմ ըստ սովորութեան տօնին, * և կատարել զա-
 ւուրսն՝ և դառնալ անդրէն, մնաց Յիսուս մա-
 նուկն յերուսաղէմ. և ոչ գիտացին ծնողքն նորա.
 44 * Կարծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին
 իբրեւ աւուր միոյ ճանապարհ, և խնդրէին զնա
 45 ընդ դրացիսն և ընդ ծանօթս. * և իբրեւ ոչ գը-
 տին, դարձան անդրէն յերուսաղէմ խնդրել զնա :
 46 * Եւ եղև յետ երկից աւուրց՝ գտին զնա 'ի տաճա-
 րին զի նստէր ընդ վարդապետսն, լսէր 'ի նոցանէ
 47 և հարցանէր զնոսա : * Զարմանային ամենեւեան
 որ լսէին 'ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւնն և ընդ
 48 պատասխանիս նորա. * և իբրեւ տեսին զնա՝ ըս-
 քանչացան : Եւ ասէ ցնա մայրն իւր. որդեակ,
 զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ. ահա առաիկ

հայր քո և ես տառապէաք խնդրէաք զքեզ: * Եւ 49
ասէ ցնոսա. զի՞ խնդրէիք զիս. ոչ գիտէիք եթէ
'ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել: * Եւ նոքա 50
ոչ իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա: * Եւ 51
էջ ընդ նոսա, և գնաց 'ի նազարէթ. և էր նոցա
հնազանդ, և մայրն նորա պահէր զամենայն բզ
բանն 'ի սրտի իւրում: * Եւ Յիսուս զարգանայր 52
իմաստութեամբ և հասակաւ, և շնորհօք յԱս-
տուծոյ և 'ի մարդկանէ:

ԳԼՈՒԽ Գ.

Ի հնգեւտաւաներորդի ամի տէրութեանն Տիւ 1
բերիայ կայսեր, 'ի դատաւորութեան Հրէաստանի
Պիղատոսի Պանտաղոյ, և 'ի չորրորդպետութեան
գալիլեացոց Հերովդէի, և 'ի Փիլիպպոսի եղբօր
նորա չորրորդպետութեան Իսուրացոց և Տրա-
քոնացոց աշխարհին, և 'ի չորրորդպետութեան
Լիւսանեայ՝ Արիւկնացոյ, * և 'ի քահանայապե- 2
տութեան Աննայի և Կայիափայ, եղև բան Աստու-
ծոյ 'ի վերայ Յովհաննու որդւոյ Զաքարիայ յա-
նապատի անդ: * Եւ եկն յամենայն կողմն Յոր- 3
դանանու՝ քարոզել մկրտութիւն առաջխաբու-
թեան 'ի թողութիւն մեղաց: * Որպէս և գրեալ է 4
'ի գիրս պատգամաց Եսայեայ մարգարէի. Հայն
բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք բզ
ճանապարհ Տեառն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս
նորա. * ամենայն ձորք լցցին, և ամենայն լերինք 5
և բլուրք խոնարհեցցին, և եղիցին դժուարինքն
'ի դիւրինս, և առապարքն 'ի հարթ ճանապարհս.
* և տեսցէ ամենայն մարմին զիրկութիւն Աստու- 6
ծոյ: * Եւ ասէր ցթողովորդսն ելեալս մկրտիլ 'ի 7

- նմանէ. ծնունդք ի թից, ո՞ եցոյց ձեզ վախշել 'ի
 8 բարկութենէն որ գալոց է. * արարէք այսուհետեւ
 պառլս արժանի ապաշխարութեան. և մի՛ սկսա-
 նիցիք ասել եթէ ունիմք հայր զԱբրահամ. զայս
 ասեմ ձեզ, եթէ կարող է Աստուած 'ի քարանցս
 9 յայացանէ յարուցանել որդիս Աբրահամու: * Բայց
 ահա ափիկ տապար առ արմին ծառոց կայ. ամե-
 նայն ծառ՝ որ ոչ առնէ զպտուղ բարւոք, հա-
 տանի և 'ի հուր արկանի:
 10 Հարցանէին զնա Ժողովուրդքն և ասէին. իսկ
 11 արդ՝ զի՞նչ գործեսցուք: * Պատասխանի ետ և ա-
 սէ ցնոսա. ոյր իցեն երկու հանդերձք՝ տացէ ըզ
 մին այնմ ոյր ոչն գուցէ, և ոյր կայցէ կերակուր՝
 12 նոյնպէս արասցէ: * Եկին և մաքսաւորք մկրտիլ,
 և ասեն ցնա. վարդապետ, զի՞նչ գործեսցուք:
 13 * Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ ինչ աւելի քան զհրա-
 14 մայեալն ձեզ առնիցէք: * Հարցանէին զնա և
 զինուորքն և ասէին. և մեք զի՞նչ գործեսցուք:
 Ասէ ցնոսա. մի՛ զոք խուիցէք՝ և մի՛ զոք զըր-
 պարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր:
 15 * Մինչ ակն ունէր Ժողովուրդն, և խորհէին ամե-
 նեքեան 'ի սիրտս իւրեանց վասն Յովհաննու՝ մի-
 16 թէ սա՞ իցէ Քրիստոսն: * Պատասխանի ետ ամե-
 նեցուն և ասէ. ես մկրտեմ զձեզ ջրով. բայց դայ
 զօրագոյն քան զիս, զորոյ չեմ բաւական բառ-
 նալ զիօշիկս, նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով
 17 և հրով: * Որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում սըր-
 բել զկալ իւր, և Ժողովել զցորեանն 'ի շտեմա-
 18 լանս իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով: * Բա-
 զում և այլ ինչ մխիթարութեամբ աւետարանէր
 19 Ժողովրդեանն: * Բայց Հերովդէս չորրորդապետ

յանդիմանեալ 'ի նմանէ վասն Հերովդիայ կնոջ
 եղբօր իւրոյ, և վասն ամենայն չարեացն զոր գոր-
 ծեաց Հերովդէս, * յաւել և զայն եւս 'ի վերայ 20
 ամենայնի, և եղ 'ի բանալի զՅովհաննէս: * Եւ եւ 21
 զեւ 'ի մկրտիլ ամենայն ժողովրդեանն, և ընդ Յի-
 սուի մկրտիլն և գալ յաղօթս, բանալ երկնից,
 * և իջանել Հոգւոյն սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ 22
 իբրեւ զաղանի 'ի վերայ նորա. և գալ ձայն յերկ-
 նից՝ որ ասէր. դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ
 հաճեցայ: * Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իբրեւ եւ 23
 ընենից, սկսեալ՝ որոց որպէս կարծէր որդի Յով-
 սեփայ. որ Յակովբայն, որ Հեղեայն, որ Մա-
 տթեայն, * որ Ղեւեայն, որ Մեղքեայն, որ Յան 24
 նեայն, որ Յովսեփեայն, * որ Մատթեայն, որ Ա- 25
 մովբեայն, որ Նաւումայն, որ Էսդեայն, որ Նան-
 գեայն, * որ Մաթթեայն, որ Մատթեայն, որ 26
 Սեմեայն, որ Յովսեփեայն, որ Յովբայն, * որ Յով- 27
 նանայն, որ Բեսայն, որ Զօրաբաբելին, որ Սա-
 ղաթիէլին, որ Ներեայն, * որ Մեղքեայն, որ Ադ- 28
 դեայն, որ Կովսամայն, որ Ելմովդադայն, որ Ե-
 րայն, * որ Յեսուայն, որ Նղիաղարայն, որ Յով- 29
 բամայն, որ Մատթայն, որ Ղեւեայն, * որ Սիմէ- 30
 ոփնին, որ Յուդային, որ Յովսեփայն, որ Յովսա-
 նայն, որ Նղիակիմայն, * որ Մեղթեայն, որ Մեն- 31
 նայն, որ Մատտաթայն, որ Նաթանայն, որ Դաւ-
 թին, * որ Յեսուայն, որ Ուլբեդայն, որ Բոոսայն, 32
 որ Սաղմանայն, որ Նաստովնին, * որ Ամինադաւ- 33
 բայն, որ Արամայն, որ Ադմեայն, որ Առնեայն,
 որ Նորովմայն, որ Փարէսին, որ Յուդային, * որ 34
 Յակովբայն, որ Իսահակայն, որ Աբրահամուն, որ
 Թաուային, որ Նաքովբայն, * որ Սերուբայն, որ 35

Ռազաւայն, որ Փաղեկայն, որ Երեբայն, որ Սա-
 36 զային, * որ Կայնանայն, որ Արփաքադայն, որ
 37 Սեմայն, որ Նոյին, որ Ղամեքայն, * որ Մաթու-
 սաղային, որ Ենովբայն, որ Յարեդին, որ Մա-
 38 զաղայելին, որ Կայնանայն, * որ Ենովբայն, որ
 Սեթայն, որ Ադամայն, որ Աստուծոյն:

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Եւ Յիսուս լի Հոգւով սրբով դարձաւ 'ի Յոր-
 2 դանանէ, և վարէր Հոգւովն յանապատ, * ա-
 ւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ. և ոչ ե-
 կեր և ոչ արբ յաւուրսն յայնոսիկ, և 'ի կատա-
 3 ընն նոցա քաղցեաւ: * Եւ ասէ ցնա սատանայ.
 եթէ որդի ես Աստուծոյ, ասա քարիդ այդմիկ՝
 4 զի հաց լիցի: * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և
 ասէ. գրեալ է, եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ,
 5 այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ: * Եւ հանեալ զնա
 'ի լեւան մի բարձր՝ եցոյց նմա զամենայն թագա-
 ւորութիւնս աշխարհի 'ի վայրկեան ժամանակի.
 6 * և ասէ ցնա սատանայ. քեզ տաց զայս ամենայն
 իշխանութիւն և զիառս սոցա, զի ինձ տուեալ
 7 է, և ում կամիմ՝ աամ զսա. * արդ՝ դու եթէ
 անկեալ երկիր պաղանիցես առաջի իմ, քեզ եւ
 8 զիցի ամենայն: * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և
 ասէ. գրեալ է, երկիր պաղցես Տեսուն Աստու-
 9 ծոյ քում, և զնա միայն պաշտեսցես: * Եւ ած
 զնա յերուսաղէմ, և կացոյց զնա 'ի վերայ աշտա-
 րակի տաճարին. և ասէ ցնա. եթէ որդի ես Աս-
 10 տուծոյ արկ զքեզ աստի 'ի վայր. * զի գրեալ է,
 եթէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝
 11 պահել զքեզ. * զի 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն բղ

քեզ, մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո : * Պա 12
տասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . ասացեալ է .
Թէ ոչ փորձեսցես զՏէր Աստուած քո : * Եւ կա 13
տարեալ զամենայն փորձութիւնս սատանայի , 'ի
բաց եկաց 'ի նմանէ առ ժամանակ մի :

ԲԿ Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն 'ի 14
Գալիլեա , և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն
կողմանս գաւառին . * և նա ուսուցանէր 'ի ժողո 15
վուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցունց : * Եւ 16
եկն 'ի Նազարէթ' ուր սնեալն էր , և եմուտ ըստ
սովորութեան իւրում յաւուրն շաբաթուց 'ի ժո-
ղովուրդն : * Եւ ետուն նմա գիրս զնսոյեայ մար- 17
գարէի . և յարեաւ ընթեռնուլ . և իբրեւ երաց
զգիրան՝ եղիտ զայն տեղի յորում գրեալն էր :
* Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ , վասն որոյ և օծ իսկ 18
զիս , աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս ,
բժշկել զբեկեալս սրտիւք . * քարոզել զերեաց 19
զթողութիւն , և կուրաց տեսանել , արձակել բզ
վիրաւորս 'ի թողութիւն , քարոզել զտարեկան
Տեառն ընդունելի : * Եւ խփեալ զգիրան՝ ետ ցը 20
պաշտօնեայն , և նստաւ . և ամենեցուն որ 'ի ժո-
ղովրդեանն էին աչք՝ 'ի նա հայէին : * Եւ սկսաւ 21
ասել ցնոսա . այսօր լցան գիրքս այս յականջս
ձեր : * Եւ ամենեքին վկայէին նմա , և զարմանա- 22
լին ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին 'ի բերանոյ
նորա . և ասէին , ոչ առ է որդին Յովսեփայ : * Եւ 23
ասէ ցնոսա , ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս .
բժիշկ , բժշկեա զանձն քո . որչափ լուաք զոր ա-
րարեր 'ի Կաթառնաում , արա և աստ 'ի քում
զաւառի : * Եւ ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , թէ չէ 24
մարգարէ ընդունելի 'ի քաղաքի իւրում : * Ար- 25

դարեւ ասեմ՝ ձեզ , զի բազում այրիք էին յաւուրս
Նզիայի 'ի մէջ Խարայելի , յորժամ փակեցանն եր-
կինք զերիս ամս և զվեց ամիս , և եղև սով մեծ
26 ընդ ամենայն երկիր . * և ոչ առ մի 'ի նոցանէ ա-
ռաքեցաւ Նզիա , բայց միայն 'ի Սարգիթա Սի-
27 դովնացւոյ՝ առ կին մի այրի : * Եւ բազում բո-
րոտք էին յԽարայելի առ Նզիակէլու մարգարէիւ .
և ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբեցաւ , բայց միայն Նէեման
28 ասորի : * Եւ լցան ամենեքին բարկութեամբ 'ի
29 ժողովրդեանն իբրեւ լսէին զայս . * և յարուցեալ
հանին զնա արտաքոյ քաղաքին . և ամին զնա
մինչև յարեւան լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն
30 նոցա շինեալ էր , դահավէժ առնել զնա : * Եւ նա
անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր :

Եւ էջ 'ի Կաթառնաում 'ի քաղաքն գալիլեա ԲԲ
32 ցւոյ , և ուսուցանէր զնոսա 'ի շաբաթսն : * Եւ զար-
մանային ընդ վարդապետութիւն նորա , զի իշխա-
33 նութեամբ էր բան նորա : * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն
այր մի , զոր ունէր այս գիրի պղծոյ , և աղաղա-
34 կեաց 'ի ձայն մեծ՝ * և ասէ . թուլացո , զի կայ
մեր և քո , Յիսուս Նազովրեցի , եկիր կորուսա-
նել զմեզ , գիտեմք զքեզ ո՞վ ես , սուրբդ Աստու-
35 ծոյ : * Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և ասէ . պապան-
ձեաց և ել 'ի դմանէ : Զգետնեաց զնա դեռն 'ի
միջի անդ և ել 'ի նմանէ , և ինչ ոչ փնտսեաց նմա :
36 * Եւ եղևն զարմանալիք 'ի վերայ ամենեցուն , խօ-
նէին ընդ միմեանս և ասէին . զի ոչ է բանս այս ,
զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սատոէ այսոց
37 պղծոց՝ և ելանեն : * Եւ երթայր հօշակ զնմանէ
38 ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զգաւառաւն : * Եւ յա-
րուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի , եմուտ 'ի տուն

Սիմոնի . * զորքանչ Սիմոնի տաղնապէր ջերմամբ 39
մեծաւ . և աղաչեցին զնա վասն նորա : * Եկաց առ 40
նմա , սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա . և վաղ-
վաղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա : * Եւ ընդ ա- 41
րեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք
'ի պէս պէս ցաւս , բերէին զնոսա առ նա : Եւ նա
իւրաքանչիւր ումք 'ի նոցանէ դնէր ձեռս՝ և բը-
ժըշկէր զնոսա : * Եւ անէին դեւք 'ի բաղմաց , ա- 42
ղաղակէին և ասէին . եթէ դու ես որդի Աստու-
ծոյ , և նա սաստէր և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել ,
զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է :

Եւ իբրև տիւ եղև , ել գնաց յանապատ տե- 43
ղի . և ժողովուրդքն խնդրէին զնա . եկին մինչև
առ նա , և արգելութիւն զնա՝ զի մի՛ գնացէ 'ի նո-
ցանէ : * Եւ նա ասէ ցնոսա . և այլոց քաղաքաց 44
պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւնն Աս-
տուծոյ , զի յայն իսկ առաքեցայ : * Եւ քարոզէր 45
'ի ժողովուրդսն գալիլեացոց :

ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ եղև 'ի խոնել զնովաւ ժողովուրդեանն և 1
լսել զբանն Աստուծոյ , և ինքն կայր առ ծովակին
Գենեսեսարեթայ . * և ետես երկուս նաւս զի կա- 2
յին առ ծովակին , և ձկնորսքն ելեալ 'ի նոցանէ՝
լուանային զգործին : * Եւ նա 'ի մի նաւուցն՝ որ 3
էր Սիմոնի , և աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի տա-
նել 'ի ներքս 'ի ցամաքէն . նստաւ՝ և ուսուցանէր
'ի նաւէ անտի զժողովուրդսն : * Եւ իբրև լսեաց 4
'ի խօսիցն , ասէ ցՍիմոն . խաղացո 'ի խորն , և ար-
կէք զգործիս ձեր յորս : * Պատասխանի ետ Սի- 5
մոն և ասէ ցնա . վարդապետ , զամենայն գիշերս

աշխատ եղեալք՝ և ոչ ինչ կալաք , բայց վասն քո
6 բանիդ արկցուք զգործիս : * Զայս իբրև արարին՝
փակեցին 'ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ , մին-
7 չեւ պարպատէին ուռկանք նոցա . * և տկնարկէին
որսակցացն 'ի միւս նաւն՝ դալ օգնել նոցա . և ե-
կին , և լցան երկուքին նաւքն՝ մինչև մերձ լըն-
8 կըլմել նոցա : * Իբրև ետես Սիմոն Պետրոս , ան-
կաւ առ ծունկան Յիսուսի և ասէ . 'ի բաց դնա յի-
9 նէն Տէր , զի այր մեղաւոր եմ ես : * Քանզի ահ
պատեաց զնա և զամենեսեան որ ընդ նմոյն էին՝
10 վասն որոց ձկանցն զորս բմբռնեցին : * Նոյնպէս
և զՅակովբոս և զՅովհաննէս զորդիսն Զերեբեայ ,
որ էին որսակիցք Սիմոնի : Եւ ասէ ցՍիմոն Յի-
սուս . մի՛ երկնչիւր , յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես
11 'ի կեանս : * Եւ հանեալ զնաւն 'ի ցամաք՝ թողին
զամենայն , և գնացին զհետ նորա :
12 Եւ եղև 'ի հասանելն նորա 'ի մի քաղաքացն , ԲԳ
ահա այր մի լի բորոտութեամբ , իբրև ետես զՅի-
սուս՝ անկեալ 'ի վերայ երեսաց , աղաչեաց զնա և
ասէ . Տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս սրբել :
13 * Զգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց 'ի նա և ասէ . կա-
միմ . սրբեաց : Եւ վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բո-
14 րոտութիւնն : * Եւ նա պատուիրեաց նմա՝ մի՛ ու-
մեք ասել , այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
նային , և մատո պատարագ վասն սրբութեան քո ,
որպէս և հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նո-
15 ցա : * Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ , և ժո-
ղովին ժողովուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի
16 հիւանդութենէ իւրեանց : * Եւ նա խոյս տար յա-
նապատ տեղիս , և կայր յաղթիս :

ԲԵ Եւ եղեւ 'ի միում աւուրց' և ինքն ուսուցաւ 17
 նէր, և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք
 նստէին. որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց
 գալիկեացոց և Հրէաստանի և Երուսաղեմի. և
 զօրութիւն Տեառն էր 'ի բժշկել զնոսա: * Եւ աւ 18
 հա արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդա-
 մալոյժ, և խնդրէին զնա մեծանել 'ի ներքս և
 դնել առաջի նորա. * և իբրև ոչ գտանէին թէ 19
 ընդ որ մեծանիցեն զնա 'ի ներքս' վասն ամբո-
 խին, ելին 'ի տանիս, և 'ի ցուոցն կախեցին զնա,
 և իջուցին մահճօքն հանդերձ 'ի մէջ առաջի Յի-
 սուսի: * Եւ տեսեալ զհաւատան նոցա՝ ասէ ցնա. 20
 այր դու, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: * Սկսան 21
 խորհել գալիրքն և փարիսեցիք, և ասեն. ո՞ է
 սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւնս. ով կարէ թողուլ
 զմեղս, բայց միայն Աստուած: * Իբրև գիտաց 22
 Յիսուս զխորհուրդս նոցա, պատասխանի ետ և
 ասէ ցնոսա. զի խորհիք 'ի սիրտս ձեր. զինչ դիւ- 23
 րագոյն է, ասել թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
 եթէ ասել արի և դնա: * Այլ զի գիտասցիք՝ եւ 24
 թէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թո-
 ղուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյժն, քեզ ասեմ՝
 արի առ զմահիճս քո, և երթ 'ի տուն քո: * Եւ 25
 առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ առ
 զԻբև յորոյ վերայ անկեալ դնէր, գնաց 'ի տուն
 իւր, և փառաւոր առնէր զԱստուած: * Զարմանք 26
 կալան զամենեւեան, և փառաւոր առնէին զԱս-
 տուած. լի եղեն ահիւ և ասեն, եթէ տեսաք այ-
 սոր նոր նշան:

ԲԶ Եւ յետ այնորիկ ել անտի, և ետես մաքսաւ 27
 ւոր մի՝ որում անուն էր Ղեւի, զի նստէր 'ի մաք-

28 սաւորութեան. և ասէ ցնա, եկ զինի իմ: * Եւ
 29 թողեալ զամենայն՝ յարեաւ գնաց զինի նորա: * Եւ
 արար ընդունելութիւն մեծ նմա Ղեւի 'ի տան իւ-
 րում. և էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց և
 30 այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նոսա: * Եւ տրանջէ-
 ին փարիսեցիքն և գալիրքն նոցա զնմանէ առ ա-
 շակերտան նորա՝ և ասէին. ընդէ՞ր ընդ մաքսա-
 31 ւորս և ընդ մեղաւորս ուտէք և բմպէք: * Պա-
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա, ոչ ինչ են
 32 պիտոյ բժիշկ ողջոց, այլ հիւանդաց. * և ոչ եկի
 կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարու-
 33 թիւն: * Եւ նոքա ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն
 Յովհաննու պահեն ստէպ, և խնդրուածս առնեն,
 նոյնպէս և փարիսեցւոցն, և քոյքդ ուտեն և բմ-
 34 պն: * Եւ նա ասէ ցնոսա. միթէ կարող էք ման-
 կանց առագաստի, մինչ փեսայն ընդ նոսա ի-
 35 ցէ՝ հրաման տալ պահել. * եկեացեն աւուրք յոր-
 ժամ՝ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, ապա պա-
 36 հեացեն յաւուրսն յայնսով: * Ասաց և առակ մի
 առ նոսա, թէ ոչ ոք արկանէ 'ի նոր հանդերձէ 'ի
 վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ և զնորն
 պատառէ, և ընդ հնոյն չմիաբանի կապերուն որ
 37 'ի նորոյն. * Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր 'ի տիկո
 հինս. առկա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր ըզ
 տիկան հինս. ինքն հեղու, և տիկքն կտրնչին:
 38 * Այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս արկանելի է, և եր-
 39 կոքին պահին: * Եւ ոչ ոք բմպէ զհինն՝ և կամի-
 ցի զնորն. քանզի ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է:

ԳԼՈՒԽ 2.

Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝ 1
անցանել նմա ընդ արտորայն, և աշակերտքն նո-
րա կորդէին հասկ' շիւէին ընդ ափ և ուտէին : * Եւ 2
ոմանք 'ի փարիսեցւոյն ասէն ցնոսա . զի՞նչ գոր-
ծէք՝ զոր չէ օրէն 'ի շաբաթու : * Պատասխանի ետ 3
նոցա Յիսուս և ասէ . չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զոր
արարն Դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն ինքն և որ
ընդ նմայն էին . * զիմրդ եմուտ նա 'ի տունն Աս- 4
տուծոյ , և զհացն զառաջաւորութեան եկեր՝ և
ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին . զոր ոչ էր օրէն
ուսեք ուտել , բայց միայն քահանայապետիցն :
* Եւ ասէ ցնոսա . Տէր է որդի մարդոյ և շաբա- 5
թու : * Եւ եղև 'ի միւսում շաբաթուն մոտանել նը- 6
մա 'ի ժողովուրդն և ուսուցանել . և էր անդ այր
մի , և ձեռն իւր աջ գօսացեալ էր : * Եւ սպասէ- 7
ին նմա դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ 'ի շաբաթուն
բժշկիցէ , զի գտանիցեն շաբաթօրութիւն զմանէ :
* Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա . ասէ ցայրն՝ 8
որոյ ձեռնն գօսացեալ էր . արի անց 'ի մէջ : Եւ
նա յարուցեալ եկաց : * Ասէ ցնոսա Յիսուս , հար- 9
ցից ինչ զձեզ . զի՞նչ արժան է 'ի շաբաթու , բա-
րի ի՞նչ առնել՝ եթէ չար գործել , ոգի՞ մի ապ-
րեցուցանել՝ թէ կորուսանել : * Եւ հայեցեալ շուրջ 10
զամենեքումք զայրադին՝ ասէ ցնա . ձգեա ըզ
ձեռն քո : Եւ նա ձգեաց , և հաստատեցաւ ձեռն
նորա իբրեւ զմիւսն . * Նոքա լցան յիմարութեամբ . 11
և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ զի՞նչ առնիցեն Յի-
սուսի :

Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնուիկ ել 'ի Գլ- 12
բեառն կալ յաղօթս . և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ
13 յաղօթսն Աստուծոյ : * Եւ իբրեւ այդ եղև՝ կոչ-
եաց զաշակերտսն իւր , և ընտրեաց 'ի նոցանէ եր-
14 կոտասանս , զորս և առաքեալս անուանեաց : * ՉՍի-
մոն՝ զոր և Պետրոսն անուանեաց , և զԱնդրէաս
եղբայր նորին , և զՅակովբոս , և զՅովհաննէս , և
15 զՓիլիպպոս , և զԲարթուղիմէոս , * և զՄատթէոս ,
և զԹովմաս , և զՅակովբոս Արիւայ , և զՍիմոն՝
16 զկոչեցեալն նախանձայոյզ , * և զՅուդա Յակով-
բայ , և զՅուդա Իսկարիօտացի՝ որ եղև իսկ
17 մատնիչ : * Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի մի
տափարակ , և ժողով աշակերտացն նորա , և բազ-
մութիւն յոյժ ժողովրդեանն յամենայն Հրէաս-
տանէ և յերուսաղեմէ , և յայնմ կողմանէ , և 'ի
18 ծովեզերէն Տիւրոսի և Սիդոնի , * որ եկին լսել
'ի նմանէ , և բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւրեանց ,
19 և նեղեալքն յայտոց պղծոց՝ բժշկէին : * Եւ ամե-
նայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ 'ի նա , զի զօ-
րութիւն բազում ելանէր 'ի նմանէ՝ և բժշկէր զա-
20 մենեանն : * Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն
իւր՝ և ասէ . Երանի՛ աղքատացդ հողւով , զի ձեր
21 է արքայութիւնն Աստուծոյ : * Երանի՛ որ քաղց-
եալ են այժմ , զի յագեացին : Երանի՛ որ լսն այժմ ,
22 զի ծիծաղեացին : * Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախա-
տիցեն զձեզ մարդիկ , և յորժամ որոշիցեն զձեզ
և նախատիցեն , և հանիցեն անուն չար զձէն՝
23 վասն որդւոյ մարդոյ : * Ուրախ լիջիք յառաջ
յայնմիկ և ցնձառջիք , զի ահա վարձք ձեր բա-
զում են յերկինս , բոտ դմին օրինակի առնէին
24 մարդարեցն հարք իւրեանց : * Բայց վսի՛ ձեզ՝

մեծատանցդ, զի ընկալայք զմխիթարութիւնն ձեր:
 * Վայն ձեզ որ յազեալդ էք այժմ, զի քաղցիցէք. 25
 վայն ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ, զի սգայցէք և լայ-
 ցէք: * Վայն ձեզ յորժամ բարի ասիցեն զձէն՝ ա- 26
 մենայն մարդիկ, զի այդպէս առնէին սուտ մար-
 դարէիցն հարք նոցա: * Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ. 27
 սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց
 ձերոց: * Օրհնեցէք զանիծիչն ձեր. աղօթս արա- 28
 ըէք 'ի վերայ նեղչաց ձերոց: * Որ հարկանէ զծնօտ 29
 քո, մատո նմա և զմիւսն. և որ հանէ 'ի քէն
 զբաճկոն քո, մի՛ արգելուր 'ի նմանէ և զչապիկս:
 * Ամենայնի որ խնդրէ 'ի քէն՝ տուր, և զոր ինչ 30
 հանէ որ 'ի քէն՝ մի՛ պահանջեր: * Եւ որպէս կա- 31
 միք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արաջիք
 և դու քնոցա: * Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր, 32
 զի՞նչ չնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս
 իւրեանց, * և եթէ բարի առնէք բարեբարաց ձե- 33
 րոց, ո՞ր չնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն գոր-
 ծեն: * Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն 34
 ունիցիք առնուլ, ո՞ր չնորհ է ձեր. քանզի և մե-
 ղաւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդ-
 ընն զիշխոն: * Իայց սիրեցէք զթշնամիս ձեր, և 35
 բարի արարէք ատելեաց ձերոց. և տուք փոխ՝
 ուստի ոչ ակն ունիցիք առնուլ, և եղիցին վարձք
 ձեր բաղում, և եղիջիք որդիք բարձրելոյ. զի նա
 քաղցր է 'ի վերայ չարաց և ապաշնորհաց: * Եւ 36
 եղերուք զթածք՝ որպէս և Հայրն ձեր գթած է:
 * Մի՛ դատէք և ոչ դատիցիք. մի՛ պատժէք և 37
 ոչ պատժիցիք. արձակեցէք և արձակիցիք. * տուք՝ 38
 և տացի ձեզ. չափ բարւոք՝ թաթաղուն շարժուն
 զեղուն՝ տացեն 'ի գոգս ձեր. նովին չափով որով

39 չափէք՝ չափեսցի ձեզ: * Ասաց և առաւ մի առնո-
 սա. միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել, ոչ
 40 ապաքէն երկոքին 'ի խորխորատ անկանիցին: * Ոչ
 է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր. ամենայն
 41 կատարեալն եղիցի իբրեւ զվարդապետն իւր: * Զի՞
 տեսանես զչիւղ յախան եղբօր քո, և 'ի քումա-
 42 կան զգերանդ ոչ նշմարես: * Կամ զիմօրդ կարես
 տեսլ ցեղբայր քո. եղբայր. թող հանից զչիւղդ
 յախանէ քումմէ, և դու 'ի քում՝ ական զգերանդ
 ոչ տեսանես: Կեղծաւոր, հան նախ զգերանդ յա-
 կանէ քումմէ, և ապա հայեաջիր հանել զչիւղ
 43 յախանէ եղբօր քո: * Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առ-
 նէ պտուղ չար. և ոչ գարձեալ ծառ չար՝ որ առ-
 44 նէ պտուղ բարի. * զի իւրաքանչիւր ծառ 'ի պլտ-
 զոյ իւրմէ ճանաչի: Զի ոչ եթէ 'ի վշոյ քաղեն
 45 թուղ, և ոչ 'ի մերենուց կթեն խաղող: * Մարդ
 բարի՝ 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի,
 և մարդ չար՝ 'ի չարէն բղխէ զչար. քանզի 'ի յա-
 46ւերուածոյ սրտին խօսի բերան նորա: * Զի՞ կոչէք
 47 զիս՝ Տէր Տէր. և զոր տեսնն ոչ առնէք: * Ամե-
 նայն որ գայ առ իս և լսէ զբանս իմ և առնէ զնո-
 48 սա. ցուցից ձեզ ում՝ նման է: * Նման է առն՝ որ
 չինիցէ տուն, որ փորեաց և խորեաց, և եդ հիմն
 'ի վերայ վիմի. 'ի յառնել հեղեղաց՝ բաղխեաց
 դեռ զտունն, և ոչ կարաց չարժել զնա. զի հաս-
 49 տատեալ էր հիմն 'ի վերայ վիմի: * Իսկ որ լսէ
 զբանս իմ և ոչ առնէ, նման է առն՝ որ չինիցէ
 տուն 'ի վերայ հողոյ առանց հիման. զոր բաղխեաց
 գետ, և վաղվաղակի անկաւ, և եղեւ կործանումն
 տանն այնորիկ մեծ:

ԳԼՈՒԽ Է.

Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն զբանս իւր 1
 'ի լսելիս ժողովրդեան, եմուտ 'ի կախառնաբաւմ: * Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդ 2
 դացեալ՝ մերձ էր 'ի վախճանել, որ էր նմա պատուական: * Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ, առաքեաց ըզ 3
 ծերուն 'ի Հրէից, աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուցէ զծառայն նորա: * Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս 4
 սուս՝ աղաչէին զնա ստէպ և ասէին, թէ արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես: * զի սիրէ զազգս 5
 մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ: * Եւ 6
 Յիսուս գնաց ընդ նոսա: Իբրեւ ոչինչ կարի հեռի էր 'ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բաբեկամս, և ասէ ցնա. Տէր՝ մի ինչ աշխատ լինիր, զի 7
 չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես: * վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ 7
 քեզ դառնայ. այլ առաքանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս իմ: * քանզի և ես այր մի եմ՝ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինեւ զինուորս, և ասեմ ամա՝ երթ, և երթայ. և այլում՝ թէ եկ, և 8
 դայ. և ծառայի իմում՝ թէ արա զայս, և առնէ: * Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ, 9
 դարձաւ առ ժողովուրդն որ երթային զհետ նորա և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ և ոչ յիսրայելի այսչափ հաւատս գտի: * Եւ դարձան անդրէն պատու 10
 գամաւորքն 'ի տուն, և գտին զծառայն բժշկեալ:

Եւ եղև 'ի վաղիւն երթայր 'ի քաղաք մի ու 11
 րում՝ անուն էր Նային. երթային ընդ նմա և աշակերտքն նորա և ժողովուրդ բազում: * Իբրեւ մերձ 12
 եղև 'ի դուռն քաղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ

մի՝ որդի միամօր մօր իւրոյ, և նա էր այրի. և 13
 ժողովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա: * Իբրեւ ետես զնա Տէր, գթացաւ 'ի նա և ասէ՝ մի 14
 լար: * Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի դադաղն. և որ բարձեալն տանէին՝ զտեղի առին, և ասէ. 15
 պատանի դու՝ քեզ ասեմ, արի: * Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցը 16
 մայր իւր: * Եւ ահ կալաւ զամենեւին, և վառաւոր տանէին զԱստուած՝ և ասէին, թէ մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է 'ի միջի մերում, և թէ՝ այց արար Աստուած ժողովրդեան իւրում 'ի բարու 17
 թիւն: * Եւ ել զըոյցս այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա, և ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին: * Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն 18
 իւր վասն ամենայնի այսորիկ: * Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտացն իւրոյ Յովհաննէս, առաքեաց առ Տէր և ասէ. դո՛ւ ես որ դու 19
 լոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք: * Եւ եկեալ առ նա արքն ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ և ասէ, դո՛ւ ես որ դադոցն 21
 ես, եթէ այլում ակնկալցուք: * Եւ ինմին ժամու բժշկեաց զբազումս 'ի հիւանդութեանց և 'ի հարուածոց և յայտոց չարաց, և կուրաց բազմաց շը 22
 նորհեաց տեսանել: * Պատասխանի ետ նոցա և ասէ, երթայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսիքդ և լուայք. զի կոյրք տեսանեն, և կազք գնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, 23
 աղքատք աւետարանին: * և երանի իցէ՝ որ ոչ 24
 դայթակղեսցի յիս: * Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդան վասն Յովհաննու. զի ելէք յանապատն տեսանել.

եղէ՞գն շարժուն 'ի հողմոյ : * Այլ զինչ ելէք տե- 23
սանել . այր 'ի հանդերձս փափկութեան զարդար-
եալ . ահաւանիկ որ 'ի հանդերձս երեւելիս և
փափկութեան են՝ յարքունիս են : * Այլ զինչ ե- 26
լէք տեսանել . մարդարէ՞ . այո , ասեմ ձեզ՝ առա-
ւել եւս քան զմարդարէ . * զի սա է՝ վասն որոյ 27
գրեալն է , թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ ա-
ռաջի քո՝ որ յարդարեսցէ զճանապարհս քո առաջի
քո : * Ամէն ասեմ ձեզ , մեծ 'ի ծնունդս կանանց 28
մարդարէ քան զՅովհաննէս ոչ ոք է . բայց փոք-
րիկն յարքայութեան Աստուծոյ՝ մեծ է քան զնա :
* Եւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ լուաւ՝ և մաք- 29
սաւորքն . արդարացուցին զԱստուած , զի միբը-
տեցան 'ի մկրտութիւն Յովհաննու : * Իսկ փարի- 30
սեցիքն և օրինականք զխորհուրդն Աստուծոյ ա-
նարդեցին յանձինս իւրեանց . զի ոչ մկրտեցան 'ի
նմանէ : * Արդ ում նմանեցուցից զմարդիկ աղ- 31
գիս այսորիկ , և ում իցեն նմանողք . * նման են 32
մանկաւոյ՝ որ 'ի հրապարակս նստիցին , կարդայ-
ցեն զմիմեանս և ասիցեն . փողս հարաք ձեզ՝ և
ոչ կաքաւեցիք , ողբացաք և ոչ լացիք : * Եկն Յով- 33
հաննէս Մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր , և ասէ-
իք՝ դեւ քո 'ի նմա : * Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ 34
և ըմպէ , և ասէք , ահա այր կերող և արբեցող ,
բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց : * Եւ ար- 35
դարացաւ իմացութիւն յորդոց իւրոյ :

97 Աղաչէր զնա ոմն 'ի փարիսեցւոյն՝ զի կերիցէ 36
ճաշ ընդ նմա . և մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն՝
բազմեցաւ : * Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղաւոր , 37
իբրեւ գիտաց թէ բազմեալ է 'ի տան փարիսե-
ցւոյն . բերեալ շիշ մի իւղոյ աղնուի , * կայր յե- 38

տոյ առ ոտս նորա , լայր . և արտասուօքն սկսաւ
թանալ զոտս նորա , և հերով գլխոյ իւրոյ ջըն-
ջէր , և համբուրէր զոտս նորա , և օծանէր իւղո- 39
վըն : * Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն որ կռեացն զնա .
ասէր ընդ միտս իւր . սա թէ մարդարէ ոք էր .
ապա գիտէր թէ ով և որպիսի ոք կին մերձենայ
'ի սա . զի մեղաւոր է : * Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնա . Սիմոն , ունիմ ինչ ասել քեզ : Եւ նա
41 ասէ . ասա վարդապետ . և ասէ : * Երկու պար-
տապանք էին ուրումնս փոխատուի . մինն պարտէր
42 հինգ հարիւր դահեկան , և միւսն յիսուն . * և
իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցանել , երկուցունցն շը-
նորհեաց . արդ ասա՝ ով առաւել սիրեցէ զնա :
43 * Ասէ Սիմոն . ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում՝ ըզ
բազումն շնորհեաց : Եւ նա ասէ ցնա , ուղիղ դա-
44 տեցար : * Եւ դարձեալ 'ի կինն կողմն , ասէ ցՍի-
մոն . տեսանեմ զայս կին , մտի 'ի տուն քո , ջուր
ոտից խմեց ոչ ետուր . իսկ սա արտասուօք իւրովք
45 եթաց զոտս իմ , և հերով իւրով ջնջեաց . * համ-
բոյր մի դու ոչ ետուր ինձ , սա աւասիկ յորմէ
հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դադարեաց 'ի համբուրելոյ
46 զոտս իմ . * իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր , սա իւղով
47 անուշիւ օծ : * Վասն որոյ ասեմ քեզ . թողեալ լի-
ցին ամա մեղք իւր բազում . զի յոյժ սիրեաց , զի
որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ , և որում սա-
48 կաւ՝ սակաւ : * Եւ ասէ ցնա . թողեալ լիցին քեզ
49 մեղք քո : * Եւ սկսան՝ որ բազմեալն էին ընդ նմա՝
ասել ընդ միտս իւրեանց , ով է սա՝ որ զմեզս թո-
50 զու : * Եւ նա ասէ ցկինն . հաւատք քո կեցուցին
զքեզ , երթ 'ի խաղաղութիւն :

ԳԼՈՒԽ Ը.

Եւ եղև յետ այնորիկ, և ինքն չըջէր ընդ
 քաղաքս և ընդ դեօղս, քարոզէր և աւետարա-
 նէր զարքայութիւն Աստուծոյ, և երկոտասանքն
 ընդ նմա. * և կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին
 յայտոց չարաց և ՚ի հիւանդութեանց, Մարիամ՝
 որ կոչէր Մաղդաղենացի, յորմէ եօթն դեւն ել-
 եալ էր: * Եւ Յովհաննա կին Բուզայ հազարապե-
 տին Հերովդի, և Շուշան, և այլք բազումք որք
 պաշտէին զնա յընչից իւրեանց: * Եւ ՚ի ժողովել
 բազում ժողովրդոց, և բոտ քաղաքաց քաղաքաց
 եկելոցն առ նա. առէ առակաւ: * Եւ սերմանա-
 ցան սերմանել զսերմանիս իւր. և ՚ի սերմանելն
 իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ և եղև
 կոխան, և թռչունք երկնից կերան զնա: * Եւ
 այլն անկաւ յապառաժի, և ընդ բուսանելն չորա-
 ցաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ: * Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ
 փշոց, և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա:
 * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պարարտ. և
 բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւրապատիկ: Զայս
 իբրև խօսեցաւ՝ առէ. որ ունիցի ականջս լսելոյ
 լուիցէ: * Հարցանէին զնա աշակերտքն, թէ զի՛նչ
 իցէ առաքին: * Եւ նա առէ. ձեզ տուեալ է գի-
 տել զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ. բայց
 այլոցն առաիօք, զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և
 լուիցեն՝ և մի՛ իմասցին: * Բայց առաքին այս ինչ
 է: Սերմն՝ բանն Աստուծոյ է. * և որք առ ճա-
 նապարհաւն, այնորիկ են որ լսեն, և ապա դայ
 սատանայ՝ հանէ զբանն ՚ի սրտից նոցա, զի մի՛
 հաւատասցեն և ապրեացին: * Եւ որք յապառա- 15

ժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ ընդու-
 նին զբանն, և արմատս ոչ ունիցին. որք առ ժա-
 մանակ մի հաւատան, և ՚ի ժամանակի փորձու-
 14 թեան հեռանան: * Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն անկաւ՝
 նոքա են, որ իբրև լսեն զբանն՝ և ՚ի հոգս և ՚ի
 մեծութիւն և ՚ի ցանկութիւն աշխարհիս զբաղ-
 15 եալ հեղձնուն և անպտուղ լինին: * Իսկ որ յեր-
 կիրն պարարտ, որոց բարոք և զուարթագին
 սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ
 16 համբերութեամբ: * Ոչ ոք լուցանէ ճրագ և թա-
 դուցանէ ընդ կարասեաւ, կամ դնէ ընդ մահճօք.
 այլ ՚ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ մտանեն զլոյս
 17 տեսցեն: * Զիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի,
 և ոչ գաղանի՝ որ ոչ ծանիցի և եկեսցէ ՚ի յայտ:
 18 * Տեսէք այսուհետև զիսրդ լէքդ, զի ոյր գու-
 ցէ՝ տացի նմա, և ոյր ոչն գուցէ՝ և զոր կարծեն
 19 թէ ունիցի՝ բարձցի ՚ի նմանէ: * Եկին առ նա մայ-
 րըն և եղբարք իւր. և ոչ կարէին հասանել ՚ի
 20 նա վասն բազմութեանն: * Ազգ եղև նմա և ա-
 սեն. մայր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ՝ և
 21 կամին զքեզ տեսանել: * Եւ առէ ցնոսա. մայր իմ
 և եղբարք իմ սոքա են, որ զբանն Աստուծոյ լը-
 սեն և առնեն:

Եւ եղև ՚ի միում յաւուրց՝ ինքն ել ՚ի նաւ և
 աշակերտքն նորա, և առէ ցնոսա. եկայք անց-
 23 ցուք յայնկոյս ծովակիս. և գնացին: * Եւ մինչ-
 դեռ նաւէին՝ ՚ի քուն եմուտ. և էջ մըրիկ հողմոյ
 24 ՚ի ծովակն՝ և ուռնոյր, և տադնապէին: * Մա-
 տուցեալ զարթուցին զնա և առն. վարդապետ,
 վարդապետ, կորնչիմք աւասիկ: Եւ նա յարու-
 ցեալ սաստեաց հողմոյն և խռովութեան ջուրցն,

և հանդարտեցին, և եղև խաղաղութիւն: * Ասէ 25
ցնոսա. ո՞ւր են հաւատք ձեր: Եւ զահի հարեալ
զարմացան, և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ արդեօք իցէ
սա՝ զի և հողմոց և ջրոց հրաման տայ. և հնա-
զանդին ամա: * Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն Գեր- 26
դեսացւոց, որ է յայնկոյս հանդէպ Գալիլեայ: * Եւ 27
բնդ ելանէն նորա 'ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի
'ի քաղաքէն, յորում էին դեւք, և բազում ժա-
մանակս չէր հանդերձ զգեցեալ և ոչ 'ի տան բը-
նակեալ, այլ 'ի դերեղմանս: * Եւ տեսեալ զՅի- 28
սուս, աղաղակեաց և անկաւ առաջի նորա, և ա-
սէ մեծաձայն. զի՞ կայ իմ և քո, Յիսուս՝ որդի
Աստուծոյ բարձրելոյ. աղաչեմ զքեզ մի՛ տանջեր
զիս: * Քանզի հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելա- 29
նել 'ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յա-
վրչտակեալ էր զնա, և կապէր 'ի չղթայս, և պա-
հէր յերկաթս, և խզէր զկապանսն և վարէր 'ի
դիւէն յանապատս: * Եհարց ցնա Յիսուս և ասէ. 30
զի՞նչ անուն է քեզ: Եւ նա ասէ. Լէզէոֆն. զի
դեւք բազումք մտեալ էին 'ի նա. * և աղաչէին 31
զնա՝ զի մի՛ հրաման տացէ նոցա երթալ յան-
դունդս: * Եւ էր անդ երամակ մի խողից բազմաց 32
արօտական 'ի լերինն. և աղաչեցին զնա զի հրա-
ման տացէ նոցա մօտանել 'ի նոսա. և հրամայեաց
նոցա: * Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին 'ի խող- 33
եանն, և դիմեաց երամակն 'ի դահէ անտի 'ի ծո-
վակն՝ և հեղձաւ: * Իբրեւ տեսին խաղարածքն 34
զիրան որ եղեն՝ փախեան, և պատմեցին 'ի քա-
ղաքին և յագարական: * Եւ իբրեւ ելին տեսանել 35
զգործան, և եկին առ Յիսուս, և գտին զայրն
ուստի դեւքն ելեալ էին, զգեցեալ և զգաստա-

36 ցեալ նստէր առ ոտսն Յիսուսի, և երկեան: * Պատ-
մեցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զիարդ փրկե-
37 ցաւ դիւահարն: * Եւ աղաչէր զնա ամենայն բաղ-
մութիւնն շուրջ զկողմամբքն Գերդեսացւոց՝ զնալ
'ի սահմանացն նոցա, քանզի ահիւ մեծաւ տաղ-
նալէին. և նա մտեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն:
38 * Աղաչէր զնա այրն ուստի դեւքն ելեալ էին՝ շըր-
39 ջեւ բնդ նմա, արձակեաց զնա և ասէ. * դարձ 'ի
տուն քո, և պատմեա զոր միանգամ արար քեզ
Աստուած: Գնաց 'ի քաղաքն և քարոզէր զոր ինչ
40 արար նմա Յիսուս: * Եւ իբրեւ դարձաւ անդրէն
Յիսուս, բնկալաւ զնա ժողովուրդն. քանզի ամե-
41 նեքեան ակն ունէին նմա: * Եւ ահա եկն այր մի՝
որում անուն էր Յայրոս, և նա էր իշխան ժողո-
վրդեանն. անկեալ առ ոտսն Յիսուսի՝ աղաչէր
42 զնա մօտանել 'ի տուն նորա. * զի դուստր միամօր
էր նորա, ամաց իբրեւ երկոտասանից, և էր մերձ
'ի մահ. և բնդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նե-
43 զէին զնա: * Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութեան
արեան յամաց երկոտասանից, (որ 'ի բժիշկս ծախ-
եալ էր զամենայն ինչս իւր). որում ոչ էր լեալ
44 հնար յուսմքէ բժշկել: * Մատուցեալ յետոյ մեր-
ձեցաւ 'ի քղանցս հանդերձի նորա, և նոյն ժամայն
45 եկաց ըղիսուսն արեան նորա: * Եւ ասէ Յիսուս.
ո՞վ է՝ որ մերձեցան յիս: Իբրեւ ամենեքեան ու-
բանային, ասէ Պետրոս և որ բնդ նմա էին. վար-
դապետ, ժողովուրդք պնդեն և նեղեն զքեզ:
46 * Եւ ասէ Յիսուս. ոմն մերձեցաւ յիս. քանզի դի-
47 տացի՝ եթէ զօրութիւն եւ յինէն: * Իբրեւ ետես
կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ 'ի նմանէ, եկն դողալով՝
և անկաւ առաջի նորա, թէ վասն որոյ իրաց մեր-

ձեցաւ 'ի նա' պատմեաց առաջի ամենայն ժողո-
վըրդեանն , և թէ որպէս բժշկեցաւ առժամայն :
* Եւ ասէ . քաջալերեաց դուստր , հաւատք քո 48
կեցուցին զքեզ . երթ 'ի խաղաղութիւն : * Եւ 49
մինչդեռ նա խօսէր , գայ ոմն 'ի տանէ ժողովբա-
դապետին' և ասէ զնա . մեռաւ դուստրն քո , մի'
ինչ աշխատ առնէր զդա : * Իսկ Յիսուս իբրեւ 50
լուաւ , պատասխանի ետ նմա և ասէ . մի' երկըն-
չիւր , միայն հաւատա' և կեցցէ : * Եւ մտեալ 'ի 51
տունն' ոչ զոք եթող մտանել' բայց միայն զՊետ-
րոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և զհայր ման-
կանն և զմայր նորա : * Լային ամենեքեան և կո- 52
ծէին զնա . և նա ասէ . մի' լայք , զի չէ մեռեալ'
այլ ննջէ : * Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա . զի գի- 53
տէին թէ մեռաւ : * Եւ նորա հանեալ զամենեւին 54
արտաքս , * կալաւ զձեռանէ նորա , բարբառեցաւ 55
և ասէ . արի կաց մանուկ դու : * Եւ դարձաւ ոգի 56
նորա , և կանգնեցաւ վաղվազակի . և հրամայեաց
տալ նմա ուտել : * Եւ զարմացան ծնողքն նորա , 57
և նա պատուիրէր' մի' ումեք ասել' որ ինչ եղեւն :

ԳԼՈՒԽ Թ.

Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալն , ետ 1
նոցա զօրութիւն և իշխանութիւն 'ի վերայ ամե-
նայն դիւաց , և բժշկել զհիւանդութիւնս : * Եւ 2
առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւնն Աս-
տուծոյ , և բժշկել զախտաժէտս : * Եւ ասէ զնո- 3
սա . մի' ինչ բառնայք 'ի ճանապարհ , մի' դաւա-
զան , և մի' մոխաղ . մի' հաց , և մի' արծաթ , մի'
երկուս հանգերձս ունիցիք : * Եւ յոր տուն մտա- 4
նիցէք' անդ ագջիք , և անտի գնայցէք : * Եւ որք 5

ոչ ընդունիցին զձեզ , յորժամ ելանիցէք 'ի քա-
ղաքէն յայնմանէ , զվտշի ոտից ձերոց թօթալես-
6 ջիք 'ի վկայութիւն նոցա : * Եւ ելեալ շրջէին ընդ-
քաղաքս և ընդ գեօղս . աւետարանէին և բժշ-
7 կէին ընդ ամենայն տեղիս : * Լուաւ Հերովդէս
չորրորդապետ զգործսն ամենայն . և զարմանայր
8 վասն ասելոյն յոմանց , * թէ Յովհաննէս յարեաւ
'ի մեռելոց . և յոմանց' թէ Նզիա յայանեցաւ , և
յայլոց' թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ :
9 * Ասէ Հերովդէս . զՅովհաննէս ես գլխատեցի . իսկ
սա ո՞վ իցէ' զորմէ զայսպիսի իրս լսեմ : Եւ խնդ-
10 րէր տեսանել զնա : * Դարձան առաքեալքն և
պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին : Եւ առ-
եալ զնոսա' խուսեաց առանձինն 'ի տեղի անապատ
11 քաղաքի միոյ , որում անուն էր' Բեթսայիդա : * Եւ
ժողովուրդքն իբրեւ դիտացին , գնացին զհետ նո-
րա . և բնկալեալ զնոսա' խօսէր ընդ նոսա վասն
արքայութեան Աստուծոյ , և որոց պէտք էին բը-
12 ժբշկութեան' բժշկէր : * Եւ օրն սկսաւ տարաժա-
մել . մատեան երկոտասանքն և ասեն զնա . արձա-
կեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ 'ի գեօղսն
և յաղարակս' հանգիցեն և դուցեն կերակուր , զի
13 աստ յանապատի տեղով եմք : * Ասէ զնոսա .
դուք տուք դոցա ուտել : Եւ նոքա ասեն . ոչ գոյ
մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկու-
նքս . բայց եթէ երթիցուք գնեացուք բաւական
14 ժողովրդեանդ կերակուր : * Քանզի էին արք իբ-
րեւ հինգ հազար : Ասէ ցաշակերտսն , բազմեցու-
15 ցէք զդոսա դասս դասս , յիսուն յիսուն : * Եւ ա-
րարին այնպէս , և բազմեցուցին զամենեսեան :
16 * Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն ,

հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց , և երեկ , և տայր
ցաշակերտսն արկանել ժողովորդեանն : * Կերան և 17
յադեցան ամենեքեան , և բարձին զնշխարս կո-
տորոցն երկոտասան սակառի :

Եւ եղև 'ի կալն նորա յաղօթս առանձինն՝ էին 18
ընդ նմա և աշակերտքն նորա . եհարց զնոսա և
ասէ . զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովորդքն թէ իցեմ :
* Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ասեն , զՅովհանն 19
նէս Մկրտիչ , և այլք՝ զԵղիա , իսկ այլք՝ թէ մար-
գարէ ոք յառաջնոցն յարեալ : * Ասէ ցնոսա . 20
դուք զով ոք ասէք զինէն թէ իցեմ : Պատասխա-
նի ետ Պետրոս և ասէ . զՔրիստոսն Աստուծոյ :
* Նա սաստեաց 'ի նոսա , և պատուիրեաց մի՛ ու 21
մեք ասել զայն . * և ասէ , թէ պարտ է որդւոյ 22
մարդոյ բազումս չարչարիլ և անարգիլ 'ի քահա-
նայապետից և 'ի ծերոց և 'ի դպրաց , և սպանա-
նիլ , և յերիւ առուր յառնել : * Եւ ասէր առ ա- 23
մենեան , եթէ ոք կամի զինի իմ դալ , ուրացի
զանձն , և առցէ զխաչ իւր հանապազ , և եկեացէ
զհետ իմ : * Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցաւ 24
նել՝ կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր
վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա : * Զինչ օգուտ է մար- 25
դոյ եթէ զաշխարհ շահեցի , և զանձն իւր կո-
րուսցէ կամ տուժեցի : * Զի որ ամօթ համարես 26
ցի զիս և զբանս իմ , զնա և որդի մարդոյ յա-
մօթ արացէ՝ յորժամ դայցէ փառօք իւրովք և
հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց : * Բայց արդարեւ ա- 27
սեմ ձեզ . եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ որ այդր կան ,
որք մի՛ հաշակեցեն զմահ , մինչև տեսցեն զար-
քայութիւն Աստուծոյ : * Եւ եղև յետ այսց բա- 28
նից իբրև առուրք ութ , առեալ զՊետրոս և զՅա-

կովբոս և զՅովհաննէս՝ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս :
29 * Եւ 'ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նո-
րա սյակերպ , և փոխեցաւ հանդերձ նորա , և
30 եղև սպիտակ փայլուն : * Եւ ահա արք երկու խո-
31 սէին ընդ նմա , որ էին Մովսէս և Եղիա , * երեւ-
եալ փառօք . և ասէին զԵղիցն նորա՝ զոր կատա-
32 րելոց էր յերուսաղէմ : * Իսկ Պետրոս՝ և որ ընդ
նմայն էին՝ ծանրացեալք 'ի քնոյ , զարթեան , տե-
սին զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն , որ կային առ
33 նմա : * Եւ եղև 'ի մեկնելն նոցա 'ի նմանէ , ասէ
Պետրոս ցՅիսուս . վարդապետ , բարւոք է մեզ
աստ լինել . և արասցուք երիտազաւարս . մի քեզ ,
և մի Մովսէսի , և մի Եղիայի . և ոչ զիտէր զինչ
34 խօսէր : * Եւ իբրև զայս ասաց , եկն ամպ և հո-
վանի եղև 'ի վերայ նոցա . և երկեան 'ի մօտենին
35 նոցա ընդ ամպոյն : * Զայն եղև յամպոյն և ասէ .
36 դա է որդի իմ ընտրեալ , զմա լուարուք : * Եւ
ընդ լինել բարբառոյն՝ դատա Յիսուս միայն . և
ինքեանք լուցին , և ոչ ումեք պատմեցին յա-
ւուրսն յայնոսիկ և ոչ ինչ՝ յորոց տեսինն :

Եւ եղև 'ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա 'ի լեռ- ԴԲ
նէ անտի , ընդ առաջ եղև նմա ժողովորդ բա-
38 զում : * Եւ ահա այր մի 'ի ժողովորդեանէ անտի ա-
ղաղակեաց և ասէ . վարդապետ , աղաչեմ զքեզ ,
39 հայեաց յորդի իմ , զի միամօր է ինձ . * և ահա
այս հարկանի 'ի նմա , և յանկարծ գոչէ , և զար-
կուցանէ զնա , և թաւալեցուցանէ և փրփրեցու-
ցանէ , և հազիւ մեկնի 'ի նմանէ խորտակեալ զնա .
40 * և աղաչեցի զաշակերտսն քո զի հանցեն զնա , և
41 ոչ կարացին : * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ .
ով ազդ անհաւատ և թիւր . մինչև յերբ եղեց

բնդ ձեզ, և անսայցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին
 քո: * Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեռն՝ 42
 և շարժեաց: * Սաստեաց Յիսուս այսոյն պզծոյ, 43
 և բժշկեաց զմանուկն, և ետ զնա ցհայր իւր: * Եւ 44
 զարմանային ամենեքեան 'ի վերայ մեծամեծացն
 Աստուծոյ: Եւ 'ի զարմանալն ամենեցուն 'ի վերայ
 ամենայնի, զոր առնէր. ասէ ցաշակերտան իւր.
 դիք դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս զայստիկ. զի որ-
 դի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան: * Եւ 45
 նորա ոչ գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ 'ի նո-
 ցանէ՝ զի մի գիտացեն. և երկնչէին հարցանել
 ցնա վասն բանին այնորիկ: * Եմուտ խորհուրդ 'ի 46
 նոսա, թէ ո՞րքեօք մեծ իցէ 'ի նոցանէ: * Յիւ- 47
 սուս իբրեւ ծանեալ զխորհուրդս սրտից նոցա, առ
 մանուկ մի. կացոյց 'ի մէջ նոցա առ իւր, * և ա- 48
 սէ ցնոսա. որ ոք բնկացի զմանուկս զայս յանուն
 իմ՝ զիս բնդունի. և որ զիս բնդունիցի՝ բնդունի
 զառաքիչն իմ. զի որ վտրբիկն է յամենեւին 'ի
 ձեզ՝ նա եղիցի մեծ: * Պատասխանի ետ Յովհան- 49
 նէս և ասէ. վարդապետ, տեսաք զոմն որ յա-
 նուն քո դեռս հանէր, և արդեւսք զնա, զի ոչ
 շրջի բնդ մեզ: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. մի՛ արդե- 50
 լուք զնա, զի որ ոչն է ձեր թշնամի՝ 'ի ձեր կող-
 մբն է:

ԴԴ Եւ եղև 'ի կատարել աւուրց վերանալոյ նո- 51
 րա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յերու-
 սաղէմ: * Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեւ- 52
 սաց իւրոց. և իբրեւ չողան, մտին 'ի գիւղ մի Սա-
 մարացոց՝ պատրաստել ինչ նմա. * և ոչ բնկալան 53
 զնա. զի գէմ եղեալ էր նորա երթալ յերուսա-
 լէմ: * Իբրեւ տեսին աշակերտքն Յակովբոս և Յով- 54

հաննէս՝ ասեն. Տէր, կամիս զի ասացուք և իջէ
 55 հուր յերկնից և սատակեսցէ զնոսա: * Դարձաւ
 սաստեաց 'ի նոսա և ասէ, ոչ գիտէք՝ որոյ հոգ-
 56 ւոյ էք դուք. * զի որդի մարդոյ ոչ եկն զողիս
 մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել: Եւ գնա-
 57 ցին յայլ գեօղ: * Եւ մինչդեռ երթային նորա 'ի
 ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա. եկից զկնիքո՞, յոր
 58 վայր և երթիցես: * Ասէ ցնա Յիսուս. աղուեսուց
 որջք դոն, և թռչնոց երկնից դադարք, և որդ-
 59 ւոյ մարդոյ ոչ դոյ՝ ուր գիցէ զգլուխ: * Ասէ ցմիւս
 եւս. եկ զկնիք իմ: Եւ նա ասէ. Տէր, հրաման
 60 տուր ինձ՝ երթալ նախ թաղել զհայր իմ: * Ասէ
 ցնա Յիսուս. թող զմեռեալսն՝ թաղել զմեռեալս
 իւրեանց, և դու երթ պատմեա զարքայութիւն
 61 Աստուծոյ: * Ասէ և այլ ոմն, եկից զկնիքո, Տէր.
 բաց նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել 'ի տանէ
 62 իմմէ: * Ասէ ցնա Յիսուս, ոչ ոք արկանէ ձեռն
 զմաճով՝ և հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ
 արքայութեան Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր և այլ եւս եօ. ԴԴ
 թանասուն և երկուս. և առաքեաց զնոսա երկուս
 երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս և 'ի տեղիս՝
 2 ուր ինքն երթալոց էր: * Եւ ասէ ցնոսա. հունձք բա-
 զում են՝ և մշակք սակաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր
 3 հնձոց, զի հանցէ մշակս 'ի հունձս իւր: * Երթայք,
 ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զդառնս 'ի մէջ գայ-
 4 ւոց: * Մի՛ բառնայք քսակ, մի՛ մախաղ, մի՛ կօ-
 շիկս. և 'ի ճանապարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայ-
 5 ցէք: * Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ ասա՛վիք թէ

ողջոյն տանս այսմիկ . * և եթէ իցէ անդ որդի 6
ողջունի , հանգիցէ 'ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր ,
ապա թէ ոչ՝ 'ի ձեզ դարձցի : * Եւ 'ի նմին տան 7
ագանիջիք . ուտիջիք և ըմպիջիք 'ի նոցանէ , զի
արժանի է մշակն վարձու իւրոյ , մի՛ փոխիցիք
տանէ 'ի տուն : * Յոր քաղաք մտանիցէք և ըն- 8
դունիցին զձեզ , ուտիջիք զինչ առաջի զնիցեն
ձեր , * և բռնիկեցիք որ 'ի նմա հիւանդք իցեն . 9
և ասա՞լիք նոցա , մերձեալ է 'ի վերայ ձեր ար-
քայութիւն Աստուծոյ : * Իսկ յոր քաղաք մտա- 10
նիցէք և ոչ ընդունիցին զձեզ , իբրեւ ելանիցէք
'ի հրապարակս նորա՝ ասա՞լիք . * և զփոշիս որ 11
կուտեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր թօթա-
փեցուք 'ի ձեզ . բայց զայս գիտա՞լիք՝ զի մեր-
ձեալ է արքայութիւն Աստուծոյ : * Ասեմ՝ ձեզ , 12
զի Սողոմոնոյ ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն
յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ : * Վայ քեզ , 13
Քորազին , վայ քեզ Բեթսայիդա . զի եթէ 'ի Տիւ-
րոս և 'ի Սիդոնի եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ ե-
ղեն 'ի ձեզ , վաղուց եւս արդեօք 'ի խորդ և 'ի
մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր : * Բայց Տիւրոսի 14
և Սիդոնի ընդարձակագոյն լիցի 'ի դատաստանի
քան ձեզ : * Եւ դու , Կափառնատում , որ մինչեւ 15
յերկինս բարձրացեալ ես , մինչեւ 'ի դժոխս իջ-
ցես : * Որ ձեզ լսէ , ինձ լսէ . և որ զձեզ անար- 16
դէ , զիս անարդէ . և որ զիս անարդէ , զսառ-
քին իմ անարդէ . և որ ինձ լսէ , լսէ այնմիկ՝ որ
զիսն առաքեաց : * Դարձան եօթանասուն և եր- 17
կուքն խնդութեամբ և ասեն . Տէր , և դեւք հնա-
զանդին մեզ յանուն քո : * Եւ ասէ ցնոսա . տե- 18
սանէի՝ զսատանայ անկեալ յերկնից իբրեւ զփայ-

19 լակն : * Ահա ետու ձեզ իշխանութիւն իովսել զօճս
և զկարիճս , և զամենայն զօրութիւն թշնամոյն ,
20 և ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն : * Բայց ընդ այն մի՛
խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ . այլ խնդա-
21 ցէք՝ զի անուանք ձեր դրեալ են յերկինս : * Ի
նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս հոգւոյն սրբով և
ասէ . դոհանամ զքէն , Հայր , տէր երկնից և երկ-
րի . զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց ,
և յայանեցեր զայս տղայոց . այո՛ , Հայր , զի այս-
22 պէս հաճոյ եղեւ առաջի քո : * Ամենայն ինչ
տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ . և ոչ ոք գիտէ թէ ո՞վ
է որդի , եթէ ոչ՝ հայր . և ո՞ է հայր՝ եթէ ոչ՝ որ-
23 դի . և ում կամիցի որդին յայտնել : * Եւ դար-
ձեալ առանձինն առ աշակերտան ասէ . երանի ա-
24 չաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ : * Ասեմ՝ ձեզ .
զի բազում մարդարէք և թագաւորք կամեցան
տեսանել՝ զոր դուքդ տեսանէք՝ և ոչ տեսին . և
լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան :
25 Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր ըզ
նա և ասէր . վարդապետ , զի՞նչ գործեցից՝ զի ըզ
26 կեանս յաւիտենականս ժառանգեցից : * Եւ նա ա-
սէ ցնա . յորէնս զի՞նչ դրեալ է . որպէս ընթեա-
27 նուս : * Նա պատասխանի ետ և ասէ . սիրեցես
զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և
յամենայն անձնէ քումմէ , և յամենայն զօրութե-
նէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց . և զբնկեր
28 քո իբրեւ զանձն քո : * Եւ ասէ ցնա . ուղիղ ետուր
29 զպատասխանիդ . զայդ արա և կեցցես : * Նա իբ-
րեւ կամեցաւ զանձն արդարացուցանել՝ ասէ ցը-
30 Յիսուս . և ո՞վ է իմբնկեր : * Պատասխանի ետ Յի-
սուս և ասէ . այդ մի իշանէր յերուսաղեմէ յերի-

քով. և անկաւ 'ի ձեռս աւագակաց. որք մերկացուցին զնա, և վէրս 'ի վերայ եղին. թողին կիսամահ և գնացին: * Դէպ եղև քահանայի միով 31 իջանել ընդ նոյն ճանապարհ. և տեսեալ զնա՝ զանց արար: * Նոյնպէս և Ղեւտացի մի եկեալ 32 ընդ նոյն տեղի, ետես՝ և զանց արար: * Սամա 33 րացի ոմն ճանապարհորդեալ՝ եկն ընդ նոյն առնովաւ, և տեսեալ զնա՝ գթացաւ. * և մատուց 34 եալ պատեաց զվէրս նորա՝ արկեալ 'ի վերայ ձէթ և գինի. և եղեալ 'ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա 'ի պանդոկ մի, և դարմանեաց զնա: * Եւ 'ի 35 վաղիւ անդր իբրեւ ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկապետն երկուս դահեկանս, և ասէ. դարման տար դմա, և զոր ինչ ծախեսցես 'ի դա, 'ի միւսանգամ՝ դալատեան իմում հատուցից քեզ: * Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի նոցանէ թուի քեզ մեր 36 ձաւոր լեալ անկերցն 'ի ձեռս աւագակաց: * Եւ 37 նա ասէ. որ արար զըզորմութիւնն 'ի վերայ նորա: Ասէ ցնա Յիսուս. երթ՝ և դու արա նոյնպէս: * Եւ 38 եղև 'ի գնալն նոցա, և ինքն եմուտ 'ի գեօղ մի. և կին ոմն անուն Մարթա՝ ընկալաւ զնա 'ի տան իւրում: * Եւ նորա էր քոյր մի, որում անուն էր 39 Մարիամ. որ և եկն նստաւ առ ոտն Տեսառն, և լսէր զբանս նորա: * Եւ Մարթա զբաղեալ էր 'ի 40 բազում սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. Տէր, ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ՝ միայն եթող զիս 'ի սպասու. արդ՝ ասա դմա զի օգնեսցէ ինձ: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Մարթա, Մար 41 թա, դու հոգաս և զբաղում իւրք զբաղեալ ես. * բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է. Մարիամ մասն 42 բարի ընտրեաց, որ ոչ բարձցի 'ի նմանէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ եղև 'ի տեղով ուրեք կալ յաղօթս. և ԴԶ իբրեւ դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն իւրոց. Տէր, ուստ մեզ յաղօթս կալ, որպէս և 2 Յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց: * Ասէ ցընոսա. յորժամ կայցէք յաղօթս, ասա՛՛՛ ի.բ. Հայր մեր, սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայու 3 թիւն քո. * զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ 4 զօրքստօրէն. * և թող մեզ զմեզս մեր, զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ. և մի տա 5 նիր զմեզ 'ի փորձութիւն: * Եւ ասէ ցնոսա. ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ. և երթայցէ առ նա 'ի մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա. բարեկամ, տուր 6 ինձ փոխ երիս նկանակս, * զի բարեկամ իմ եկն առ իս յուզւոյ. և ոչ ինչ ունիմ գնել առաջի նո 7 րա: * Եւ նա 'ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և ասիցէ. մի աշխատ առներ զիս, զի դուրքդ փա 8 կեալ են, և մանկունքս ընդ ինե կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել և տալ քեզ: * Ասեմ ձեզ. եթէ ոչ յարուցեալ տայցէ նմա փառս բարեկամութեանն. սակայն փառս ժողովեանն յարուցեալ տայցէ նմա՝ 9 զինչ և պիտոյ իցէ: * Եւ ես ասեմ ձեզ. ինդրեցէք՝ և տացի ձեզ. հայցեցէք՝ և գաջիք. բախեցէք՝ և 10 բացցի ձեզ. * զի ամենայն որ ինդրէ՝ առնու. և 11 որ հայցէ՝ գտանէ. և որ բախէ՝ բացցի նմա: * Յո՞րք 'ի ձէնջ հայր, ինդրիցէ որդի իւր ձուկն, մի 12 թէ փոխանակ ձկանն օձ տայցէ նմա. * և կամ 13 ինդրիցէ ձու, միթէ կարի՞՞՞ տայցէ նմա: * Իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձերոց. ո՞րչափ եւս առաւել Հայր ձեր

յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ, որ խնդրենն
'ի նմանէ :

Եւ հանէր դեւ մի համբ. և եղև յեւանել 14
դիւին, խօսեցաւ համբն, և զարմացան ամենայն
Ժողովուրդքն : * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ ասին . Բէ- 15
եղզերուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս :
* Եւ այլք փորձէին և նշան յերկնից խնդրէին 'ի 16
նմանէ : * Իսկ նորա գիտացեալ զխորհուրդս նո- 17
ցա, ասէ ցնոսա . ամենայն թագաւորութիւն բա-
ժանեալ յանձն՝ աւերի, և տուն բաժանեալ յան-
ձն՝ կործանի : * Ապա եթէ և սատանայ բաժաւ 18
նեցաւ յանձնէ, զիմրդ կայցէ թագաւորութիւն
նորա . զի ասէք զինէն եթէ Բէեղզերուղաւ իշխա-
նաւն դիւաց հանէ դա զդեւս : * Եթէ ես Բէեղ- 19
զերուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր լիւ հա-
նիցեն . վասն այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դատա-
ւորք : * Իսկ եթէ մատամբ Աստուծոյ հանեմ ըզ 20
դեւս, ապա հասեալ է 'ի վերայ ձեր արքայու-
թիւն Աստուծոյ : * Յորժամ հզօր վառեալ՝ պա- 21
հիցէ զտուն իւր, 'ի խաղաղութեան են ինչք նո-
րա : * Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա 'ի վերայ 22
եկեալ յաղթեցէ նմա, զսպառազինութիւնն հա-
նէ՝ յոր յուսացեալ էր, և զաւար նորա բաշխես-
ցէ : * Որ ոչ է ընդ իս, հակառակ իմ է . և որ ոչ 23
Ժողովէ ընդ իս, ցրուէ : * Յորժամ այսն եւանիցէ 24
'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս խնդրէ հան-
դիստ . և իբրեւ ոչ գտանէ, ասէ . դարձայց անդ-
րէն 'ի տուն իմ, ուստի ելի . * և գայ գտանէ 25
մաքրեալ և յարդարեալ : * Յայնժամ երթայ և 26
առնու եօթն այլ այս չար եւս քան զինքն, և մտանէ
բնակէ անդ . և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ

27 չար քան զառաջինն : * Եւ եղև մինչդեռ խօսէր
զայս, ձայն երարձ կին մի 'ի Ժողովուրդենէ անտի
և ասէ . երանի է որովայնին՝ որ կրեացն զքեզ . և
28 ստեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ : * Եւ նա ասէ . նա
երանի այնոցիկ է, որ լինն զբանն Աստուծոյ, և
29 առնեն : * Եւ 'ի դիւանել 'ի վերայ նորա Ժողովու-
րդոյն՝ սկսաւ ասել . ազգս այս՝ ազգ չար է . նշան
խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ տացի սմա՝ բայց նը-
30 շանն Յովնանու : * Զի որպէս եղև Յովնան նշան
Նինուէացւոց, այնպէս եղիցի և որդի մարդոյ ազ-
31 դիս այսմիկ : * Դիւայն հարաւոյ յարիցէ 'ի դա-
տաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ, և դատա-
պարտեացէ զոսա . զի եկն 'ի ծագաց երկրի լսել
զիմաստութիւնն Սողոմոնի . և ահա առաւել քան
32 զՍողոմոն է աստ : * Արք Նինուէացիք յարիցեն
'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ, և դա-
տապարտեցեն զսա . զի ապաշխարեցին 'ի քա-
րողութեանն Յովնանու, և ահա առաւել քան ըզ
Յովնան է աստ :

33 Ոչ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքստ- ԵԿ
եան (և ոչ ընդ գրուանաւ), այլ 'ի վերայ աշ-
34 տանակի . զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն : * Ճը-
րագ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակնն առատ է, ա-
մենայն մարմինն լուսաւոր եղիցի . և երբ ակն չար
35 է, և մարմինն խաւարին եղիցի : * Արդ՝ զգոյշ
36 լեր, գուցէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւար իցէ : * Եւ
թէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է, և չգուցէ
մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ամենայն .
որպէս յորժամ ճրագն նշուղիւք լուսաւորեացէ
37 զքեզ : * Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա
ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա . և նա

մտեալ բազմեցաւ : * Իբրեւ ետես փարիսեցիսն՝ 38
 զարմացաւ . զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան
 զճաշ : * Ասէ ցնա Տէր . այժմ դուք փարիսեցիք 39
 զարտաքին բաժակին և զպնակին սրբէք . և ներ-
 քինն ձեր լի է յափշտակութեամբ և չարութեամբ .
 * անմիտք , ոչ ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և 40
 զներքինն նոյն արար : * Բայց աշէ զարժանն իսկ՝ 41
 տուք ողորմութիւն , և ահա ամենայն սուրբ է ձեր :
 * Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի տաաւնորդէք 42
 զանանուխ և զփեղանա և զամենայն բանջար .
 և անցանէք զիրաւամբք և զսիրովն Աստուծոյ .
 զայս արժան էր առնել՝ և զայնու ոչ անցանել :
 * Վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի սիրէք զբարձրագաւ 43
 հրս 'ի ժողովուրդս , և զնախողջոյնս 'ի հրապարա-
 կըս : * Վայ ձեզ , զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս 44
 անյայտս , և մարդիկ գնան 'ի վերայ և ոչ գիտեն :
 * Պատասխանի ետ ոմն յօրինականայն , և ասէ 45
 ցնա . վարդապետ , զայս բանս ասելով՝ և զմեզ
 թշնամանես : * Եւ նա ասէ . և ձեզ վայ օրինակաւ 46
 նացդ . զի բառնայք մարդկան բեռինս դժուա-
 րակիրս , և դուք մատամբ իմով 'ի բեռինսն ոչ
 մերձենայք : * Վայ ձեզ , զի շինէք զչիրիմս մար- 47
 դարէիցն . և հարքն ձեր սպանին զնոսա . * ապա 48
 ուրեմն վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հար-
 ցնն ձերոց . զի նոքա կոտորեցին զնոսա . և դուք
 զգերեզմանս նոցա շինէք : * Վասն այնորիկ իմաս- 49
 տութիւնն Աստուծոյ ասաց . առաքեցից 'ի նոսա
 մարգարէս և առաքեալս , և 'ի նոցանէ սպանա-
 նիցեն և հալածիցեն . * զի խնդրեսցի արիւն ամե- 50
 նայն մարգարէից հեղեալ 'ի սկզբանէ աշխարհի՝
 յազգէ յայդմանէ , * յարենէն Աբելի մինչև յա- 51

րիւնն Զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ-
 տաճարն . այո՛ , ասեմ ձեզ , խնդրեսցի յազգէ յայդ-
 52 մանէ : * Վայ ձեզ օրինականացդ . զի թաքուցա-
 նէք զփականս գիտութեանն . դուք ոչ մտանէք ,
 53 և որ մտանելոյն են՝ արդելուք : * Եւ 'ի խօսելն
 զայս ամենայն առնոսա առաջի ամենայն ժողո-
 վըրդեանն , զամօթի հարկանէին : Եւ սկսան դը-
 պիրքն և փարիսեցիք զչարել և գրգռել ընդ նմա
 54 վասն բազում իրաց . * և սպասել որոտ ինչ բանս
 'ի բերանոյ նորա , զի չարախօսեսցեն զնմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

- 1 Որովք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝
 մինչև կոխել զմիմեանս , սկսաւ ասել ցաշակերտն
 իւր . նախ՝ զգոյշ լերուք անձանց 'ի խմորոյ փա-
 2 րիսեցւոյն , որ է կեղծաւորութիւն : * Զի ոչինչ է
 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտնի՝ որ ոչ
 3 ծանիցի : * Վասն զի զոր ինչ ասիցէք 'ի խաւարի ,
 լսելի լիցի 'ի լոյս . և զոր յունկանէն խօսեցարուք
 'ի շտեմարանս , քարոզեսցի 'ի վերայ տանեաց :
 4 * Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմաց . մի՛ զարհուրի-
 ցիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն զմարմին , և յետ
 5 այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել : * Այլ ցու-
 ցից ձեզ յումմէ երկնիցիք . երկնիցիք յայնմա-
 նէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն ար-
 կանել 'ի գեհէն . այո՛ , ասեմ ձեզ , յայնմանէ եր-
 6 կընչիցիք : * Ո՛չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դան-
 գաց վաճառի , և մի 'ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ
 7 առաջի Աստուծոյ : * Այլ ձեր և ամենայն իսկ հեր
 գլխոյ թուեալ է . մի՛ երկնիցիք , զի քան զբազում
 8 ձագս լաւ էք դուք : * Ասեմ ձեզ , զի ամենայն որ

խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան , և որդի
մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտա-
կաց Աստուծոյ : * Եւ որ ուրանցի զիս առաջի մարդ- 9
կան , ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աստու-
ծոյ : * Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ 10
թողցի նմա . բայց որ զՀոգին սուրբ հայհոյեցէ ,
մի՛ թողցի նմա : * Այլ յորժամ տանիցին զձեզ 11
'ի Ժողովուրդս և 'ի պետութիւնս և յիշխանութիւ-
նս , մի՛ հոգայցէք , որպէս թէ զի՛նչ պատասխա-
նի տայցէք , կամ զի՛նչ ասիցէք . * զի Հոգին սուրբ 12
ուսուցէ ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զի՛նչ պարտ լիցէ
խօսել :

ԵՐ

Ասէ ոմն 'ի Ժողովրդեանցն ցնա . վարդապետ , 13
ասա ցեղբայր իմ՝ բաժանել ընդ իս զժառանգու-
թիւնն : * Եւ նա ասէ ցնա . այր դու , ո՞ կացոյց 14
զիս դատաւոր կամ բաժանարար 'ի վերայ ձեր :
* Եւ ասէ ցնոսա . տեսէք և զգոյշ լերուք յամե- 15
նայն ազահութենէ . զի ոչ եթէ 'ի մթերից ընչից
ուրուք իցեն կեանք նորա : * Խօսեցաւ առ նոսա 16
առակ մի՛ և ասէ . առն ուրումն մեծատան ետուն
անդք տոհմականս . * և խորհէր 'ի միտս իւր և ա- 17
սէր . զի՛ դործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր Ժողովե-
ցից զարդիւնս իմ : * Եւ ասէ , գիտեմ զի՛նչ արա- 18
րից . քակեցից զչտեմարանս իմ , և եւս մեծամեծս
շինեցից . և անդր Ժողովեցից զցորեան և զամե-
նայն բարութիւնս իմ , * և ասացից ցանձն իմ . 19
անձն՝ ունիս բազում բարութիւնս համբարեալ ա-
մաց բազմաց . հանգիր , կեր , արբ , և ուրախ լեր :
* Ասէ ցնա Աստուած . անմիտ , յայսմ գիշերի զո- 20
գիդ 'ի քէն 'ի բաց պահանջիցեն , իսկ զոր պատ-
րաստեցերն ո՞ւմ լինիցի : * Նոյնպէս և որ գանձէ 21

22 անձին , և ոչ յԱստուած մեծանայցէ : * Ասէ ցա-
շակերտան իւր . վասն այդորիկ ասեմ ձեզ . մի՛
հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք , և մի՛ ընդ-
23 մարմնոյ՝ թէ զինչ զգենուցուք . * զի ոգի առաւել
է քան զկերակուր , և մարմին քան զհանդերձ :
24 * Հայեցարուք ընդ ագռաւս , զի ոչ սերմանեն և
ոչ հնձեն , որոց ոչ գոն շտեմարանք՝ և ոչ համ-
բարանոցք , և Աստուած կերակրէ զնոսա . ո՞րչափ
եւս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս :
25 * Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի հա-
26 սակ իւր կանգուն մի : * Իսկ արդ՝ եթէ 'ի վոքուն
27 չէք բաւական , վասն այլոցն զի՛ հոգայցէք : * Հա-
յեցարուք ընդ շուշանն որպէս աճէ , ոչ ջանայ և
ոչ նիւթէ . ասեմ ձեզ՝ և ոչ Սողոմոն՝ յամենայն 'ի
28 փառան իւր զգեցաւ իբրեւ զմի 'ի նոցանէ : * Իսկ
եթէ զխոտն որ այսօր 'ի բացի է և վաղիւ 'ի հնոց
արկանելի՝ Աստուած այնպէս զգեցուցանէ . ո՞ր-
29 չափ եւս առաւել զձեզ , թերահաւատք : * Եւ դուք
մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ բնակիցէք ,
30 և մի՛ դաւաճուք . * զի զայն ամենայն հեթանոսք
աշխարհի խնդրեն . այլ ձեր հայր գիտէ՝ զի պի-
31 տոյ է այն ամենայն : * Բայց խնդրեցէք զարքա-
յութիւն Աստուծոյ , և այն յաւելցի ձեզ :

32 Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ , զի հաճեցաւ հայր ԵՊ
33 ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն : * Վաճառեցէք
զինչս ձեր , և տուք ողորմութիւն . և արարէք ձեզ
քսակս առանց հնանալոյ , գանձ անպակաս յեր-
կինս . ուր ոչ գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապակա-
34 նէ : * Զի ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրտք ձեր
35 եղիցին : * Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս ,
36 և ճրագունք լուցեալք , * և դուք նմանողք մարդ-

կան որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց՝ թէ երբ
դառնայցէ 'ի հարսանեաց . զի յորժամ գայցէ և
բախիցէ , վազվազակի բանայցեն նմա : * Երանի ի 37
ցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գացէ
արթունս . ամէն ասեմ ձեզ , զի գօտի ընդ մէջ
ածցէ , և բազմեցուցէ զնոսա , և անցեալ պաշ-
տիցէ զնոսա . * և եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ 38
պահու եկեացէ և գացէ այնպէս , երանելի են ծա-
ռայքն այնոքիկ : * Բայց զայն գիտասցիք , եթէ 39
գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝ (հըս-
կէր և) չտայր թոյլ ական հատանել 'ի տան իւ-
րում : * Եւ դուք եղբրուք պատրաստք , զի յո- 40
րում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի մարդոյ :
* Ասէ Պետրոս . Տէր , առ մեզ ասացեր զառակդ 41
ղայդ՝ թէ առ ամենեւեան : * Եւ ասէ Տէր , ով ի 42
ցէ հաւատարիմ տնտես և իմաստուն , զոր կացոյց
տէր իւր 'ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ 'ի ժա-
մու զկերակուրս : * Երանի իցէ ծառային այնիկ՝ 43
զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս :
* Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի 'ի վերայ ամենայն ընչից 44
իւրոց կացուցէ զնա : * Ապա եթէ ասիցէ ծառայն 45
այն 'ի սրտի իւրում . յամէ տէր իմ 'ի գալ , և ըս-
կըսանիցի հարկանել զծառայսն և զաղախնայս ,
ուտել և ըմպել և արբենալ : * Եկեացէ տէր ծա- 46
ռային այնորիկ յառուր յորում ակն ոչ ունիցի ,
և 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ . ընդ մէջ կարես-
ցէ զնա , և զմասն նորա ընդ անհաւատոս գիցէ :
* Եւ ծառայ որ գիտիցէ զկամս տեսան իւրոյ՝ և 47
ոչ պատրաստեացէ ըստ կամաց նորա , արբցէ գան
բաղում : * Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ և արժանի գանի 48
ինչ գործիցէ , արբցէ գան սակաւ : Ամենայնի՝ ո-

րում շատ տուաւ , շատ խնդրեացի 'ի նմանէ . և
որում բաղում աւանդեցաւ , առաւել եւս պա-
հանջեացեն 'ի նմանէ :
49 Հուր եկի արկանել յերկիր . և զի՞նչ , կամիմ ԵԴ
50 թէ արդէն խոլ բորբոքէր . * և մկրտութիւն մի ու-
նիմ մկրտիլ . և զի՞արդ , փութամ մինչև կատա-
51 րեացի : * Համարի՞ք եթէ խաղաղութիւն եկի տալ
52 յերկիր . ոչ , ասեմ ձեզ , այլ բաժինս : * Զի եղի-
ցին յայամհետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք ,
53 երեքն յերկուց , և երկուքն յերից : * Բաժանես-
ցի հայր յորդոյ՝ և որդի 'ի հօրէ , մայր 'ի գըս-
տերէ՝ և դուստր 'ի մօրէ , սկեսուր 'ի հարսնէ՝ և
54 հարսն 'ի սկեսորէ իւրմէ : * Ասաց և ցժողովուրդսն .
յորժամ տեսանիցէք ամալ ծագեալ յարեւմտից ,
իսկոյն ասէք թէ անձրեւ գայ , և լինի այնպէս .
55 * և յորժամ հարաւ շնջեալ , ասէք թէ խորշակ լի-
56 նի , և լինի այնպէս : * Կեղծաւորք , զերեսս երկ-
նի և երկրի գիտէք փորձել . խոլ զժամանակս զայս
57 զի՞արդ ոչ փորձէք : * Ընդէ՞ր և յանձանց խոլ ոչ
58 ընտրէք զարժանն : * Յորժամ երթայցես ընդ ո-
տիսի քում առ իշխան , 'ի ճանապարհի տուր ըզ
հաշիւն զերժանել 'ի նմանէ . զի գուցէ գարշիցէ
զքեզ առ դատաւորն , և դատաւորն մատնիցէ
59 դահճի , և դահճն արկանիցէ 'ի բանտ : * Ասեմ
քեզ , ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև հասուցանիցես
զյետին բնիսն :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

- 1 Եկին ոմանք 'ի նմին ժամանակի , և պատմե-
ցին նմա վասն գալիլեացւոցն , որոց զարիւնն Պի-
- 2 ղատոս խառնեաց ընդ զԸՏ նոցա : * Պատասխանի

եաւ և ասէ ցնոսա . համարիք եթէ այն գալիլեացիք
 ցի՞ք եղեն մեղաւորք քան զամենայն գալիլեացիս ,
 զի զայնպիսի անցս կրեցին . * ոչ . ասեմ ձեզ , այլ 3
 եթէ ոչ ապաշխարիցէք , ամենեքին նոյնպէս կո-
 րնչիջիք : * Կամ նոքա ութուտասանքն՝ յորոց 4
 վերայ աշտարակն անկաւ 'ի Սերովամ և սպան ըզ-
 նոսա . համարիք եթէ նոքա պարտապանք եղեն
 քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ են յերու-
 սաղէմ : * Ոչ , ասեմ ձեզ , այլ եթէ ոչ ապաշխա- 5
 րիցէք , ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք : * Ասաց 6
 և զառակս զայս . թղենի մի էր ուրումն անկեալ
 յայդւաժ իւրում . և եկն խնդրել պտուղ 'ի նմանէ՝
 և ոչ եղիտ : * Ասէ ցայգեդործն . ահա երեք ամք 7
 են յորմէ հետէ զամ' խնդրել պտուղ 'ի թղենու՞ղ .
 և ոչ գտանեմ . արդ՝ կտրեա զդա . ընդէ՞ր և զեր-
 կիրդ խաբանէ : * Նա պատասխանի եաւ և ասէ . 8
 տէր , թող զդա յայս ամ եւս , մինչև շուրջ զդո-
 վաւ բրեցից և արկից աղբ . * Թերեւս արացէ 9
 պտուղ . ապա թէ ոչ՝ յամէ եւս հատցես զդա :
 Եւ ուսուցանէր 'ի միում ժողովրդանոցայն 'ի 10
 շաբաթս : * Եւ ահա կին մի զոր ունէր այս հիւ- 11
 ւանդութեան ամս ութուտասան , և էր կարկամեալ ,
 և ոչ կարէր ամենեւին 'ի վեր հայել : * Եւ տես 12
 եալ զնա Յիսուսի՝ կոչեաց առ ինքն և ասէ ցնա .
 կին դու՝ արձակեալ ես 'ի հիւանդութենէ քում-
 մէ : * Եւ եդ 'ի վերայ նորա ձեռն , և առ ժամայն 13
 ուղղեցաւ , և փառաւոր առնէր զԱստուած : * Պա- 14
 տասխանի եաւ ժողովրդապետն ցատուցեալ , թէ
 ընդէ՞ր 'ի շաբաթու բժշկեաց Յիսուս . և ասէ ցժո-
 ղովուրդն . վեց օր է յորս արժան է գործել , յայնա
 եկայք բժշկեցարուք , և մի՛ յաւուր շաբաթու :

15 * Պատասխանի եաւ նմա Տէր և ասէ . կեղծաւորք՝
 իւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ 'ի շաբաթու ոչ արձակէ
 զեզն իւր կամ զէջ 'ի մարոյ , և տանի տայ շուր .
 16 * Իսկ այս դուստր Աբրահամու էր զոր կապեաց
 սատանայ՝ ահաւաղիկ ութուտասան ամ . ոչ էր ար-
 ժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու :
 17 * Եւ զայս իբրև ասաց , յամօթ լինէին ամենեքին
 որ հակառակն կային նմա . և ամենայն ժողովուր-
 դքն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամենայն փառաւորու-
 18 թեանցն՝ որ գործէին 'ի նմանէ : * Եւ ասէր . ում'
 նման է արքայութիւն Աստուծոյ , և որո՞ւմ՝ նմա-
 19 նութեան նմանեցուցից զնա : * Նման է հատոյ մա-
 նանխոյ , զոր առեալ մարդոյ՝ արկ 'ի պարտեղ
 իւր . աճեաց և եղև ծառ , և թռչունք երկնից
 20 բնակեալ էին յոսոս նորա : * Եւ դարձեալ ասէ .
 21 ում' նմանեցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ . * նը-
 ման է խմորոյ՝ զոր առեալ կնոջ թաքոյց յալեր
 երկից գրուաց՝ մինչև խմորեցաւ ամենայն :
 22 Եւ չրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս , ուռու- ԵԶ
 ցանէր . և ճանապարհ արարեալ յերուսաղէմ ,
 23 * ասէ ոմն ցնա . Տէր՝ եթէ սակաւք իցեն , որ ապ-
 24 րեքց իցեն : Եւ նա ասէ ցնոսա . * Զանացարուք
 մտանել ընդ դուռն նեղ . ասեմ ձեզ՝ զի բազումք
 25 խնդրեացեն մտանել՝ և ոչ կարացեն : * Յորմէ հե-
 տէ մոցէ տանուտէրն և փակեաց զդուռնն , և
 սկսանիցիք կալ արտաքոյ և բախել զդուռնն . և
 ասել . տէր տէր , բաց մեզ . և պատասխանի
 տուեալ ասիցէ ձեզ . ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք :
 26 * Յայնժամ սկսանիջիք ասել . կերաք առաջիք ու
 27 արբաք , և 'ի հրապարակս մեր ուսուցեր : * Եւ
 ասիցէ . ասեմ ձեզ , ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք .

'ի բայ կայէք յինէն ամենայն մշակդ անխառն
 թեան : * Անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց , 28
 յորժամ տեսանիցէք զԱբրահամ և զԻսահակ և
 զՅակովբ' և զամենայն մարգարէս յարքայութեան
 Աստուծոյ , և զձեզ հանեալ արտաքս : * Եւ եկեալ 29
 ցեն յարեւելից և յարեւմտից և 'ի հիւսիսոյ և 'ի
 հարաւոյ , և բազմեացին յարքայութեան Աստու-
 ծոյ : * Եւ ահա իցեն յեաֆնք' որ եղիցին առա- 30
 ջինք . և իցեն առաջինք' որ լինիցին յեաֆնք :
 * Ի նմին առուր մատեան ոմանք փարիսեցիք և 31
 ասեն ցնա . ել և գնա աստի , զի Հերովդէս կա-
 մի սպանանել զքեզ : * Եւ ասէ ցնոսա , երթայք 32
 ասացէք աղուեսուն այնմիկ . ահա առիկ հանեմ
 դեռ , և բժշկութիւնս կատարեմ այսօր և վաղիւ ,
 և յերիւր առուր կատարիմ : * Բայց պարտ է այսօր 33
 և վաղիւ և 'ի միւստում առուր գնալ , զի ոչ է մարթ
 մարգարէի կորնչել արտաքոյ քան զերուսաղէմ :
 * Երուսաղէմ , երուսաղէմ , որ կոտորէիր զմարգա- 34
 րէս , և քարկոծ առնէիր զառաքեալն առ քեզ .
 քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո ,
 որպէս հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք , և ոչ կա-
 մեցարուք . * ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր : 35
 Բայց ասեմ ձեզ , եթէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս ,
 մինչև ասիցէք' օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ եղև 'ի մօտնէն նորա 'ի տուն ուրումն իշ- 1
 խանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց , և
 նոքա սպասէին նմա : * Եւ ահա այր ոմն էր անդ- 2
 ջրդողեալ առաջի նորա : * Պատասխանի ետ Յի- 3
 սուս' և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս , եթէ

4 արժան իցէ 'ի շաբաթու բժշկել : * Եւ նոքա լուռ
 եղեն : Եւ բուռն հարեալ զնմանէ' բժշկեաց զնա
 5 և արձակեաց : * Եւ ասէ ցնոսա . ոյր ուրուք 'ի
 ձէնջ էշ կամ եղն անկանիցի 'ի ջրհոր , և ոչ վաղ-
 6 վաղակի հանիցէ զնա յառուր շաբաթու : * Եւ ոչ
 7 կարացին տալ նմա պատասխանի առայն : * Ասաց
 և առ կոչնականսն առակ մի , հայեցեալ թէ զի-
 8 արդ բարձրնաիր լինէին , ասէ ցնոսա . * յորժամ
 կոչիցէ ոք զքեզ 'ի հարսանիս կամ 'ի կոչունս , մի'
 բազմիցիս յառաջին բարձին . դուցէ պատուակա-
 նագոյն եւս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ 'ի նմանէ .
 9 * և եկեալ որ զքեզն և զնա կոչեաց' ասիցէ ցքեզ .
 տուր սմա տեղի . և ապա սկսանիցիս ամօթով բղ-
 10 յեաֆն տեղին ունել : * Այլ յորժամ կոչիցիս , եր-
 թիլիր բազմեցիր 'ի յեաֆն տեղւոյ . զի յորժամ
 գայցէ որ կոչեացն զքեզ' ասիցէ ցքեզ . բարեկամ
 'ի վեր մատիր . յայնժամ եղիցին քեզ փառք ա-
 11 ռաջի բարձակցացն քոյ : * Զի ամենայն որ բարձ-
 րացուցանէ զանձն , խոնարհեցի . և որ խոնարհե-
 12 ցուցանէ զանձն , բարձրացի : * Ասէ և ցկոչնա-
 տէրն . յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս , մի'
 կոչեր զբարեկամս քո , և մի' զեղբարս քո , և մի'
 զազգականս քո , և մի' զգրացիս քո , և մի' զմե-
 ծամեծս . զի մի' և նոքա փոխարէն կոչեցեն բղ-
 13 քեզ , և լինիցի քեզ հատուցումն : * Այլ յորժամ
 առնիցես ընդունելութիւն , կոչեա զաղքատս և
 14 զխեղս , և զկաղս և զկոյրս . * և երանելի լինիցիս ,
 զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ . և հա-
 առացի քեզ փոխարէն 'ի յարութեան արդարոց :
 15 * Իբրեւ լուաւ զայս ոմն 'ի բազմականացն' ասէ ցնա .
 երանի որ կերիցէ ճաշ յարքայութեան Աստուծոյ :

* Եւ նա ասէ . այր ոմն դործեաց ընթրիա , և հը- 16
րաւիրեաց զբազումս : * Եւ առաքեաց զծառայ 17
իւր 'ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալն՝ թէ
եկայք , զի ահաւասիկ պատրաստ է ամենայն ինչ :
* Եւ սկսան մի բոս միովէ ամենեքեան հրաժարել : 18
Առաջինն ասէ . ագարակ գնեցի , և հարկ է երա-
նել տեսանել զնա . աղաչեմ գրեզ՝ կալ զիս հրա-
ժարեալ : * Եւ միւսն ասէ . լուծս հինգ եղանց գը- 19
նեցի , և երթամ փորձել զնոսա , աղաչեմ գրեզ՝
կալ զիս հրաժարեալ : * Եւ միւսն ասէ . կին ամի , 20
և վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ : * Եւ եկեալ ծա- 21
ռայն պատմեաց զայն տեսուն իւրում : Յայնժամ
բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր . ել
վաղվաղակի 'ի հրապարակս և 'ի փողոցս քաղա-
քիդ , և զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զկոյրս
մոյծ այսր : * Եւ ասէ ծառայն . Տէր , եղև զոր հը- 22
րամայեցերն , և կայ եւս տեղի : * Եւ ասէ Տէրն 23
ցծառայն . ել 'ի ճանապարհս և 'ի ցանգս , և արա
այսր մտանել՝ զի լցցի տունս իմ : * Ասեմ ձեզ , զի 24
ոչ ոք յայնց կոչեցերոց ճաշակեացէ յընթրեաց
իմոց :

24 Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք . 25
գարձաւ և ասէ ցնոսա : * Եթէ ոք գայ առ իս , և 26
ոչ ատեայ զհայր իւր և զմայր և զկին և զորդիս
և զեղբարս և զքորս , նա և զանձն եւս իւր , ոչ
կարէ իմ աշակերտ լինել : * Զի որ ոչ բառնայ ըզ 27
խաչ իւր և գայ զինի իմ , ոչ կարէ իմ աշակերտ
լինել : * Ո՞վ ոք 'ի ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ , 28
և ոչ նախ նստեալ համարիցի զծախսն՝ եթէ ունի-
ցի բաւական 'ի կատարումս , * զի գուցէ իբրեւ 29
արկանիցէ հիմն և ոչ կարիցէ կատարել , ամենե-

քին որ տեսանիցեն՝ սկսանիցին ծաղր առնել ըզ
30 նա , * և ասել՝ թէ այս այր սկսաւ շինել , և ոչ կա-
31 ըաց կատարել : * Կամ ո՞ր թագաւոր երթեալ տայ-
ցէ պատերազմ ընդ այլում թագաւորի , և ոչ նըս-
տեալ նախ խորհիցի , եթէ կարող իցէ տասն հա-
զարաւ զգէմ ունել զայնորիկ՝ որ գայցէ 'ի վերայ
32 նորա քսան հազարաւ . * ապա թէ ոչ՝ մինչդեռ
հեռագոյն իցէ , հրեշտակութիւն առաքեալ՝ ա-
33 զաչեացէ 'ի խաղաղութիւն : * Արդ՝ այսպէս ամե-
նայն ոք 'ի ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեացէ ամենայն ըն-
34 չից իւրոց , ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել : * Բարւոք
է աղ . ապա թէ աղն անհամեայցի . ի՞նչ համեմու-
35 ցի : * Ոչ յերկիր և ոչ յաղբ է պիտանացու . այլ
ընկենուլ զնա արտաքս . որ ունիցի ականջս լսելոյ
լուիցէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

1 Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մարտաւորք և
2 մեղաւորք՝ լսել 'ի նմանէ : * Տրանջէին փարիսեցի-
քն և դպիրք և ասէին . ընդէ՞ր սա զմեղաւորս
3 ընդունի , և ուտէ ընդ նոսա : * Ասաց առ նոսա
4 զառակս զայս : * Ո՞վ ոք իցէ 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ հարիւր ոչխար , և կորուսանիցէ մի 'ի նոցա-
նէ , ոչ թողուցու զիննսուն և զինն յանապատի ,
և երթայցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչև գտանիցէ
5 զնա . * և իբրեւ գտանէ , զնէ զնա 'ի վերայ ու-
6 սոց իւրոց խնդալով , * և երթայ 'ի տուն . կոչէ ըզ
բարեկամս և զգրացիս , և ասէ ցնոսա . ուրախ ե-
ղբուք ընդ իս , զի գտի զոչխարս իմ զկորուս-
7 եալս : * Ասեմ ձեզ , զի այսպէս է ուրախութիւն
յերկինս վասն մեոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ ,

քան վասն իննսուն և ինն արդարոց՝ որոց չիցէ
պիտոյ ապաշխարութիւն : * Կամ ո՞վ իցէ կին , ու 8
րոյ իցեն դրամք տաան , և եթէ կորուսանիցէ գը-
րամ մի , ո՞չ լուցանիցէ ճրագ , և ածիցէ աւել ի
տան . և խնդրիցէ ստէպ մինչև գտանիցէ . և իբւ 9
րեւ գտանէ , կոչէ զբարեկամս և զդրացիս և ա-
սէ . ուրախ լերուք ընդ իս , զի գտի զգրամս իմ
զոր կորուսի : * Այնպէս ասեմ ձեզ , ուրախու 10
թիւն եղիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ ի վե-
րայ միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ : * Եւ ասէ . 11
առն միով էին երկու որդիք . * ասէ կրտսերն ի 12
նոցանէ ցհայրն . հայր , տուր ինձ բաժին , որ ան-
կանի յընչիցդ : Եւ նա բաժանեաց նոցա զկեան-
սըն : * Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողովեալ զաւ 13
մենայն կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հեռի .
և անդ վատնեաց զինչս իւր , զի կեայր անառա-
կութեամբ : * Եւ իբրեւ սպառեաց զամենայն , եղև 14
սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ . և սկսաւ ինքն
չքաւորել . * և գնացեալ յարեցաւ ի մի ոմն ի քաւ 15
զաքացւոց աշխարհին այնորիկ , և յղեաց զնա յա-
գարակ իւր արածել խոզս . * և ցանկայր ընու 16
րովայն իւր յեղջերէն զոր խոզքն ուտէին , և ոչ
ոք տայր նմա : * Եւ եկեալ ի միտս իւր՝ ասէ . քաւ 17
նի՞ վարձկանք իցեն ի տան հօր իմոյ հացալիցք ,
և ես աստ սովամահ կորնչիմ . * յարուցեալ գնաւ 18
ցից առ հայր իմ , և ասացից ցնա . հայր , մեղայ
յերկինս և առաջի քո , * և ոչ եւս եմ արժանի 19
կոչիլ որդիք , արա զիս իբրեւ զմի ի վարձկա-
նաց քոց : * Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր : Եւ 20
մինչդեռ հեռագոյն էր , ետես զնա հայրն՝ և գը-
թացաւ , յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ . անկաւ

21 զպարանոցաւն նորա , և համբուրեաց զնա : * Եւ
ասէ ցնա որդին . հայր , մեղայ յերկինս և առաջի
22 քո . ոչ եւս եմ արժանի կոչիլ որդիք : * Ասէ
հայրն ցծառայս իւր . վաղվաղակի հանէք զպատ-
մուճանն առաջին , և ազուցէք նմա , և տուք ըզ
23 մատանին ի ձեռն նորա և կօշիկս յոտս նորա . * և
ածէք զեզն պարարակ՝ զենէք , կերիցուք և ու-
24 բախ լիցուք . * զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ և ե-
կեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ . և սկսան ուրախ
25 լինել : * Եւ էր երէց որդին նորա յաղարակի . և
մինչդեռ գայր և մերձ եղև ի տունն , լուաւ ըզ
26 ձայն երգոց և զպարուց . * և կոչեցեալ առ ինքն
զմի ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն :
27 * Եւ նա ասէ ցնա . զի եղբայր քո եկեալ է , և ե-
զեն հայր քո զեզն պարարակ , զի ողջամբ ընկաւ
28 լաւ զնա : * Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել : Եւ
29 հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա : * Պատաս-
խանի ետ և ասէ ցհայրն . այս քանի՞ ամբ եմ զի
ծառայեմ քեզ , և երբէք զպատուիրանաւ քով
ոչ անցի . ուլ մի երբէք սչ ետուր ինձ՝ զի ուրախ
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ : * Յորժամ եկն որդիդ
քո այդ՝ որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկս , զե-
31 ներ դմա զեզն պարարակ : * Եւ ասէ ցնա . որ-
դեակ , դու հանապաղ ընդ իս ես , և ամենայն
32 որ ինչ իմ է՝ քո է . * այլ ուրախ լինել և խնդալ
պարտ էր , զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝ և ե-
կեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Եւ ասէ առ աշակերտան , այր մի էր մեծաւ
տուն , որոյ էր տնտես . և եղև զնմանէ ամբաստա-

նութիւն՝ որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա : * Կո- 2
 չեաց և ասէ ցնա . զի՞նչ է այս զոր լսեմս զքէն .
 տուր զհամար տնտեսութեան քո , զի ոչ եւս կա-
 րես լինել տնտես : * Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն . 3
 զի՞նչ գործեցից , զի տէր իմ հանէ զտնտեսու-
 թիւնս . գործել ոչ կարեմ , մուրանալ ամաչեմ .
 * գիտեմ զինչ արարից , զի յորժամ՝ ի բաց լինի- 4
 ցիմ՝ ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս ի տունս
 իւրեանց : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ միովէ 5
 ի պարտապանաց տեառն իւրոյ , ասէ ցառաջիկն .
 քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում : * Եւ նա ասէ . 6
 հարիւր մար ձիթոյ . ասէ ցնա . կա զգիր քո , և
 նիստ գրեա վաղվաղակի յիսուն : * Դարձեալ ասէ 7
 ցմիւսն . դու քանի՞ ինչ պարտիս : Եւ նա ասէ .
 հարիւր քոռ ցորենոյ : Եւ ասէ ցնա . կա զգիր քո , և 8
 նիստ գրեա ութսուն : * Եւ գովեաց տէրն ըզ 8
 տնտեսն անիրաւութեան , զի իմաստութեամբ ա-
 րար . զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնադոյն
 են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց : * Եւ ես 9
 ձեզ ասեմ . արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէ
 անիրաւութեան . զի յորժամ պակասիցէ այն , ըն-
 կալցի զձեզ ի յարկսն յաւիտենականս : * Որ ի 10
 փոքուն հաւատարիմ է , և ի բազմին հաւատա-
 րիմ է . և որ ի փոքուն անիրաւ , և ի բազմին ա-
 նիրաւ է : * Իսկ արդ՝ եթէ յանիրաւ մամոնային 11
 չեղէք հաւատարիմք , զճմարիտն ձեզ ո՞ հաւա-
 տապէ : * Եւ եթէ յօտարին չեղէք հաւատարիմք , 12
 զձերն ո՞ տապէ ձեզ : * Ոչ ոք կարէ երկուց տե- 13
 րանց ծառայել . զի եթէ զմին ատիցէ , և զմիւսն
 սիրիցէ . կամ զմին մեծարիցէ , և զմիւսն արհա-
 մարհիցէ . ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մա-

14 մոնայի : * Իբրեւ լսէին զայս ամենայն փարիսե-
 ցիքն , քանզի արծաթասէրք էին , անգոսնէին ըզ
 15 նա : * Եւ ասէ ցնոսա . դուք արդարացուցանէք
 զանձինս առաջի մարդկան , սակայն Աստուած գի-
 ատէ զսիրտս ձեր . զի որ առաջի մարդկան բարձր 16
 է , պիղծ է առաջի Աստուծոյ : * Օրէնքն և մար-
 դարէք մինչև ցօովհաննէս . յայնմ հետէ արքա-
 յութիւն Աստուծոյ աւետարանի , և ամենայն ոք 17
 զնա բռնաբարէ : * Դիւրին իցէ երկնից և երկրի
 անցանել , քան յօրինացն միոյ նշանախեցի անկա- 18
 նել : * Ամենայն որ արձակէ զկին իւր և առնէ այլ՝ 19
 չնայ . և որ զարձակեալն առնէ՝ չնայ : * Այր ոմն
 էր մեծատուն , և ազանէր բեհեզս և ծիրանիս , 20
 և ուրախ լինէր հանապազ առատապէս : * Եւ աղ-
 քատ ոմն անուն Ղազարոս՝ անկեալ դնէր առ դք- 21
 րան նորա վիրաւորեալ . * և ցանկայր յագեւել ի
 փշրանացն՝ որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն .
 այլ և շունք եւս գային , և լիզուին զվերս նորա : 22
 * Եւ եղև մեռանել աղքատին , և տանել հրեշ-
 տակացն զնա ի գոգն Աբրահամի . մեռաւ և մե- 23
 ծատունն և թաղեցաւ : * Եւ ի դժոխսն ամբարձ
 զաչս իւր մինչ ի տանջանսն էր , ետես զԱբրահամ
 ի հեռատանէ , և զՂազարոս ի գոգ նորա հան- 24
 դուցեալ : * Եւ նա աղաղակեաց և ասէ . հայր Աբ-
 րահամ , ողորմեաց ինձ , և առաքեա զՂազարոս ,
 զի թացցէ զձագ մատին իւրոյ ի ջուր , և զովա-
 ցուցէ զլեզու իմ . զի պապակիմ ի տապոյ աս- 25
 տի : * Եւ ասէ ցնա Աբրահամ . որդեակ , յիշեա-
 զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանսն . բում .
 և Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանսն . արդ սա աստ 26
 միսիթարի , և դու այդր պապակիս . * և ի վերայ

այսր ամենայնի՝ վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ .
 եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարեն ,
 և ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել : * Եւ ասէ . արդ 27
 աղաչեմ զքեզ , հայր , զի արձակեացես զդա 'ի
 տուն հօր իմոյ . * Եւ իմ անդ եղբարք հինգ , որ 28
 պէս զի տացէ նոցա վկայութիւն , զի մի՛ և նոքա
 գայցեն յայս տեղի տանջանաց : * Եւ ասէ Աբրա 29
 համ . ունին զՄովսէս և զմարգարէսն , նոցա լուի-
 ցեն : * Եւ նա ասէ . ոչ , հայր Աբրահամ . բայց 30
 եթէ 'ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա , և ապաշ-
 խարեացեն : * Եւ ասէ ցնա . եթէ Մովսէսի և մար 31
 գարէիցն ոչ լսեն , և ոչ թէ 'ի մեռելոց ոք յառ-
 նիցէ՝ հաւատասցեն :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

27 Ասաց և առ աշակերտսն իւր . ոչ է մարթ 1
 չգալ գայթակղութեան . բայց վայ այնմիկ է՝ յոյր
 ձեռն գայցէ . * Լաւ էր նմա թէ վէմ երկանաքար 2
 կախէր զպարանոցէ նորա՝ և անկանէր 'ի ծով ,
 քան թէ գայթակղեցուցանէ զմի ոք 'ի փոքրկան-
 ցըս յայսցանէ : * Զգոյշ կացէք անձանց . եթէ մե 3
 զիցէ եղբայր քո , սաստեա նմա . և եթէ ապաշ-
 խարիցէ , թող նմա . * և եթէ եօթն անգամ մե 4
 զիցէ քեզ , և եօթն անգամ գարձցի 'ի քեզ և ա-
 սիցէ՝ ապաշխարեմ , թողցես նմա : * Եւ ասեն ա 5
 ուրեալքն ցծէր . յաւել մեզ հաւատոս : * Եւ ասէ 6
 Տէր . եթէ ունիցիք հաւատոս քան զհատ մանան-
 խոյ , և ասիցէք թթեւեւոյս այսմիկ . խլեաց և տընկ-
 եաց 'ի ծովու , և հնազանդեացի ձեզ : * Իսկ ով 7
 ոք 'ի ձէնջ , որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ
 հովիւ , որ իրբեւ մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ

8 ցնա վաղվաղակի , թէ անց բազմեաց . * այլ ոչ ա-
 սիցէ ցնա , թէ պատրաստեա զինչ ընթրեցոց ի-
 ցեմ . և դօտի ածեալ պաշտեա զիս՝ մինչեւ կե-
 րայց և արբից . և ապա կերիցես և արբցես դու .
 9 * միթէ շնորհ ինչ ունիցի ծառային այնմիկ . զի
 10 արար զամենայն հրամանսն : * Նոյնպէս և դուք՝
 յորժամ առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ ,
 աստաջիք՝ թէ ծառայք անպիտանք եմք , զոր պար-
 11 տէաքն առնել՝ արարաք : * Եւ եղեւ մինչեւ եր-
 թայր նա յերուսաղէմ , և ինքն անցանէր ընդ մէջ
 12 Սամարեայ և Գալիլեացոց : * Եւ մինչդեռ մտա-
 նէր 'ի գեօղուրեմն , պատահեցան նմա տառն այր
 13 բորոտ , որք կացին 'ի հեռաստանէ . * բարձին
 զձայնս և ասեն . Յիսուս վարդապետ , ողորմեաց
 14 մեզ : * Եւ իրբեւ ետես զնոսա , ասէ ցնոսա . եր-
 թայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն : Եւ եղեւ
 15 իրբեւ գնացին , առ ժամայն սրբեցան : * Մի ոմն
 'ի նոցանէ իրբեւ ետես՝ եթէ բժշկեցաւ , դարձաւ
 անդրէն՝ 'ի ձայն մեծ վառասուոր առնէր զԱստ 16
 ուած . * անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս
 նորա , և գոհանայր զնմանէ . և ինքն էր Սամա-
 17 րացի : * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . ոչ տանն
 18 սոքա սրբեցան . իսկ արդ ինունքն ուր են . * զի
 ոչ գտան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ . բայց
 19 միայն այլազգիս այս : * Եւ ասէ ցնա . արի գնա ,
 զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ :
 20 Իրբեւ հարցաւ 'ի փարիսեցոցն՝ թէ երբ գայ 27
 ցէ արքայութիւն Աստուծոյ . պատասխանի ետ նո-
 ցա և ասէ . ոչ գայ արքայութիւն Աստուծոյ խրո-
 21 րանօք . * և չասիցեն թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամ
 անդ . զի ահա արքայութիւն Աստուծոյ 'ի ներքո

'ի ձեզ է: * Ասաց և առ աշակերտսն . եկեացեն ա- 22
 լուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մար-
 դոյ տեսանել՝ և ոչ տեսանիցէք: * Եւ եթէ ասի- 23
 ցեն ձեզ, եթէ ահա առաիկ է՝ կամ անդ, մի՛ եր-
 թայցէք զհետ: * Զի որպէս փայլակն փայլատա- 24
 կեալ 'ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ,
 նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն իւրում: * Բայց 25
 նախ պարտ է նմա բազումն չարչարիլ և խոտիլ
 յազգէս յայսմանէ: * Եւ որպէս եղև յաւուրսն 26
 Նոյի, նոյնպէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ.
 * ուտէին, ըմպէին, կանայս առնէին, և արանց 27
 լինէին, մինչև յօրն յորում եմուտ Նոյ 'ի տապա-
 նքն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենեանն:
 * Նոյնպէս և որպէս յաւուրսն Ղովտայ եղև . ու- 28
 տէին, ըմպէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին, շի-
 նէին, * և յորում աւուր ել Ղովտ 'ի Սոդոմայ, 29
 տեղաց հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս զամե-
 նեանն. * ըստ նմին օրինակի եղիցի և յաւուրն՝ 30
 յորում որդի մարդոյ յայտնեցէ: * Յայնմ ա- 31
 լուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ և կարասի իւր 'ի տան,
 մի՛ իջցէ առնուլ զայն. և որ յանդի իցէ, նոյն-
 պէս մի՛ դարձցի յետս: * Յիշեցէք զկինն Ղովտայ: 32
 * Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, կորու- 33
 ցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա: * Ա- 34
 սեմ ձեզ. յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի
 մահիճս, մին առցի՝ և միւսն թողցի. * և եթէ ե- 35
 ղիցին երկու աղալ 'ի միասին, մին առցի՝ և միւսն
 թողցի. և եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի՝
 և միւսն թողցի: * Պատասխանի ետուն և ասեն 36
 ցնա. յո՞ Տէր: * Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմին 37
 է, անդր և արծուիք ժողովեցին:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Ասաց և առաիկ մի նոցա՝ առ այն, թէ պարտ 25
 է յամենայն ժամ կալ նոցա յազօթս և մի՛ ձանձ-
 2 ընալ. * ասէ. դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ու-
 ընմն. յԱստուծոյ ոչ երկնէր, և 'ի մարդկանէ ոչ
 3 ամաչէր: * Եւ այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի, դայր
 առնա և ասէր. դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ:
 4 * Եւ ոչ կամէր 'ի բազում ժամանակս: Յետ այնու-
 ըրիկ ասէ 'ի մոռի իւրում, թէ և յԱստուծոյ ոչ եր-
 5 կընչիմ, և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ, * գոնէ վտան
 աշխատ առնեցոյ զիս այրւոյն՝ արարից սմա դատ.
 6 զի մի՛ իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս: * Եւ ասէ
 Տէր. լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան
 7 ասէր: * Իսկ Աստուած՝ ոչ առնիցէ վրէժինդրու-
 թիւն ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն առ նա 'ի
 տուէ և 'ի գիշերի. և երկայնամիտ միայն լինիցի
 8 առ նոսա: * Այո. ասեմ ձեզ, զի արասցէ վրէժ-
 իւրնդրութիւն նոցա վաղվաղակի. իսկ որդի մար-
 դոյ եկեալ զտանիցէ՞ արդեօք հաւատս յերկրի:
 9 * Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս յանձինս՝ թէ ար-
 դարք իցեն և խոտիցեն զբազումս, զառակս զայս:
 10 * Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ յազօթս. մին
 11 փարիսեցի, և միւսն մաքսաւոր: * Փարիսեցին
 կայր մեկուսի. և զայս առանձինն ազօթս մատու-
 ցանէր. Աստուած իմ, գոհանամ զքէն, զի ոչ եմ
 իբրեւ զայլս 'ի մարդկանէ՝ զյափշտակողս և զա-
 նիրաւս և զշունս, կամ իբրեւ զայս մաքսաւոր.
 12 * այլ պահեմ երկիցս 'ի շարաթու. և տամ տաւ
 13 տանորդս յամենայն ստացուածոց իմոց: * Եւ մաք-
 սաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և ոչ զաշն

ընդ երկինս ամբառնալ . այլ կոծէր զկուրծս իւր ,
 և ասէր . Աստուած , քաւեա զիս զմեղաւորս : * Ա. 14
 սեմ՝ ձեզ . էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր քան
 զնա : Զի ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր ,
 խոնարհեցի . և որ խոնարհեցուցանէ զանձն ,
 բարձրացի :

22. **Մ**ատուցանէին առնա և մանկաի՝ զի մերձե- 15
 նայցէ 'ի նոսա . իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ սաս-
 աէին նոցա : * Իսկ Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ 16
 ինքն՝ ասէ . թոյլ տուք մանկաւորդ գալ առ իս ,
 և մի՛ արգելուք զգոսա , զի այդպիսեացդ է ար-
 քայութիւն Աստուծոյ : * Ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ 17
 ընդունիցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրեւ զմա-
 նուկ , ոչ մոցէ 'ի նա : * Եւ եհարց զնա ոմն իշ- 18
 խան և ասէ . վարդապետ բարի , զի՞նչ դործեցից ,
 զի զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից : * Ա. 19
 սէ ցնա Յիսուս . զի՞ ասես զիս բարի . չիք ոք բա-
 րի՛ բայց մի Աստուած : * Զպատուիրանս գիտես . 20
 մի՛ շնար , մի՛ սպանաներ , մի՛ գողանար , մի՛ սուտ
 վկայեր , պատուեա զհայր քո և զմայր : * Եւ նա 21
 ասէ . զայդ ամենայն պահեցի 'ի մանկութենէ իմ-
 մէ : * Իբրեւ լուաւ զայն Յիսուս՝ ասէ ցնա . միւս 22
 եւս պակաս է քեզ . զամենայն ինչ զոր ունիս՝ վա-
 ճառեա և տուր աղքատաց , և ունիցիս գանձս
 յերկինս . և եկ զկնի իմ : * Նա իբրեւ լուաւ զայս՝ 23
 տրամեցաւ , քանզի էր մեծատուն յոյժ : * Իբրեւ 24
 ետես զնա Յիսուս տրամեալ , ասէ . որպէս դքժ-
 ուարաւ որ ինչս ունիցին՝ մտանիցեն յարքայու-
 թիւն Աստուծոյ : * Դիւրագոյն իցէ մայիսոյ ընդ 25
 ծակ ասղան անցանել , քան մեծատան յարքայու-
 թիւն Աստուծոյ մտանել : * Եւ որ լուանն՝ ասէին . 26

27 և ո՞ կարիցէ ապրել : * Եւ նա ասէ . անհնարինք
 28 առ 'ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յԱստուծոյ : * Եւ
 ասէ Պետրոս . ահաւասիկ մեք թողաք զամենայն
 29 ինչ զմեր , և եկաք զկնի քո : * Եւ նա ասէ ցնո-
 սա . ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ ոք է՝ որ եթող բզ
 տունս կամ զծնողս կամ զեղբարս կամ զկին կամ
 30 զորդիս՝ վասն արքայութեան Աստուծոյ , * եթէ
 ոչ առնուցու բազմապատիկ՝ 'ի ժամանակի յայս-
 միկ . և յաշխարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւի-
 31 տենականս ժառանգեցէ : * Եւ տուալ զերկոտա-
 սանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա . ահաւասիկ ելա-
 նեմք յերուսաղէմ , և կատարեցին ամենայն գբը-
 32 եալքն մարդարէիւք վասն որդւոյ մարդոյ . * զի
 33 մատնեցի հեթանոսաց և կատակեցի , * և հար-
 կանիցեն և սպանանիցեն զնա , և յերկր աւուր
 34 յարիցէ : * Եւ նոքա ոչ ինչ իմացան յայնցանէ .
 այլ էր բանն ծածկեալ 'ի նոցանէ , և ոչ գիտէին
 զասացեալսն :

35 **Ե**ւ եղև 'ի մոտանելն նորա յերիքով , կոյր ոմն 26
 36 նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ : * Իբրեւ լուաւ
 զանցանել ժողովրդեանն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ ի-
 37 ցէ այն : * Եւ պատմեցին նմա , թէ Յիսուս Նա-
 38 զովրեցի անցանէ : * Աղաղակեաց և ասէ . Յիսուս
 39 որդի Դաւթի , ողորմեաց ինձ : * Եւ որ առաջին
 եթթային՝ սատտէին նմա զի լուեցէ . և նա եւս
 առաւել աղաղակէր . որդի Դաւթի , ողորմեաց
 40 ինձ : * Զտեղի առ Յիսուս , և հրամայեաց ածել
 զնա առ իւր . և իբրեւ մերձ եղև առ նա , եհարց
 41 զնա և ասէ . * զի՞նչ կամիս դու զի արարից քեզ :
 Եւ նա ասէ . Տէր , զի բացցին աչք իմ և տեսից :
 42 * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . հայեաց , հաւատք քո կե-

ցուցին զքեզ: * Եւ առ ժամայն ետես, և երթայր 43
զհետ նորա և փառաւոր առնէր զԱսատուած. և
ամենայն ժողովրդեանն տեսեալ՝ ապր օրհնու-
թիւն Ասատուծոյ:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով: * Եւ ահա այր 1
մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս, * և նա էր մաք- 2
սապետ. և ինքն մեծատուն. * և խնդրէր տեսա- 3
նել թէ ով իցէ Յիսուս, և ոչ կարէր 'ի բազմու-
թենէն, զի կարճ էր հասակաւ: * Եւ ընթացեալ 4
յառաջ, ել 'ի ժանտաթղենին զի տեսանիցէ ըզ
նա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր: * Իբրեւ 5
եկն 'ի տեղին, հայեցաւ 'ի վեր Յիսուս՝ և ասէ
ցնա. Զակքէ. փութա էջ այտի, զի այսօր 'ի տան
քում արժան է ինձ ազանել: * Փութացաւ և էջ, 6
և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ: * Իբրեւ տեսին 7
ամենեքին. տրանջէին և ասէին, թէ առ առն
մեղաւորի եմուտ լուծանել: * Եկն եկաց Զակքէոս 8
և ասէ յՏէր. Տէր. ահա զկէս ընչից իմոց տաց
ազքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չո-
րեքիին: * Եւ ասէ ցնա Յիսուս, այսօր եղև փրկ- 9
կութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի Ար-
քահամու է: * Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և 10
կեցուցանել զկորուսեալն: * Եւ մինչդեռ նոքա 11
զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ՝ փսն մեր-
ձենալոյ նորա յերուսաղէմ, և համարելոյ նոցա
եթէ առ ժամայն յայտնելոց է արքայութիւն Աս-
տուծոյ: * Ասէ. այր ոմն ազնուական գնաց յաշ- 12
խարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն և
դառնալ: * Եւ կոչեցեալ զժառայս իւր՝ ետ նոցա 13

տանն մնաս, և ասէ ցնոսա. յարգեցէք զայդ մին-
14 չեւ եկից: * Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա.
առաքեցին հրեշտակս զկնի նորա և ասեն, թէ ոչ
15 կամիմք թագաւորել դմա 'ի վերայ մեր: * Եւ ե-
ղև դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորութիւնն.
և կոչեալ զժառայսն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն,
16 զի գիտացէ թէ ոչ զինչ չահեցաւ: * Եկն առա-
ջինն և ասէ. տէր, մնասն քո՝ տանն մնաս արար:
17 * Եւ ասէ ցնա. ազնիւ ծառայ և բարի, զի 'ի փո-
քուդ հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխանութիւն ու-
18 նել 'ի վերայ տանն քաղաքի: * Եկն երկրորդն և
19 ասէ. մնասն քո արար հինգ մնաս: * Ասէ և ցնա.
20 և դու լիջիր 'ի վերայ հինգ քաղաքաց: * Եկն
միւսն և ասէ. տէր, ահա մնասն քո զոր ունէի
21 ծրարեալ 'ի վարչամակի. * երկնչէի 'ի քէն,
զի այր մի ստամբակ ես. բառնաս՝ զոր ոչ եղեր,
22 և հնձես զոր ոչ սերմանեցեր: * Եւ ասէ ցնա. 'ի
բերանոյ քումմէ դասեցայց զքեզ ծառայ անհա-
ւատ, գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ. բառ-
նամ զոր ոչ եղի. և հնձեմ ուր ոչ սերմանեցի.
23 * Եւ ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ 'ի սեզանաւորս,
24 և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի: * Եւ ասէ ցնա-
պասաւորսն. առէք 'ի դմանէ զմնասն, և տարայք
25 տուք այնմ՝ որ ունիցի զտանն մնասն: * Եւ ասեն
26 ցնա, տէր, ունի տանն մնաս: * Ասեմ ձեզ. եթէ
ամենայնի որ ունիցի, տացի. և յայնմանէ որ ոչն
27 ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ: * Բայց
զթշնամիսն իմ զայնոսիկ որ ոչն կամէին զիս թա-
գաւորել 'ի վերայ նոցա, ածէք այսր՝ և սպանէք
28 առաջի իմ: * Եւ իբրեւ զայս ասաց, գնաց յառաջ՝
ելանել յերուսաղէմ:

ԵԿ

Եւ եղև իբրեւ մերձեցաւ 'ի Բեթփաղէ և 'ի 29
Բեթանիա մօտ 'ի լեառն՝ որ կոչի ձիթենեաց, ա-
ռաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց և ասէ .
* երթայք դուք 'ի գեօղն որ հանդէպ մեր կայ . 30
յոր իբրեւ մօտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապ-
եալ, յորում ոք 'ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ .
լուծէք զնա և ածէք : * Եւ եթէ ոք հարցանիցէ 31
ձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք, այսպէս ասա՛ւիք ցնա,
թէ տեառն իւրում պիտոյ է : * Իբրեւ չոգան որ 32
առաքեցանն, գտին որպէս ասացն ցնոսա . կայր
յաւանակն : * Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանա- 33
կըն, ասին տեարքն նորա ցնոսա . զի՛ լուծանէք
զյաւանակդ : * Եւ նոքա ասին . տեառն իւրում 34
պիտոյ է : * Եւ ածին զնա առ Յիսուս . և արկին 35
զնովաւ հանդերձս, և հեծուցին զՅիսուս : * Եւ 36
մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարա-
ծանէին զճանապարհան : * Եւ իբրեւ այն ինչ մերձ 37
եղև 'ի զառ 'ի վայր լերինն ձիթենեաց, սկսաւ
ամենայն բազմութիւն աշակերտացն ուրախու-
թեամբ օրհնել զԱստուած 'ի ձայն մեծ վասն ա-
մենայն եղելոց զօրութեանցն զոր տեսին, * և ա- 38
սէին . օրհնեալ որ դայ թագաւորդ յանուն Տեա-
ռըն . խաղաղութիւն յերկինս, և փառք 'ի բար-
ձունս : * Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն յամբոխէ 39
անտի, ասին ցնա . վարդապետ, սաստեա աշա-
կերտացդ քոց : * Պատասխանի ետ և ասէ . ասեմ 40
ձեզ՝ զի եթէ դուքա լուծեցեն, քարինքդ աղաղա-
կեացեն : * Եւ իբրեւ մերձեցաւ, տեսեալ զքաղա- 41
քըն՝ ելաց 'ի վերայ նորա և ասէ . * եթէ գիտէիր 42
դու դոնէ յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութիւնն քո .
բայց այժմ՝ ծածկեցաւ յերեսաց քոց : * Զի եկեա- 43

ցեն աւուրք 'ի վերայ քո, և պատեացեն զքեւ
թշնամիք քո պատնէշ, և պաշարեացեն զքեզ, և
44 նեղեացեն զքեզ յամենայն կողմանց . * և յատա-
կեացեն զքեզ, և զորդիս քո 'ի քեզ . և ոչ թողու-
ցուն քար 'ի քարի վերայ յամենայնի 'ի քեզ . փո-
խանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութեան
45 քո : * Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ հանել զաղա-
նէվաճառն և զգնդս, և զսեղանս հատալա-
46 ճառացն ցրուեաց . * և ասէ ցնոսա . զրեալ է՝ և
եղիցի տուն իմ տուն աղօթից . և դուք արարիք
47 զդա այրս աւաղակաց : * Եւ ուսուցանէր ցնոսա
հանապազ 'ի տաճարին : Իսկ քահանայապետքն
և գպիրք և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին
48 զնա կորուսանել . * և ոչ գտանէին՝ թէ զինչ ա-
րացեն . զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային
զնմանէ 'ի լսել :

ԳԼՈՒԽ Ի.

1 Եւ եղև 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, մինչ- ԵԲ
դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ՝
և աւետարանէր, հասին 'ի վերայ քահանայապետ-
2 քըն և գպիրք ծերովքն հանդերձ, * և ասին ցնա .
ասա մեզ, որով իշխանութեամբ գործես դու
զայդ, կամ ո՞վ է՝ որ ետ քեզ զայդ իշխանու-
3 թիւն : * Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . հարցից
4 և ես ցձեզ բան մի, և ասացէք ինձ : * Մկրտու-
թիւնն Յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ 'ի մարդկա-
5 նէ : * Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւրեանց և
6 ասին . * եթէ ասեմք յերկնից, ասէ . իսկ ընդէ՞ր
ոչ հաւատացիք նմա . և եթէ ասեմք 'ի մարդկա-
նէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ .

զի հաստատեալ է 'ի միտս զՅովհաննէ, թէ մար-
գարէ է: * Եւ պատասխանի ետուն չգիտել թէ 7
ուստի իցէ: * Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, և ոչ ես ա- 8
սեմ ձեզ որով իշխանութեամբ ասենեմ զայս:

ԵԳ Սկսաւ ասել առ ժողովորդն զառաիս զայս: 9
Այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ զնա մշակաց, և
ինքն գնաց 'ի ճանապարհ ժամանակս բազումս:
* Եւ 'ի ժամու առաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի 10
'ի պտոյ այգւոյն տացեն նմա, և մշակքն գան
հարին զնա, և արձակեցին ունայն: * Եւ յաւել 11
միւս եւս ծառայ յղել. նոքա և զնա եւս գան
հարին՝ անարգեցին և առաքեցին ունայն: * Եւ 12
յաւել զերրորդն առաքել. նոքա և զնա վերաւո-
րեցին, և հանին արտաքս: * Ասէ տէր այգւոյն. 13
զի՞նչ արարից. առաքեցից զորդի իմ սիրելի,
թերեւս 'ի սմանէ պատկառեցեն: * Իբրեւ տեսին 14
զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և ասեն.
սա է ժառանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինի-
ցի ժառանգութիւնն: * Եւ հանին զնա արտաքս 15
քան զայգին և սպանին: Արդ՝ զի՞նչ արասցէ ընդ
նոսա տէր այգւոյն. * ոչ ապաքէն գայցէ և կու 16
լուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և տացէ զայգին
այլոց: Իբրեւ լուան՝ ասեն. քաւ, մի՛ լիցի: * Եւ 17
նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ. իսկ զի՞նչ իցէ այն
որ գրեալն է. թէ զվէմն, զոր անարգեցին շի-
նողքն՝ նա եղեւ գլուխ անկեան: * Ամենայն՝ որ 18
ընդհարցի ընդ վէմն ընդ այս՝ խորտակեցի, և
յորայ վերայ անիցի՝ հոսեցէ զնա: * Եւ խնդրէին 19
գալիքն և քահանայապետք արկանել 'ի նա ձեռս
'ի նմին ժամու, և երկեան 'ի ժողովորդեանէն, զի
գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառաիս զայն:

20 * Եւ ապա սպասեցին, և առաքեցին դաւաճանս
կեղծաւորեալս զանձինս առ արդարս ունել, զի
բմբռնեցեն զնա բանիւք, առ 'ի մասնել զնա
21 պետութեան և իշխանութեան դատաւորին: * Հար-
ցին ցնա և ասեն. վարդապետ, գիտեմք, եթէ
ուղիղ խօսիս և ուսուցանես. և ոչ առնուս ակն.
այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ու-
22 սուցանես, * արժան է մեզ կայսեր հարկս տալ՝
23 թէ ոչ: * Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկութիւն նո-
24 ցա՝ ասէ ցնոսա. * ցուցէք ինձ զգահեկանն, և նո-
քա ցուցին: Եւ ասէ. զոյր պատկեր և գգիւր ու-
25 նի: Պատասխանի ետուն և ասեն՝ զկայսեր: * Եւ
նա ասէ ցնոսա. արդ երթայք, տուք զկայսերն՝
26 կայսեր, և զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ: * Եւ ոչ կա-
րացին զնա բմբռնել բանիւք առաջի ժողովրդեա-
նքն. և զարմացեալ ընդ պատասխանին նորա՝ լը-
ռեցին:

27 Մատուցեալ ոմանք 'ի սագուկեցւոցն՝ որք ԵԴ
28 հակառակէին չլինել յարութեան, * հարցին ցնա՝
և ասեն. վարդապետ, Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ
ուրուք եղբայր մեռանիցի՝ որոյ իցէ կին, և նա
անորդի իցէ, զի առնուցու եղբայր նորա զկինն,
29 և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում: * Արդ՝ եօթն
եղբարք էին. և առաջնոյն առեալ կին՝ մեռաւ.
30 անորդի. * առ զնա և երրորդն. մեռաւ և նա ա-
31 նորդի. * առ զնա և երրորդն. նոյնպէս և եօթա-
32 նեքին. և ոչ թողին որդիս. մեռաւ և կինն. * արդ՝
33 'ի յարութեան ոմամ՝ 'ի նոցանէ լինիցի կին. * զի եօ-
34 թանեքին կալան զնա կին: * Պատասխանի ետ նո-
ցա Յիսուս և ասէ. որդիք աշխարհիս այսորիկ
35 կանայս առնեն, և արանց լինին. * իսկ որ արժա-

նի լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ և յարու-
թեանն որ 'ի մեռելոց, ոչ կանայս առնեն, և ոչ
արանց լինին. * քանզի և ոչ մեռանիլ եւս կարեն. 36
զի հաւատար հրեշտակաց են որդիք և Աստու-
ծոյ. քանզի յարութեան որդիք են: * Այլ 37
զի յառնեն մեռեալք, և Մովսէս գուշակեաց 'ի
մորենւոյն, որպէս ասէ զտեառնէ Աստուծոյ Աբ-
րահամ և զԱստուծոյ Սահակայ և զԱստուծոյ
Յակովբայ. * և Աստուած չէ մեռելոց՝ այլ կեն- 38
դանեաց. զի ամենեքին նմա կենդանի են: * Պա- 39
տախանի ետուն ոմանք 'ի դպրացն և ասեն.
վարդապետ, բարոք ասացեր: * Եւ ոչ ևս ոք 40
իշխէր հարցանել զնա՝ և ոչինչ:

ԵՆ

Ասէ և առ նոսա. զիմորդ ասեն զՔրիստոսէ՝ 41
թէ որդի է Դաւթի. * զի ինքն Դաւիթ ասէ 'ի 42
գիրս սաղմոսաց. ասաց Տէր ցտէր իմ. նիստ բնդ-
աջմէ իմմէ, * մինչև եդից զթշնամիս քո պատ- 43
ուանդան ոտից քոց. * իսկ արդ՝ եթէ Դաւիթ զնա 44
Տէր կոչէ, զիմորդ որդի նորա իցէ: * Եւ լու 'ի լու 45
ամենայն ժողովրդեանն՝ ասէ ցաշակերտսն. * Ըզ- 46
գոյշ լերուք 'ի դպրացն՝ որ կամին պատմութեանք
շրջիլ, և սիրեն ողջոյն 'ի հրապարակս, և զնա-
խաթոռս 'ի ժողովուրդս, և զբարձերէցս յընթ-
րիս: * Որ ուտեն զտունս այրեաց, և պատճա- 47
ռանք յերկարեն զաղօթս, նոքա բնկացին աւե-
լի դատաստանս:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունան՝ որ արկա- 1
նէին զտուրս իւրեանց 'ի գանձանակն: * Ետես 2
և զկին ոմն այրի աղքատ, որ անկ անդր երկուս

5 լումայս, * և ասէ. արդարեւ ասեմ ձեզ. զի այ-
րին այն աղքատ՝ աւելի արկ քան զամենեսին:
4 * Ամենեքին նոքա 'ի մթերից իւրեանց արկին յըն-
ծայսն Աստուծոյ. բայց նա 'ի կարօտութենէ իւր-
մէ զամենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ:

5 Եւ յասել ոմանց զտաճարէն՝ թէ գեղեցիկ է 59
6 վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ. * զայդ
ամենայն զոր տեսանէք, եկեսցեն աւուրք յորս
ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակ-
7 տեսցի: * Հարցին ցնա և ասեն. վարդապետ,
ե՞րբ լինիցի այդ, և զի՞նչ նշան իցէ՝ յորժամ
8 այդ լինելոց իցէ: * Եւ նա ասէ. զգոյշ կացէք.
մի՛ խարիցիք. զի բազումք գայցեն յանուն իմ
և ասիցեն՝ թէ ես եմ. և մերձեցաւ ժամանակ,
9 մի՛ երթայցէք զինի նոցա: * Եւ յորժամ լսիցէք
պատերազմունս և խռովութիւնս՝ մի՛ զարհուրի-
ցիք, զի պարտ է նախ այնմ լինել. այլ ոչ առ
10 ժամայն կատարած: * Յայնժամ ասէ ցնոսա. յա-
րիցէ ազգ յազգի վերայ. և թաղաւորութիւն 'ի
11 թաղաւորութեան վերայ. * և շարժմունք մեծա-
մեծք. և 'ի տեղիս տեղիս սովք և սրածութիւնք.
եղիցին արհաւիրք և նշանք մեծամեծք յերկնից:
12 * Բայց յառաջ քան զայս ամենայն՝ միեացեն ըզ-
ձեռս իւրեանց 'ի ձեզ, և հալածեսցեն. մատնես-
ցեն 'ի ժողովուրդս. և 'ի բանոս, և տանիցին ա-
ռաջի դատաւորաց և թաղաւորաց վասն անուան
13 իմոյ. * և լինիցի ձեզ այն 'ի վկայութիւն: * Արդ՝
14 դիք 'ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յառաջագոյն կրթել տա-
15 լոյ պատասխանի: * Զի ես տաց ձեզ բերան, և
իմաստութիւն. որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ՝
կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառակորդքն

ձեր : * Մատնեմքիք և 'ի ծնողաց և յեղբարց և 16
 յազգականաց և 'ի բարեկամաց , և սպանանի-
 ցեն 'ի ձէնց . * և եղիշիք առեցեալք յամենեցունց 17
 վասն անուան իմոյ . * և մազ մի 'ի գլխոյ ձերմէ 18
 ոչ կորիցէ . * և համբերութեամբ ձերով ստատիք 19
 զոգիս ձեր : * Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ 20
 պատեալ զօրօք զերուսաղէմ , յայնժամ գիտա-
 ջիք թէ մերձ է աւերնորա : * Յայնժամ որ 'ի Հը- 21
 րէաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս , և որ 'ի մի-
 ջի նորա իցեն՝ խուսեցեն , և որ 'ի գաւառան ի-
 ցեն՝ մի մտցեն 'ի նա . * զի աւուրք վրէժխնդրու- 22
 թեան են այնոքիկ՝ առ 'ի կատարեաց ամենայն գը-
 րեաց : * Բայց վայ իցէ յղեաց և սանառաց յա- 23
 ւուրսն յայնոսիկ . զի եղիցի տազնապ մեծ 'ի վե-
 րայ երկրի . և բարկութիւն ժողովրդեանն այն-
 միկ : * Եւ անկցին 'ի սուր տուերի . և գերեցին 24
 յամենայն հեթանոս . և երուսաղէմ եղիցի կո-
 խան ազգաց մինչև կատարեցին ժամանակք հե-
 թանոսաց : * Եւ եղիցին նշանք յարեգակն և 'ի 25
 լուսին և յաստեղս , և յերկրի տազնապ հեթա-
 նոսաց՝ յահեղ բարբառոյ իբրև ծովու և խու-
 վութեան , * յեւանեաց ոգւոց մարդկան յերկիւ- 26
 ղէ և 'ի կարծեաց եկեղց 'ի վերայ աիեղերաց . զի
 զօրութիւնք երկնից չարժեցին : * Եւ յայնժամ 27
 տեսցեն զօրդի մարդոյ եկեալ ամպովք զօրու-
 թեամբ և վառօք բազմօք : * Եւ յորժամ սկսանի- 28
 ցի այս լինել , ամբարձլիք և բարձրացուսիք բզ-
 գլուխ ձեր , զի մերձ է փրկութիւն ձեր : * Եւ ա- 29
 սաց առակ մի նոցա , տեսէք զվզենիդ և զամե-
 նայն ժառ , * յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւր- 30
 եանց , տեսանէք և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ

31 է ամառն . * նոյնպէս և գուր՝ յորժամ տեսանի-
 ցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտաւիք թէ մերձ
 32 է արքայութիւնն Աստուծոյ : * Ամէն ասեմ ձեզ ,
 թէ ոչ անցցէ ազգս այս , մինչև այս ամենայն ե-
 33 ղիցի : * Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ
 34 ոչ անցանիցեն : * Զգոյշ լերուք անձանց , գուցէ
 ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և ար-
 բեցութեամբ և հոգւովք աշխարհականօք , և
 յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն .
 35 * զի իբրև զբողոքայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենե-
 ցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսո երկրի :
 36 * Արթուն կայէք այսուհետև . յամենայն ժամ ա-
 զօթս արարէք , զի արժանի լինիլիք զերծանել
 յայնմ յամենայնէ որ լինեաց է , և կալ առաջի
 37 որդւոյ մարդոյ : * Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսու-
 ցանէր , և զգիշերս ելեալ ազանէր 'ի լերինն՝ որ
 38 կոչէր ձիթենեաց : * Եւ ամենայն ժողովուրդն կան-
 խէր ընդ առաւօտս առնա 'ի տաճարն լսել 'ի
 նմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

1 Մերձեցաւ ատն բաղարջակերացն՝ որ կոչէր ^{ԵՆ}
 2 Պասքա : * Եւ խնդրէին քահանայապետքն և դը-
 պիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն զնա . բայց երկըն-
 3 չէին 'ի ժողովրդենէ անախ : * Ապա եմուտ սատա-
 նայ 'ի Բուդա 'ի կոչեցեալն Իսկարիփտացի . որ էր
 4 'ի թուոյ երկուստանիցն : * Զօգտւ՝ եղ բանս ընդ
 քահանայապետսն և ընդ գալիւս և ընդ իշխանս
 5 ժողովրդեանն , զի մասնեացէ զնա նոցա : * Եւ խըն-
 6 դացին , և խոտապան տալ նմա արծաթ . * և յանձն
 առ , և խնդրէր պարապ մատնել զնա նոցա մե-

կուսի յամբոխէն : * Եկն օր բաղարջակերացն , յո- 7
րում օրէն էր զենուլ զպատեքն . * և առաքեաց 8
զՊետրոս և զԹովհաննէս և ասէ . երթայք պատ-
րաստեցէք մեզ զպատեքն զի կերիցուք : * Եւ նո- 9
քա ասեն . ո՛ր կամիս զի պատրաստեցուք : * Եւ 10
ասէ ցնոսա . ահա իբրեւ մտանիցէք 'ի քաղաքն ,
պատահեացէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ .
երթիջիք զհետ նորա 'ի տունն' յոր մտանիցէ . * և 11
ասալիք ցտանուտէր տանն . վարդապետ ասէ
քեզ . ո՛ր են վանքն իմ' յորում զպատեքն ուտի-
ցեմ աշակերտօքս հանդերձ . * և նա ցուցցէ ձեզ 12
վերնատուն մի մեծ զարդարեալ , և անդ պատ-
րաստեցիք : * Եւ գնացեալ գաին որպէս և ա- 13
սայն նոցա , և պատրաստեցին զպատեքն : * Եւ 14
իբրեւ ժամ եղև՝ բազմեցաւ , և երկոտասան առա-
քեալքն ընդ նմա : * Եւ ասէ ցնոսա . ցանկանալով 15
ցանկացայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև
չարչարեալ իցեմ : * Բայց ասեմ ձեզ , թէ ոչ եւս 16
կերայց 'ի սմանէ' մինչև լցցի յարքայութեան Աս-
տուծոյ : * Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ա- 17
սէ . առէք զայդ՝ և բաժանեցէք 'ի ձեզ : * Ասեմ 18
ձեզ . թէ յայսմ հետէ ոչ արբից 'ի բերոյ որթոյ'
մինչեւ եկեացէ արքայութիւն Աստուծոյ : * Եւ 19
առեալ հաց՝ գոհացաւ , երեկ՝ և ետ նոցա և ա-
սէ . այս է մարմին իմ , որ վասն բազմաց տուեալ .
զայս արասիք առ իմոյ յիշատակի : * Նոյնպէս և 20
զբաժակն յետ ընթերեացն ան՝ և ասէ . այս բա-
ժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեղոյ :
* Բայց առասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս 'ի սե- 21
ղանս . և որդի մարդոյ քստ սահմանելոյն երթայ . 22
բայց վայ մարդոյն այնմիկ , յոյր ձեռն մատնիցի :

23 * Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս , թէ ո՞վ
24 է 'ի նոցանէ' որ զայն գործեաց իցէ : * Եւ եղև
հակառակութիւն 'ի մէջ նոցա , թէ ո՞ 'ի նոցանէ
25 համարիցի մեծ : * Եւ նա ասէ ցնոսա . Թագաւորք
ազգաց տիրեն նոցա , և որ իշխենն նոցա՝ բարե-
26 րարք կոչին . * այլ դուք ոչ այնպէս , այլ որ մեծն
է 'ի ձեզ՝ իղիցի իբրեւ զկրտսերն , և առաջնորդն
27 իբրեւ զապասաւորն : * Ո՞վ է մեծ . բազմեալն՝ ե-
թէ սպասաւորն . ոչ սպաքէն բազմեալն . բայց
28 ես եմ 'ի միջի ձերում իբրեւ սպասաւոր : * Եւ դուք
էք որ ցանդ կայիք ընդ իս 'ի վործութիւնս իմ .
29 * և ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և հայր իմ ուխտեաց
30 ինձ զարքայութիւն . * զի ուտիցէք և ըմպիցէք 'ի
սեղան իմ՝ յարքայութեանն իմում , և նստիցիք
յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգ-
իսրայելի : 42

31 Եւ ասէ Տէր . Սիմոն , Սիմոն . ահա սատա-
նայ խնդրեաց զձեզ խարապել իբրեւ զցորեան .
32 * այլ ես ազաչեցի վասն քո՝ զի մի՛ պակասեցին
հաւատք քո . և դու երբեմն դարձցիս՝ և հա-
33 տատեցես զեղբարս քո : * Եւ նա ասէ ցնա . Տէր ,
ընդ քեզ պատրաստ եմ և 'ի բանտ և 'ի մահ եր-
34 թալ : * Եւ նա ասէ ցնա . ասեմ քեզ , Պետրէ . չի-
ցէ այսօր հառու խօսեալ՝ մինչև երիցս ուրացիս
35 զիս չգիտել : * Եւ ասէ ցնոսա . յորժամ առաքեցի
զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշկաց , միթէ
36 կարօտացայք իմիք : * Եւ նոքա ասեն . և ոչ իմիք :
Ապա ասէ . այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ .
նոյնպէս և մախաղ . և որ ոչն ունիցի , վաճառեա-
37 ցէ զձորձս իւր՝ և գնեցէ իւր սուսեր : * Բայց ա-
սեմ ձեզ . զի այս եւս որ դրեալ է՝ պարտ է զի

կատարեսցի յիս, թէ ընդ անօրէնս համարեսցաւ .
 զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ է : * Եւ նորա աւ 38
 սեն . Տէր , ահաւասիկ են աստ երկու սուրբ : Եւ
 նա ասէ ցնոսա . բաւական են : * Եւ ելեալ գնաց 39
 բոտ սովորութեանն ի լեառն ձիթենեաց . գնացին
 զհետ նորա և աշակերտքն : * Իբրեւ եհաս ի տեւ 40
 զին՝ ասէ ցնոսա . յաղօթս կացէք չմտանել ի փոր-
 ձութիւն : * Եւ ինքն մեկնեցաւ ի նոցանէ իբրեւ 41
 քարքնկէց մի . եղ ծունր , կայր յաղօթս , * և աւ 42
 սէր . Հայր , եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յի-
 նէն . բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին : * Եւ եւ 43
 բեւեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից , և զօրացուցա-
 նէր զնա , և էր ի տագնապի , և մտադիւրութեամբ
 եւս կայր յաղօթս : * Եւ հոռէին ի նմանէ քրտունք 44
 իբրեւ զկայլակս արեան՝ ոլուն , ոլուն , հեղեալ
 յերկիր : * Եւ յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աւ 45
 չակերտան , եգիտ զնոսա ի քուն ի տրտմութե-
 նէն . * և ասէ ցնոսա . զի՞ ննջէք , արիք , կացէք 46
 յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք ի փորձութիւն : * Եւ 47
 մինչդեռ խօսէր , ահաւասիկ ամբօխ . և որ կոչէին
 Յուդա՝ մի յերկառասանիցն՝ առաջնորդէր նոցա :
 Իբրեւ մերձեցաւ առ Յիսուս՝ համբուրեաց զնա .
 քանզի զայն նշան տուեալ էր նոցա . թէ ընդ ու-
 բում ես համբուրեցից՝ նա է , զնա ունիցիք : * Աւ 48
 սէ ցնա Յիսուս . Յուդա , համբուրելով մատնես
 զօրդի մարդոյ : * Իբրեւ տեսին որ զնովան էին՝ 49
 որ ինչ եղեւն , ասեն ցնա . Տէր , հարցուք զնոսա
 սրով : * Եւ եհար մի ոմն ի նոցանէ զքահանայաւ 50
 պետին ծառայ , և ի բաց եհան զաջոյ ունին նո-
 րա : * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . թոյլ տուք 51
 մինչև ցայդ վայր : Եւ մատուցեալ յունկն՝ բժըշ-

52 կեաց զնա : * Եւ ասէ ցեղեալն ի վերայ նորա
 ցքահանայապետան և ցիշխանս տաճարին և ցծերս .
 իբրեւ ի վերայ աւագակի ելիք սուսերօք և բրօք :
 53 * Հանապաղ ընդ ձեզ էի ի տաճարին , և ոչ ձը-
 գեցիք ձեռս յիս . այլ այս է ձեր ժամ , և իշխա-
 54 նութիւն խաւարի : * Եւ կալեալ զնա՝ ածին և
 մուծին ի տուն քահանայապետին . և Պետրոս եր-
 55 թայր զինի նորա հեռագոյն : * Իբրեւ լուցին կրակ
 ի մէջ գաւթին՝ և նստան շուրջ , նստաւ և Պետ-
 56 րոս ի մէջ նոցա : * Ետես զնա աղախին ոմն՝ զի
 նստէր առ լոյսն . հայեցաւ ընդ նա և ասէ . և սա
 57 ընդ նոսա էր՝ որ ընդ նմայն էին : * Իսկ Պետրոս
 58 ուրացաւ և ասէ . ոչ գիտեմ զնա , կին դու : * Եւ
 յետ ոսկաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա , և ասէ . և
 դու ի նոցանէ ես : Եւ Պետրոս ասէ . այր դու ,
 59 չեմ ի նոցանէ : * Եւ իբրեւ ժամ մի անց ի վերայ ,
 այլ ոմն վիճէր և ասէր . ստոյգ և սա ընդ նմա էր ,
 60 քանզի գալիլեացի է : * Ասէ Պետրոս . այր դու ,
 չգիտեմ զինչ խօսիսդ : Եւ առ ժամայն մինչդեռ
 61 նա զայն ասէր՝ խօսեցաւ հաւ : * Դարձաւ Տէր և
 հայեցաւ ի Պետրոս . և յիշեաց Պետրոս զբանն
 Տեառն զոր ասաց ցնա՝ մինչև հաւառ խօսեալ ի-
 62 ցէ , երկցս ուրացիս չգիտել զիս . * և ելեալ ար-
 63 տաքս ելաց դառնապէս : * Եւ սրքն՝ որ պահէին
 64 զնա , այսոն ասնէին զնովաւ և հարկանէին . * Ժած-
 կէին զերեսս նորա և տանջէին . և հարցանէին ցնա
 և ասէին . մարդարեաց՝ ով է որ եհարն զքեզ :
 65 * Եւ այլ բաղում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին
 ի նա :
 66 Եւ իբրեւ այդ եղև , ժողովեցաւ ձերակոյտ
 ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն և գովիւրք , և

հանին ածին զնա յառեանն իւրեանց և ասեն . ե-
թէ դու ես Քրիստոսն , ասա մեզ : * Ասէ ցնոսա , 67
եթէ ասացից ձեզ , սակայն ոչ հաւատայք . * և ե- 68
թէ հարցից ինչ զձեզ , չտայք ինձ պատասխանի՝
կամ արձակիցէք : * Բայց յայսմ հետէ նստցի որ- 69
դի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Աստուծոյ : * Եւ 70
ասեն ամենեքեան . ուրեմն դու ես որդին Աստու-
ծոյ : Եւ նա ասէ ցնոսա . դուք ասէք թէ ես եմ :
* Եւ նոքա ասեն . զի՛նչ եւս պիտոյ է մեզ վկայու- 71
թիւն . զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի բերանոյ դուրա :

ԳԼՈՒԽ Ի Գ.

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա , 1
ածին զնա առ Պիղատոս : * Եւ սկսան չարախօս լի- 2
նել զնմանէ և ասել . գտաք զսա , զի թիւրէր
զազգս մեր , և արգելոյր ՚ի տալոյ հարկս կայսեր .
և ասէր զանձնէ՝ եթէ Քրիստոսն իցէ թագաւոր :
* Իսկ Պիղատոս եհարց զնա և ասէ . դո՞ւ ես թա- 3
գաւորն Հրէից : Նա պատասխանի ետ նմա և ա-
սէ . դու ասացեր : * Ասէ Պիղատոս ցքահանայա- 4
պետն և ցժողովուրդն . չգտանեմ ինչ վնաս
յառնա յայսմիկ : * Եւ նոքա պնդէին և ասէին , ե- 5
թէ խռովէ զժողովուրդս . ուսուցանէ ընդ ամենայն
Հրէաստան՝ սկսեալ ՚ի Գալիլէէ մինչև ցայսր : * Իսկ 6
Պիղատոս իբրեւ լուաւ զԳալիլէէ , եհարց եթէ
Գալիլեացի իցէ այրն : * Եւ իբրեւ գիտաց թէ յիշ- 7
խանութենէ Հերովդի է , ետ տանել զնա առ Հե-
րովդէս . քանզի և նա յերուսաղէմ էր յաւուրսն
յայնսմիկ : * Եւ Հերովդէս իբրեւ ետես զՅիսուս , 8
ուրախ եղև յոյժ . զի ցանկայր ՚ի բազում ժամա-
նակաց տեսանել զնա . քանզի լսէր բազում ան-

գամ զնմանէ . և ակն ունէր նշան ինչ լեալ տեսա-
9 նել ՚ի նմանէ : * Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք ,
10 և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի : * Կային քա-
հանայապետքն և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարա-
11 խօսէին զնմանէ : * Արհամարհեաց զնա և Հերով-
դէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն . և այսն ա-
բարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս , և ետ
12 տանել անդրէն առ Պիղատոս : * Եւ եղեն բարե-
կամք Պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ .
13 քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց : * Կոչեաց
Պիղատոս զքահանայապետն և զիշխանս և զժո-
14 ղովուրդն , * և ասէ ցնոսա . ածէք մատուցէք ինձ
զայս զայս իբրեւ զխոստորեցուցիչ ժողովրդեանն .
և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ , և վնաս ինչ
ոչ գտի յառնա յայսմիկ՝ զորոյ դուք չարախօսէքդ-
15 զդմանէ : * Այլ և ոչ Հերովդէս . քանզի ետու տա-
նել զդա առ նա . և արդ ոչինչ մահու արժանի
16 է գործեալ դորա . * խրատեցից զդա և արձակե-
17 ցից : * Զի հարկ էր մի մի բատ տօնի արձակել
18 նոցա : * Եւ նոքա աղաղակէին ամենայն բազմու-
թեամբն և ասէին . բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ
19 զԲարաբբա . * որ էր վասն խռովութեան իրիք ե-
ղելոյ ՚ի քաղաքին և սպանութեան մտեալ ՚ի բանտ :
20 * Դարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել . քանզի կամէր
21 արձակել զՅիսուս : * Եւ նոքա անդրէն աղաղա-
22 կէին և ասէին . ՚ի խաչ հան զդա : * Եւ նա երիցս
ասէ ցնոսա . զի՛նչ չար արար սա . ոչինչ վնաս մահու
23 գտի ՚ի սմա . խրատեցից զսա և արձակեցից : * Եւ
նոքա ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա ՚ի խաչ
հանել . և զօրանային բարբառք նոցա և քահա-
24 նայապետիցն : * Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել

զհայցուածս նոցա : * Արձակեաց նոցա զԲարբառ 25
 բայն՝ զոր վասն խռովութեան և սպանութեան ար-
 կեալ էր 'ի բանս , զոր և խնդրէինն իսկ . և զՅի-
 սուս մատնեաց կամացն նոցա : * Իբրեւ առին զք- 26
 նացին զնա , ըմբռնեցին զոմն Սիմաֆն 'իսրեհնացի
 որ դայր յանդէ . եղին 'ի վերայ նորա զխաչն բե-
 բել զնի Յիսուսի : * Եւ երթայր զհետ նորա բազ- 27
 մութիւն ժողովրդեանն , և կանանց որ կոծէին և
 աշխարէին զնա : * Դարձաւ Յիսուս և ասէ ցնտա . 28
 դատերք երուսաղէմի , մի լայք 'ի վերայ իմ , այլ
 լացէք 'ի վերայ անձանց և 'ի վերայ որդւոց ձե-
 րոց : * Զի եկեացեն աւուրք , յորս ասիցեն՝ թէ ե- 29
 րանի ամբողջ և որովայնից՝ որ ոչ ծնան , և ստեանց
 որ ոչ դիւցուցին : * Յայնժամ սկսանիցին ասել լե- 30
 բանց՝ թէ անկերուք 'ի վերայ մեր , և բլրոց՝ թէ
 ծածկեցէք զմեզ : * Զի եթէ ընդ փայտ դալար 31
 զայս առնեն , ընդ չարն զինչ լինիցի : * Ածին և 32
 այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա : * Իւ- 33
 բեւ չողան 'ի տեղին կոչեցեալ դադաթն , անդ
 հանին զնա 'ի խաչ . և զչարագործսն զոմն ընդ աջ-
 մէ՝ և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին : * Եւ Յիսուս ա- 34
 սէ . Հայր , թող դոցա , զի ոչ դիտեն զինչ գոր-
 ծեն : Եւ 'ի բաժանել զհանդերձս նորա , արկին վի-
 ճակս . * և կայր ժողովուրդն հայեցեալ : Անգոս 35
 նէին զնա իշխանքն հանդերձս նօքօք և ասէին .
 զայլս ապրեցոյց , ապրեցուցէ և զանձն՝ եթէ դա
 է Քրիստոս որդի Աստուծոյ ընտրեալն : * Այսն 36
 առնէին զնա և զինուորքն . եկեալ առաջի՝ մա-
 տուցանէին նմա քացախ , * և ասէին . եթէ դու 37
 ես թագաւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն քո : * Եւ էր 38
 գիր գրեալ 'ի վերայ նորա Յուդարէն և Դաւիթ

տերէն և երբայեցերէն գրով , թէ սա է արքայն
 39 Հրէից : * Իսկ մի ոմն 'ի կախելոյ չարագործայն
 հայհոյէր զնա . և ասէր , ոչ դու ես Քրիստոսն ,
 40 փրկեա զանձն քո և զմեզ : * Պատասխանի ետ ըն-
 կերն սատելով նմա և ասէ . չերկնչիս դու յԱս-
 41 տուծոյ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս : * և մեք յիրա-
 ւի , զի արժանի որոց գործեցաքն առնումք զհա-
 42 տուցումն . և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց : * Եւ
 ասէ ցնիսուս . յիշեա զիս Տէր յորժամ դայցես
 43 արքայութեամբ քով : * Եւ ասէ ցնա Յիսուս . ա-
 մէն ասեմ քեզ . այսօր ընդ իս իցես 'ի դրախտին :
 44 * Եւ էր իբրեւ վեցերորդ ժամ , և խաւար եղև 'ի
 վերայ ամենայն երկրի մինչև ցիններորդ ժամ .
 45 խաւարեցաւ արեգակն : * Եւ հերձաւ վարագոյր
 46 տաճարին ընդ մէջ : * Եւ կարգաց Յիսուս 'ի ձայն
 մեծ և ասէ . Հայր . 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհո-
 47 զի իմ : Զայս իբրեւ ասաց , եհան զոգի : * Եւ
 տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ եղեւն , փառա-
 ւոր արար զԱստուած և ասէ . արդարև այլոս այս
 48 արդար էր : * Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ
 էին , և տեսանէին զտեսիլն զայն և զգործ , բա-
 49 խէին զկուրծս և դառնային : * Կային և ամենայն
 ծանօթքն նորա 'ի հեռատոսանէ . և կանայք որ ե-
 կեալ էին զհետ նորա 'ի Գալիլէէ՝ տեսանէին զայն :
 50 Եւ ահա այր մի անուն Յովնէփ , որ էր նախա-
 51 լար . այր բարեգործ և արդար . * սա չէր միա-
 բանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա . յԱ-
 52 ունէր արքայութեան Աստուծոյ : * Սա մատուցեալ
 53 առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմին Յիսուսի . * և ի-
 ջուցեալ զնա պատեաց պատառակալաւ , և եղ-

'ի կռածոյ գերեզմանի , ուր չէր բնաւ զոք եղեալ :
 * Եւ օրն էր ուրբաթ , և շաբաթ լուսանայր . * և 84
 երթային զհետ նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ-
 նմա 'ի Գալիլէէ . տեսին զգերեզմանն , և որպէս
 եղաւ մարմինն նորա : * Դարձան և պատրաստե- 85
 ցին խունկս և իւղս . և 'ի շաբաթուն հանդարտե-
 ցին վասն պատուիրանին :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ առաւօ- 1
 տըն եկին 'ի գերեզմանն . բերին զխունկան զոր
 պատրաստեցին , և այլ կանայք ընդ նոսա : * Եւ 2
 գտին զվէմն թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ ան-
 տի . և մտեալ 'ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն տեառն 3
 Յիսուսի : * Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այ- 4
 նորիկ , և ահա արք երկու հասին առ նոսա 'ի
 հանդերձս լուսաւորս : * Եւ իբրեւ զահի հարան , 5
 և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր . ա-
 սենցնոսա . զի՛ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռ-
 եալս . չէ աստ՝ այլ յարեալ : * Յիշեցէք որպէս 6
 խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն 'ի Գալիլեա , * և ա- 7
 սէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ 'ի ձեռս
 մարդոց մեղաւորաց , և 'ի խաչ ելանել , և յեր-
 րորդ աւուր յառնել : * Եւ յիշեցին զբաննն նո- 8
 րա : * Եւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մե- 9
 տառանիցն և այլոցն ամենեցուն : * Եւ էին Մա- 10
 ռիամ Մազդաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ
 Յակովբայ և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս
 առաքելոցն . * և երեւեցան առաջի նոցա շաղ- 11
 փաղվիթիւն բանքն նոցա , և չհաւատային նո-
 ցա : * Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ 'ի գե-

րեզմանն . և հայեցեալ տեսանէ զկտաւան լոկ զի
 կային . և դնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ
 եղև :

13 Եւ ահա երկուք 'ի նոցանէ երթային 'ի նմին
 աւուր 'ի գեօղ մի , որ հեռի էր յերուսաղեմէ հա-
 ըիւր և վաթսուն ասպարիտաւ . և էր անունն նո- 14
 րա Եմմաուս . * և նոքա խօսէին ընդ միմեանս
 15 վասն ամենայն անցիցն անցելոց : * Եւ եղև ընդ-
 խօսելն նոցա և ընդ վիճել՝ և ինքն խօլ Յիսուս
 16 մերձեցաւ . և երթայր ընդ նոսա . * և նոցա աչք
 17 կալեալ էին առ 'ի չճանաչելոյ զնա : * Եւ ասէ ցը-
 նոսա . զի՛նչ են բանքդ , վասն որոյ վիճիքդ ընդ
 միմեանս մինչդեռ գնայքդ , և տրամեալք էք :
 18 * Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի նոցանէ՝ որում՝ ա-
 նուն էր Կլէոփաս , և ասէ ցնա . դու միայն կաս
 յերուսաղեմ , որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ 'ի
 19 նմա յաւուրս յայտօրիկ : * Եւ ասէ ցնոսա , զի՛նչ :
 Եւ նոքա ասեն . զՅիսուսէ Նազովրեցւոյ , որ ե-
 ղևա այր մարդարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք ա- 20
 ռաջի Աստուծոյ և ամենայն ժողովրդեանն . * որ-
 պէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխան-
 քն մեր 'ի դատաստան մահու , և հանին զնա 'ի
 21 խաչ : * Մեք ակն ունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն իցէ
 զիսրայէլ : Այլ և հանդերձ այսու ամենայնիւ՝ այս
 22 երբորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործեցաւ : * Այլ
 և կանայք ոմանք 'ի մէնջ զարմացուցին զմեզ . որք
 կանխեալ ընդ առաւօտս՝ չողան 'ի գերեզմանն ,
 23 * և ոչ գտին զմարմինն նորա . եկին և ասեն , թէ
 և տեսիլ եւս հրեշտակաց տեսին , որք ասէին զնը-
 24 մանէ՝ թէ կենդանի է : * Եւ գնացին ոմանք 'ի
 մէնջ 'ի գերեզմանն , և գտին նոյնպէս որպէս

և կանայքն ասացին, բայց զնա ոչ տեսին: * Եւ 25
 նա ասէ ցնոսա. ով անմիտք և հեղձաւորաք
 'ի հաւատալ յամենայնի, զոր խօսեցան մարգա-
 րէքն. * ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Քրիստոսի, 26
 և մոտմեղ 'ի փառս իւր: * Եւ սկսեալ 'ի Մովսէս 27
 և յամենայն մարգարէից՝ մեկնէր նոցա որ ինչ
 յամենայն գիրս գրեալ է զմաննէ: * Իբրեւ մեր 28
 ձեցան 'ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճա-
 ռէր հեռադայն եւս ուրեք երթալ: * Եւ բռնաւ 29
 դատեցին զնա և ասեն. առ մեզ ագիր, զի ընդ-
 երեկս է և ապրաժամեալ է օրս: Եւ եմուտ ա-
 դանել անդ ընդ նոսա: * Եւ եղև 'ի բազմեւն նո- 30
 րա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, երեկ՝
 և ետ նոցա. * և նոցա բացան աչք և ծանեան ըզ 31
 նա. և նա եղև 'ի նոցանէ աներեւոյթ: * Եւ ասեն 32
 ցմիմեանս. ոչ խակ և սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ՝
 մինչ խօսէին ընդ մեզ զճանապարհայն, և որպէս
 բանայր մեզ զգիրս: * Եւ յարուցեալ նոյնժամայն 33
 դարձան յերուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմե-
 տասանսն և զորս ընդ նոսայն էին. * և ասեն՝ թէ 34
 արդարեւ յարեաւ Տէր, և երեւեցաւ Սիմօնի:
 * Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանապարհայն, 35
 և թէ զիարդ ետ ծանօթս նոցա 'ի բեկանել հա-
 ցին:

Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն խակ Յիսուս եւ 36
 կաց 'ի մէջ նոցա, և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն
 ընդ ձեզ. ես եմ, մի՛ երկնչիք: * Եւ զահի հարեալ 37
 երկնչէին. և համարէին ոգի ինչ տեսանել: * Եւ 38
 ասէ ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք. և ընդէ՞ր խոր-
 հուրքք երանեն 'ի սիրտս ձեր: * Տեսէք զձեռս 39
 իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և

տեսէք, զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որ-
 40 պէս զիս տեսանէք զի ունիմ: * Եւ զայս ասաց-
 եալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս:
 41 Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային 'ի խն-
 դութենէն, և զարմացեալ էին. ասէ ցնոսա, ու-
 42 նի՞ք ինչ կերակուր աստ: * Եւ նոքա ետուն նմա
 43 ձկան խորովելոյ մասն, և խորիսի մեղու: * Եւ
 44 ցա: * Եւ ասէ ցնոսա. այս բանք են զոր խօսեցայ
 ընդ ձեզ մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ է ընու-
 ամենայն գրեւոցն յօրէնսն Մովսէսի և 'ի մարգա-
 45 րէս և 'ի սաղմոսն վասն իմ: * Յայնժամ երաց ըզ
 46 միտս նոցա իմանալ զգիրս: * Եւ ասէ ցնոսա. թէ
 47 այսպէս պարտ էր չարչարիլ Քրիստոսի, և յառ-
 48 նել 'ի մեռելոց յառուր երրորդի. * և քարոզել
 յանուն նորա ապաշխարութիւն և թողութիւն մե-
 49 ղաւքէք վկայք այսոցիկ: * Եւ ահա ես առաքեմ
 զաւետիս հօր իմոյ 'ի ձեզ. և դուք նոտարուք 'ի
 50 քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչև զգերուցուք զօ-
 թութիւն 'ի բարձանց: * Եհան զնոսա մինչև 'ի Բե-
 թանիս, և ամբարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց ըզ
 51 նոսա: * Եւ եղև յօրհնելն նորա զնոսա, մեկնե-
 52 ցաւ 'ի նոցանէ, և վերանայր յերկինս: * Եւ նոցա
 երկիրպաղեալ նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ուրա-
 53 խութեամբ մեծաւ: * Եւ էին հանապաղ 'ի տա-
 ճարին, գովէին և օրհնէին զԱստուած:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է Յովհաննու, որ եղբայր է Յակովբայ Զեբեթեայ, որ անկաւ 'ի վերայ լանջացն Տեառն: Նոյն սա գրեաց զԱւետարանս զայս: Եւ ըսկիցն առնէ յԱստուածական բանէն. եւ զըստ մարմնոյ ծնունդն յիշատակէ յասելն: Եւ բանն մարմին եղեւ: Եւ յիշատակէ զմկրտութիւնն Յովհաննու եւ զընտրութիւն աշակերտացն: Այլ եւ զնշանս եւ զարուեստս որ եղեն. եւ զկատարածն, որ մատնեցաւ Պոնտացւոյ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ, յորում եւ զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա, եւ 'ի վերայ պատմութեանն նորա վիճակ արկին. եւ մարմինն նորա եղաւ 'ի գերեզմանի, եւ յարեաւ յերրորդ աւուր. երեւեցաւ աշակերտացն ինքն:

Յովհաննէս՝ որ եւ Որդի Որոտման, զվերինն որոտաւ լով պատմեաց մեզ: Սա զկնի յիսնեորդի երրորդի ամի համբառնալոյ Փրկչին գրեաց զԱւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Ասիայ՝ 'ի լեզու Յոյն:

• Յովհաննէս՝ հնազանդութիւն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

	ԳԼ	ՀԺ
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն Աստուած . . .	ա.	1
Վասն Յովհաննու վկայելոյն բանին Աստուծոյ .	ա.	15
Վասն զալոյն առ նա դառնն Աստուծոյ . .	ա.	29
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս ազանելոյն .	ա.	59
Վասն գտանելոյն զՄեսիայն	ա.	41
Վասն հարսանեացն 'ի Կանա գալիլեաց . .	բ.	1
Վասն արտաքս հանելոյ 'ի տաճարէն . . .	բ.	15
Վասն Նիկողիմոսի	գ.	1
Վասն 'ի Յայենոյն մկրտելոյն	գ.	23
Վասն խնդիր լինելոյ վասն սրբութեան . .	գ.	25
Վասն կնոջն ստամարացւոյ	գ.	7
Վասն թագաւորազինն	գ.	46
Վասն երեսուն եւ ութամեայ հիւանդին . .	ե.	5
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի	ե.	20
Վասն հինգ հացին, եւ երկու ձկանն . . .	զ.	9
Վասն զնալոյն 'ի վերայ ծովուն	զ.	19
Վասն մարանչելոյն ընդ միմեանս հրէից .	զ.	41
Վասն չրջելոյն Յիսուսի 'ի Գալիլեա	է.	1
Վասն խրատու եղբարցն	է.	3
Վասն խնդրելոյն հրէից ունել զՅիսուս . . .	է.	50
Վասն 'ի ծնէ կուրին	թ.	1
Վասն զնելոյն Յիսուսի զանձն 'ի վերայ ոչ- խարացն	ժ.	15
Վասն նաւակառեացն յերուսաղէմ	ժ.	22
Վասն Ղազարու յարութեան	ժա.	1
Վասն օծանելոյն զՏէրն	ժբ.	3
Վասն՝ որ առաց Յուդա զիւղոյն	ժբ.	5
Վասն յաւանակին եւ իշոյն	ժբ.	14
Վասն ելելոյ հեթանոսացն առ Տէր	ժբ.	21
Վասն հատին ցորենոյ	ժբ.	24
Վասն Յիսուսի լոյս զալոյն յաշխարհ . . .	ժբ.	46

Վասն ընթերեացն , եւ լուանալոյ զոտս աշա- կերտացն	Ժգ. 11
Վասն չարչարանացն Յիսուսի , եւ սփոփելոյ դաշակերտան	Ժգ. 13
Վասն գալոյ Ս. Հոգւոյն՝ եւ մխիթարելոյն զա- շակերտան	Ժգ. 23
Վասն մատնութեանն Յիսուսի	Ժը. 3
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի , եւ հաւուն խօսելոյ	Ժը. 23
Վասն ածելոյն զՅիսուս 'ի վանացն կայիափայ Ժը. 28	
Վասն տանելոյն զՅիսուս 'ի Գողգոթա	Ժթ. 17
Վասն աւանդելոյն Յիսուսի զհոգին	Ժթ. 30
Վասն խնդրելոյն զտէրունական մարմինն	Ժթ. 33
Վասն բերելոյն Նիկողիմոսի զմուռս	Ժթ. 39
Վասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն	Ի. 1
Վասն դրօքն փակելովք մտանելոյն Յիսուսի առ աշակերտան	Ի. 19
Վասն զԹովմաս հաստատելոյ Տեառն	Ի. 27
Վասն ուտելոյն ընդ նոսա , եւ հարցմանն ըզ Պետրոս	Իա. 13
Վասն սիրելոյ աշակերտին , եւ զրելոյ զաւե- տարանն	Իա. 24

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Ը Ս Տ Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ո Ւ

ԳԼ ՈՒԽ Ա.

- 1 **Ի** ՍԿԶԲԱՆԷ ԷՐ ԲԱՆՆ . և բանն էր առ Աստու ԲԿ
- 2 ՈՒԱԾ , և Աստուած էր բանն : * Նա էր 'ի սկզբանէ
- 3 առ Աստուած : * Ամենայն ինչ նովաւ եղև , և ա-
- 4 ռանց նորա եղև և ոչինչ՝ որ ինչ եղեւն : * Նո-
- 5 վաւ կեանք էր , և կեանքն էր լոյս մարդկան . * և
- 6 լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսաւորէ , և խաւար նմա
- 7 ոչ եղև հասաւ : * Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստու-
- 8 թիւն՝ զի վկայեցէ վասն լուսոյն . զի ամենեքին
- 9 հաւատասցեն նովաւ : * Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի
- 10 վկայեցէ վասն լուսոյն : * Էր լոյսն ճշմարիտ , որ
- 11 լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ գալոյ է յաշ-
- 12 խարհ : * Յաշխարհի էր , և աշխարհ նովաւ եղև ,
- 11 և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ : * Յիւրան եկն , և
- 12 իւրքն զնա ոչ բնկալան : * Իսկ որք բնկալանն ըզ
նա , եւս նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ վի-

նե՛լ՝ որոց հաւատացեալն յանուն նորա . * Եւ ոչ 13
յարեմէ և ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ և ոչ ՚ի կամաց
առն , այլ յԱստուծոյ ծնան : * Եւ բանն մարմին 14
եղև՝ և բնակեաց ՚ի մեղ , և տեսաք զփառս նորա՝
զփառս իբրև զՄիածնի առ ՚ի Հօրէ , լի շնորհօք
և ճշմարտութեամբ : * Յովհաննէս վկայեաց վասն 15
նորա , աղաղակեաց և ասէ . սա է զորմէ ասէի՝ որ
զինի իմ գալոցն էր . առաջի իմ եղև , զի նախ քան
զիս էր : * Զի ՚ի լրութենէ անտի նորա մեք ամե 16
նեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց : * Զի օ 17
բէնքն ՚ի ձեռն Մովսէսի տուան . շնորհքն և ճշ-
մարտութիւնն ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղևն :

ԲԲ ԶԱստուած ոչ ոք ետես երբէք , բայց միա 18
ծինն Որդի որ էր ՚ի ծոց Հօր՝ նա պատմեաց : * Եւ 19
այս է վկայութիւնն Յովհաննու , յորժամ առաքե-
ցին առ նա Հրեայքն յերուսաղեմէ քահանայս և
Աւետացիս , զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ր ես : * Եւ 20
խոստովան եղև՝ և ոչ ուրացաւ . խոստովան ե-
ղև , եթէ ես ոչ եմ Քրիստոսն : * Եւ հարցին ցը 21
նա . իսկ ո՞վ ես դու . Եղիս՝ ես . և ասէ . ոչ եմ :
Իսկ մարգարէն ես դու : Պատասխանի ետ՝ թէ
ոչ : * Իսկ ասա մեղ՝ դու ո՞վ ես , զի պատասխանի 22
տարցուք որոց առաքեցինն զմեզ . զի՞ ասես վասն
քո : * Ասէ . ես ձայն բարբառոյ յանապատի . ու 23
զիւ արարէք զճանապարհս Տեառն . որպէս ասաց
Նաայի մարգարէ : * Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փա 24
րիսեցոց անտի էին . * հարցին ցնա և ասեն . իսկ 25
զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քրիստոսն . և ոչ Եղիս ,
և ոչ մարգարէն : * Պատասխանի ետ նոցա Յով 26
հաննէս և ասէ . ես մկրտեմ զձեզ ջրով . ՚ի միջի
ձերում կայ՝ զոր դուքն ոչ գիտէք , * որ զինի իմ 27

գալոցն է , որ առաջի իմ եղև . որում չեմ արժա-
28 նի , եթէ լուծից զխրացս կօշկաց նորա : * Այս ՚ի
Բեթաբրա եղև յայնկոյս Յորդանանու , ուր էրն
Յովհաննէս և մկրտէր :

29 Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս՝ զի գայր առ ԲԳ
նա , և ասէ . ահա առիկ գառն Աստուծոյ՝ որ բառ 30
նայ զմեզս աշխարհի : * Սա է վասն որոյ եսն ա-
սէի . զինի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ եղև , զի
31 յառաջ իսկ էր քան զիս : * Եւ ես ոչ գիտէի զնա .
այլ զի յայտնի լինիցի Իսրայելի , վասն այնորիկ
32 եկի ես ջրով մկրտել : * Վկայեաց Յովհաննէս և
ասէ , թէ տեսանէի զՀոգին զի իջանէր իբրեւ զա-
33 զանի յերկնից , և հանդէսէր ՚ի վերայ նորա . * և
եւ ոչ գիտէի զնա . այլ որ առաքեացն զիս մկրտ-
տել ջրով՝ նա ասաց ցիս , յոյր վերայ տեսանիցես
զՀոգին զի իջանիցէ՝ և հանդիցի ՚ի վերայ նորա ,
34 նա է որ մկրտէ Հոգւովս սրբով . * և ես տեսի և
վկայեցի՝ եթէ սա է որդին Աստուծոյ :

35 Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս , և յաշակեր- ԲԴ
36 տաց անտի նորա երկու . և նայեցեալ քնդ Յիսու-
սի զի զգնայր , ասէ . ահա առիկ Քրիստոս գառն
37 Աստուծոյ : * Լուան ՚ի նմանէ երկու աշակերտքն
38 զի խօսէր , և գնացին զհետ Յիսուսի : * Իբրև
դարձաւ Յիսուս և ետես զնոսա՝ զի երթային ըզ
հետ նորա , ասէ ցնոսա . զի՞նչ խնդրէք : Նոքա
ասին ցնա . Ռարբի , որ թարգմանեալ կոչի վար-
39 դապետ , ո՞ր են օթեւմանք քո : * Ասէ ցնոսա . ե-
կայք և տեսէք : Եկին և տեսին ուր էին օթեւմանք
նորա . և առ նմա ագան այն օր , զի ժամ էր իր-
40 բեւ տասներորդ : * Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոնի
վիմի , մի յերկուց անտի որ լուանն ՚ի Յովհաննէս ,

և դնային զինի նորա : * Գտանէ սա նախ զեղբայր 41
 իւր զՍիմօն , և ասէ ցնա . դառաք զՄեփա՝ որ
 թարգմանի Գրիստոս : * Սա ած ցնա առ Յիսուս : 42
 Հայեցեալ ընդ նա Յիսուսի՝ ասէ . դու ես Սիմօն
 որդի Յովնանու , դու կոչեսցիս Կեփաս , որ թարգ-
 մանի Պետրոս :

ԲԵ Ի վազիւ անդր կամեցաւ ելանել 'ի Գալիլեա . 43
 գտանէ զՓիլիպպոս , և ասէ ցնա Յիսուս . եկ զինի
 իմ : * Եւ էր Փիլիպպոս 'ի Բեթսայիդա , 'ի քաղա- 44
 քէ Անդրեայ և Պետրոսի : * Գտանէ Փիլիպպոս ըզ 45
 Նաթանայէլ , և ասէ ցնա . զորմէ գրեաց Մովսէս
 յօրէնան՝ և մարգարէքն , գտաք զՅիսուս զորդի
 Յովնեփայ 'ի Նազարեթ : * Ասէ ցնա Նաթանայէլ . 46
 իսկ 'ի Նազարեթէ մարթ ինչ իցէ բարւոյ իմիք լի-
 նել : Ասէ ցնա Փիլիպպոս . եկ և տես : * Իբրեւ 47
 ետես զՅիսուս զՆաթանայէլ զի գայր առ նա ,
 ասէ վասն նորա . ահա արդարեւ իսրայելացի՝
 յորում նենդութիւն ոչ գոյ : * Ասէ ցնա Նաթա- 48
 նայէլ . ուստի՞ ճանաչես զիս : Պատասխանի ետ
 Յիսուս և ասէ ցնա . մինչև էր Փիլիպպոսի կոչե-
 ցեալ զքեզ՝ զի էիր 'ի ներքոյ թղենւոյն , տեսի
 զքեզ : * Պատասխանի ետ նմա Նաթանայէլ և ա- 49
 սէ . Ռաբբի , դու ես որդի Աստուծոյ . դու ես թա-
 գաւորն Իսրայելի : * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս 50
 և ասէ . փոխանակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի 'ի
 'ի ներքոյ թղենւոյն՝ հաւատաս , մեծամեծս եւս
 քան զայս տեսցես : * Եւ ասէ ցնա , ամէն ամէն 51
 ասեմ ձեզ . տեսանիցէք զերկինս բացեալ և զհը-
 րեշտակս Աստուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանիցեն 'ի
 վերայ որդւոյ մարդոյ :

ԳԼՈՒԽ Բ.

- 1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին 'ի Կանա ԲԶ
- 2 գալիլեացոց . և անդ էր մայրն Յիսուսի : * Կոչե- ԴԶ
- 3 * Եւ 'ի պակասել զինւոյն՝ ասէ մայրն Յիսուս .
- 4 զինի ոչ ունին : * Եւ ասէ ցնա Յիսուս . զի՞ կայ
- 5 * Ասէ մայրն նորա ցապասաւորոն . որ զինչ ասիցէ
- 6 ձեզ՝ արասցիք : * Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝
- 7 մարս երկուս կամ երկուս : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . լը-
- 8 ցէք զթակոյկսդ ջրով . և լցին զնոսա մինչև 'ի
- 9 վեր : * Եւ ասէ ցնոսա . արդ առէք և բերէք տա-
- 10 ճարապետիս : Եւ նոքա բերին : * Եւ իբրեւ ճա-
- 11 շակեաց տաճարապետն զջուրն գինի եղեալ , և
- 12 ոչ գիտէր ուստի իցէ . բայց սպասաւորքն գի-
- 13 տէին՝ որք արկին զջուրն : Խօսի ընդ փեսային
- 14 տաճարապետն՝ * և ասէ . ամենայն մարդ զանոյշ
- 15 գինին յառաջագոյն պաշտէ . և յորժամ արբե-
- 16 նան , յայնժամ զյոռին . դու պահեցեր զանոյշ
- 17 գինիդ մինչեւ ցայժմ : * Զայս արար սկիզբն նը-
- 18 շանաց Յիսուս 'ի Կանա գալիլեացոց . և յայտ-
- 19 նեաց զիսուս իւր . և հաւատացին 'ի նա աշակերտ-
- 20 քնն նորա :
- 21 Յետ այսորիկ էջ Յիսուս 'ի Կափառնատում , ԲԵ
- 22 ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր . եւ անդ լինէր
- 23 ոչ բաղում ինչ աւուրս : * Եւ էր մերձ զառիկն
- 24 Հրէից , և ել Յիսուս յաղաղէմ : * Եւ եգիտ 'ի
- 25 տաճարին՝ զի վաճառէին զարջառս և զոչխարս և
- 26 և զաղաւնիս , և զլուամայափոխն որ նստէին : * Եւ

արար խարաղան չուանեայ, և եհան զամենեանսին
'ի տաճարէն՝ զոչխարսն և զարջառս, և զպղինձս
հատալաճառացն ցրուեաց, և զսեղանսն կործա-
նեաց: * Եւ որ զաղանինսն վաճառէին՝ ասէ ցը- 16
նոսս. առէք զայդ աստի: Եւ մի՛ առնէք զտուն
Հօր իմոյ տուն վաճառի: * Ապա յիշեցին աշա- 17
կերտքն նորա՝ թէ գրեալ է, նախանձ տան քո
կերիցէ զիս: * Պատասխանի ետուն Հրեայքն և 18
ասեն ցնա. զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ
առնես: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսս. 19
քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս աւուրս կանգ-
նեցից զդա: * Ասեն ցնա Հրեայքն. զքառասուն 20
և զվեց ամ շինեցաւ տաճարս այս. և դու զերիս
աւուրս կանգնես զսա: * Բայց նա ասէր վասն տա- 21
ճարի մարմնոյն իւրոյ: * Իսկ յորժամ յարեաւն 22
'ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ այս
է զոր ասացն. և հաւատացին զրոյն և բանին զոր
ասաց Յիսուս:

ԳԿ Եւ իբրեւ էր յերուսաղէմ՝ ի զատկին 'ի տօնի, 23
բաղումք հաւատացին յանուն նորա. զի տեսանէ-
ին զնշանսն զոր առնէր: * Բայց ինքն Յիսուս ոչ 24
հաւատայր զանձն նոցա, քանզի ինքն գիտէր զա-
մենայն. * և զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ 25
վասն մարդոյ. զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր 'ի
մարդն:

ԳԼՈՒԽ Գ.

Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի՝ Նիկողե- 1
մոս անուն նորա՝ իշխան Հրէից: * Սա եկն առ նա 2
գիշերի և ասէ ցնա. Ռաբբի. գիտեմք եթէ յԱս-
տուծոյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ

զայդ նշանոք առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ
3 Աստուած իցէ բնդ նմա: * Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմք քեզ, եթէ ոչ ոք
ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն
4 Աստուծոյ: * Ասէ ցնա Նիկողեմոս. զիսորդ կարէ
մարդ ծնանիլ՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ ինչ ի-
ցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և
5 ծնանել: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ * ամէն
ամէն ասեմք քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի ջրոյ և 'ի
Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւնն Աս-
6 տուծոյ: * Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մարմին է, և
7 ծնեալն 'ի Հոգւոյ՝ հոգի է: * Դու մի զարմանար
թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանիլ վերստին.
8 * զի հոգի ուր կամի՝ շնչէ, և զձայն նորա լսես. այլ
ոչ գիտես ուստի դայ կամ յո երթայ. սոյնպէս և
9 ամենայն ծնեալն 'ի Հոգւոյն: * Պատասխանի ետ
Նիկողեմոս և ասէ ցնա. զիսորդ մարթի այդմ լի-
10 նել: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. դու
11 ես վարդապետ իսրայելի՝ և զայդ ոչ գիտես: * Ա-
մէն ամէն ասեմք քեզ. զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօ-
սիմք * և զոր տեսաք՝ վկայեմք. և զվկայութիւն
12 մեր ոչ բնդունիք: * Իսկ արդ եթէ զերկրաւորս
ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք, զիսորդ եթէ զերկ-
նաւորսն ասացից՝ հաւատայցէք:

Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ որ էջն յերկ- 13
14 նից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս: * Եւ որպէս
Մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս
15 բարձրանալ պարտ է որդւոյ մարդոյ. * զի ամե-
նայն որ հաւատայ 'ի նա՝ (մի՛ կորիցէ, այլ) բն-
16 կայցի զկեանսն յաւիտեանականս: * Զի այնպէս սիր-
եաց Աստուած զաշխարհ՝ մինչև զորդին իւր միածին

եաւ, զի ամենայն որ հաւատայ 'ի նա՝ մի՛ կորիցէ,
այլ բնկալցի զկեանսն յաւիտենականս: * Զի ոչ 17
առաքեաց Աստուած զորդի իւր յաշխարհ՝ թէ
դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ
նովաւ: * Որ հաւատայ 'ի նա, ոչ դատապարտես 18
ցի. և որ ոչ հաւատայ 'ի նա, արդէն իսկ դա-
տապարտեալ է. զի ոչ հաւատաց յանուն միած-
նի որդւոյն Աստուծոյ: * Եւ այս իսկ է դատաս 19
տան. զի լոյս եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ
զխաւար առաւել քան զլոյս, զի էին գործք իւր-
եանց չարութեան. * զի ամենայն որ զչար գործէ՝ 20
ատեայ զլոյս. և ոչ դայ առ լոյսն, զի մի՛ յան-
դիմանեսցին գործք նորա: * Իսկ որ առնէ բլ 21
ճշմարտութիւն՝ դայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին
գործք նորա թէ Աստուծով գործեցան:

ԳԳ. Եւտ այսորիկ եկն Յիսուս և աշակերտքն նո 22
րա յերկիրն Հրէաստանի, և անդ չրջէր նոքօք
հանդերձ և մկրտէր: * Մկրտէր և Յովհաննէս 'ի 23
Յայենովն մերձ առ Սաղիմ, զի ջուրք բազում
էին անդ, և դային՝ և մկրտէին: * Զի չեւ ևս էր 24
արկեալ Յովհաննէս 'ի բանս: * Եւ եղև խնդիր յա- 25
շակերտացն Յովհաննու ընդ Հրէից վասն սրբու-
թեան, * եկին առ Յովհաննէս և ասեն ցնա. 26
Ռարբի, որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու,
որում դու վկայեցեր, ահաւանիկ նա մկրտէ՝ և
ամենեքին դան առ նա: * Պատասխանի ետ Յով 27
հաննէս և ասէ. ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ
և ոչինչ, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից 'ի
վերուստ: * Դուք ձեռքն վկայէք ինձ, զի ասացի 28
ձեզ՝ թէ չեմ ես Գրիստոսն, այլ թէ առաքեալ
եմ առաջի նորա: * Որ ունի հարսն՝ նա է փեսայ. 29

իսկ բարեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմա, ու-
րախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փեսային.
30 արդ՝ այս ուրախութիւն որ իմն է, լցեալ է. * նմա
31 պարտ է աճել, և ինձ մեղմանալ: * Որ 'ի վերուս-
տըն դայ՝ 'ի վերոյ է քան զամենայն. որ յերկրէ
32 աստի է, յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի: * Որ յերկ-
նիցն դայ, զոր ինչ ետես, և զոր լուաւ՝ վկայէ.
33 և զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդունի: * Որ ըն-
դունի զվկայութիւն նորա՝ կնքեաց, թէ Աստուած
34 ճշմարիտ է: * Զի զոր Աստուածն առաքեաց՝ բլ
բանս Աստուծոյ խօսի. զի ոչ եթէ չափով տայ
35 Աստուած զՀոգին: * Հայր սիրէ զորդի. և զամե-
36 նայն ինչ ետ 'ի ձեռս նորա: * Որ հաւատայ յոր-
դի, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և որ ոչ
հնազանդի որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս. այլ բար-
կութիւն Աստուծոյ մնայ 'ի վերայ նորա:

ԳԼՈՒԽ Դ.

- 1 Իբրև գիտաց Յիսուս եթէ լուան փարիսեցիքն՝ ԳԳ
եթէ Յիսուս բազում աշակերտս առնէ և մկրտէ
2 քան զՅովհաննէս. * քանզի ոչ եթէ Յիսուս ինք-
3 նին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա. * եթող
զՀրէաստան երկիր. և եկն միւսանգամ 'ի Գա-
4 լիլեա: * Եւ էր նմա անցանել ընդ Սամարիա:
5 * Գայ նա 'ի քաղաք մի Սամարացոց՝ որում ա-
նուն էր Սիւքար. մերձ 'ի գեօղն զոր ետ Յակովբ
6 որդւոյ իւրում Յովսեփայ: * Եւ անդ էր աղբիւր
մի Յակովբայ. և Յիսուս վաստակեալ 'ի ճանա-
պարհէն՝ նստէր 'ի վերայ աղբերն. և էր ժամ իր-
7 բեւ վեցերորդ: * Գայ կին մի 'ի Սամարեայ հա-
նել ջուր: Ասէ ցնա Յիսուս. տուր ինձ բմպել,

* զի աշակերտքն նորա երթեալ էին 'ի քաղաք 8
անդը՝ զի կերակուրս գնեացեն : * Ասէ ցնա կինն 9
Սամարացի . դու՝ որ Հրեայդ ես . զիմքդ յինէն
բմպել խնդրես 'ի կնոջէ Սամարացւոյ : 2ի ոչ եր-
բէք խառնակին Հրեայք ընդ Սամարացիս : * Պա- 10
տախանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . եթէ գիտէիր
դու զպարգեւն Աստուծոյ , և ով է՝ որ ասէդ
ցքեզ՝ թէ տուր ինձ բմպել , դու արդեօք խընդ-
րէիր 'ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր կենդանի : * Ա- 11
սէ ցնա կինն . Տէր . դու քանզի և գոյլ խկ ոչ
ունիս , և ջրհորս խոր է . խկ արդ՝ ուստի ունի-
ցիս զջուրն կենդանի . * միթէ դու մեծ ինչ ոքի 12
ցես քան զհայրն մեր Յակովբ՝ որ զայս ջրհոր ետ
մեզ , և ինքն տառի արը՝ և որդիք նորա և խա-
շինք նորա : * Պատախանի ետ նմա Յիսուս և ա- 13
սէ . ամենայն որ բմպէ 'ի ջրոյ յայգմանէ՝ միւսան-
գամ՝ ծարաւէ . բայց որ բմպէ 'ի ջրոյն , զոր ետ
տաց նմա , մի՛ ծարաւեցի յաւիտեան : * Այլ ջուրն 14
զոր ետ տաց նմա , եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բըզ-
խելոյ 'ի կեանսն յաւիտեանականս : * Ասէ ցնա կի- 15
նքն . Տէր , տուր ինձ զջուրն զայն՝ զի մի՛ ծարա-
ւեցից , և մի՛ եկից այսր հանել ջուր : * Ասէ ցնա 16
Յիսուս . երթ կոչեա զայր քո՝ և եկ այսր : * Պա- 17
տախանի ետ նմա կինն և ասէ . չիք իմ այր . Ա-
սէ ցնա Յիսուս . բարեօք ասացեր՝ թէ չիք իմ
այր . * զի հինգ այր փոխեալ է քո , և զոր այժմ 18
ունիս՝ չէ քո այր . զայդ արդար ասացեր : * Ասէ 19
ցնա կինն . Տէր , թուի ինձ թէ մարգարէ իցես
դու : * Հարքն մեր 'ի լերինս յայսմիկ երկիր պա- 20
գին . և դուք ասէք՝ եթէ յերուսաղէմ և եթէ է
տեղի , ուր արժան իցէ երկիր պաղանել . * Ասէ 21

ցնա Յիսուս . կին դու , հաւատա ինձ , զի եկեացէ
Ժամանակ՝ յորժամ ոչ 'ի լերինս յայսմիկ և ոչ յե-
22 րուսաղէմ երկիր պաղանիցեն Հօր : * Դուք եր-
կիր պաղանէք՝ որում ոչն գիտէք . մեք երկիր
պաղանեմք՝ որում գիտեմքն , զի փրկութիւն 'ի
23 Հրէից է : * Այլ եկեացէ Ժամանակ , և այժմ խկ
է , յորժամ ճշմարիտքն երկրպագուք՝ երկիր պա-
ղանիցեն Հօր՝ հոգւով և ճշմարտութեամբ . քան-
զի և Հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ :
24 Հոգի է Աստուած , և երկրպագուացն նորա՝ ԳԵ
հոգւով և ճշմարտութեամբ պարա ց երկիրպա-
25 գանել : * Ասէ ցնա կինն . գիտեմք զի Մեսսիա
գայ՝ անուանեալն Քրիստոս . յորժամ եկեացէ՝ նա
26 պատմեացէ մեզ զամենայն : * Ասէ ցնա Յիսուս .
27 ես եմ որ խօսիմս ընդ քեզ : * Եւ յայն բան եկին
աշակերտքն նորա , և զարմանային՝ զի ընդ կնո-
ջքն խօսէր . բայց ոչ ոք ասաց 'ի նոցանէ՝ թէ զինչ
28 խնդրես , կամ զինչ խօսիս ընդ դմա : * Եթող կի-
նքն զտախորն իւր՝ և չոգաւ 'ի քաղաքն , և ասէ
29 ցմարդիկն : * Եկայք տեսէք զայր մի , որ ասաց
ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գործեալ է . միթէ նա՞
30 իցէ Քրիստոսն : * Ելին 'ի քաղաքէն՝ և գային առ
31 նա : * Եւ մինչեւ եկեալ էին նոքա , աղաչէին
զնա աշակերտքն և ասէին . Ռաբբի , հաց կեր :
32 * Նա ասէ ցնոսա , ես կերակուր ունիմ ուտել ,
33 զոր դուքն ոչ գիտէք : * Ասէին աշակերտքն ընդ
34 միմեանս , միթէ երեք ինչ ոք դմա ուտել : * Ա-
սէ ցնոսա Յիսուս . իմ կերակուր այն է՝ զի արարից
* զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս , և կատարե-
35 ցից զգործն նորա : * Ոչ դուք ասէք՝ եթէ այլ
եւս չորք ամիսք են և հունձք գան . ահաւասիկ

ես ասեմ ձեզ . ամբարձէք զաչս ձեր և տեսէք զարտարայն՝ զի սպիտակացեալ են՝ և ՚ի հռնձս հասեալ : * Եւ որ հնձէն՝ վարձս առնու , և ժողո 36 վէ զպտուղ ՚ի կեանսն յաւիտեանական . զի որ սերմանեն և որ հնձէ՝ հասարակ ցնծացեն : * Յայսմ 37 իսկ է բանն ճշմարիտ . զի այլ է որ սերմանէ , և այլ է որ հնձէ : * Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր 38 ոչ դուք վաստակեցէք . այլք վաստակեցին , և դուք ՚ի վաստակս նոցա մոռէք : * Եւ ՚ի քաղաքէն 39 յայնմանէ Սամարացւոց՝ բազումք հաւատացին ՚ի նա , վասն բանի կնոջն վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն , որ ինչ իմ գործեալ էր : * Իսկ իբ 40 բեւ եկին առ նա Սամարացիքն , աղաչէին զնա լինել առ նոսա . և եղև անդ աւուրս երկուս : * Եւ 41 եւս բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բանին նորա . * և ասէին ցկինն , թէ ոչ այսուհետեւ վասն 42 քո խօսիցդ հաւատամք , զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմանէ . և գիտեմք եթէ դա է ճշմարտիւ փրկելի աշխարհաց :

43 Եւ յետ երկուց աւուրց եւ անտի և գնաց ՚ի 44 Գալիլեա : * Զի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց՝ եթէ մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի : * Այլ յորժամ եկն նա ՚ի Գալիլեա , բնկալան զնա 45 գալիլեացիքն . զի տեսեալ եւս էր զամենայն նշանսն՝ զոր արար յերուսաղէմ ՚ի տօնին . քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն : * Եկն դարձեալ ՚ի 46 Կանա գալիլեացւոց՝ ուր արարար զՅուրն գինի . և անդ էր թագաւորացն մի , որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ՚ի Կափառնաութ : * Նա իբրեւ լուաւ 47 եթէ Յիսուս եկեալ է ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա , եկն առ նա և աղաչէր՝ զի իջէ և բժշկեաց զոր

48 զի նորա . քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել : * Ասէ ցընա Յիսուս . եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսնէք՝ ոչ հաւատայք : * Ասէ ցնա թագաւորացիքն . Տէր , էջ մինչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ : 50 * Ասէ ցնա Յիսուս . երթ , որդին քո կենդանի է : Եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա Յիսուս , և գնաց : * Եւ մինչդեռ իջանէր , բնդ առաջ եղեն նմա ծառայքն նորա . աւետիս ետուն 52 և ասեն , թէ մանուկն նորա կենդանի է : * Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց : Եւ ասեն ցնա . երէկ յեթինբորդ ժամու 53 եթող զնա ջերմն : * Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն ցնա Յիսուս՝ թէ որդին քո կենդանի է . և հաւատաց ինքն և ա 54 մենայն առն իւր : * Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար Յիսուս եկեալ ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա :

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից . և եւ Յիսուս Գէ 2 յերուսաղէմ : * Եւ էր յերուսաղէմ ՚ի Պրոբատիկէ աւաղանին , որ կոչէր Նփրայեցերէն Բեթհեզդա , 3 հինգ սրահ : * Յորս անկեալ գնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց , կուրաց , կաղաց , դօսացեաց , 4 որ ակն ունէին ջրոցն յուղելոյ : * Եւ հրեշտակ Տեսուն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն և յուղէր զՅուրն . և որ նախ ՚ի շարժումն ջրոցն իջանէր , բժշկէր՝ ոչ ունեւով նշան հիւանդութեան : 5 * Եւ անդ էր այր մի , որոյ երեսուն և ութ տմ էր ՚ի հիւանդութեան իւրում . * զնա իբրեւ ետես Յիսուս՝ զի անկեալ գնէր , և գիտաց թէ բազում

Ժամանակք եմ այնուհետև, ասէ ցնա. կամի՞ս ողջ
լինել: * Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. Տէր, 7
ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝
արկիցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ,
այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ: * Ասէ ցնա 8
Յիսուս. արի ա՛ռ զմահիճս քո և գնա: * Եւ ող- 9
ջացաւ այրն, և յարեաւ՝ ա՛ռ զմահիճս իւր՝ և
շրջէր. և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ: * Ասեն 10
Հրեայքն ցրժշկեալն. շաբաթ է՝ և ոչ է արժան
քեզ առնուլ զմահիճս քո: * Պատասխանի ետ 11
նոցա և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասացից ցիս՝
ա՛ռ զմահիճս քո և գնա: * Հարցին ցնա և ասեն. 12
ո՞վ է այրն որ ասաց ցքեզ՝ առ զմահիճս քո և
շրջեաց: * Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ: 13
քանզի Յիսուս խոյս ետ վասն ամբօխին ՚ի տեղու-
ղէ անտի: * Յետ այսորիկ գտանէ ցնա Յիսուս ՚ի 14
տաճարին, և ասէ ցնա. ահաւաղիկ ողջացար մի՛
եւս մեղանչեր՝ զի մի՛ չար եւս ինչ լինիցի քեզ:
* Գնաց այրն՝ և պատմեաց Հրէիցն, եթէ Յիսուս 15
էր որ բժշկեացն զիս: * Եւ վասն այնորիկ հալաւ 16
ծէին զՅիսուս Հրեայքն, զի զայն առնէր ՚ի շա-
բաթու: * Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նոցա. 17
Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ, և ես գործեմ:
* Վասն այնորիկ առաւել ինդրէին Հրեայքն ըս- 18
պանանել ցնա. զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս,
այլ և հայր իւր կոչէր զԱստուած, և հաւասար
առնէր զանձն Աստուծոյ:

ԴԿ Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոստ. ամէն 19
ամէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել
յանձնէ և ոչինչ. եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի
առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին

20 նման գործէ: * Զի հայր սիրէ զորդի, և զամենայն
ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս
եւս քան զայնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ
21 դուքդ զարմանայք: * Զի որպէս Հայր յարուցա-
նէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որ- 22
դի՝ զորս կամի կենդանի առնէ: * Եւ ոչ եթէ
Հայր գտնի զսք, այլ զամենայն գատաստան ետ
23 որդւոյ իւրոյ, * զի ամենեքեան պատուեացեն
զորդի՝ որպէս պատուեն զՀայր: Որ ոչ պատուէ
զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա:
24 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ,
և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի
զկեանսն յաւիտենականս, և ՚ի գատաստան ոչ
մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս:
25 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ և ար-
դէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդ- 26
ւոյն Աստուծոյ. և որք լսիցենն՝ կեցցեն: * Զի որ-
պէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս
27 ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում: * Եւ
իշխանութիւն ետ նմա գատաստան առնել. և զի
28 որդի մարդոյ է՝ * ընդ այն զի՝ զարմանայք. զի
եկեոցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ ՚ի գե- 29
րեղմանս կայցեն՝ լուիցեն ձայնի նորա, * և եկեա-
ցեն արտաքս. որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յա-
րութիւն կենաց. և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յա- 30
րութիւն գատաստանաց: * Ոչ կարեմ ես յանձ-
նէ առնել և ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ գատեմ,
և գատաստանն իմ արդար է. զի ոչ ինդրեմ
զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս:
31 Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւնն իմ ԴԵ
32 չէ ճշմարիտ. * այլ է՝ որ վկայէ վասն իմ. և դուք

գիտէք՝ եթէ ճշմարիտ է վկայութիւնն զոր վկայեաց վասն իմ: * Դուք առաքեցիք առ Յովհաննէս՝ 33
 և վկայեաց ճշմարտութեանն. * այլ ես ոչ եթէ ՚ի 34
 մարդկանէ առնում վկայութիւն. այլ զայս ասեմ՝
 զի դուք ապրեալիք: * Նա էր ճրագն՝ որ լուցեալ 35
 էր և ծագէր, և դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժա-
 մանակ մի ՚ի լոյս նորա: * Այլ ես ունիմ վկայութիւն 36
 մեծ եւս քան զՅովհաննու. զգործս՝ զորս ետ ցիս
 Հայր՝ զի կատարեցից զնոսա, նոքին իսկ գործքն
 զոր գործեմ՝ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր ա-
 ռաքեաց զիս. * և որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա 37
 վկայեաց վասն իմ: Դուք՝ ոչ զձայն նորա երբէք
 լուարուք, և ոչ զտեսիլ նորա տեսէք: * Եւ ոչ 38
 զբան նորա ունիք ՚ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա ա-
 ռաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւատայք: * Քննեցէք 39
 զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ունել զկեանսն
 յաւիտեանականն. և նոքին իսկ են՝ որ վկայեն
 վասն իմ, որովք համարիք ունել կեանս. * և դուք 40
 ոչ կամիք դալ առ իս՝ զի զկեանսն ունիցիք: * Ես 41
 փառս ՚ի մարդկանէ ոչ առնում. * այլ գիտեմ 42
 զձեզ թէ զսէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձինս: * Ես 43
 եկի յանուն Հօր իմոյ՝ և ոչ բնդունիք զիս. եթէ այլ
 ոք եկեացէ յիւր անուն, զնա բնդունիցիք: * Զիմրդ 44
 կարէք դուք հաւատալ, զի փառս ՚ի միմեանց առ-
 նուք, և զփառս զառ ՚ի միոյն Աստուծոյ ոչ ինդ-
 րէք: * Մի՛ համարիք՝ եթէ ես չարախօս ինչ իցեմ 45
 զձէնջ առ Հօր. դոյ որ չարախօս կայ զձէնջ՝ Մովսէս,
 յոր դուքն յուսացեալ էք: * Զի եթէ հաւատայիք 46
 դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ. զի
 նա վասն իմ իսկ գրեաց: * Զի եթէ նորա գրոցն ոչ 47
 հաւատայք, զիմրդ իմոյ բանիցս հաւատայցէք:

բացէ

ԳԼՈՒԽ Զ.

- 1 Եւ ապտրիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծովուն ԳԳ
- 2 Գալիլեացոց Տիրերեայ. * և զհետ երթայր նորա
- 3 Ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր
- 4 և անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ: * Եւ էր
- 5 մերձ Զատիկ տօնն Հրէից: * Բարձ ՚ի վեր զաչս իւր
- 6 Յիսուս, և ետես զի Ժողովուրդ բազում գայր առ
- 7 նա. ասէ ցփիլիպպոս. ուստի՞ գնեսցուք հաց՝ զի
- 8 կերիցեն դուք: * Զայս ասէր փորձելով զնա. այլ
- 9 ինքն գիտէր զինչ առնելոցն էր: * Պատասխանի
- 10 ետ նմա Փիլիպպոս. երկերիւր դահեկանի հաց չէ
- 11 դոցա բաւական. թէպէտ և իւրաքանչիւր ոք սա-
- 12 կաւ ինչ առնուցու: * Ասէ ցնա մի յաշակերտացն
- 13 նորա Անդրէաս՝ եղբայր Սիմօնի վիմի. * է աստ
- 14 պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գարեղէն՝
- 15 և երկուս ձկուռն. այլ այն զի՞նչ է առ այդչափ
- 16 մարդիկ: * Ասէ Յիսուս. բազմեցուցէք զմարդիկդ:
- 17 Եւ էր խոտ յոյժ ՚ի տեղւոյն. և բազմեցան մար-
- 18 դիկն թուով իբրեւ հինգ հազար: * Եւ առ զհացն
- 19 Յիսուս և զոհացաւ և բաշխեաց բազմականացն.
- 20 նոյնպէս և ՚ի ձկանցն որչափ և կամեցան: * Եւ
- 21 իբրեւ յագեցան, ասէ ցաշակերտսն. Ժողովեցէք
- 22 զնշխարեալ կոտորագ՝ զի մի՞ ինչ կորիցէ: * Ժողո-
- 23 վեցին, և լցին երկուտասան սակառի զկոտորոցն
- 24 ՚ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի, որ յաւերա-
- 25 լին կերողացն: * Իսկ մարդիկն իբրեւ տեսին զնշան-
- 26 սքն զոր արար՝ ասէին. եթէ սա է ճշմարիտ մար-
- 27 դարէն, որ գալոցն էր յաշխարհ:

ԴԻ Յիսուս իբրեւ գիտաց եթէ գալոց են յափշտաւ 15
կել զնա՝ զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց գար-
ձեալ 'ի լեւանն միայն: * Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, իւ 16
Ջին աշակերտքն նորա 'ի ծովեզրն. * և մտեալ 'ի 17
նաւ՝ գնացին յայնկոյս ծովուն 'ի Կաթառնառում.
և իբրեւ նոեմացաւ, և չեւ եւս եկեալ էր առ նո-
սա Յիսուս, * և ծոփն 'ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ 18
յուզէր: * Եւ վարեալ իբրեւ ասպարէզս քսան և 19
հինգ կամ երեսուն, տեսանէին զՅիսուս զի գնայր
'ի վերայ ծովուն՝ և մերձ էր 'ի նաւն, զարհուրե-
ցան յոյժ: * Եւ նա ասէ ցնոսա, ես եմ, մի՛ եր- 20
կընչիք: * Եւ կամէին ընդունել զնա 'ի նաւն. և 21
վազվազակի եհաս նաւն յերկիրն յոր երթային:

ԴԵ Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր յայնկոյս 22
ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ բայց
միայն 'ի միոյն, յոր մտին աշակերտքն Յիսուսի.
և զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշակերտսն իւր 'ի
նաւն. բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին:
* Իբրեւ այլ նաւք գային 'ի Տիբերեաց մօտ յայն 23
տեղին՝ ուր զհացն կերան: * Իսկ իբրեւ ետես ժո- 24
ղովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտ-
քն նորա, աւին նոքա զնաւան և եկին 'ի Կա-
թառնառում խնդրել զՅիսուս: * Եւ իբրեւ գտին ըզ 25
նա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. Ռաբբի, երբ
եկիր այսր: * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և 26
ասէ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք դուք զիս,
իբրեւ ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք
'ի հացէ անտի՝ և յազեցարուք: * Երթայք դոր- 27
ծեցէք մի՛ զկորստական կերակուրն, այլ զկերա-
կուրն, որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտենականա, զոր
որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա հայր կըն-

28 քեաց Աստուած: * Ասեն ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝
29 զի զգործն Աստուծոյ գործեսցուք: * Պատասխա-
նի ետ Յիսուս, և ասէ ցնոսա. այս է գործն Աս-
տուծոյ, զի հաւատասցիք յայն՝ զոր առաքեացն
30 զիս: * Ասեն ցնա. զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տես-
31 ցուք և հաւատասցուք. զի՞նչ գործիցես: * Հար-
քեն մեր կերան զմանանայն յանապատի անդ,
որպէս և գրեալ է՝ հաց երկնից ետ նոցա ուտել:
32 * Ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ
Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ Հայրն իմ տայ
33 ձեզ զհացն յերկնից զճմարիտ. * զի հաց յԱս-
տուծոյ է, որ իջանէ յերկնից, և կեանս տայ աշ-
34 խարհի: * Ասեն ցնա. Տէր, յամենայն ժամ տուր
45 մեզ զհացն զայն: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. ես եմ
հացն կենաց. որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ
46 հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք ծարաւեսցի: * Այլ ա-
37 սացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք: * Չա-
մենայն զոր տայ ինձ Հայր՝ առ իս եկեսցէ. և որ
38 գայ առ իս՝ ոչ հանից արտաքս: * Զի իջի ես յերկ-
նից՝ ոչ զի զկամս իմարարից, այլ զկամս այնորեկ՝
որ առաքեացն զիս:

39 Այս են կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս, ԴԶ
զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կորուսից 'ի
նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում:
40 * Այս են կամք Հօր իմոյ, զի ամենայն որ տեսա-
նիցէ զորդի և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեան-
սըն յաւիտենականա. և ես յարուցից զնա յաւուրն
41 յետնում: * Տրանջէին զնմանէ Հրեայքն. զի ասաց
42 թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից, * և ասէին. ոչ
սա է Յիսուս որդին Յովսեփու, զորոյ մեք գի-
տեմք զհայրն և զմայր. իսկ արդ՝ զիմօրդ ասէ՝

թէ ես յերկնից իջի : * Պատասխանի ետ Յիսուս 43
 և ասէ ցնոսա . մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս . * ոչ 44
 ոք կարէ գալ առ իս , եթէ ոչ Հայրն որ զիս ա-
 ռաքեաց՝ ձգեացէ զնա . և ես յարուցից զնա յա-
 ւուրն յետնում : * Գրեալ է 'ի մարգարէս . և եղի- 45
 ցին ամենեքեան ուսեալք յԱստուծոյ : Ամենայն
 որ լսէ 'ի հօրէ և ուսանի , գայ առ իս . * իբրեւ 46
 ոչ եթէ զՀայր ուրուք տեսեալ իցէ , եթէ ոչ որ
 էն յԱստուծոյ՝ նա ետես զՀայր : * Ամէն ամէն ա- 47
 սեմ ձեզ . զի որ հաւատայ , ընդունի զկեանսն
 յաւիտենականս : * Ես եմ հացն կենաց : * Հարքն 48
 ձեր կերան զմանանայն յանապատին և մեռան :
 * Այս է հացն , որ յերկնից իջեալ է . զի որ ու- 49
 տիցէ ոք 'ի ամանէ՝ մի՛ մեռանիցի : * Ես եմ հացն 50
 կենդանի՝ որ յերկնից իջեալ . * եթէ ոք ուտիցէ 51
 'ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ 'ի յաւիտեան . և հացն 52
 զոր ես տաց՝ մարմին իմ է , զոր ես տաց վասն
 կենաց աշխարհի : * Մարտնչէին ընդ միմեանս Հըր- 53
 եայքն և ասէին . զիմրդ կարէ սա տալ մեզ բզ
 մարմին իւր յուտել : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . ամէն 54
 ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդ-
 ւոյ մարդոյ՝ և արբջիք զարիւն նորա , ոչ ունիք
 կեանս յանձինս : * Որ ուտէ զմարմին իմ՝ և բմ- 55
 պէ զարիւն իմ , ունի զկեանսն յաւիտենականս .
 և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում : * Զի մար- 56
 մին իմ ճշմարիտ կերակուր է , և արիւն իմ ճըշ-
 մարիտ բմաբերի է : * Որ ուտէ զմարմին իմ և բմ- 57
 պէ զարիւն իմ , յիս բնակեացէ , և ես 'ի նմա :
 * Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր , և ես 58
 կենդանի եմ վասն Հօր , և որ ուտէն զիս , և նա
 կեցցէ վասն իմ : * Այս է հացն , որ յերկնից իջ- 59

եալ . ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանանայն և
 մեռան . որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան :
 60 * Զայս ասաց 'ի Ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն 'ի
 61 Կափառնաում : * Եւ բազումք յաշակերտացն իւ-
 րեւ լուան՝ ասին . խիստ է բանդ այդ . ո՞ր կարէ
 62 լսել զմա : * Իբրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր՝
 եթէ տրանջեն վասն այնորիկ աշակերտքն , ասէ
 63 ցնոսա . այդ՝ գայթակղեցուցանէ զձեզ : * Իսկ արդ՝
 եթէ տեսնիցէք զորդի մարդոյ՝ զի ելանիցէ ուր
 64 էր զառաջինն : * Հոգին է կենդանարար . մարմին
 ինչ ոչ օգնէ , զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հո-
 65 գի է և կեանք . * այլ են ոմանք 'ի ձէնջ՝ որ ոչ
 հաւատան : Քանզի գիտէր Յիսուս 'ի սկզբանէ ,
 ո՞վ են այնքիկ՝ որ ոչն հաւատան , և ո՞վ է այն՝
 66 որ մատնեւոցն է զնա : Եւ ասէր . * վասն այնորիկ
 ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս , եթէ ոչ
 67 իցէ տուեալ նմա 'ի Հօրէ իմմէ : * Յայսմանէ բա-
 զումք յաշակերտացն նորա չոգան յետս , և ոչ
 68 եւս չըջէին ընդ նմա : * Ասէ Յիսուս ցերկոտասան
 69 աշակերտան . միթէ և դո՞ւք կամիք երթալ : * Պա-
 տասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս . Տէր , առ ո՞վ
 երթիցուք . բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս .
 70 * և մեք հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ դու ես
 71 Քրիստոսն որդի Աստուծոյ : * Պատասխանի ետ նո-
 ցա Յիսուս . ոչ ես զձեզ զերկոտասանսդ բնորեցի ,
 72 և միդ 'ի ձէնջ սատանայ է : * Եւ ասէր զՍիմով-
 նեան Յուդայէ Սկարիօտայաւոյ . զի նա իսկ մատ-
 նեւոց էր զնա . և մի էր յերկոտասանիցն :

ԳԼՈՒԽ Է.

Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս 'ի Գալիլեա. 1
 քանզի ոչ կամէր 'ի Հրէաստանի շրջել, զի խնդ-
 րէին զնա Հրեայքն սպանանել: * Եւ էր մերձ աս- 2
 նքն Հրէից տաղաւարահարաց: * Ասենցնա եղ- 3
 բարքն նորա. գնա աստի և երթ 'ի Հրէաստան,
 զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ. քո զոր 4
 գործես. * զի ոչ ոք է՝ որ 'ի ծածուկ ինչ գոր-
 ծէ՝ և խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ 5
 գործես, յայտնեա զանձն քո աշխարհի: * Քան-
 զի և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ 'ի նա: 6
 * Ասէ ցնտա Յիսուս. Ժամանակ իմ չեւ է հա-
 եալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժամու պատ- 7
 րաստ է: * Ոչ կարէ աշխարհս առել զձեզ. բայց
 զիս ատեայ, զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործ- 8
 քքն իւր չարութեան են: * Դուք երթայք 'ի աս-
 նքն յայն, ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն. զի իմ 9
 ժամանակ չեւ է լցեալ: * Զայս իրբեւ ասաց՝ ին-
 քքն մնաց անդէն 'ի Գալիլեա: * Իրբեւ ելին եղ- 10
 բարքն նորա, ապա և ինքն ել 'ի տօնն. ոչ յայտ-
 նի՝ այլ իրբեւ 'ի ծածուկ: * Եւ Հրեայքն խնդ- 11
 րէին զնա 'ի տօնի անդ՝ և ասէին. ո՞ւր իցէ նա:
 * Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ 'ի Ժողովուրդսն. կէս- 12
 քքն ասէին՝ թէ բարւոք է. այլքն ասէին՝ ոչ.
 այլ մարդեցոցանէ զԺողովուրդն: * Եւ ոչ ոք հա- 13
 մարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն երկիւղին Հրէից:
 Իրբեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել Յիսուս 'ի տա- 14
 ճարն՝ և ուսուցանէր: * Զարմանային Հրեայքն և 15
 ասէին. զիմորդ զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ բը-
 նաւ չիք: * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ա- 16

սէ. իմ վարդապետութիւնս չէ իմ, այլ այնորիկ՝
 17 որ առաքեացն զիս: * Եթէ ոք կամի զկամս նորա
 առնել, գիտացէ վասն վարդապետութեանս՝
 յԱստուծոյ իցէ արդեօք, եթէ ես ինչ յանձնէ
 18 իմմէ խօսիմ: * Որ յանձնէ իւրմէ խօսի, փառս ան-
 ձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնո-
 րիկ որ առաքեացն զնա, նա ճշմարիտ է, և անի-
 19 րաւութիւն ոչ գոյ 'ի նմա: * Ո՞չ Մովսէս ետ ձեզ
 20 զօրէնսն, և ոչ ոք 'ի ձէնջ առնէ զօրէնսն. * զի՞
 խնդրէք զիս սպանանել: Պատասխանի ետ Ժողո-
 վուրդն և ասէ. դեւ քոյ 'ի քեզ. ո՞վ խնդրէ ըզ-
 21 քեզ սպանանել: * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս
 և ասէ. գործ մի գործեցի, և ամենեքին զար- 22
 մացեալ էք: * Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ
 թրխաութիւն. զի ոչ եթէ 'ի Մովսէսէ էր, այլ
 'ի հարց անտի. և 'ի չարաթու թրխատէք զմարդ: 23
 * Իսկ արդ՝ եթէ թրխաութիւն առնու մարդ 'ի
 չարաթու, զի մի՞ օրէնքն Մովսէսի լուծցին. ընդ-
 իս ցատուցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի
 'ի չարաթու:
 24 Մի՛ ըստ աչս դատէք, այլ ուղիւ դատա-
 25 տան արարէք: * Ասէին ոմանք յերուսաղեմացոց
 26 անտի. ո՞չ նա է սա զոր խնդրէին սպանանել. * և
 ահաւասիկ յայտնապէս խօսի, և չասեն ինչ ընդ-
 դմա. գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտային՝ թէ
 27 սա իցէ Քրիստոսն: * Այլ զսա գիտեմք ուստի է.
 իսկ Քրիստոսն յորժամ գայցէ, ոչ ոք գիտէ ու-
 28 տի է: * Աղաղակեաց Յիսուս 'ի տաճարին, ուսու-
 ցանէր և ասէր. և զիս գիտէք, և ուստի եմ գի-
 տէք. և յանձնէ իմմէ ոչ իմ եկեալ. այլ է ճըշ-
 մարիտ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գի-

տէք. * Ես գիտեմ զնա, զի 'ի նմանէ իսկ եմ', և 29
 նա առաքեաց զիս: * Խնդրէին զնա ունել. և ել 30
 'ի ձեռաց նոցա, և ոչ ոք արկ 'ի նա ձեռն, զի
 չեւ էր հասեալ ժամ նորա: * Եւ բազումք 'ի ժո 31
 զովորենէն հաւատացին 'ի նա, և ասէին. Քրիս-
 տոսն յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի ինչ նշանս առ-
 նիցէ քան զոր սայս առնէ: * Եւ լուան փարիսեւ 32
 ցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ. և առա-
 քեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք սպառա-
 ւորս՝ զի կայցին զնա: * Ասէ Յիսուս, փոքր մի եւս 33
 ժամանակ ընդ ձեզ եմ, և երթամ առ այն՝ որ ա-
 ռաքեացն զիս: * Խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանի 34
 ցէք. և ուր եսն երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ:
 * Ասեն Հրեայքն ընդ միմեանս. իսկ յո՞ երթայցէ 35
 դա՞ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա. միթէ 'ի սիսիւ-
 ռըս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհե-
 թանոսս. զի՞նչ է բանն այն զոր ասաց. խնդրի 36
 ցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր եսն երթամ,
 դուք ոչ կարէք գալ:

ԵԳ Ի վերջնում առուր մեծի տօնին կայր Յիսուս՝ 37
 ազազակէր և ասէր, եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեա-
 ցէ առ իս, և արբցէ: * Որ հաւատայ յիս՝ որպէս 38
 և ասեն գիրք, գեաք յորովայնէ նորա բզխեցեն
 ջրոց կենդանութեան: * Զայս ասէր վասն Հոգւոյն՝ 39
 զոր ընդունելոց էին որ հաւատային 'ի նա. զի չեւ
 էր հոգի. քանզի Յիսուս չեւ էր փառաւորեալ:
 * Ոմանք 'ի ժողովրդենէն իբրեւ լսէին զբանս զայս՝ 40
 ասէին. սա է ճշմարիտ մարգարէն: * Այլքն աւ 41
 սէին՝ սա է Քրիստոսն. իսկ կէսքն ասէին՝ միթէ
 'ի Դաւիթէ՞ գալոց իցէ Քրիստոսն. * ոչ գիրք աւ 42
 սեն, եթէ 'ի զաւակէ Դաւիթի և 'ի Բեթղեհէ՞

43 գեղջէ ուր Դաւիթն էր՝ գալոց է Քրիստոսն: * Եւ
 եղև հերձուած 'ի մէջ ժողովրդեանն վասն նորա:
 44 * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ կամեցան ունել զնա. այլ
 45 ոչ ոք միտաց 'ի նա ձեռս: * Եւ եկին անդրէն ըս-
 պասաւորքն առ քահանայապետսն և փարիսեցիս,
 և ասեն սոքա ցնոսա. ընդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր:
 46 * Պատասխանի ետուն սպասաւորքն և ասեն. ոչ
 երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն այն:
 47 * Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն և ասեն. մի-
 48 թէ և դուք մոլորեցարուք. * միթէ ոք յիշխա-
 49 նացն հաւատաց 'ի նա՞ կամ 'ի փարիսեցւոց. * այլ
 այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս, և
 50 նշովեալ են: * Ասէ Նիկողեմոս ցնոսա, որ եկեալն
 էր առ նա գիշերին յառաջագոյն, և մի էր 'ի նո-
 51 ցանէ. * միթէ օրէնքն մեր գառի՞ն զմարդ՝ եթէ
 ոչ լսեն ինչ նախ 'ի նմանէ, կամ գիտեն զինչ գոր-
 52 ծէ: * Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. միթէ և
 դու եւս 'ի Դաւիթէ իցես. քննեա և տես, զի մար-
 53 գարէ 'ի Դաւիթէ ոչ յառնէ: * Եւ գնացին իւրա-
 քանչիւր ոք 'ի տեղի իւր:

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Իսկ Յիսուս զնաց 'ի լեառն ձիթենեաց. * և ընդ
 2 առաւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն, և գայր առ
 նա ամենայն ժողովուրդն, և նստեալ ուսուցանէր
 3 զնոսա: * Ածին առ նա դպիրքն և քահանայա-
 պետքն և փարիսեցիք՝ կին մի բմբունեալ 'ի շնու-
 4 թեան, և կացուցեալ զնա առաջի՝ * ասին ցնա.
 5 պէս շնացեալ է, * և յօրէնսն Մովսէս մեզ պա-
 տուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել. արդ՝ դու զի՞նչ

ասեա վասն դորա : * Ձայս ասէին փորձելով զնա , 6
 զի ունիցին ամբաստանութիւն զնմանէ : Իսկ Յի-
 սուս 'ի խոնարհ հայելով դրէր մատամբն յերկրի :
 * Իսկ իբրեւ ստիպեցին հարցանելով ցնա , հայե- 7
 ցեալ 'ի վեր' ասէ ցնոսա . անմեղն 'ի ձէնջ' նախ
 նա ընկեացէ . քար 'ի վերայ դորա : * Եւ դարձեալ 8
 'ի խոնարհ հայելով' դրէր յերկրի : * Եւ լուեալ 9
 երանէին մի ըստ միովէ' սկսեալ յառաջնոցն մին-
 չեւ 'ի վերջինս , և մնաց միայն Յիսուս . և կինն
 կայր առաջի նորա : * Պատասխանի ետ Յիսուս և 10
 ասէ ցնա . կին դու , ո՞ւր ես , ոչ ոք զքեզ դա-
 տապարտեաց : * Եւ ասէ , ոչ Տէր : Եւ ասէ Յիսուս 11
 և ոչ ես դատապարտեմ զքեզ . երթ , յայսմհե-
 տէ մի' մեղանչէր :

Եր Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս , և ասէ . 12
 ես եմ լոյս աշխարհի . որ դայ զինի իմ , ընդ խա-
 ւար մի գնացէ , այլ ընկալցի զլոյսն կենաց :
 * Ասեն ցնա փարիսեցիքն . դու վասն անձին . քո 13
 վկայես' և վկայութիւն քո չէ ճշմարիտ : * Պա- 14
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . թէպէտ և ես
 վկայեմ վասն անձին իմոյ , վկայութիւն իմ ճշմարիտ
 է , զի գիտեմ ուստի եկի և յո երթամ . բայց դուք
 ոչ գիտէք ուստի դամ' կամ յո երթամ : * Դուք 15
 ըստ մարմնոյ դատիք . ես ոչ դատեմ և ոչ զոք .
 * թէպէտ և դատեմ եւս զոք . դատաստանն իմ 16
 ճշմարիտ է . զի չեմ միայն , այլ ես' և որ առաքեացն
 զիս Հայր : * Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալէ , թէ եր- 17
 կուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է : * Ես եմ որ 18
 վկայեմ վասն իմ , և վկայէ վասն իմ որ առաքեացն
 զիս Հայր : * Ասէին ցնա . ո՞ւր է Հայր . քո : Պա- 19
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . ոչ զիս գի-

տէք' և ոչ զՀայրն իմ . եթէ զիս գիտէիք , և ըզ-
 20 Հայրն իմ թերեւ գիտէիք : * Ձայս բանս խօսե-
 ցաւ Յիսուս 'ի տան գանձին յորժամ ուսուցանէր
 'ի տաճարի անդ . և ոչ ոք կալաւ զնա , զի չեւ
 եւս հասեալ էր ժամ նորա :

21 Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս . ես երթամ , և
 խնդրեցէք զիս , և 'ի մեզս ձեր մեռանիցիք . զի
 22 ուր եմ երթամ' դուք ոչ կարէք գալ : * Ասէին
 Հրեայքն . միթէ զիւրովի' երթայցէ , զի ասէ թէ
 23 ուր եմ երթամ' դուք ոչ կարէք գալ : * Եւ ասէ
 ցնոսա . դուք 'ի ներքուստ աստի էք , և ես 'ի
 վերուստ անտի եմ . դուք յաշխարհէ աստի էք ,
 24 ես չեմ' յայսմ աշխարհէ . * բայց ասացի ձեզ'
 թէ 'ի մեզս ձեր մեռանիցիք . զի թէ ոչ հաւատայ-
 25 ցէք թէ ես եմ , մեռանիցիք 'ի մեզս ձեր : * Ասեն
 ցնա . դու ո՞ր ես : Ասէ ցնոսա Յիսուս . նախ զի
 26 խօսիմս իսկ ընդ ձեզ . * բազում ինչ ունիմ վասն
 ձեր խօսել և դատել . այլ որ առաքեացն զիս
 ճշմարիտ է . և ես զոր լուայ 'ի նմանէ , զայն խօ-
 27 սիմ' յաշխարհի : * Եւ ոչ գիտացին' թէ զՀօրէ
 28 ասէր ցնոսա : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . յորժամ բարձ-
 րացուցանիցէք զորդի մարդոց , յայնժամ գի-
 տասլիք թէ ես եմ . և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ ,
 այլ որպէս ուսոյց զիս Հայրն իմ' զայն խօսիմ' :
 29 * Եւ որ առաքեացն զիս' ընդ իս է . ոչ եթող զիս
 միայն , զի ես զհաճոյս նորա առնեմ հանապաղ :
 30 * Իբրեւ զայս խօսեցաւ' բազումք հաւատացին 'ինա :
 31 Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայսն հաւատացեալս .
 եթէ դուք կացլիք 'ի բանի խնամ , ճշմարիտ ա-
 32 չակերտք իմ էք . * և ծանիջիք զճարտութիւնն ,
 33 և ճշմարտութիւնն ազատեցէ զձեզ : * Պատասխա-

նի ետուն նմա և ասեն . զաւակ Արքահամու եմք ,
 և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք . զիմրդ-ասեա թէ
 ազատք լինիջիք : * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . 34
 ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ամենայն որ առնէ
 զմեզս , ծառայ է մեզաց : * Եւ ծառայն ոչ յա- 35
 լիտեան կայ 'ի տան . իսկ որդին յաւիտեան կայ .
 * իսկ արդ' եթէ որդին զձեզ ազատեցուցէ , 36
 ճշմարիտ ազատք լինիջիք : * Գիտեմ զի զաւակ 37
 Արքահամու էք . այլ խնդրէք սպանանել զիս ,
 զի բանին իմոյ չիք տեղի 'ի ձեզ : * Ես' զոր տե- 38
 սի առ Հօր իմում' խօսիմ . և դուք զոր լուա-
 րուք 'ի Հօրէն ձերմէ' առնէք : * Պատասխանի ե- 39
 տուն նմա և ասեն . հայր մեր Արքահամ է : Ասէ
 ցնոսա Յիսուս . եթէ որդիք Արքահամու էիք , ըզ-
 դործան Արքահամու գործէիք . * այլ այժմիկ 40
 խնդրէք սպանանել զիս , զայր մի , որ ձեզ զճշ-
 մարտութիւն խօսեցայ' զոր լուայ 'ի Հօրէ իմմէ ,
 զայդ Արքահամ ոչ արար . * դուք առնէք 41
 զգործս հօրն ձերոյ : Ասեն ցնա . մեք 'ի պառ-
 նրկութենէ չեմք ծնեալ . մի է հայր մեր Աստ-
 ուած : * Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ Աստուած էր հայր 42
 ձեր , սիրէիք արդեօք զիս , զի ես յԱստուծոյ ե-
 լի և եկի . և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի , այլ նա
 առաքեաց զիս : * Ընդէր զիսոս իմ' ոչ գիտէք 43
 դուք . վասն զի ոչ կարէք ըսել զբանն իմ' : * Դուք 44
 'ի հօրէ 'ի սատանայէ էք , և զցանկութիւնս հօրն
 ձերոյ կամիք առնել . զի նա մարդասպան էր 'ի
 սկզբանէ , և 'ի ճշմարտութեան ոչ եկաց , զի ոչ
 գոյ ճշմարտութիւն 'ինմա . յորժամ խօսիցի սուտ'
 յիւրոց անտի խօսի . զի սուտ է և հայր նորա :
 * Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօսիմ , ոչ հաւա- 45

46 տայք ինձ : * Ո' 'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մե-
 զաց . եթէ զճշմարտան ասեմ ձեզ' ընդէր ոչ հա-
 47 ւատայք ինձ : * Որ էն յԱստուծոյ' զբանս Աստու-
 ծոյ լէ . և դուք վասն այնորիկ ոչ լէք , զի չէք
 48 յԱստուծոյ : * Պատասխանի ետուն Հրեայքն և
 ասեն ցնա . ոչ բարւոք ասեմք մեք' եթէ Սամա-
 49 րացի ես դու , և դեւ գոյ 'ի քեզ : * Պատասխանի
 ետ Յիսուս և ասէ . յիս դեւ ոչ գոյ , այլ պատ-
 50 ուեմ զՀայր իմ , և դուք անարգէք զիս : * Ես ոչ
 խնդրեմ զվառս իմ . է որ խնդրեն' և դատի :
 51 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոք զբանն իմ' սլա-
 52 հեցէ' զմահ մի տեսցէ 'ի յաւիտեան : * Ասեն ցը-
 նա Հրեայքն . արդ գիտացաք թէ դեւ քոյ 'ի
 քեզ . Արքահամ մեռաւ և մարգարէքն , և դու
 ասես' եթէ ոք զբանն իմ' սլահեցէ , մի' ճաշա-
 53 կեցէ' զմահ 'ի յաւիտեան : * Միթէ դու մեծ ինչ
 ոք իցես քան զհայր մեր Արքահամ որ մեռաւ ,
 և մարգարէքն մեռան . արդ դու զո' առնես ըզ-
 54 քեզ : * Պատասխանի ետ Յիսուս . եթէ ես վառա-
 ւորեմ զանձն իմ , վառքն իմ' ոչինչ են . է հայր
 . որ վառաւորէ զիս , զորմէ դուքն ասէք' թէ Աստ-
 55 ուած մեր է . * և ոչ ճանաչէք զնա . բայց ես գի-
 տեմ զնա . և թէ ասեմ' թէ ոչ գիտեմ զնա ,
 ձեզ նման սուտ լինիմ . այլ գիտեմ զնա , և զբան
 56 նորա պահեմ : * Արքահամ հայր ձեր ցանկացաւ
 57 տեսանել զոր իմ' . ետես և ուրախ եղեւ : * Ասեն ցնա
 Հրեայքն . յիսուն ամ' չեւ եւս է քո , և զԱրքահամ
 58 տեսեր : * Ասէ ցնոսա Յիսուս , ամէն ամէն ասեմ
 ձեզ . յառաջ քան զլինելն Արքահամու եմ' ես :
 59 * Վէմն առին' զի արկցեն 'ի վերայ նորա . և Յի-
 սուս խոյս ետ , և ել գնաց 'ի տաճարէ անտի :

ԳԼՈՒԽ Թ.

Եւ մինչդեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր 'ի 1
 ծնէ. * և հարցին ցնա աշակերտքն նորա և ասեն. 2
 Ռարբի, ոյր ֆնաս է, սորա՞ թէ հօր և մօր խրոյ
 զի կոյր ծնցի: * Պատասխանի ետ Յիսուս. ոչ դո- 3
 րա ֆնաս է, և ոչ հօր և մօր խրոյ. այլ զի յայտ-
 նի լիցին գործքն Աստուծոյ 'ի դմա: * Եւ ինձ 4
 պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ առաքեացն
 զիս՝ մինչ աւուր կայ. դայ գիշեր՝ յորժամ ոչ ոք
 կարէ գործել. * մինչդեռ աշխարհի եմ, լոյս եմ՝ 5
 աշխարհի: * Չայս իբրև ասաց, եթուք 'ի գետին՝ 6
 և արար կաւ 'ի թրոյն, և ծեփեաց զկաւն 'ի վե-
 րայ աչաց կուրին: * Եւ ասէ ցնա. երթ լուս յա- 7
 լազանին Սելովմայ. որ թարգմանի առաքեալ.
 չողաւ լուաց, եկն և տեսանէր: * Իսկ դրացիքն 8
 և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրա-
 ցիկ էր, ասէին. ոչ սա էր որ նստէրն և մուրա-
 նայր: Կէսքն ասէին, նա է: * Այլքն ասէին՝ ոչ, 9
 այլ նման է նմա: Եւ ինքն ասէր՝ թէ ես եմ:
 * Ասեն ցնա. իսկ զիսորդ բացան աչքքո: * Նա ետ 10
 պատասխանի. այր մի որում Յիսուսն ասեն. կաւ 11
 արար և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. երթ 'ի
 Սելովմա և լուս. չողայ լուացայ՝ և տեսանեմ:
 * Ասեն ցնա. ուր է նա: Ասէ ցնոսա. ոչ գիտեմ: 12
 * Ածին առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն էր: 13
 * Եւ էր շաբաթ յորժամ զկաւն արար Յիսուս, և 14
 երաց զաչս կուրին: * Դարձեալ հարցանէին զնա 15
 փարիսեցիքն, թէ զիսորդ տեսանես: Եւ նա ասէ
 ցնոսա. կաւ եղ 'ի վերայ աչաց իմոց, և լուացայ՝
 և տեսանեմ: * Ասեն ոմանք 'ի փարիսեցւոցն. ոչ 16

է այրն այն յԱստուծոյ, զի զշաբաթս ոչ պահէ:
 Կէսքն ասէին, իսկ զիսորդ կարէ մարդ մեղաւոր
 այսպիսի նշանա առնել: Եւ էին հերձուածք 'ի
 17 մէջ նոցա: * Ասեն դարձեալ ցկոյրն. դու զի ա-
 սես վասն նորա՝ զի երաց զաչս քո: Եւ նա ասէ՝
 18 թէ մարդարէ է: * Եւ ոչ հաւատային Հրեայքն
 զնմանէ թէ կոյր էր և բացաւ, մինչև կոչեցին ըզ
 19 ծնողս բացեւոյն. * հարցին ցնոսա և ասեն. սա է
 որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք՝ եթէ կոյր ծը-
 20 նաւ. արդ զիսորդ տեսանէ: * Պատասխանի ետու-
 նոցա ծնողքն նորա և ասեն. գիտեմք զի սա է
 21 որդին մեր, և զի կոյր ծնաւ. * բայց զիսորդ այժմի-
 տեսանէ՝ ոչ գիտեմք, կամ թէ ո՞ երաց զաչս
 դուրա մեք ոչ գիտեմք. ցդա իսկ հարցէք. ինք-
 նին 'ի չափ հասեալ է. ինքն իսկ խօսեցի վասն
 22 իւր: * Չայս ասացին ծնողքն նորա. զի երկնչէին
 'ի Հրէիցն. քանզի ուխտ եղեալ էր Հրէից, եթէ
 ոք խոստովանեցէ զնա Քրիստոս՝ 'ի բաց կայցէ 'ի
 23 Ժողովրդեանէն. * վասն այնորիկ ասացին ծնողքն
 նորա, թէ ինքնին 'ի չափ հասեալ է, ցնա իսկ
 24 հարցէք: * Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն
 որ կոյրն էր, և ասեն ցնա. տուր փառս Աստու-
 25 ծոյ. մեք գիտեմք զի այրն այն մեղաւոր է: * Եւ
 նա ասէ. թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ. բայց
 26 զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի և արդ տեսանեմ: * Դար-
 ձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ արար քեզ. զիսորդ երաց
 27 զաչս քո: * Պատասխանի ետ նոցա. այժմ ասացի
 ձեզ՝ և ոչ լուարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ լը-
 28 սել. միթէ և դուք կամիք աշակերտել նմա: * Նո-
 քա հայհոյէին զնա և ասէին. դու լիջիր նորա ա-
 29 շակերտ, մեք Մովսէսի աշակերտ եմք. * մեք գի-

տեմք զի ընդ Մովսէսի խօսեցաւ Աստուած . զսա
ոչ գիտեմք ուստի իցէ : * Պատասխանի ետ այրն 30
և ասէ ցնոսա . այդ իսկ են սքանչելիք . զի դուք
ոչ գիտէք ուստի իցէ , և զիմ զաչս երաց . * զի 31
տեմք զի Աստուած մեղաւորաց ոչ լսէ . բայց ե-
թէ աստուածապաշտ ոք իցէ և զկամս նորա առ-
նիցէ՝ նմա լսէ . * ի յաւիտենից ոչ ոք լուաւ՝ եւ 32
թէ երաց ոք զաչս կուրի ի ծնէ կոյր ծնելոյ . * եւ 33
թէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել
ինչ : * Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . ի մեղս 34
իսկ ծնեալ ես ամենեւին , և դու վարդապետ լի-
նիս մեր : Եւ հանին զնա արտաքս : * Լուաւ Յիւ 35
սուս եթէ հանին զնա արտաքս , և իբրեւ եգիպ-
տացի զնա՝ ասէ ցնա . դու հաւատամ յորդի Աստուծոյ :
* Նա պատասխանի ետ և ասէ . Տէր , ո՞վ է զի հաւ 36
ւատացից ի նա : * Ասէ ցնա Յիսուս . և տեսեր ըզ 37
նա , և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է : * Եւ նա ասէ . 38
հաւատամ , Տէր . և երկիր եպագ Նմա :

294 Եւ ասէ Յիսուս . ի գաղատանս եկի յաշ- 39
խարհս յայս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն , և որք
տեսանենն կուրացին : * Լուան ոմանք ի վարի- 40
սեցւոյն որք ընդ նմա էին , և ասեն ցնա . միթէ
և մեք կոյրք իցեմք : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . եթէ 41
կոյրք էիք , ոչ էր ձեր մեղ . բայց արդ ասէք՝ ե-
թէ տեսանեմք , և մեզքն ձեր ի ձեզ հաստատեալ
են :

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ մտանէ ընդ 1
դուռն ի գաւիթ ոչխարաց , այլ ընդ այլ երանէ ,
նա գող է և աւաղակ : * Իսկ որ մտանէ ընդ դուռ 2

3 ուրն , հովիւ է ոչխարաց : * Նմա դռնապանն բա-
նայ , և ոչխարքն ձայնի նորա լսեն . և զիւր ոչ-
4 խարսն կոչէ յանուանէ , և հանէ զնոսա : * Եւ յոր-
ժամ զիւրն զամենայն հանիցէ , առաջի նոցա եր-
թայ , և ոչխարքն զհետ նորա երթան , զի ճանա-
5 նաչեն զձայն նորա . * զօտարի զհետ ոչ երթիցեն ,
այլ փախցեն ի նմանէ , զի ոչ ճանաչեն զձայն օ-
6 տարաց : * Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս , և նո-
քա ոչ գիտէին՝ թէ զինչ էր որ խօսէին ընդ նո-
7 սա : * Գարձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս . ամէն ամէն
8 ասեմ ձեզ . զի ես եմ դուռն ոչխարաց : * Ամենե-
քեան որ յառաջ քան զիս եկին , գողք էին և ա-
9 լաղակք . այլ ոչ լուան նոցա ոչխարքն : * Ես եմ
դուռն . ընդ իս եթէ ոք մտանիցէ՝ կեցցէ . մոցէ
10 և ելցէ , և ճարակ դացէ : * Գող ոչ գայ՝ եթէ ոչ
զի գողացի և սպանցէ և կորուցէ . ես եկի զի
զկեանս ունիցին , և առաւել եւս ունիցին :
11 Ես եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն իւր 295
12 դնէ ի վերայ ոչխարաց . * իսկ վարձկանն որ ոչ
է հովիւ , որոյ ոչ իւր են ոչխարքն , իբրեւ
տեսանէ զգայն զի գայ . թողու զոչխար-
սքն և փախի . և գայն յառիշտակէ զնոսա և
13 ցրուէ . * քանզի վարձկան է , և չէ փոյթ նմա
14 վասն ոչխարացն : * Ես եմ հովիւն քաջ . և ճա-
15 նաչեմ զիմն՝ և ճանաչիմ յիմցն : * Որպէս գի-
տէ զիս Հայր . գիտեմ և ես զՀայրն . և զանձն
16 իմ գնեմ ի վերայ ոչխարաց : * Նա և այլ եւս ոչ-
խարք իմ են , որ ոչ են յայսմ դաւթէ , և զայ-
նքս եւս պարտ է ինձ ածել այսր . և ձայնի իմում
17 լուիցեն , և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ : * Վասն
այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ , զի ես գնեմ զանձն

իմ. զի միւսանդամ առից զնա: * Ոչ ոք հանէ 18
զնա յինէն. այլ ես դներմ զնա անձամբ իմով:
Իշխանութիւն ունիմ զնեւ զնա, և իշխանութիւն
ունիմ միւսանդամ առնուլ զնա. զայս պատուէր
առի 'ի Հօրէ իմմէ: * Դարձեալ հերձուած լինէր 19
'ի մէջ Հրէից վասն բանիցս այսոցիկ: * Եւ ասէին 20
բազումք 'ի նոցանէ. դեւ քոյ 'ի նմա և մոլեգնի,
զի՞ բնաւ լէք նմա: * Կէսքն ասէին. այսպիսի 21
բանք ոչ դիւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
կուրի բանալ:

22 Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յերուսաղէմ, 22
և ձմեռն էր: * Եւ չրջէր Յիսուս 'ի տաճարին 'ի 23
սրահին Սողոմոնի: * Ծուրջ եղեն զնովաւ Հրեայք 24
և ասեն. մինչև յերբ թափես զողիս մեր. եթէ
դու ես Քրիստոսն՝ ասա մեզ համարձակ: * Պաւ 25
տառախանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ. ասացի ձեզ
և ոչ հաւատայք ինձ. զգործսն զոր ես գործեմ
յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ վկայեն վասն իմ:
* Այլ դուք ոչ հաւատայք, զի չէք յոյխարաց 26
անտի իմոյ: * Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն. և 27
եւ ճանաչեմ զնոսա, և զկնի իմ դան. * և ես տամ 28
նոցա զկեանսն յաւիտենականս. և մի՛ կորիցեն 'ի
յաւիտեան. և մի՛ ոք յափշտակեացէ զնոսա 'ի
ձեռաց իմոյ: * Հայրն իմ որ ետ ինձ զնոսա, մեծ 29
է քան զամենայն, և ոչ ոք կարէ յափշտակել
'ի ձեռաց Հօր իմոյ: * Ես և Հայր իմ մի եմք: 30
* Վէմն ասին Հրեայքն՝ զի քարկոծ արասցեն 31
զնա: * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, բազում 32
գործս բարիս ցուցի ձեզ 'ի Հօրէ իմմէ, վասն ու
րոյ գործոյ 'ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս: * Պաւ 33
տառախանի ետուն նմա Հրեայքն, վասն բարւոյ

գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն
հայհոյութեան. և զի դու մարդ ես, և զանձն քո
34 Աստուած առնես: * Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս, ոչ յօրէնսն ձեր գրեալ է. ես ասացի թէ
35 աստուածք իցէք, * իսկ եթէ զնոսա Աստուածս
ասէ՝ առ որս բանն Աստուծոյ եղեւ, և չէ մարդ-
36 եղծանել գրոյն, * իսկ զոր Հայր սրբեաց և ա-
ռաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք թէ հայհոյեմ,
37 զի ասացի՝ թէ որդի Աստուծոյ եմ: * Եթէ ոչ
գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի՛ հաւատայք ինձ.
38 * ապա թէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք,
սակայն գործոցն հաւատացէք. զի դիտաւիք և
39 ծանիլիք՝ եթէ Հայր յիս. և ես 'ի Հայր: * Դարձ-
եալ ինդրէին զնա ունել, և ել 'ի ձեռաց նոցա:
40 * Եւ գնաց միւսանդամ յայնկոյս Յորդանանու՝ 'ի
տեղին ուր էր Յովհաննէս զառաջինն և մկրտէր,
41 և անդ լինէր: * Եկին բազումք առ նա և ասեն.
42 զի Յովհաննէս նշան ինչ ոչ արար. * բայց զամե-
նայն զոր ասաց Յովհաննէս վասն նորա՝ ճշմարիտ
էր. և բազումք հաւատացին 'ի նա անդ:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս 'ի Բեթանիա, 27
2 'ի գեղջէ Մարեմայ և Մարթայի քեռ. նորա: * Այս
այն Մարիամ էր որ օծ զՏէրն իւզով, և ջնջեաց
զոտս նորա հերով իւրով, որոյ եղբայրն Ղազարոս
3 հիւանդ էր: * Առաքեցին առ նա քորքն նորա և
ասեն. Տէր, ահա ասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւան-
4 դացեալ է: * Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ ասէ. այն հի-
ւանդութիւն չէ 'ի մահ, այլ վասն փառացն Աս-
տուծոյ, զի փառաւոր լիցի որդի Աստուծոյ այն-

ուրիկ : * Եւ սիրէր Յիսուս զՄարթա և զքոյր նորա 5
 զՄարթամ, և զՂազար : * Իբրեւ լուաւ թէ հիւ 6
 ւանդացեալ է . զտեղի կալաւ անդրէն ուր էրն
 աւուրս երկուս : * Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա . 7
 եկայք երթիցուք միւսանգամ 'ի Հրէաստան : * Ա 8
 սեն ցնա աշակերտքն . Ռաբբի , այժմ եւս խնդ-
 րէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առնել , և դարձեալ
 երթաւ անդրէն : * Պատասխանի ետ Յիսուս . ոչ 9
 երկոտասան ժամ է աւուր . եթէ ոք գնայ 'ի աք-
 ուքնջեան' ոչ գայթաղի , զի զլոյս աշխարհիս
 այսորիկ տեսանէ . * ապա թէ ոք գնայ գիշերի 10
 գայթաղի , զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա : * Զայս իր- 11
 քեւ ասաց , յետ այսորիկ ասէ ցնոսա . Ղազարոս
 բարեկամ մեր ննջեաց , այլ երթամ զի զարթու-
 ցից զնա : * Ասեն ցնա աշակերտքն . Տէր , եթէ 12
 ննջեաց' ապա ապրի : * Այլ Յիսուս վասն մահուն 13
 նորա ասէր . նոցա այսպէս թուեցաւ ' թէ վասն
 ննջելոյ քնոյն ասէ : * Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս 14
 յայանապէս . Ղազարոս մեռաւ . * և եւս ուրախ եմ 15
 վասն ձեր , զի դուք հաւատասցիք ինձ , զի ես
 չէի անդ . բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա :
 * Ասէ թովմաս անուանեալն երկուորեակ' ցաշա 16
 կերտակիցսն . զի եկայք և մեք զի ընդ նմա մեռ-
 ցուք : * Եկն Յիսուս' եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի 17
 գերեզմանի : * Եւ էր Բեթանիա մերձ յերուսա 18
 ղէմ իբրեւ ասպարիսօք հնդեռասան : * Բազումք 19
 'ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա և Մա-
 րթամ , զի միսթարեացն զնոսա վասն եղբօրն :
 * Մարթա իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս գայ , ընդ ա- 20
 ռաջ զնաց նորա . Բայց Մարթամ նստէր անդէն 'ի
 տան : * Ասէ Մարթա ցՅիսուս , Տէր , եթէ աստ 21

22 լեալ էիր , եղբայրն իմ' չէր մեռեալ . * այլ և արդ-
 գիտեմ , եթէ զոր ինչ խնդրիցես յԱստուծոյ' տա-
 23 ցէ քեզ Աստուած : * Ասէ ցնա Յիսուս . յարիցէ
 24 եղբայրն քո : * Ասէ ցնա Մարթա . գիտեմ զի յա-
 25 ըիցէ 'ի յարութեան' յաւուրն յետնում : * Ասէ ցնա
 Յիսուս . ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք . որ հա-
 26 ւատայ յիս , թէպէտ և մեռանի' կեցցէ . * և ա-
 մենայն որ կենդանի է' և հաւատայ յիս , մի' մեռ-
 27 ցի 'ի յաւիտեան . հաւատամս այսմիկ : * Ասէ ցնա .
 այո Տէր , ես հաւատացի' եթէ դու ես Քրիստոսն
 28 որդի Աստուծոյ , որ յաշխարհ գալոց էիր : * Եւ
 զայս իբրեւ ասաց , զնաց և կոչեաց զՄարթամ ըզ-
 29 քոյր իւր լուելայն' և ասէ . վարդապետ եկեալ
 30 է և կոչէ զքեզ : * Նա իբրեւ լուաւ' յարեաւ վաղ-
 30 վաղակի , և եկն առ նա : * Զեւ եւս էր եկեալ Յի-
 սուս 'ի գեօղն . այլ էր անդէն 'ի տեղւոյն' ուր
 31 ընդ առաջ եղեւ նմա Մարթա : * Իսկ Հրեայքն'
 որ էին ընդ նմա 'ի տան անդ և միսթարէին զնա ,
 իբրեւ տեսին զՄարթամ' թէ յարեաւ վաղվաղա-
 կի և զնաց , զնացին և նոքա զհետ նորա . հա-
 մարէին թէ 'ի գերեզմանն երթայ' զի լացցէ անդ :
 32 * Իսկ Մարթամ իբրեւ եկն ուր էրն Յիսուս' և ե-
 տես զնա , անկաւ առ ոտս նորա և ասէ . Տէր , ե-
 թէ աստ էիր դիպեալ , ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ :
 33 * Յիսուս իբրեւ ետես զնա զի լայր , և որ ընդ նմա
 էին Հրեայքն' լային , խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ
 34 զայրացեալ , * և ասէ . ո՞ւր եղիք զնա : Ասեն ցնա .
 35 Տէր , եկ և տես : * Եւ արտասուեաց Յիսուս :
 36 * Ասէին Հրեայքն . տեսեք որչափ սիրէր զնա :
 37 * Կէսքն 'ի նոցանէ ասէին . ոչ կարէր սա , որ ե-
 բաց զաչս կուրին առնել' զի և սա մի' մեռցի :

* Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, դայ 38
 'ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եղեալ
 'ի վերայ նորա: * Եւ ասէ Յիսուս. 'ի բաց արարէք 39
 զվէմք: Ասէ ցնա Մարթա քոյր մեռելոյն. Տէր,
 արդ հոտեալ իցէ. քանզի չորեքօրեայ է: * Ասէ 40
 ցնա Յիսուս. ոչ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատացես,
 տեսես զփառսն Աստուծոյ: * Եւ իբրեւ 'ի վերաւ 41
 ուն զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաչս իւր 'ի վեր և
 ասէ. Հայր՝ գոհանամ զքէն զի լուար ինձ. * և 42
 ես գիտէի զի յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ վասն
 ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ առնեմ, զի հաւա-
 տացեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս: * Զայս իբրեւ 43
 ասաց, 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազա-
 րէ, արի եկ արտաքս: * Եւ եւ մեռեալն ոտիւք 44
 կապելովք, և ձեռքն երիզապնդօք, և երեսօքն
 վարչամակապատօք: Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. լու-
 ծէք զդա և թողէք երթալ: * Բազումք 'ի Հրէիցն՝ 45
 որ եկեալ էին առ Մարեմանս, իբրեւ տեսին զոր
 արարն՝ հաւատացին 'ի նա: * Եւ ոմանք 'ի նոցաւ 46
 նէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատմեցին նոցա
 զոր արարն Յիսուս:

22 Ժողովեցին քահանայապետքն և փարիսե- 47
 ցիքն ատեան, և ասեն. զի՛նչ արասցուք, զի այլն
 այն բազում նշանս առնէ. * եթէ թողումք զնա 48
 այնպէս, ամենեքին հաւատան 'ի նա. և դայցեն
 Հոռոմք՝ և բառնայցեն զազգս մեր և զտեղի: * Մի 49
 ոմն 'ի նոցանէ՝ անուն Կայիափա, որ քահանայա-
 պետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնոսա. դուք ոչ
 ինչ գիտէք, * և ոչ բնաւ խորհել իսկ՝ թէ լաւ 50
 է մեզ զի այր մի մեռանիցի 'ի վերայ ժողովրդ-
 ւեանս, և մի՛ ամենայն ազգս կորիցէ: * Զայս ոչ 51

յանձնէ ինչ ասաց. այլ քանզի քահանայապետ
 էր տարւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մե-
 52 ռանելոց էր Յիսուս 'ի վերայ ազգին. * և ոչ 'ի վե-
 րայ ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ
 53 զցրուեալն ժողովեացէ 'ի մի: * Ապա յայնմ օրէ
 54 խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա: * Եւ Յի-
 սուս այնուհետեւ ոչ եթէ համարձակ շրջէր 'ի մէջ
 Հրէիցն. այլ գնաց անտի յերկիր մի որ մերձ էր
 յանապատ, 'ի քաղաք մի որում անուն էր Եփրա-
 յիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ:
 55 Եւ էր մերձ Զատիկն Հրէից, և բազումք ե- 2է
 լին յերուսաղէմ 'ի գաւառէ անտի յառաջագոյն
 քան զԶատիկն, զի սրբեացեն զանձինս իւրեանց:
 56 * Խնդրէին զՅիսուս, և ասէին ընդ միմեանս մինչ
 կային 'ի տաճարին. զիա՞րդ թաւի ձեզ՝ եթէ ոչ
 դայցէ 'ի տօն այսր: Պատուէր տուեալ էր քա-
 հանայապետիցն և փարիսեցոց, զի թէ ոք դի-
 տացէ թէ ուր է, գուշակեցէ զնմանէ՝ զի կալ-
 ցին զնա:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Իսկ Յիսուս վեց աւուրք յառաջ քան զԶա-
 տիկն եկն 'ի Բեթանիա, ուր էր Ղազար մեռեալն,
 2 զոր յարոյցն 'ի մեռելոց: * Եւ արարին անդ նմա
 ընթրիս. և 'ի սպասու կայր Մարթա. և Ղազար
 3 մի էր 'ի բազմելոց ընդ նմա: * Իսկ Մարեմայ ա-
 ուեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան աղնուի մեծագնոյ,
 օծ զոտսն Յիսուսի, և հերով իւրով մաքրէր զոտս
 4 նորա. և տունն լի եղև 'ի հոտոյ իւղոյն: * Ասէ
 մի ոմն յաշակերտաց անտի՝ Յուդա Իսկարիովտա-
 5 ցի որ մատնելոցն էր զնա. * ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ

վաճառեցաւ երեք հարիւր դէնարի, և տուաւ աղ-
քատաց: * Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ 6
էր նմա, այլ զի գող էր, և զարկիլն ինքն ունէր.
և որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր: * Ասէ Յիսուս. թոյլ 7
տուր դմա. զի յօրն պատանաց խմաց պահեացէ
զայդ: * Զաղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ու- 8
նիք. զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ ունիք: * Իբրեւ 9
գիտաց ժողովուրդ բազում՝ ի Հրէիցն թէ անդ է՝
եկին, ոչ միայն վասն Յիսուսի, այլ զի և զՂա-
զար տեսցեն, զոր յարոյցն ի մեռելոց: * Խոր- 10
հուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և զՂազար
սպանցեն. * քանզի բազումք ի Հրէից երթային 11
և հաւատացին ի Յիսուս:

Եկ Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկ- 12
եալ էր ի տօնն, իբրեւ լուսն թէ գայ Յիսուս
յերուսաղէմ, * առին ոտս արմաւենեաց՝ և ելին 13
ընդ առաջ նորա, ազարակէին և ասէին. Ովսան-
նա, օրհնեալ որ դատդ յանուն տեառն, թագա-
ւորդ Իսրայելի: * Եւ գտեալ Յիսուսի էշ մի, 14
նստաւ ի վերայ նորա, որպէս և գրեալ է. * մի 15
երկնչիւր, դուստր Սիովնի, ահաւաղիկ թագաւոր
քո գայ նստեալ ի վերայ յաւանակի իշոյ: * Եւ 16
զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն,
այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ
յիշեցին եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն նորա.
և զայն արարին նմա: * Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ 17
որ էր ընդ նմա, թէ զՂազար կոչեաց և եթ ի
գերեզմանէն, և յարոյց զնա ի մեռելոց: * Եւ 18
վասն այնորիկ ընդ առաջ եղեւ նմա ժողովուրդն,
զի լուսն եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա:
* Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. տեսաւ 19

նէք՝ զի ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ աշխարհ ամե-
20 նայն զկնի նորա գնաց: * Էին անդ ոմանք և հե-
թանոսք յերելոցն անդր, զի երկիր պաղանիցեն
21 ի տօնին: * Նոքա մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ ի
Բեթսայիդա գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա և
22 ասէին. Տէր՝ կամիմք զՅիսուս տեսանել: * Գայ
Փիլիպպոս և ասէ յԱնդրէաս. Անդրէաս և Փիլիպ-
23 պոս ասեն յՅիսուս: * Եւ Յիսուս պատասխանի
ետ նոցա և ասէ. Եհաս ժամ զի փառաւորես-
ցի որդի մարդոյ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորե- ԵԲ
նոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ.
ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ:
25 * Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա, և որ ատեալ
զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանն յա-
26 լիտենականս պահեացէ զնա: * Եթէ ոք զիս պաշ-
տիցէ, զկնի իմ եկեացէ, և ուր եսն եմ, անդ և
պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտիցէ,
պատուեացէ զնա Հայրն իմ:

Բայց այժմ անձն իմ խառովեալ է. և զի՞նչ ա- ԵԳ
սացից՝ եթէ Հայր՝ ապրեցո՞ զիս ի ժամն աստի
յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի ի ժամն յայս:
28 * Հայր փառաւորեա զանուն քո: Եկն բարբառ-
յերկնից. և փառաւոր արարի, և դարձեալ փա-
29 ռաւոր արարից: * Եւ ժողովուրդն որ կայր և լսէր
ասէին որոտումն լինել: Կէսքն ասէին. հրեշտակ
30 խօսեցաւ ընդ նմա: * Պատասխանի ետ Յիսուս և
ասէ. ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառու այս, այլ
31 վասն ձեր: * Այժմիկ դատաւորան է աշխարհիս
այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ըն-
32 կեցի արտաքս. * և ես յորժամ բարձրացայց

յերկրէ, զամենեւին ձգեցից առ իս: * Զայս աւ 33
սէր՝ նշանակեալ թէ որով մահու մեռանեցից իցէ:
* Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք լուաք 34
յօրինաց՝ եթէ Բրիտանոն յաւիտեան կայ, և դու
զիւրդ. ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ
մարդոյ. ով է այն որդին մարդոյ: * Ասէ ցնոսա 35
Յիսուս. փոքր միւս եւս ժամանակ լոյս բնդ ձեզ
է. դնացէք մինչդեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խա-
ւար ձեզ հասցէ. զի որ դնայ ի խաւարի, ոչ գի-
տէ յո՛ երթայ: * Մինչդեռ զլոյսն բնդ ձեզ ու 36
նիք՝ հաւատացէք ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ ե-
զիջիք: Զայս խօսեցաւ Յիսուս. և չոգաւ՝ թագ-
եաւ ի նոցանէ: * Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր 37
առաջի նոցա, և նոքա ոչ հաւատային ի նա. * զի 38
լցցի բանն Եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասացն. Տէր
ո՛ հաւատայ ի լուր մեր. և բազուկ Տեառն ո՛ւմ
յայտնեցաւ: * Վասն այնորիկ ոչ կարէին հաւա- 39
տալ, զի միւսանդամ ասէ Եսայի. * թէ կուրա 40
ցոյց զաչնոցա, և ապշեցոյց զսիրտսնոցա. զի մի՛
տեսցեն աչօք, և խմսցին սրտիւք, և դարձցին՝
և բժշկեցից զնոսա: * Զայս ասաց Եսայի՝ զի ետես 41
զփառս նորա, և խօսեցաւ վասն նորա: * Բայց 42
սակայն և յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին
ի նա. այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին, զի
մի՛ ի ժողովրդէնէն ելանիցեն. * քանզի սիրեցին 43
զփառս մարդկան՝ առաւել քան զփառսն Աստու-
ծոյ:

Եւ Յիսուս աղաղակէր և ասէր. որ հաւատայ 44
յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեացն
զիս. * և որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ 45
առաքեացն զիս: * Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի 46

ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի մի մնացէ:
47 * Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց՝ և ոչ պահեցէ,
եւ ոչ դատիմ զնա. քան զի ոչ եկի թէ դատեցայց
48 զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ: * Որ ա-
նարգէ զիս՝ և ոչ բնդունի դրանս իմ. գոյ՝ որ
դատի զնա. բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի բզ
49 նա յաւուրն յետնում: * Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ
խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա ետ
ինձ պատուէր՝ զինչ ասացից և զինչ խօսեցայց:
50 * Եւ գիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանք են յա-
ւիտեանականք: Արդ զոր եսն խօսիմ, որպէս ա-
սաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

1 Յառաջագոյն քան զսոնն Զատիկի գիտաց Ես
Յիսուս՝ թէ հասեալ է ժամ նորա զի փոխեցի
յաշխարհէ աստի առ Հայր. սիրեաց զիւրսն որ
2 յաշխարհի աստ են. խաղառ սիրեաց զնոսա: * Եւ ի
լինել բնթրեացն, սատանայի իսկ արկեալ էր ի
սիրտ զի մատնեցէ զնա Յուդա Սիմոնի Իսկա-
3 ըիովտացոյ: * Գիտաց Յիսուս զի ամենայն ինչ ետ
Հայր ի ձեռս նորա, և եթէ յԱստուծոյ ել՝ և առ
4 Աստուած երթայ, * յառնէ յբնթրեաց անտի,
և դնէ զհանդերձսն, և առեալ զենթակ մի սքփա-
5 ծաւ. * և ապա առեալ ջուր՝ արկ ի կոնք, և
սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն. և սրբէր զեն-
6 ջակաւն զոր սփածեալ էր: * Գայ առ Սիմոն Պետ-
7 րոս. և նա ասէ ցնա. Տէր, դո՛ւ զիմ զոտս լուա-
նա: * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. զոր
ինչ եսս գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես. բայց
8 ապա գիտասջիր: * Ասէ ցնա Պետրոս. ոչ լուաս-

յես զոտս իմ՝ յաւիտեան : Պատասխանի ետ նմա
Յիսուս . եթէ ոչ լուացից զքեզ , ոչ ունիս ընդ իս
մասն : * Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր , մի միայն 9
զոտս իմ , այլ և զձեռս և զգլուխ : * Ասէ ցնա 10
Յիսուս , լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ . բայց զի զոտսն
լուանայցէ , քան զի ամենեւին սուրբ է . և դուք
սուրբ էք , այլ ոչ ամենեւին : * Զի գիտէր զայն՝ որ 11
մատնելոցն էր զնա . վասն այնորիկ տապ՝ թէ ոչ
ամենեւին սուրբ էք : * Եւ յորժամ լուաց զոտս 12
նոցա , առ զհանգերձան իւր՝ և դարձեալ բաղ-
մեցաւ , և ասէ ցնոսա , գիտէք զինչ արարից
ձեզ : * Դուք կոչէք զիս վարդապետ և Տէր , և 13
բարուք ասէք , քան զի եմ իսկ : * Իսկ արդ եթէ 14
ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս , և
դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ . * զի օ . 15
ընկալ մի ետու ձեզ , զի որպէս ես ձեզ արարի ,
և դուք առնի՞րք :

Ե. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ է ծառայ մեծ 16
քան զտէր իւր , և ոչ առաքեալ մեծ քան զայն
որ առաքեացն զնա : * Եթէ զայս գիտէք , երաւ 17
նելի եւս էք եթէ առնիցէք զայս : * Ոչ վասն ա . 18
մենեցուն ձեր ասեմ , զի եթէ գիտեմ զորս ընտ-
րեցիդ . այլ զի լցցի գիրն , թէ որ ուտէր ընդ իս
հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն : * Յայսմ հետէ իսկ 19
ասեմ ձեզ մինչև եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝
հաւատասցիք թէ ես եմ : * Ամէն ամէն ասեմ 20
ձեզ . որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից , զիս
ընդունի . և որ զիս ընդունի , ընդունի զայն որ
առաքեացն զիս : * Զայս իրրեւ տապ Յիսուս , խը . 21
ռովեցաւ յողի իւր , վկայեաց և ասէ . ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս :

22 * Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակուս-
23 եալք , թէ զուամէ ասիցէ : * Եւ էր մի ոմն յաշա-
կերտացն բաղմեալ առ Յիսուսիւ՝ զոր սիրէին Յի-
24 սուս : * Ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս հարցանել՝
25 ո՞վ իցէ , վասն որոյ ասեն : * Եւ նա անկեալ զան-
26 ջօքն Յիսուսի՝ ասէ ցնա . Տէր , ո՞վ է : * Պատաս-
խանի ետ Յիսուս և ասէ . այն է՝ որում ես թա-
ցից զպատառն՝ և տայ : Եւ թացեալ զպատառն
27 տայ Յուդայի Իսկարիովտացոյ . * և յետ պատառ-
ւոյն՝ ապա եմուտ ՚ի նա սատանայ : Եւ ասէ ցնա
Յիսուս . արդ որ զինչ առնելոցն ես՝ արա վաղվա-
28 զակի : * Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ՚ի բաղմանկանայ
29 անտի՝ թէ առ ինչ տապ ցնա . * զի ոմանք հա-
մարէին , թէ զի զարկոյն ունէր Յուդա , տապ նմա
Յիսուս՝ գնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ՚ի տօնիս .
30 և կամ՝ զի աղքատայ ինչ տայցէ : * Իսկ նորա
առեալ զպատառն՝ եւ արտաքս վաղվաղակի . և
էր գիշեր :

31 Եւ իրրեւ եւ , ասէ Յիսուս . այժմ փառաւորե-
ցաւ որդի մարդոյ . և Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի
32 ՚ի նմա : * Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա ,
և Աստուած փառաւորեցէ զնա յանձն իւր . և
33 վաղվաղակի փառաւորեցէ զնա : * Որդեակք իմ
փաղք ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ . խնդրիցէք զիս ,
և որպէս տապից չճրեայսն , եթէ ուր եսն երթամ՝
34 դուք ոչ կարէք գալ . և արդ ձեզ ասեմ : * Պատ-
ուիրան նոր տամ ձեզ , զի սիրիցէք զմիմեանս՝ որ-
պէս սիրեցի ես զձեզ , զի և դուք սիրեսցիք զմիմե-
35 անս : * Յայսմ գիտացեն ամենեւեան եթէ իմ
36 աշակերտք էք , եթէ սիրիցէք զմիմեանս : * Ասէ
ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր , յո՞վ երթամ : Պատաս-

խանի ետ Յիսուս, ուր եսն երթամ՝ դու ոչ կա-
րես այժմ գալ զինի իմ, բայց ապա եկեսցես ըզ-
լնի իմ: * Ասէ ցնա Պետրոս. Տէր, ընդէ՞ր ոչ կա- 37
րիցեմ գալ այժմ զինի քո, արդէն զանձն իմ խկ
եզից 'ի վերայ քո: * Պատասխանի ետ Յիսուս, 38
զանձն քո դիցեմ 'ի վերայ իմ, ամէն ամէն ատեմ
քեզ. չեւ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս
ուրացիս զիս:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

Մի խռովեցին սիրտք ձեր. այլ հաւատա- 1
ցէք յԱստուած, և յիս հաւատացէք: * Ի տան 2
Հօր իմոյ օթեմանք բազում են. ապա թէ ոչ՝ ա-
սացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ և պատրաստեմ
ձեզ տեղի: * Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ 3
ձեզ տեղի, դարձեալ գամ և առնում զձեզ առ
իս. զի ուր եսն իցեմ, և դուք անդ իցէք. * և 4
ուր երթամս գիտիցէք, և զճանապարհն գիտի-
ցէք: * Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո 5
երթաս, և զիմօրդ զճանապարհն կարացուք գի-
տել: * Ասէ ցնա Յիսուս. ես եմ ճանապարհ և 6
ճշմարտութիւն և կեանք. ոչ ոք գայ առ Հայր՝
եթէ ոչ ինեւ: * Եթէ զիս գիտէիք, ապա և ըզ 7
Հայրն իմ գիտէիք, և այսուհետեւ գիտա՞լիք զնա:
* Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր, ցոյց մեզ զՀայր՝ և 8
շատ է մեզ: * Ասէ ցնա Յիսուս. այսչափ ժամա- 9
նակս ընդ ձեզ եմ, և ո՞չ ծանեար զիս Փիլիպպէ.
որ ետեսն զիս՝ ետես զՀայրն, և դու զիմօրդ ա-
սես եթէ ցոյց մեզ զՀայր: * Ո՞չ հաւատաս եթէ 10
ես 'ի Հայր, և Հայր յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ
ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն՝

11 որ. յիս բնակեալ է, նա գործէ զգործսն: * Հա-
12 ւատա՞յք ինձ, եթէ ես 'ի Հայր՝ և Հայր յիս. * ա-
պա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք ինձ:
Ամէն ամէն ատեմ ձեզ. թէ որ հաւատայն յիս
զգործս զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ, և մե-
ծամեծս եւս քան զնոյնս գործեսցէ, զի ես առ-
13 Հայր երթամ: * Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն
14 իմ, արարից զայն. * զի փառաւորեսցի Հայր յորդէի վ. 15
Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեալիք.
16 * և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ միեթարիչ տա-
ցէ ձեզ. զի ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան.
17 * զհօգին ճշմարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ
ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա.
բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ՝
18 և ընդ ձեզ եղիցի: * Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ
19 առ ձեզ: * Փոքր միւս եւս՝ և աշխարհս ոչ եւս
տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես
կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք:
20 * Յայնմ առուր գիտա՞լիք դուք, զի ես 'ի Հօր
21 իմում և դուք յիս՝ և ես 'ի ձեզ: * Որ ունի ըզ
պատուիրանս իմ՝ և պահէ զնսս, նա է որ սիրէ
զիս. և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ, և
22 ես սիրեցից զնա, և երեւցուցից նմա զիս: * Ասէ
ցնա Յուդա ոչ Իսկարիովտացին. Տէր, զի՞ եղև՝
զի մեզ յայանելոց ես զքեզ և ոչ աշխարհի:
23 * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. եթէ ոք
սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր իմ սի-
րեսցէ զնա. և առնա եկեսցուք, և օթեանս առ-
24 նմա արացուք: * Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ
ոչ պահէ, և բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ
Հօրն՝ որ առաքեսցն զիս:

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս եմ. 25
 * իսկ միմիարին Հոգին սուրբ՝ զոր առաքեցե 26
 Հայր յանուն իմ, նա ուսուցե ձեզ զամենայն,
 և յիշեցուցե զամենայն՝ որ ինչ ասացի ձեզ:
 * Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն 27
 զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ
 ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրաք ձեր, և մի զան-
 գիտեսցեն: * Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ եր- 28
 թամ և դամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս, ապա
 ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ,
 զի Հայր իմ մեծ է քան զիս: * Եւ այժմ ասացի 29
 ձեզ մինչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-
 տասցիք: * Ոչ եւս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. 30
 գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ
 գտանէ: * Այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ 31
 զՀայր. և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այն-
 պէս առնեմ. օն արիք զնստցուք աստի:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է. 1
 * ամենայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պտուղ, 2
 կտրէ զնա. և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ
 զնա, զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի: * Դուք ար- 3
 դէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ
 ձեզ: * Կացէք յիս՝ և ես ՚ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ 4
 կտրէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաս-
 տատեալ յորթն. նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս
 հաստատեալ իցէք: * Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ. 5
 որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ՚ի նա, նա բերէ
 պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել:
 * Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, եւ նա արտա- 6

քս իբրեւ զուռն՝ և ցամաքեցաւ, և ժողովն զնա
 7 և ՚ի հուր արկանեն՝ և այրի: * Եթէ կացէք յիս՝
 և բանք իմ ՚ի ձեզ կացեն, որ ինչ կամիցիք՝
 8 խնդրեսցիք, և լինիցի ձեզ: * Յայմիկ փառաւո-
 րեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և
 9 եղիցիք իմ աշակերաք: * Որպէս սիրեաց զիս Հայր
 իմ, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ՚ի
 10 սէր իմ. * Եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ,
 կացցիք ՚ի սէր իմ. որպէս ես զպատուիրանս Հօր
 11 իմոյ պահեցի, և կամ ՚ի սէր նորա: * Զայս խօ-
 սեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ՚ի ձեզ
 12 իցէ, և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի: * Այս
 է պատուէր իմ, զի սիրեսցիք զմիմեանս, որպէս
 13 և ես զձեզ սիրեցի: * Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ
 ոք ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ ՚ի վերայ բարե-
 14 կամաց իւրոց: * Դուք բարեկամք էք իմ՝ եթէ
 15 առնիցէք զոր եմս պատուիրեմ ձեզ. * ոչ եւս
 կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ
 գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս,
 զի զամենայն զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի
 16 ձեզ: * Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս, այլ ես
 ընտրեցի զձեզ, և եդի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք
 և պտղաբերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ:
 Եւ զոր ինչ խնդրիցէք ՚ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ,
 17 տացէ ձեզ: * Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսցիք
 18 զմիմեանս: * Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, զի-
 19 տասցիք զի նախ զիս ատեաց: * Եթէ յաշխարհէ
 ատի էիք, աշխարհ զիս բնա սիրէր արդեօք. բայց
 զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշ-
 խարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ:
 20 * Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծա-

ուայ մեծ քան զտէր իւր . եթէ զիս հալածեցին ,
 ապա և զձեզ հալածեցեն . եթէ զբանն իմ պա-
 հեցին , ապա և զձերն պահեցեն : * Այլ զնոյնս 21
 արապենքն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ
 գիտեն զայն որ առաքեացն զիս : * Իմ եթէ չէր 22
 եկեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա . մեզ ինչ ոչ գոյր
 նոցա . բայց արդ չիք պատճառք վասն մեզաց
 իւրեանց : * Որ զիս ատեայ՝ և զՀայրն իմ ատեայ : 23
 * Եթէ զգործան չէր գործեալ ի նոսա , զոր ոչ այլ 24
 ոք գործեաց , մեզ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ
 տեսին և ատեցին՝ և զիս և զՀայր իմ . * այլ զի 25
 քցի բանն որ յօրէնս նոցա գրեալ է , թէ ատե-
 ցին զիս տարապարտուց : * Բայց յորժամ եկե-
 ցին միմեքիւն , զոր ես առաքեցիք ձեզ ի Հօրէ , բլ
 Հոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ ելանէ , նա
 վկայեացէ վասն իմ . * և դուք վկայեք զի ի սկզբաւ 27
 նէ ընդ իս էք :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի գայթակղեա- 1
 լիք : * Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ . այլ 2
 եկեացէ ժամանակ՝ զի ամենայն որ սպանանիցէ
 զձեզ , համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստու-
 ծոյ : * Եւ զայն արապենքն ընդ ձեզ . քանզի ոչ 3
 ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս : * Այլ և զայս խօսեցայ 4
 ընդ ձեզ , զի յորժամ եկեացէ ժամանակ՝ յիշիցէք
 թէ ես ասացի ձեզ : * Զայս ի սկզբանէ ոչ ասացի 5
 ձեզ , քանզի ընդ ձեզ էի : Բայց արդ երթամ ես
 առ առաքիւն իմ . և ոչ ոք ի ձէնջ հարցանիցէ ցիս ,
 թէ յո՞ երթաս : * Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , 6
 արամութիւն ելից զսիրտս ձեր : * Այլ ես զԵԸՂ 7

մարիտն ասեմ ձեզ . բաւ է ձեզ եթէ ես երթամ .
 զի եթէ ես ոչ երթայց՝ միմեքիւն ոչ եկեացէ առ
 ձեզ . ապա եթէ երթամ , առաքեցից զնա առ
 8 ձեզ : * Եւ նա եկեալ յանդիմանեացէ զաշխարհ
 վասն մեզաց՝ և վասն արդարութեան՝ և վասն դա-
 9 տաստանի : * Վասն մեզաց՝ զի ոչ հաւատան յիս .
 10 վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ , և
 11 ոչ եւս տեսանէք զիս : * Վասն դատաստանի՝ զի
 իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է :
 12 * Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ , այլ ոչ կա-
 13 ըէք հանդարտել այժմիկ : * Յորժամ եկեացէ նա՝
 Հոգին ճշմարտութեան , առաջնորդեացէ ձեզ ա-
 մենայն ճշմարտութեամբ . զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ
 խօսիցի , այլ զոր լիցէ՝ խօսիցի , և զգալոյն պատ-
 14 մեացէ ձեզ : * Նա զիս վառաւորեացէ , զի յիմմէ
 15 անտի առնուցու՝ և պատմեացէ ձեզ : * Զամենայն
 ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է . վասն այնորիկ ասացի
 ձեզ . թէ յիմմէ անտի առնուցու՝ և պատմեացէ ձեզ :
 16 Փոքր մի՝ և ոչ եւս տեսանէք զիս , և ապա
 սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս . և ես երթամ
 17 առ Հայր : * Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի
 ցմիմեանս . զի՞նչ է այս՝ զոր տեսն ցմեզ . թէ փոքր
 մի՝ և ոչ տեսանէք զիս , և դարձեալ սակաւիկ մի՝
 և տեսանիցէք զիս . և թէ ես առ Հայր երթամ :
 18 * Եւ ասէին . զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս եւսն , չը
 19 գիտեմք զինչ խօսի : * Դիտաց Յիսուս եթէ կա-
 մէին ցնա հարցանել , և ասէ ցնոսա . վասն այդո-
 րիկ խնդրէք ընդ միմեանս , զի ասացի թէ փոքր
 մի՝ և ոչ տեսանէք զիս , և դարձեալ սակաւիկ
 20 միւս եւս՝ և տեսանիցէք զիս : * Ամէն ամէն ասեմ
 ձեզ . զի լացլիք և ողբալիք դուք , և աշխարհ

խնդացէ . դուք տրտմեալիք , այլ տրտմութիւն
 ձեր յուրախութիւն եղիցի : * Կին յորժամ ծնաւ 21
 նիցի՝ տրտմութիւն է նմա , զի հասեալ է ժամ
 նորա . այլ յորժամ ծնցի զմանուկն , ոչ եւս յիշէ
 զնեղութիւնն վասն խնդութեանն , զի ծնաւ մարդ
 յաշխարհ : * Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք . 22
 այլ դարձեալ տեսից զձեզ , և ուրախ լիցին սիրաք
 ձեր . և զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ 'ի
 ձէնջ : * Եւ յայնմաւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք : 23
 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի զոր ինչ խնդրեցէք 'ի
 Հօրէ իմմէ յանուն իմ , տացէ ձեզ : * Մինչև ցայ 24
 ժամ ոչինչ խնդրեցիք յանուն իմ . խնդրեցէք և
 առնուցուք , զի ուրախութիւն ձեր լցեալ է : * Զայս 25
 առաջօք խօսեցայ ընդ ձեզ . եկեսցէ ժամանակ
 յորժամ ոչ եւս առաջօք խօսեցայք ընդ ձեզ . այլ
 յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ : * Յայնմ աւ 26
 ւուր խնդրեսլիք յանուն իմ . և ոչ ասեմ ձեզ՝ եւ
 թէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր . * զի ինքն իսկ 27
 Հայր սիրէ զձեզ . զի դուք զիս սիրեցիք , և հաւ
 ւատացիք՝ եթէ ես յԱստուծոյ ելի : * Ելի 'ի Հօրէ 28
 և եկի յաշխարհ . դարձեալ թողում զաշխարհ և
 երթամ առ Հայր : * Ասեն ցնա աշակերտքն . ահա 29
 արդ յայտնութեամբ խօսիս , և առակ և ոչ մի ինչ
 ասես . * այժմիկ գիտեմք եթէ գիտես զամենայն , 30
 և ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ .
 յայտնիկ հաւատամք եթէ յԱստուծոյ ելեր : * Պա 31
 տախանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ . այժմ հաւա
 տայք . * ահա եկեսցէ ժամ , և եկեալ իսկ է , զի 32
 ցրուեսլիք յիւրաքանչիւր տեղիս , և զիս միայն
 թուղուցուք . և չեմ միայն , զի Հայր ընդ իս է :
 * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի ընդ իս խաղաղու 33

թիւն ունիցիք . յաշխարհի աստ նեղութիւն ու
 նիցիք , այլ քաջալերեցարուք , զի ես յաղթեցի
 աշխարհի :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

- 1 Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս , ամբարձ զաչս իւր
 յերկինս և ասէ . Հայր . հասեալ է ժամ , փառաւ
 ւորեա զորդի քո , զի և որդի քո փառաւորեացէ
- 2 զքեզ : * Որպէս ետուր նմա իշխանութիւն ամե
 նայն մարմնոյ , զի ամենայնի զոր ետուր նմա ,
- 3 տացէ զկեանսն յաւիտենականս : * Այս են յաւի
 տենական կեանք , զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշ
 մարիտ Աստուած՝ և զոր առաքեցեր զՅիսուս Բը
- 4 ըխտոս : * Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի . բլ
 դործսն կատարեցի , զոր ետուր ցիս՝ զի արա
- 5 ըլց . * և այժմ փառաւորեա զիս Հայր առ 'ի քէն ,
 փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զինքն աշխար
- 6 հի առ 'ի քէն : * Յայտնեցի զանուն քո մարդ
 ւան , զորս ետուր ինձ յաշխարհէ . քո էին , և
- 7 ինձ ետուր զնոսա . և զբանն քո պահեցին : * Արդ
 գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ ,
- 8 առ ի քէն են : * Զի բանն՝ զոր ետուր ինձ , ետու
 նոցա . և նոքա ընկալան , և ծանեան ճշմար
 տութեամբ՝ թէ առ 'ի քէն ելի . և հաւատացին՝
- 9 եթէ դու առաքեցեր զիս : * Արդ՝ ես վասն նոցա
 աղաչեմ , և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ . այլ վա
- 10 սն նոցա՝ զոր ետուրն ինձ , զի քո են . * և որ
 ինչ իմ է , ամենայն քո է . և որ ինչ քո է , այն
- 11 իմ է . և փառաւորեալ եմ 'ի նոսա : * Եւ ես ոչ
 եւս եմ յաշխարհի , և նոքա յաշխարհի են , և
 ես առ քեզ գամ . Հայր սուրբ , պահեա զնոսա

յանունն քո, որով ետունն ինձ. զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք: * Մինչ էի յաշխարհի 12 ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանունն քո՝ որով ետունն ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեալ, բայց որդին կորստեան, զի գիւրն լցցի:

Բայց արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ 13 յաշխարհի. զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց: * Ես ետու նոցա զբանն քո, և 14 աշխարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ: * Ոչ զայս աղաչեմ զի 15 բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեացես զնոսա ՚ի չարէ: * Յաշխարհէ աստի չեն. որպէս 16 և ես չեմ յաշխարհէ: * Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է: * Որպէս զի առաքեցեր յաշխարհ. և 18 ես առաքեցի զնոսա, յաշխարհ. * և ՚ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ: * Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ և վասն ամենայն հաւատացեցող բանիւն նոցա յիս. * զի ամենեքին մի 21 իցեն. որպէս դու Հայր յիս՝ և ես ՚ի քեզ, զի և նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատաացէ եթէ դու առաքեցեր զիս: * Եւ ես՝ զփառսն զոր 22 ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք: * Ես ՚ի նոսա՝ և դու յիս, զի եղիւ 23 ցին կատարեալք ՚ի մի: Եւ գիտացէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնոսա՝ որպէս դու զիս սիրեցեր: * Հայր, զորս ետունն ինձ, 24 կամիմ զի ուր եսն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ՝ զոր ետունն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զինեւն աշխարհի:

25 * Հայր արդար, և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեալ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան եթէ դու առաքեցեր զիս: * Եւ ծանուցի նոցա զանունն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա իցէ, և ես ՚ի նոսա:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

- 1 Զայս իրբեւ ասաց Յիսուս, ել աշակերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն Կեղրովնի՝ ուր էր պարտէզ, յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր:
- 2 Գիտէր և Յուդա որ զնայն մատնեւոց էր՝ բլտեղին. զի բազում անգամ ժողովեալ էր՝ անդ:
- 3 Յիսուսի աշակերտօքն հանդերձ: * Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, և ՚ի քահանայապետիցն և ՚ի փարիսեցւոց սպասաւորս. զայ անգր
- 4 ջահիւք և լապտերօք և զինուք: * Իսկ Յիսուս իրբեւ ետես զայն ամենայն եկեալ ՚ի վերայ նոքա, ել և ասէ ցնոսա. զո՞ խնդրէք: * Պատասխանի ետունն նմա. զՅիսուս նազովրեցի: Ասէ ցնոսա Յիսուս. ես եմ: Կայր ընդ նոսա և Յուդա՝ որ
- 6 մատնէրն զնա: * Իրբեւ ասաց թէ ես եմ, յետս
- 7 յետս չողան և զարկան զգետնի: * Դարձեալ եհարց զնոսա. զո՞ խնդրէք: Եւ նոքա ասեն. զՅիսուս նազովրեցի: * Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ եթէ զիս խնդ
- 9 րէք, թոյլ տուք դոցա երթալ: * Զի լցցի բանն զոր ասաց, թէ զոր ետունն ցիս՝ ոչ կորուսից ՚ի
- 10 նոցանէ և ոչ զոր: * Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա և եհար զքահանայապետին ծառայ, և ՚ի բաց առ զունկն նորա զա
- 11 ջոյ. և էր անունն ծառային Մաղքոս: * Ասէ Յիս

սուս ցՊետրոս . արկ զսուրդ անդրէն 'ի պատեանս
 իւր . զբաժակն զոր ետ ինձ Հայր՝ ոչ ըմպելցեմ
 զնա : * Իսկ դռնդն և հազարապետն և սպասաւ 12
 ւորք Հրէիցն կալան զՅիսուս և կապեցին . և աւ 13
 ծին զնա նախ առ Աննա՝ որ էր աներ Կայիափա-
 յի , որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ :
 * Այս այն Կայիափա էր՝ որ խրատն ետ Հրէից , 14
 եթէ լաւ է առն միում մեռանել 'ի վերայ ժողո-
 վըրդեանն : * Եւ երթային զհետ Յիսուսի Սիմոն 15
 Պետրոս և միւս աշակերտն : Եւ աշակերտն այն
 քանզի ծանօթ էր քահանայապետին՝ եմուտ ընդ
 Յիսուս 'ի դաւիթ քահանայապետին : * Եւ Պետ- 16
 րոս կայր առ դրանն արտաքոյ : Եւ միւս աշակեր-
 տքն՝ որ էր ծանօթ քահանայապետին , և ասաց
 ցդռնապանն՝ և եմոյծ 'ի ներքս զՊետրոս : * Ասէ 17
 աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ցՊետրոս . միթէ և
 դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես : Եւ նա ա-
 սէ . ոչ եմ : * Կային անդ ծառայքն և սպասաւորք 18
 խարոյկ արկեալ , քանզի ցուրտ էր և ջեռնուին .
 կայր ընդ նոսա և Պետրոս՝ և ջեռնոյր : * Եւ քա- 19
 հանայապետն եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն
 և վասն վարդապետութեան նորա : * Պատասխա- 20
 նի ետ նմա Յիսուս , ես յայտնապէս խօսեցայ
 յաշխարհի . ես յամենայն ժամ ուսուցի 'ի ժողո-
 վըրդեանն , և 'ի տաճարի անդ՝ ուր ամենայն Հրե-
 եայք ժողովեալ էին , և 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսե-
 ցայ : * Զի հարցանես զիս . հարց զայնոսիկ՝ որ 21
 լուանն , թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա . ահաւանիկ
 նոքա գիտեն զինչ ասացի ես : * Իբրեւ նա զայն 22
 ասաց , մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ կայր ,
 ած ապտակ Յիսուսի՝ և ասէ . այդպէ՞ս պատաս-

23 խանի տաս քահանայապետիդ : * Եւ Յիսուս ա-
 սէ ցնա . եթէ չար ինչ խօսեցայ , վկայեա վասն
 չարին . իսկ եթէ բարի , ընդէ՞ր հարկանես
 24 զիս : * Եւ առաքեաց զնա Աննա կապեալ առ
 25 Կայիափա քահանայապետ : * Եւ Սիմոն Պետ-
 րոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր . ասեն ցնա . միթէ
 և դո՞ւ յաշակերտաց անտի նորա իցես : * Նա
 26 ուրացաւ և ասէ՝ թէ չեմ : * Եւ ասէ մի ոմն 'ի
 ծառայից քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ
 զորոյ զունկն եհատ Պետրոս . ոչ ես իսկ տեսի
 27 զքեզ 'ի պարտիղի անդ ընդ նմա : * Դարձեալ ու-
 րացաւ Պետրոս , և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ :
 28 Եւ ածեն զՅիսուս 'ի վանացն Կայիափա յա-
 պարանա դատաւորին . և էր այդուց : Եւ նոքա
 ոչ մտին յապարանն , զի մի պղծեցին , այլ զի
 29 ուտիցեն զՉատիկն : * Եւ առ նոսա Պիղատոս ար-
 տաքս և ասէ . զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցա-
 30 նէք զառնէն զայնմանէ : * Պատասխանի ետուն և
 ասեն ցնա . եթէ չէր չարագործ այրն այն , ապա
 31 ոչ մատնէաք զնա քեզ : * Ասէ ցնոսա Պիղատոս .
 առէք զնա դուք , և ըստ ձերոց օրինացն դա-
 32 տեցարուք : Ասեն ցնա Հրեայքն . մեզ ոչ է ար-
 33 ժան սպանանել զոք : * Զի լցցի բանն Յիսուսի՝
 զոր ասաց , նշանակեալ թէ որով մահու մեռանե-
 34 լոց իցէ : * Եմուտ միւսանդամ յապարանն Պիղա-
 35 տոս , կոչեաց զՅիսուս և ասէ ցնա . դո՞ւ ես թա-
 36 դաւորն Հրէից : * Պատասխանի ետ Յիսուս . 'ի քէն
 37 ասես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ զինէն : * Պա-
 տասխանի ետ Պիղատոս . միթէ և ես Հրեայ ի-
 38 ցեմ . ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին քզ
 քեզ ինձ . զի՞նչ գործ գործեալ է քո : * Պատաս-

խանի ետ Յիսուս . իմ արքայութիւն չէ յայտմ աշխարհէ . եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն իմ, սպասաւորքն իմ մարանչէին արդեօք՝ զի մի մատնեցայց Հրէից . բայց արդ՝ թագաւորութիւնն իմ չէ աստի : * Ասէ ցնա Պիղատոս , ապա թէ այդ 37 պէս իցէ , թագաւոր ոմն ես դու : Պատասխանի ետ Յիսուս . դու ասես թէ թագաւոր իցեմ . բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ , և 'ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ , զի վկայեցից ճշմարտութեանն . աւմենայն որ 'ի ճշմարտութեանէ է՝ լսէ բարբառոյ իմայ : * Ասէ ցնա Պիղատոս . զի՞նչ է ճշմարտու 38 թիւն : Զայս իբրեւ ասաց , դարձեալ եւ առ Հրբեայսն՝ և ասէ ցնոսա . ես և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ 'ի նմա : * Բայց է՝ ձեր սովորութիւն , զի 39 զմի ոք արձակեցից ձեզ 'ի Զատիկիս . արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից : * Աղա 40 զակեցին ամենեքեան՝ և ասէին . մի՛ զդա , այլ զԲարաբրա : Եւ էր Բարաբրայն այն աւաղակ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս , և դան եւ 1 հար : * Եւ զինուորացն արարեալ պսակ 'ի փշոց՝ 2 եղին 'ի գլուխնորա , և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի . * և գային առ նա և ասէին . ողջ եր արքայ Հրէից . և հանէին նմա ապտակս : * Եւ դարձեալ Պիղատոս արտաքս և ասէ ցնոսա . ահա աւ 3 ծեմ զնա արտաքս առ ձեզ , զի դիտաջիք թէ ես ֆրատ ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ : * Եւ Յիսուս արտաքս 4 և ունէր պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրանի . և ասէ ցնոսա . ահա այդ ցձեզ : * Իբրեւ տեսին ըզ 5 նա քահանայապետքն և սպասաւորք , զաղաղակ

բարձին և ասեն . 'ի խաչ հան . 'ի խաչ հան զդա : Ասէ ցնոսա Պիղատոս . առէք զդա 'ի ձեզ , և ձեզ 7 տանեմ : * Պատասխանի ետուն նմա Հրեայքն . մեք օրէնս ունիմք , և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել . զի զանձն իւր որդի Աստուծոյ արար : 8 * Իբրեւ լուաւ զբանս զայս Պիղատոս . առաւել 9 եւս երկեալ : * Եմու դարձեալ անդրէն յապաւրանն , և ասէ ցՅիսուս . ուստի՞ ես դու . և Յիս 10 սուս ոչ ետ նմա պատասխանի : * Ասէ ցնա Պիղատոս . բնդ իս ոչ խօսիս . ոչ դիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ , և իշխանութիւն 11 ունիմ արձակել զքեզ : * Պատասխանի ետ Յիսուս . ոչ ունէիր դու իշխանութիւն 'ի վերայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ . վասն այնորիկ որ մասնեացն զիս քեզ , նորա մեծ մեղք 12 են : * Եւ յայնմանէ Պիղատոս խնդրէր արձակել զնա . և Հրեայքն աղաղակէին և ասէին . եթէ ըզդա արձակեմ , չեմ բարեկամ կայսեր . ամենայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր , հակառակ է կայս 13 սեր : * Իսկ Պիղատոս իբրեւ լուաւ զբանս զայստսիկ , ած զՅիսուս արտաքս , և նստաւ 'ի վերայ բեմին՝ 'ի տեղւոջն որ կոչէր քարայտակ , և եր 14 բայեցերէն կապալածա : * Էր ուրբաթն Զատիկի , և էր ժամ իբրեւ վեցերորդ , և ասէ ցՀրեայսն . 15 ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ : * Եւ նոքա աղաղակէին . բարձ 'ի մէնջ , բարձ 'ի մէնջ և հան զդա 'ի խաչ : Ասէ ցնոսա Պիղատոս . ես զթագաւորդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ : Պատասխանի ետուն քահանայապետ 16 պետքն , չիք մեր թագաւորբայ 'ի կայսերէ : * Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս նոցա , զի 'ի խաչ ելանիցէ :

Եւ նորա առեալ տանէին զնա . և բարձեալ 17
էր ինքնին զխաչակալայան , և ելանէր 'ի տեղին' որ
անուանէր դագաթան , և կոչէր երբայեցերէն
Գողգոթա . * ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա . և 18-
ընդ նմա երկուս եւս այլս աստի և անտի , և 'ի
միջի զՅիսուս : * Գրեաց և տախտակ մի Պիղա- 19
տոս , և եղ. 'ի վերայ խաչին . և էր գրեալ . ՅԻ-
ՍՈՒՍ ՆԱԶԱՐԵՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՅ : * Զայն տախ- 20
տակ ընթերցան բազումք 'ի հրէից , զի մօտ էր
'ի քաղաք անդր տեղին' ուր խաչեցան Յիսուս .
և էր գրեալ երբայեցերէն . դադմատերէն և
յունարէն : * Ասեն ց' Պիղատոս քահանայապետքն 21
հրէից . մի գրեւ թագաւոր հրէից , այլ թէ նա
ասաց թագաւոր եմ հրէից : * Պատասխանի ետ 22
Պիղատոս , զոր ինչ գրեցի' գրեցի : * Իսկ զինուոր- 23
քն իբրեւ հանին 'ի խաչ զՅիսուս , առին զհան-
դերձս նորա' և արարին չորս մասունս , իւրա-
քանչիւր զինուորի մասն : Իսկ զպատմութեանն'
քանզի էր առանց կարանի 'ի վերուստ փորան-
կեալ ամենեւին , * ասեն ց' միմեանս . մի պատա- 24
ռեսցուք զայդ , այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ
դորա ում և ելցէ , զի լցցի գիրն որ ասէ . բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ' յիւրեանս . և 'ի վերայ
պատմութեանի իմոյ վիճակ արկին : Զինուորքն զայս
ինչ գործեցին :

Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն նորա , 25
և քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէովպա և Մարիամ
Մագաղղենացի : * Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն և 26
և զաշակերան զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ , ասէ ցը-
մայրն . կին դու , ահա որդի քոյ : * Ապա ասէ 27
ցաշակերան . ահա մայր քո : Եւ յայնմ ժամանա-

28 կէ ան աշակերան զնա առ իւր : * Յետ այսորիկ
իբրեւ գիտաց Յիսուս եթէ ահա ամենայն ինչ կա-
տարեալ է , զի կատարեցի գիրն' ասէ . ծարա-
29 լի եմ : * Եւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով .
և նոցա սպունդ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ'
շուրջ եղեալ զմշակաւ զոպայի' մատուցին 'ի բե- 30
բան նորա : * Իբրեւ ան Յիսուս զքացախն հան-
դերձ լեղւովն' ասէ . ամենայն ինչ կատարեալ է :
Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխ աւանդեաց զողին :
31 * Իսկ հրեայքն' քանզի ուրբաթ էր , զի մի ան-
դէն 'ի խաչին ադանիցի մարմինքն մինչ ցշաբա-
թքն . զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ . աղա-
չեցին զՊիղատոս զի խորտակեցեն զբարձս նո- 32
ցա' և բարձցին : * Եկին զինուորքն , և զառաջ-
նայն խորտակեցին զբարձս , նոյնպէս և զմիւսոյն'
33 որ ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էր . * Բայց իբրեւ ե-
կին առ Յիսուս' և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր ,
34 ոչ խորտակեցին զբարձս նորա . * այլ մի ոմն 'ի
զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա . և ել
35 վազվազակի արիւն և ջուր : * Եւ որ ետեսն' վը-
կայեաց , և ճշմարիտ է վկայութիւն նորա . և նա
գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ , զի և դուք հաւատաս- 36
ջիք : * Այս եղեւ' զի լցցի գիրն , եթէ ոսկր նո- 37
րա մի' փշերացի : * Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ ,
եթէ հայեացին 'ի նա յոր խոցեցինն :
38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ ,
որ յԱրիմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի 'ի ծածուկ'
վան ահին հրէից , զի բարձցէ զմարմինն Յիսու-
սի . և հրամայեաց Պիղատոս . եկին և բարձին
39 զնա : * Եկն և Նիկողեմիոս' որ եկեալն էր առ
Յիսուս 'ի գիշերի զառաջինն , և երբ զմուս-

խառն ընդ հալուէս՝ իբրև լտերս հարիւր : * Աւ 40
ռին զմարմինն Յիսուսի , և պատեցին կառուովք՝
խնկովքն հանդերձ , որպէս օրէն էր հրէից պա-
տել : * Եւ էր ի տեղւոյն յորում խաչեցաւ՝ պար- 41
տէզ . և ի պարտիզի անդ գերեզման նոր . յու-
րում ոչ ոք երբէք էր եղեալ : * Անդ վասն ուր- 42
բաթուն հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եղին
զՅիսուս :

ԳԼՈՒԽ Ի.

Եւ ի միաշարաթւոյն Մարիամ Մագդաղե- 1
նացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ի գերեզ-
ման անդր , և տեսանէ զվէմն բարձեալ ի դրաց
գերեզմանին : * Ապա ընթանայ և գայ առ Սի- 2
մովն Պետրոս և առ միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն
Յիսուս , և ասէ ցնոսա . բարձին զՏէր ի գերեզ-
մանէ անտի , և ոչ գիտեմք՝ ուր եղին զնա : * Եւ 3
Պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային ի գերեզ-
մանն : * Ընթանային երկոքեան ի միասին . և 4
միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն
քան զՊետրոս՝ և եկն նախ ի գերեզմանն . * և 5
խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն ,
բայց ի ներքս ոչ եմուտ : * Եկն ի Սիմովն Պետ- 6
րոս՝ որ գայրն զկնի նորա , և եմուտ ի գերեզ-
մանն , և տեսանէ զկտաւսն՝ զի կային անդ . * և 7
վարչամակն որ էր ի դուռն նորա՝ ոչ ընդ այլ
կտաւսն կայր , այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն :
* Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն . որ եկեալն 8
էր յառաջագոյն ի գերեզմանն . ետես և հաւա-
տաց . * զի չեւ եւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է 9
նմա ի մեռելոց յառնել : * Չոգան դարձեալ առ 10

11 միմեանս աշակերտքն : * Բայց Մարիամ կայր ար-
տաքոյ գերեզմանին և լայր . և մինչդեռ լայր՝
12 խոնարհեցաւ ի գերեզմանն , * և տեսանէ երկուս
հրեշտակս ի սպիտակս , զի նստէին մի ի սնարից
13 և մի յանոտից՝ ուր կայր մարմինն Յիսուսի : * Եւ
նոքա ասեն ցնա . կին դու , զի՞ լաս : Ասէ ցնոսա .
զի բարձին զՏէրն իմ՝ ի գերեզմանէ աստի , և ոչ
14 գիտեմ ուր եղին զնա : * Զայս իբրև ասաց , դար-
ձաւ ի թիկունս կոյս , և տեսանէ զՅիսուս զի կայր .
15 և ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ : * Ասէ ցնա Յիսուս .
կին դու , զի՞ լաս , զո՞ խնդրես : Նմա այսպէս թուե-
ցաւ՝ թէ պարտիզպանն իցէ . ասէ ցնա . Տէր , ե-
թէ դու բարձեր զնա , ասա ինձ ուր եղիր զնա ,
16 զի ես առից զնա : * Ասէ ցնա Յիսուս . Մարիամ :
Եւ նա դարձաւ , և ասէ ցնա եփրայեցեբէն . բա-
17 բունի , որ թարգմանի՝ վարդապետ : * Ասէ ցնա Յի-
սուս . մի՛ մերձենար յիս , զի չեւ եւս ելեալ եմառ
Հայր իմ . այլ երթ դու առ եղբարսն իմ , և ասա
ցնոսա . ելանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր
18 ձեր . և Աստուածն իմ՝ և Աստուած ձեր : * Գայ
Մարիամ Մագդաղենացի՝ և պատմէ աշակերտա-
ցնն , եթէ ետես նա զՏէր , և զայս ինչ ասաց ցնա :
19 Եւ էր երեկոյ ի միաշարաթւոյ առուրն , և դրօք
փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ա-
հին հրէից , եկն Յիսուս և եկաց ի միջի նոցա , և ա-
20 սէ ցնոսա . ողջոյն ընդ ձեզ : * Իբրև զայս ասաց՝
եցոյց նոցա զձեռսն և զկողս իւր . և խնդացին ա-
21 շակերտքն իբրև տեսին զՏէր : * Ասէ ցնոսա դար-
ձեալ . ողջոյն ընդ ձեզ . որպէս առաքեաց զիս Հայր
22 իմ , և ես առաքեմ զձեզ : * Եւ զայս իբրև ասաց՝
23 փչեաց ի նոսա և ասէ . առէք Հոգի սուրբ . * եթէ

ուսմեք թուղուցուք զմեզս՝ թողեալ լիցի նոցա . եթէ
զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի : * Իսկ թովմաս մի 24
յերկոտառանիցն՝ անուանեալն երկուորեակ , ոչ էր
ընդ նոսա յորժամ եկն Յիսուս : * Ասէին զնա այլ 25
աշակերտքն , եթէ տեսաք զՏէր : Եւ նա ասէ զնո-
սա . եթէ ոչ տեսից 'ի ձեռս նորա զնշան բեւեռացն ,
և արկից զմատուռն իմ 'ի տեղիս բեւեռացն , և
մխեցից զձեռս իմ 'ի կողս նորա . ոչ հաւատամ :

Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին 'ի ներքս աշա- 26
կերտքն , և թովմաս ընդ նոսա . դայ Յիսուս գրօքն
փակելովք , և եկաց 'ի մէջ , և ասէ . ողջոյն ընդ ձեզ :
* Ապա ասէ զթովմաս . բեր զմատուռն քո և արկ 27
այսր , և տես զձեռս իմ . և բեր զձեռն քո՝ և մխեա
'ի կողս իմ , և մի լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատաց-
եալ : * Պատասխանի ետ թովմաս և ասէ զնա . Տէր 28
իմ և Աստուած իմ : * Ասէ զնա Յիսուս . այդ զի տե- 29
սերդ զիս՝ և հաւատացեր , երանի որոց ոչ իցէ տես-
եալ՝ և հաւատացեն : * Բաղում և այլ նշանս ա- 30
րար Յիսուս առաջի աշակերտացն իւրոց , որ ոչ է
գրեալ 'ի գիրս յայսմիկ : * Այլ այս այնչափ ինչ 31
գրեցաւ՝ զի հաւատայցէք եթէ Յիսուս Քրիստոս
է որդի Աստուծոյ . և զի հաւատայցէք , և զկեանսն
յաւիտենականս ընդունիցիք յանուն նորա :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր 1
Յիսուս աշակերտացն իւրոց առ ծովըզերբն Տիրե-
րայ . և յայտնեաց այսպէս : * Էին 'ի միասին Սիմոն 2
Պետրոս , և թովմաս անուանեալն երկուորեակ , և
Նաթանայէլ՝ որ 'ի Կանայ գալիլեացոց , և որդիքն
Զեբեթեայ , և այլք յաշակերտաց անտի երկու :

3 * Ասէ զնոսա Սիմոն Պետրոս . երթամ ձուկն որսալ :
Ասեն զնա . դամք և մեք ընդ քեզ : Գնացին և մտին
4 'ի նաւ , և յայնմ գիշերի կալան և ոչ ինչ : * Իբրեւ
այդ եղև՝ կայր Յիսուս յեղբ ծովուն , բայց ոչ ծան-
5 եան աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ : * Ասէ զնոսա Յի-
սուս . մանկունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ : Պա- 6
տասխանի ետուն և ասեն զնա , ոչ : * Ասէ զնոսա . ար-
կէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ , և դտանիցէք :
Արկին , և ոչ կարէին ձգել 'ի բազմութենէ անտի
7 ձկանցն : * Ասէ աշակերտն այն , զոր սիրէրն Յիսուս՝
ցՊետրոս . Տէր է այն : Սիմոն Պետրոս իբրեւ լուա-
թէ Տէր է , արկաւ զիւրեւ զախածաններին՝ քանզի մերկ
8 էր , և ընկէց զինքն 'ի ծովն : * Եւ այլ աշակերտքն
նաւաւն իսկ գային , քանզի չէին հեռի 'ի ցամաքէն ,
այլ իբրեւ երկերիւր կանգնաւ . քարչէին զգործին
9 հանդերձ ձկամբն : * Իբրեւ ելին 'ի ցամաք , տեսա-
նեն կրակեղև կայծականց . և ձուկն մի 'ի վե- 10
րայ , և հաց : * Ասէ զնոսա Յիսուս . բերէք 'ի ձը-
11 կանց այտի զոր դուքդ կալարուք այժմիկ : * Ե-
մուտ Սիմոն Պետրոս , և ձգէր զգործին 'ի ցա-
մաք՝ լի մեծամեծ ձկամք , հարիւր յիսուն և ե-
րիւք . և այնչափ ինչ կայր , և ոչ պատահեցաւ
12 գործին : * Ասէ զնոսա Յիսուս . եկաք ճաշակե-
ցէք : Եւ ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝
13 թէ դու ով ես , զի գիտէին թէ Տէրն է : * Գայ
Յիսուս և առնու զհացն՝ և տայ նոցա , նոյնպէս
14 և զձուկնն : * Զայս երիցս անդամ երեւեցաւ Յի-
սուս աշակերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց :
15 Եւ իբրեւ ճաշեցին , ասէ զՍիմոն Պետրոս Յի-
սուս . Սիմոն Յովնանու , սիրե՞ս զիս առաւել քան
զդոսա : Ասէ զնա . այո , Տէր , և դու գիտես զի

սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա. արածեա զգառինս իմ:
 * Դարձեալ ասէ ցնա. Սիմոն Յովնանու, սիրեմ 16
 զիս: Ասէ ցնա. այո, Տէր, և դու գիտես. զի
 սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա. արածեա զոչխարս իմ:
 * Ասէ ցնա երիցս անգամ: Սիմոն Յովնանու, սիրեմ 17
 զիս: Տրտմեցաւ Պետրոս զի ասացն ցնա երիցս՝
 թէ սիրես զիս, և ասէ ցնա. Տէր, դու զամենայն
 գիտես. և դու իսկ զամենայն ճանաչես, և եթէ
 սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա Յիսուս. արածեա զոչխարս
 իմ: * Ամէն ամէն ասեմք զքեզ. զի մինչ մանուկն էիր, 18
 անձամբ անձին գօտի ամէնէր, և երթայիր յո և կա-
 մէիր, և յորժամ ծերացիր, ձեռս ի վեր կայցես, և
 այլք ածցենք զգօտի, և տարցին ուր ոչ կամիցիս:
 * Զայս ասաց նշանակեալ թէ որով մահու փառաւ 19
 ւոր առնիցէ զԱստուած: Եւ զայս իբրեւ ասաց,
 ասէ ցնա. եկ զկնի իմ: * Դարձաւ Պետրոս և տեւ 20
 սանէ զաշակերտն զոր սիրէր Յիսուս, զի երթայր
 զկնի. որ և անկաւ զլանջօքն նորա և ասէ. Տէր,
 ով է որ մատնեւոցն է զքեզ: * Զնա տեսեալ Պետ- 21
 րոսի՝ ասէ Յիսուս. Տէր, իսկ սա՞ զի: * Ասէ ցնա 22
 Յիսուս. եթէ կամիմ զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ,
 քեզ զի՞ փոյթ է, դու եկ զկնի իմ: * Եւ ել բանս 23
 այս յեղբարս, և համարեցան թէ աշակերտն այն
 ոչ մեռանիցի. և ոչ ասաց նմա Յիսուս եթէ ոչ
 մեռանիցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա մին-
 չև ես գամ: * Այս աշակերտ է՝ որ վկայէ վասն այ- 24
 սոցիկ. որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ, և գիտեմք
 եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա: * Բայց է և 25
 այլ ինչ բազում զոր արար Յիսուս. զոր եթէ գրե-
 եալ էր մի ըստ միով, կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս
 բաւական էր տանել զգիրն՝ որ թէ գրեալ էին:

ԱԻԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՀԱՆԳՍԵՆԱՆ, ՏԱՃԱՐԻ, ԻԿԱՐԵՐԻՑ, ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
 ԱՆԳԱՍՏԱՆԻ. ՈՐ ՊԱՇՏԻՆ Ի ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
 ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԱՂՕԹԻՑ՝ ԸՍՏ ԶԱՅՆԵՐ

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍԵՆԱՆ

Ի ՄԱՏԹԵՈՍ

ԳԼ. Ժա. 23. Յայնմ ժամանակի վերջ. 30. իմ փոքրոգի:
 ԳԼ. Ժգ. 36. Յայնժամ թողեալ: վ. 32. զնոր եւ զհին:
 ԳԼ. Իա. 18. Եւ այգուցն իբրեւ: վ. 32. հաւատալ նմա:
 ԳԼ. Իե. 31. Եւ յորժամ եկեսցէ: վ. 46. յաւիտենականս:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. Դ. 1. Դարձեալ սկսաւ: վ. 9. լսելոյ՝ լուիցէ:
 ԳԼ. Դ. 26. Եւ ասէր՝ այս: վ. 34. մեկնէր զամենայն:
 ԳԼ. Ժգ. 24. Այլ յաւուրսն յայ: վ. 31. անցանիցեն:
 ԳԼ. Ժգ. 32. Այլ վասն աւուրն: վ. 37. արթուն կացէք:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. Թ. 10. Դարձան առաքեալքն: վ. 17. սակառի:
 ԳԼ. Ժբ. 32. Մի երկն: վ. 48. պահանջեցեն ի նմանէ:
 ԳԼ. Ժէ. 5. Զգոյշ կացէք: վ. 10. առնել՝ արարաք:
 ԳԼ. Իա. 27. Եւ յայնժամ տես: վ. 38. լսել ի նմանէ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳԼ. Բ. 13. Եւ էր մերձ դատ: վ. 22. զոր ասաց Յիսուս:
 ԳԼ. Ե. 19. Պատասխանի ետ: վ. 23. զառաքելն նորա:
 ԳԼ. Ե. 24. Ամէն ամէն ասեմք: վ. 30. առաքեացն զիս:
 ԳԼ. Ժբ. 24. Ամէն ամէն ասեմք ձեզ: վ. 26. հայրն իմ:

ԱՌԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

Ի ՄԱՏԹԵՈՍ

ԳԼ. ԻԳ. 1. Եւ ելեալ ար: Գ. 51. կրճել ատամանց:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԳ. 1. Եւ յեղանելն նո: Գ. 37. արթուն կացէք:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. Իա. 5. Եւ յասել ոմանց: Գ. 38. լսել 'ի նմանէ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳԼ. ԺԳ. 16. Ամեն ամեն ասեմ: Գ. ԺԳ. 15. հայր յորդի: Կամ

ԳԼ. Ժ. 22. Եղեն յայնժամ նաւա: Գ. 42. 'ի նա անդ:

ԱՌԵՏԱՐԱՆՔ ԻԻՂԱԲԵՐԻՑ

Ի ՄԱՏԹԵՈՍ

ԳԼ. ԻԲ. 1. Եւ յերեկոյի շա: Գ. 20. կատարած աշխար:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԵ. 42. Եւ իբրեւ երեկոյ: Գ. ԺԳ. 8. զի երկնէին:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. ԻԳ. 30. Եւ ահա այր մի: Գ. ԻԳ. 12. թէ զինչ եղեւ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

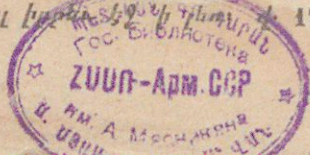
ԳԼ. ԺԹ. 58. Յեա այսորիկ: Գ. Ի. 18. ինչ ասաց ցնա:

ԱՌԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԵՈՍ

ԳԼ. Գ. 23. Եւ յրջէր Յիսուս: Գ. 23. բժշկեաց զնոսա:

ԳԼ. Ը. 1. Այլ երբեք չի տեսնուի: Գ. 17. մեր երար:

ԳԼ. Ը. 28. Եւ իբրեւ անց: Գ. 34. սահմանաց նոցա:

ԳԼ. Թ. 1. Եւ մտեալ 'ի նաւ' անց: Գ. 3. մարդկան:

ԳԼ. Թ. 18. Մինչդեռ նա զայս: Գ. 26. երկիրն ընդ այն:

ԳԼ. Թ. 27. Եւ մինչդեռ ան: Գ. 34. հանէ դա զդեւս:

ԳԼ. Թ. 33. Եւ շրջէր Յիս: Գ. Ժ. 1. հիւանդութիւնս:

ԳԼ. ԺԲ. 9. Եւ զնացեալ ան: Գ. 14. կորուսցեն զնա:

ԳԼ. ԺԲ. 22. Յայնժամ մատ: Գ. 37. պարտաւորեացիս:

ԳԼ. ԺԳ. 22. Եւ օտիպեաց վաղվաղա: Գ. 36. վրկեցան:

ԳԼ. ԺԵ. 21. Եւ ելեալ ան: Գ. 31. առնէին զԱստուծ:

ԳԼ. ԺԵ. 14. Եւ իբրեւ եկն: Գ. 20. աղօթիւք եւ պահօք:

ԳԼ. Ի. 29. Եւ յեղանելն նո: Գ. 34. զնացին զհեա նո:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ա. 21. Եւ մտանելն 'ի կա: Գ. 34. թէ Քրիստոսն է:

ԳԼ. ա. 35. Եւ ընդ այդն: Գ. 45. յամենայն կողմանց:

ԳԼ. բ. 1. Եւ մտեալ դարձեալ: Գ. 12. երբէք ոչ տե:

ԳԼ. գ. 1. Եւ եմուտ միւսանգամ: Գ. 5. ձեռն նորա:

ԳԼ. գ. 7. Իսկ Յիսուս աշակեր: Գ. 12. առնիցեն զնա:

ԳԼ. ե. 1. Եւ եկն յայնկոյս: Գ. 20. զարմանային:

ԳԼ. ե. 21. Եւ իբրեւ անց Յիսուս: Գ. 45. նմա ուտել:

ԳԼ. գ. 33. Եւ իբրեւ ան: Գ. 36. մերձեցան՝ փրկե:

Գ. 24. Եւ անտի յարու: Գ. 30. զնէր 'ի մահի՞ծ:

Գ. 31. Եւ ելեալ միւ: Գ. 37. եւ համերձ խօսել:

Գ. Ը. 22. Գան 'ի բեթսա: Գ. 26. ասիցես 'ի չինին:

ԳԼ. Թ. 13. Եւ ելեալ առ աշա: Գ. 28. նա աղօթիւք:

ԳԼ. Ժ. 46. Եւ դան յերկրով: Գ. 32. 'ի ճանապարհին:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. Գ. 31. Եւ էջ 'ի կախաւ: Գ. 42. թէ Քրիստոսն է:

ԳԼ. ե. 12. Եւ եղեւ 'ի հատա: Գ. 16. կայր յաղօթ:

ԳԼ. ե. 17. Եւ եղեւ 'ի միւսմ աւ: Գ. 26. նոր նշան:

ԳԼ. գ. 1. Եւ եղեւ 'ի շա: Գ. 11. առնիցեն Յիսուսի:

ԳԼ. է. 1. Եւ իբրեւ կա: Գ. 10. հիւանդ բժշկեա:

ԳԼ. է. 11. Եւ եղեւ 'ի վա: Գ. 23. դալթա կղեցի:

ԳԼ. Ը. 22. Եւ եղեւ 'ի մի: Գ. 39. արար նմա Յի:

ԳԼ. Ը. 40. Եւ իբրեւ դարձաւ: Գ. 37. որ ինչ եւ:

- ԳԼ. Թ. 37. Եւ եղեւ 'ի վա. վ. 44. մեծամեծացն աս :
 ԳԼ. Ժա. 14. Եւ հանէր դեւ միւ վ. 23. ընդ իս՝ ցրուէ :
 ԳԼ. Ժգ. 10. Եւ ուսուցա. վ. 17. գործէին 'ի նմանէ :
 ԳԼ. Ժդ. 1. Եւ եղեւ 'ի մը. վ. 6. պատասխանի առ այն :
 ԳԼ. Ժէ. 11. Եւ եղեւ մինչեւ : վ. 19. կեցուցին զքեզ :
 ԳԼ. Ժը. 33. Եւ եղեւ 'ի մօտե. վ. 43. օրհնութիւն աս :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. Դ. 46. Եկն դարձեալ 'ի կա. վ. 54. 'ի գալիլեա :
 ԳԼ. Ե. 1. Յետ այսո. վ. 18. առնէր զանձն աստու :
 ԳԼ. Թ. 1. Եւ մինչդեռ անցան. վ. 38. եպա. նմա :
 ԳԼ. Ժա. 1. Եւ էր ոմն հիւ. վ. 46. զոր արարն Յիսուս :

ԱՌԵՏԱՐԱՆԲ ԱՆԴԱՍՏԱՆԱՅ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. Իդ. 27. Զի որպէս փայլա. վ. 33. իմ մի անցցեն :
 ԳԼ. Իէ. 33. Եւ հանեալ զնա. վ. 30. արձակեաց զոգին :
 ԳԼ. Իէ. 30. Եւ Յիսուս դարձեալ. վ. 61. դերեզմանին :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

- ԳԼ. Ժե. 22. Եւ ածին զնա 'ի Էդ. վ. 37. եւ հանն զոգ :

Ի ԼՈՒԿԱՍ

- ԳԼ. Իդ. 32. Ածին եւ այլ երկուս. վ. 46. հանն զոգի :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. Դ. 13. Եւ ոչ ոք ել յերկինա. վ. 21. գործեցան :
 ԳԼ. Ժթ. 16. Յայնժամ ետ զնա. վ. 22. դրեցի՝ զրեցի :
 ԳԼ. Ժթ. 23. Եւ կային առ խա. վ. 30. աւանդեաց զո :

1652

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0028509

